

เดอะสตาร์ คนค้นฟ้าคว่ำดาว: เสียงของผู้เข้าแข่งขันในเวทีสาธารณะ
THE STAR KON KHON FA KWA DAO: Voice of competitors
in the public stage

นางพงา สัจกุล
Nongpanga Satjakul

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพัฒนามนุษย์และสังคม
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of
Master of Arts in Human and Social Development
Prince of Songkla University

2553

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ชื่อวิทยานิพนธ์ เดอะสตาร์ คนค้นฟ้าคว้าดาว: เสียงของผู้เข้าแข่งขันในเวทีสาธารณะ
ผู้เขียน นางสาวนงพงา สัจกุล
สาขาวิชา พัฒนามนุษย์และสังคม

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

คณะกรรมการสอบ

.....

..... ประธานกรรมการ

(ดร. สุรพงษ์ ยิ้มละมัย)

(ดร. มณฑนา พิพัฒน์เพ็ญ)

..... กรรมการ

(ดร. สุรพงษ์ ยิ้มละมัย)

..... กรรมการ

(ดร. เกษตรชัย และหิม)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนามนุษย์และสังคม

.....

(รองศาสตราจารย์ ดร. เกริกชัย ทองหนู)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อวิทยานิพนธ์	เดอะสตาร์ คนค้นฟ้าคว่ำดาว: เสียงของผู้เข้าแข่งขันในเวทีสาธารณะ
ผู้เขียน	นางสาวนงพงา สัจกุล
สาขาวิชา	พัฒนามนุษย์และสังคม
ปีการศึกษา	2552

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์เรื่องมีฐานคิดเบื้องหลังที่ว่า พื้นที่ทางสังคมไม่ได้เป็นเพียงพื้นที่ทางกายภาพหรือเป็นสิ่งที่มืออยู่แล้วตามธรรมชาติ หากแต่เป็นพื้นที่ที่ถูกสร้างขึ้นและแฝงไว้ด้วยอารมณ์ความรู้สึก ความคิด และความเชื่อ รวมถึงกฎเกณฑ์ที่ใช้เพื่อควบคุมการกระทำของคนในพื้นที่ ถึงกระนั้นผู้คนก็มีได้เป็นเพียงวัตถุที่หยุดนิ่งตายตัวหรือถูกควบคุมได้อย่างเบ็ดเสร็จ แต่ได้แสดงกระทำการต่อสู้ต่อรองภายใต้สิ่งที่พันธนาการพวกเขาอยู่

การวิจัยเรื่องนี้จึงใช้แนวคิดทฤษฎีเรื่องพื้นที่ และ โครงสร้าง – ผู้กระทำการ เพื่อทำความเข้าใจถึงการสร้างพื้นที่ทางสังคม และการต่อสู้ต่อรองของผู้เข้าแข่งขันจาก “เสียง” ของผู้เข้าแข่งขันที่ได้แสดงผ่านรายการประเภทเรียลลิตีโชว์ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว” ที่ออกอากาศทางโทรทัศน์ โดยใช้แนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพในการดำเนินการวิจัย ที่จะเผยให้เห็นถึงเรื่องราวของผู้คนที่ดำรงอยู่ท่ามกลางความหลากหลายบนพื้นที่ซึ่งมีอาจลากเส้นทาบแบ่งอาณาเขตให้เห็นชัดเจนว่าส่วนใดเป็นพื้นที่ส่วนตัวหรือพื้นที่สาธารณะ

Thesis Title	THE STAR KON KHON FA KWA DAO: Voice of competitors in the public stage
Author	Miss Nongpanga Satjakul
Major Program	Human and Social Development
Academic Year	2009

Abstract

The background of this thesis is based on the fact that the social space is not only a physical space or a space that exists naturally but also a space that is created and one with concealed emotions, feelings, ideas, beliefs and rules to control people's actions in the space. However, humans are not only objects that stand still or controllable but can also show their actions and fight under the bondage that confine them.

This research, therefore, employed concepts and theories of space and structure - agency in order to understand the construction of the social space and competitors' struggling and negotiation from the "voice" that they expressed through a reality show program called "the Star Khon Fa Khwa Dao" broadcast on television. This qualitative study aimed to reveal the stories of people who exist amidst diversity of the space where no solid line which divides a personal space from the public space can be seen clearly.

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	(3)
Abstract	(4)
กิตติกรรมประกาศ	(5)
สารบัญ	(6)
รายการตาราง	(8)
รายการภาพประกอบ	(9)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
คำถามของการวิจัย.....	6
ประโยชน์ของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์.....	7
บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
กรอบแนวคิดทฤษฎี.....	8
แนวคิดทฤษฎีเรื่องพื้นที่.....	9
แนวคิดทฤษฎีเรื่องโครงสร้าง - ผู้กระทำการ.....	23
งานวิจัยที่เกี่ยวกับเรียลลิสต์โซว์.....	26
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	36
วิธีการศึกษา.....	36
การเลือกพื้นที่ในการศึกษา.....	38
การเลือกกลุ่มข้อมูลในการศึกษา.....	39
การเข้าถึงพื้นที่ในการศึกษา.....	40
การเข้าถึงกลุ่มข้อมูลในการศึกษา.....	44
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
บทที่ 4 เสียงของ “เดอะสตาร์”	47
เวทีสาธารณะ “คนค้นฟ้าคว้าดาว”.....	47

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
เสียงในการออ디션.....	57
เปล่งจากใต้ชายคาเดียวกัน.....	84
ร้อง เต็ม เล่นลิ้นบนเวทีคอนเสิร์ต.....	94
บทที่ 5 “เดอะสตาร์” บนถนนแห่งดวงดาว.....	104
ฉันจะเป็นดาว.....	104
รู้จักกับ “เดอะสตาร์”.....	105
ทำไมฉันจึงอยากเป็นดาว.....	108
เขาค้นให้ฉันเป็นดาว.....	110
ความหวังสู่ดวงดาว.....	112
ต้องสู้จนสุดใจ.....	113
เปล่งประกายงดงาม.....	129
บทที่ 6 บทสรุปของ “เดอะสตาร์” คนค้นฟ้าคว้าดาวในเวทีสาธารณะ.....	141
บรรณานุกรม.....	145
ภาคผนวก.....	157
ประวัติผู้เขียน.....	159

รายการตาราง

ตารางที่	หน้า
1	การแบ่งกลุ่มข้อมูล..... 44
2	ผล โหวต ชอบ/ไม่ชอบเดอะสตาร์ 5 ทั้ง 8 คน..... 52
3	โจทย์เพลงของการแข่งขันในปี 5..... 95
4	การออกอากาศของรายการในปี 5..... 130
5	ผู้เข้าแข่งขันแปดคนสุดท้ายปี 1..... 132
6	ผู้เข้าแข่งขันแปดคนสุดท้ายปี 2..... 133
7	ผู้เข้าแข่งขันแปดคนสุดท้ายปี 3..... 134
8	ผู้เข้าแข่งขันแปดคนสุดท้ายปี 4..... 135
9	ผู้เข้าแข่งขันแปดคนสุดท้ายปี 5..... 136
10	ผู้เข้าแข่งขันแปดคนสุดท้ายปี 6..... 137
11	รายชื่อผู้เข้าแข่งขันที่ชนะเลิศในรายการ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว”..... 138

รายการภาพประกอบ

ภาพที่	หน้า
1 ผู้สมัครภาคกลางในรายการ “เดอะสตาร์ คั่นฟ้าคว้าวาว” ปี 6.....	4
2 ผู้สมัครภาคกลางในรายการ “เดอะสตาร์ คั่นฟ้าคว้าวาว” ปี 6.....	4
3 กรอบแนวคิด.....	9
4 โปสเตอร์ที่กรุงเทพฯ.....	48
5 โปสเตอร์บริเวณรับสมัคร.....	48
6 โปสเตอร์ในอำเภอหาดใหญ่.....	48
7 ทีมงานไหว้ศาลพระภูมิหน้าอาคารจีเอ็มเอ็ม แกรมมี่ เฟลส กรุงเทพฯ.....	50
8 ป้ายประกาศในบริเวณการแข่งขัน “เดอะสตาร์ คั่นฟ้าคว้าวาวปี 6”.....	51
9 ผู้เข้าแข่งขันสองคนสุดท้ายในปี 1 – 5.....	54
10 ผู้เข้าแข่งขันสองคนสุดท้ายในปี 6.....	54
11 เวทีสาธารณะ “คนคั่นฟ้าคว้าวาว”.....	56
12 อาคารจีเอ็มเอ็ม แกรมมี่เฟลส.....	57
13 โรงแรมทีการ์เดนส์ พลาซ่า.....	57
14 คนที่รอรับใบสมัครในกรุงเทพฯ.....	58
15 คนที่รอรับใบสมัครในจังหวัดสงขลา.....	58
16 ตัวอย่างระเบียบการสมัครในรายการปี 3	60
17 ตัวอย่างใบสมัครในรายการปี 3.....	61
18 ระเบียบการสมัครปี 6 ของภาคกลาง.....	62
19 ระเบียบการสมัครปี 6 ของภาคใต้	63
20 ใบสมัครปี 6 ในหน้าที่ 1.....	64
21 ใบสมัครปี 6 ในหน้าที่ 2.....	65
22 ใบสมัครปี 6 ในหน้าที่ 3.....	66
23 ผู้เข้าแข่งขันในปี 6 ของภาคกลาง.....	67
24 ผู้เข้าแข่งขันในปี 6 ของภาคใต้.....	67
25 ทีมงานควบคุมแถว.....	68
26 ทีมงานแจกใบสมัคร.....	68
27 ทีมงานถ่ายภาพบริเวณการแข่งขันที่ภาคใต้	69

รายการภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
28	ทีมงานถ่ายภาพบริเวณการสมัครที่ภาคกลาง.....	69
29	ทีมงานสัมภาษณ์ผู้เข้าแข่งขันในปี 6 ของภาคกลาง.....	69
30	ทีมงานสัมภาษณ์ผู้เข้าแข่งขันในปี 6 ของภาคกลาง.....	69
31	ทราย (นามแฝง) และผู้วิจัย.....	70
32	บ๊ิกและเพื่อนขณะที่รอรับใบสมัคร.....	72
33	ผู้เข้าแข่งขันขณะรอส่งใบสมัคร.....	73
34	ผู้เข้าแข่งขันขณะคอยเพื่อน.....	73
35	ทรายและเพื่อนที่หาคู่ใหญ่.....	74
36	ชมแต่งกลอน.....	74
37	เพื่อนใหม่ที่หาคู่ใหญ่.....	74
38	คณะกรรมการ.....	77
39	ชานนตร เกียรติไพบูลย์.....	81
40	ชานนตร เกียรติไพบูลย์ กับผู้วิจัย.....	81
41	ผู้เข้าแข่งขันปี 6 และ ภคชนท์ โวอ่อนศรี (แฟรงค์).....	99
42	ผู้เข้าแข่งขันปี 6 และ ภคชนท์ โวอ่อนศรี (แฟรงค์).....	99
43	บัตรเข้าชมในห้องส่งของรายการปี 2.....	100
44	บัตรลงคะแนน 100 เสียงในห้องส่งของรายการปี 2.....	101
45	ผู้เข้าแข่งขันรับประทานอาหารบนบันได.....	115
46	ผู้เข้าแข่งขันเดิน โดยมีกล้องบันทึกภาพอยู่.....	116
47	ผู้วิจัยและป๊อกแป๊ก.....	118
48	บ๊ิก.....	118
49	สัมภาษณ์ป้าวัน.....	119
50	บ๊ิกนั่งรอเพื่อจะออกขึ้น.....	119
51	สัมภาษณ์สิงห์รัตน์ จันทร์ภักดี (สิงโต) และพงศธร สุภิญโญ (ดีว).....	120
52	สัมภาษณ์บุตรศรีณีย์ ทองชีว (น้ำตาล).....	120
53	ผู้เข้าแข่งขันแปดคนสุดท้ายปี 1.....	132
54	ผู้เข้าแข่งขันแปดคนสุดท้ายปี 2.....	133

รายการภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
55	ผู้เข้าแข่งขันแปดคนสุดท้ายปี 3..... 134
56	ผู้เข้าแข่งขันแปดคนสุดท้ายปี 4 135
57	ผู้เข้าแข่งขันแปดคนสุดท้ายปี 5 136
58	ผู้เข้าแข่งขันแปดคนสุดท้ายปี 6 137
59	สุกฤษฎี วิเศษแก้ว (บี) บนเวทีคอนเสิร์ต 139
60	การถ่ายแบบของเพชร ธรรมมล (ฟลุค) และเหมือนแพร์ พานะบุตร (กิ้ง)..... 139
61	เดอะสตาร์ถ่ายปกนิตยสาร 139
62	สิงห์รัตน์ จันทร์ภักดี (สิงโต) ถ่ายโฆษณา 139

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

“แม้ต่างความคิด	ชีวิตก็ไม่เหมือนกัน
แต่เหมือนกันตรงที่ความมุ่งมั่น	ไม่มีวันจะเลิกเรา
ต้องเหนื่อยแค่ไหน	จะยิ้มจะมีน้ำตา
เมื่อทุ่มเทไปแล้วคุ้มค่า	จะอยู่เป็นคนสุดท้าย
และมันจะไม่ยอมแพ้	จะหนักหนาเพียงใดก็จะรับมัน
จะให้ออยยัง ใจในเมื่อใจมันฝัน	ก็ทำไปตามหัวใจ”

ข้อความข้างต้นเป็นส่วนหนึ่งของบทเพลง “เพื่อดาวดวงนั้น” ที่ถูกแปลงออกมาเป็น “เสียง” จากคนร้องกลุ่มใหม่ ถือได้ว่าเป็นต้นเสียงของคนจำนวนมาก ถึงแม้ว่าการผลิตใหม่ในแต่ละครั้งนั้นทำนองของเพลงจะไม่ซ้ำเดิม แต่เนื้อร้องยังคงความหมายไม่เปลี่ยนแปลง โดยแสดงให้เห็นถึงกลุ่มคนที่มีความหลากหลาย แต่สิ่งที่มีตรงกัน คือ ความมุ่งมั่นในการต่อสู้ และไม่ท้อถอยเพื่อให้ได้เป็น “เดอะสตาร์” ตามความฝันของตนเอง

ความเป็น “เดอะสตาร์” นั้น ถือได้ว่าเป็นโอกาสที่ถูกสร้างสรรค์ขึ้นภายใต้รายการที่มีชื่อว่า “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว” ภายใต้การผลิตของบริษัทเอ็กแซ็กท์ จำกัด โดยออกอากาศทางโทรทัศน์ครั้งแรกในปี พ.ศ. 2546 ตามวัตถุประสงค์ของรายการ นั่นคือ การ “เฟ้นหา” นักร้องหน้าใหม่จากผู้สมัครเข้าแข่งขันทั่วทั้งประเทศไทย ซึ่งมีความแตกต่างจากวัตถุประสงค์ของผู้ผลิตรายการ “อะคาเดมี แฟนเทเชีย” ที่ไม่ได้ทำรายการขึ้นเพื่อสร้างศิลปิน เป็นค่ายเพลงขายศิลปิน ขายเพลง แต่ผลิตรายการนี้ขึ้นเพื่อธุรกิจที่วิบอกรับสมาชิกที่เป็นธุรกิจหลักของทรูวิชั่นส์ (พินดา รูปนางกูร 2552, 6) ดังคำกล่าวที่ว่า “หน้าที่หลักของทรู แฟนเทเชีย คือ เป็นบริษัทจัด – บริหารงานศิลปิน ไม่ใช่ค่ายเทป” (พัฒนพันธุ์ วงษ์พันธุ์ และคิษณีย์ นาคเจริญ 2551, 189)

รายการ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว” หรือเวทีชีวิตอย่างย่อที่จะบอกว่า “กว่าดาวสักดวงจะจรัสแสงทุกสกาว่าได้ ต้องมีอะไรเป็นส่วนประกอบบ้าง” (เนตรนภา แก้วแสงธรรม 2547, 5) เป็นเวทีที่เปิดกว้างให้คนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแข่งขัน การเข้าชมการแข่งขันในห้องส่ง และ

การรับชมทางช่อง 9 โมเดิร์นไนน์ทีวี ซึ่งเป็น “ฟรีทีวี” (free television) ที่มีเพียงโทรทัศน์ก็สามารถค้นหาสัญญาณเปิดดูรายการได้โดยไม่ต้องเสียค่าสมาชิก มีความสะดวกสบายมากกว่าการเสียค่าใช้จ่ายในการสมัครเป็นสมาชิกเพื่อรับชมทางเคเบิล รวมไปถึงการเปิดโอกาสให้ผู้ชมได้ลงคะแนนเพื่อค้นหาผู้ชนะเลิศของรายการเพียงหนึ่งเดียวเท่านั้น หรือที่เรียกว่า “การโหวต” ซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินผู้เข้าแข่งขันว่าจะสามารถเข้ารอบต่อไป หรือ “ได้ไปต่อ” จนเป็นผู้ชนะเลิศของรายการที่มีรางวัลสำหรับผู้ชนะเลิศ คือ การเซ็นสัญญาออกอัลบั้มกับบริษัท จีเอ็มเอ็ม แกรมมี่ จำกัด (มหาชน) ได้หรือไม่

ขั้นตอนในการแข่งขันของรายการนี้มีลักษณะเดียวกันทุกปี เริ่มต้นด้วยการรับสมัครคนทั้งประเทศไทยเพื่อเข้าแข่งขัน ซึ่งมีทีมงานผู้ผลิตรายการที่ดำเนินการคัดเลือกผู้แข่งขันจาก 4 ภูมิภาคของประเทศไทย คือ ภาคกลาง ภาคอีสาน ภาคเหนือ และภาคใต้ โดยผู้ที่ทำหน้าที่คัดเลือกผู้เข้ารอบเพื่อเป็นตัวแทนของแต่ละภูมิภาค คือ คณะกรรมการสามท่าน ดังต่อไปนี้ สุรศักดิ์ ภักดีทewa (โจ้), อรณภา กฤษณี (ม้า) และพิทธี วิคเตอร์ เอดวาร์ด มาร์ หรือเพชร มาร์ (เพชร) (เนตรนภา แก้วแสงธรรม 2547, 58) จากนั้นทำการแข่งขันอีกครั้งหลังจากที่ผู้เข้าแข่งขันเรียนการร้องเพลงเบื้องต้น คณะกรรมการทั้งสามท่านข้างต้นก็จะคัดเลือกผู้เข้ารอบสุดท้ายรวม 8 คน ที่เรียกว่า “ผู้เข้าแข่งขันแปดคนสุดท้ายของรายการ” เพื่อเข้าสู่ขั้นตอนต่อไป คือ การเก็บตัว นั่นคือ การที่ผู้เข้าแข่งขันทั้งแปดคนต้องอยู่รวมบ้านเดียวกัน และจะมีผู้เข้าแข่งขันที่ได้รับคะแนนน้อยที่สุดในแต่ละสัปดาห์ออกจากบ้านไป

ภาพที่ถูกนำเสนอผ่านรายการนี้ถือเป็นรายการประเภทเรียลลิตีโชว์ หรือ “ละครชีวิต” ที่ไม่มีบทให้คนมีฝืนต้องเล่นตาม” (เนตรนภา แก้วแสงธรรม 2547, 12) ที่ได้บอกกล่าวกับผู้ชมว่าได้ทำการถ่ายทอดชีวิตของคนที่สามารถพบเจอได้จริงในชีวิตประจำวันทั่วไป โดยมีรูปแบบการนำเสนอรายการดังกล่าวของศศิภา กฤดากร โปรดิวเซอร์ (producer) ผู้ผลิตรายการที่ว่า

“มันเป็นของใหม่ที่คนไทยไม่เคยเจอมาก่อน มีคณะกรรมการมา
นั่งวิจารณ์ให้คนอื่นได้รู้ด้วย รายการมีจุดยืนของมันอยู่แล้ว คือ เราอยากให้ทุก
อย่างมันออกจากความรู้สึก คิดยังไงก็พูดออกมาแบบนั้น ไม่ต้องมาอ้อมค้อม”

(ศศิภา กฤดากร อ้างถึงใน ธนัษพร สมหวัง 2548, 41)

อย่างไรก็ตามผู้ชมรายการไม่ได้สนใจแล้วว่าสิ่งที่ดำเนินไปบนเวทีนั้น เป็นความจริงหรือเป็นเพียงการเสแสร้งแกล้งทำ แต่สิ่งที่ผู้ชมคาดหวังตามมโนทัศน์ของโรลองด์ บาร์ตส์ (Roland Barthes) ก็คือ การแสดงสถานการณ์เชิงคุณค่าให้เข้าใจได้อย่างแจ่มแจ้ง ซึ่งในสังคมจริง

สถานการณ์ทำนองนั้นมักจะเพียงปรากฏในลักษณะแฝงเร้น (โรลิ่งค์ บาร์ตส์ 2544, 30) เมื่อผู้ชมได้ชมรายการนี้จะมีความรู้สึกถึงความใกล้ชิด เกิดเป็นความรู้สึกผูกพันกับผู้แข่งขันในแบบที่ผู้ผลิตรายการต้องการ เกิดเป็นแรงผลักดันให้ผู้ชมต้องการส่งแรงเชียร์แรงใจเพื่อสนับสนุนผู้แข่งขันที่ตนเองชื่นชอบ และกดโทรศัพท์เพื่อ “โหวต” หรือส่งคะแนนเข้ามาในรายการให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะ (มีกำลัง) มากได้ (ปิยะพจน์ โรจนโสภณดิษฐ์ 2547, 13)

ถึงแม้ว่าการโหวตในรายการ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว” ไม่ได้รับการคืนเงินค่าโหวตย้อนกลับไปให้เป็นค่าโทรศัพท์มือถือ หรือการแจกชิมมือถือเพื่อโหวตฟรีๆ อย่างรายการอะคาเดมี แฟนเทเชียก็ตาม (พัฒนพันธุ์ วงษ์พันธุ์ และดิษนีย์ นาคเจริญ 2551, 127) แต่ผู้ชมก็มีเหตุผลในการตัดสินใจโหวตให้แก่ผู้เข้าแข่งขันในรายการนี้ แสดงถึงผลการสำรวจความคิดเห็นดังต่อไปนี้ น้ำเสียง (ร้อยละ 57.23) การสร้างความบันเทิงให้ผู้ชม (ร้อยละ 27.15) ลีลาท่าทาง (ร้อยละ 2.78) รูปร่างหน้าตา (ร้อยละ 6.80) และการเลือกใช้เพลง (ร้อยละ 6.04) (เนตรนภา แก้วแสงธรรม 2547, 23) ทั้งนี้ “การโหวต” เป็นส่วนประกอบสำคัญในการเป็น “เดอะสตาร์” และยังถือเป็นการส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในอีกทางหนึ่งด้วย ดังเนื้อหาในท่อนหนึ่งของเพลง “โทธิปไตย” ขับร้องโดยวงดนตรีที่มีชื่อว่า “อพาร์ทเมนต์คุณป้า” ดังต่อไปนี้

“เพียงกระดิกนิ้วแล้วส่งกำลังใจ กำหนดชะตากรรมเพื่อพี่ชายตัวใหญ่
ทำให้คนเล็กๆ โด่งดังเป็นดารา ไม่มีมัน นึกและเอื้อมคงไม่ได้เป็นเดอะสตาร์
ไม่มีมันโลกเราขาดเสียงดนตรี นี้อายุที่จริงโทนขายมากกว่าซีดี ทำให้คนสามัญ
สามารถตัดสินใจโหวตครั้งละ 3 บาท เพื่อประชาธิปไตย”

(พนิดา รุปรนางกูร 2552, 7)

การตัดสินใจผู้เข้าแข่งขันด้วยการใช้คะแนนจากผู้ชมนั้น แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการโหวต และอำนาจของผู้ชมที่สามารถใช้คะแนนเสียงของตนตัดสินผู้เข้าแข่งขัน ทั้งยังส่งเสริมการใช้สิทธิที่ตนเองมีอยู่อีกด้วย โดยคิดคะแนนรวมจากผู้ชมทั้งหมด แบ่งเป็นสัดส่วนร้อยละ 10 จากผู้ชม 100 เสียงในห้องส่ง ส่วนอีกร้อยละ 90 เป็นคะแนนจากผู้ชมที่โหวตทางโทรศัพท์ หรือข้อความสั้น (sms) โดยรองรับข้อความสั้นแบบทั่วไปที่ใช้ในรายการโทรทัศน์แบบฟรีทีวี เช่น ช่อง 9 ที่มีผู้ชมเป็นล้านได้ประมาณ 7,000 ถึง 8,000 ครั้งต่อชั่วโมง (ชนัพร สมหวัง 2548, 35 - 36)

เมื่อประตูแห่งการแข่งขันเปิดออกก็มีผู้คนจำนวนมากก้าวเข้าสู่เวทีนี้ เพื่อเป็นหนึ่งในผู้เข้าแข่งขันของรายการ ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากการถ่ายทอดภาพของรายการที่ได้นำเสนอภาพ

ชีวิต และภาพของโลกที่สามารถจะหล่อหลอม “ความคาดหวัง” และเป็น “แรงบันดาลใจ” (กาญจนา แก้วเทพ 2547, 330) แก่ใครอีกหลายๆ คน สามารถเห็นผู้คนส่วนหนึ่งที่ต้องการเข้าร่วมการแข่งขันในรายการจากภาพและข่าวต่อไปนี้

ภาพที่ 1 - 2 ผู้สมัครภาคกลางในรายการ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว” ปี 6 (ผู้วิจัย)

“แห่สมัคร “เดอะสตาร์ 5” ทะลัดติกแกรมมี่ โครงการ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้า คว้าดาว ปี5” เปิดรับสมัครคนมีฝืนภาคกลางไปเรียบร้อยแล้ว เมื่อเสาร์ - อาทิตย์ที่ 1 - 2 พ.ย. ที่ผ่านมา งานนี้มีหนุ่มสาวกว่า 3,000 คน แห่มาสมัครกันจนล้นทะลัด ตึกจีเอ็มเอ็ม แกรมมี่ เพลส บางคนกลัวมาสมัครไม่ทันจึงมาตั้งแถวรอตั้งแต่ 5 ทุ่มก่อนวันเปิดรับสมัครก็มี หลังจากกรอกใบสมัครกันเสร็จแล้ว บรรดาคนมีฝืนก็ตบเท้าเข้าโชว์ความสามารถในห้องออ디션กันแบบเต็มที”

(G varieties (psued.) 2551)

คนจำนวนมากในรายการ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว” สามารถดำรงอยู่ในเวทีนี้ได้ ดังคำกล่าวของอานันท์ กาญจนพันธุ์ ที่ว่า “ถึงแม้หลากหลาย แต่ไม่ได้แปลว่าอยู่ร่วมกันไม่ได้” (อานันท์ กาญจนพันธุ์ 2548, 19) อีกทั้ง “คนจะอยู่ได้ก็ต้องมีพื้นที่ทางสังคม” (อานันท์ กาญจนพันธุ์ 2549, 15 – 16) เฉกเช่นเดียวกับผู้เข้าแข่งขันที่ได้ทำการสร้างพื้นที่ทางสังคม ภายใต้การจ้องมองและการตัดสินจากผู้ชม การคัดเลือกและการวิพากษ์วิจารณ์จากคณะกรรมการ รวมถึงการจัดการและการควบคุมของทีมงาน เกิดเป็นภาพที่ถูกนำเสนอเพื่อให้ผู้ชมได้เห็นผ่านโทรทัศน์

หรือปรากฏการณ์ที่เป็นภาพ “หน้าบ้าน” (front region) ของคนที่ต้องการจะปกปิดซ่อนเร้นบางสิ่งบางอย่าง เพื่อปกป้องและรักษา “หน้าตา” ของเขา โดยเกิดจากการ “ปรุงแต่ง” หรือ “นำเสนอ” (อकिन รพีพัฒน์ และคณะ 2544, 51) เปรียบได้กับรายการนี้ที่เลือกบางช่วงบางตอนจากการกระทำของผู้เข้าแข่งขันเพื่อถ่ายทอดทางโทรทัศน์

การนำเสนอตัวตนของคนเพื่อให้ผู้อื่นได้เห็นหรือได้รู้จักนั้นก็ไม่ได้ต่างจากการเล่นละครเวที นั่นคือ หลังฉาก (back stage) เป็นตัวตนที่ซ่อนเอาไว้ ส่วนหน้าฉาก (front stage) เป็นตัวตนที่ต้องการนำเสนอ ซึ่งทั้งสองส่วนนี้ถูกกันแบ่งไว้ด้วยเวที (สุภางค์ จันทวานิช 2551ก, 130 – 131) ดังนั้นรายการนี้จึงถือเป็นภาพเสมือนดั่งมโนทัศน์ของอภิญญา เฟื่องฟูสกุล ที่ชี้ให้เห็นว่าภาพเสมือนได้ฉาบไว้ด้วยอุดมการณ์และระบบคุณค่าที่ถูกสร้าง และผลิตซ้ำจนอาจถึงจุดที่ฮาเวิร์ (Harvey 1995) เรียกว่า simulacrum คือ สภาพที่ความจริงกับภาพความหลงแยกจากกันไม่ออก (อภิญญา เฟื่องฟูสกุล 2543, 92) ดังเช่นตัวอย่างภาพของผู้เข้าแข่งขันของรายการปี 5 ซึ่งเป็นผู้เข้าแข่งขันแปดคนสุดท้ายของรายการที่มีภูมิหลังแตกต่างกัน แต่สามารถอยู่ร่วมกันภายในบ้านที่มีการบันทึกภาพเพื่อถ่ายทอดทางโทรทัศน์ได้ และพวกเขาได้ถ่ายทอดสิ่งที่ต้องการให้คนอื่นได้เห็นออกมา กล่าวคือ ผู้ชนะเลิศของรายการในปี 5 สิงห์รัตน์ จันทร์ภักดี (สิงโต) อายุ 16 ปี บุตรชายของแม่ค้าส้มตำจากแดนอีสาน ได้แสดงให้เห็นว่าเป็นผู้ที่มีความต้องการให้มารดาของตนมีความสุขสบาย ไม่ต้องตรากตรำทำงานหนักอย่างที่ผ่านมา จึงก้าวออกจากบ้านมาเพื่อตามหาหนทางทำ ความฝันของตนให้สำเร็จ เส้นทางของสิงห์รัตน์ จันทร์ภักดี มีความแตกต่างกับบุตรศรีณีย์ ทองชีวิ (น้ำตาล) อายุ 18 ปี บุตรสาวของผู้ผลิตภาพยนตร์ เนื่องจากบุตรศรีณีย์ ทองชีวิ ต้องการมีเงินเพื่อไปเที่ยวรอบโลก

นอกจากนี้ภาพความหลากหลายของผู้แข่งขันยังแสดงให้เห็นว่าภายใต้กฎระเบียบที่รายการได้สร้างขึ้นนั้น พวกเขามีได้เป็นเพียงวัตถุที่ถูกควบคุมเท่านั้น แต่ยังสามารถนำเสนอการกระทำของตนเองออกมา ซึ่งประเด็นที่ต้องการคลี่คลายให้เห็น คือ การต่อสู้ต่อรองของพวกเขา โดยการศึกษาในครั้งนี้ได้ให้ความสำคัญกับทั้งการกระทำ/ผู้กระทำ (action/agency) และโครงสร้าง (structure) กล่าวคือ “โครงสร้างไม่ได้อยู่ “ภายนอก” การกระทำหรือตัวผู้กระทำ แต่อยู่ “ภายใน” ตัวของการกระทำ/ผู้กระทำ ที่เป็นส่วนประกอบหลักของการกระทำที่เราศึกษาอยู่” (เชษฐา พวงหัตถ์ 2547, 81)

กล่าวได้ว่าผู้วิจัยต้องการศึกษา “เสียง” ของผู้เข้าแข่งขันที่แสดงออกมาผ่านรายการนี้ ประกอบกับเสียงของคณะกรรมการ ทีมงานผู้ผลิตรายการ ครูสอนการร้องเพลง การเต้น และการแสดงบนเวที พิธีกร และผู้ชม เพื่อเพิ่มความกระฉ่างชัดในการศึกษา โดยมุ่งศึกษาถึงการสร้างพื้นที่ทางสังคม และการต่อสู้ต่อรองของผู้เข้าแข่งขันในรายการ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว” ที่ถ่ายทอด

ผ่านสื่อโทรทัศน์ ซึ่งศึกษาตามแนวคิดเชิงสร้างสรรค์นิยม (constructivism) เนื่องจากเป็นวิธีวิจัยที่เชื่อว่าความรู้หรือความจริงนั้น ล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้น ที่จะทำให้ได้เห็นเรื่องราวของคนที่ได้พบปะความใฝ่ฝัน ความหวัง และความมุ่งมั่นของตนเองและอาจารย์ไปถึงของคนอื่นด้วย มาเข้าสู่โครงกรอบที่รายการได้สร้างขึ้น แล้วบางคนต้องฝันสลายไป แต่บางคน (ถึงแม้ไม่ได้เป็นผู้ชนะเลิศ) ก็ได้สุขสมหวัง ซึ่งจะเห็นผู้คนเหล่านี้ปรากฏภายในตำแหน่งแห่งที่ต่างๆ พร้อมกับอารมณ์ความรู้สึกและความนึกคิดในเวทีสาธารณะ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว”

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการสร้างพื้นที่ทางสังคมของผู้เข้าแข่งขันในรายการ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว” ที่ถ่ายทอดผ่านสื่อโทรทัศน์
2. เพื่อศึกษาการต่อสู้ต่อรองของผู้เข้าแข่งขันในรายการ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว” ที่ถ่ายทอดผ่านสื่อโทรทัศน์

คำถามของการวิจัย

1. ผู้เข้าแข่งขันในรายการ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว” ที่ถ่ายทอดผ่านสื่อโทรทัศน์ มีการสร้างพื้นที่ทางสังคมอย่างไร
2. ผู้เข้าแข่งขันในรายการ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว” ที่ถ่ายทอดผ่านสื่อโทรทัศน์ กระทำการต่อสู้ต่อรองอย่างไร

ประโยชน์ของการวิจัย

1. เข้าใจถึงการสร้างพื้นที่ทางสังคมของกลุ่มผู้เข้าแข่งขันในรายการ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว” ผ่านเรื่องราวและความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนระหว่างกัน รวมถึงบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องด้วย ได้แก่ คนที่มากับผู้เข้าแข่งขัน คณะกรรมการ ครูผู้สอน ทีมงานผู้ผลิตรายการ และผู้ชม
2. เข้าใจถึงการต่อสู้ต่อรองของผู้เข้าแข่งขันในรายการ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว” ที่ถ่ายทอด “เสียง” ผ่านสื่อโทรทัศน์ ซึ่งถือเป็นการกระทำของคนท่ามกลางความหลากหลายภายใต้กฎเกณฑ์หรือโครงสร้างที่มีอยู่

3. ตระหนักถึงความหลากหลายของผู้คนในสังคมที่ได้นำเสนอเรื่องราวของตนเอง ออกมาผ่านภาพมายา และรู้เท่าทันสิ่งเสมือนเหล่านั้น เพื่อให้สามารถอยู่รอดและอยู่ร่วมกับคนอื่น ได้บนโลกใบนี้อย่างมีศักดิ์ศรี

นิยามศัพท์

เดอะสตาร์ (the star) หมายถึง ผู้เข้าแข่งขันในรายการ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว”
 เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว หมายถึง รายการโทรทัศน์ประเภทเรียลลิตี้โชว์ ที่
 นำเสนอถึงการค้นหากร้องเพื่อเซ็นสัญญาออกอัลบั้มกับบริษัท จีเอ็มเอ็ม แกรมมี่ จำกัด (มหาชน)
 เสียงของผู้เข้าแข่งขัน หมายถึง คำพูด เรื่องราว เรื่องเล่า หรือรหัสหมายที่ผู้เข้า
 แข่งขันสื่อหรือแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์กับคนอื่น และบริบททางสังคมผ่านรายการโทรทัศน์
 “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว”
 เวทีสาธารณะ หมายถึง พื้นที่ที่ปรากฏการณ์เกิดขึ้น มีขอบเขตที่สามารถยืดหยุ่นได้
 โดยกลุ่มคนที่มีความหลากหลายสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมภายใต้กฎเกณฑ์ที่มีอยู่

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “เดอะสตาร์ คนค้นฟ้าคว้าดาว: เสียงของผู้เข้าแข่งขันในเวทีสาธารณะ” มิได้มุ่งศึกษาถึงกระบวนการผลิตรายการโทรทัศน์ เทคโนโลยีการสื่อสารในรายการโทรทัศน์ หรือค้นหาความจริงที่ถูกปกปิดซ่อนเร้นไว้แต่อย่างใด หากแต่ต้องการศึกษาผู้เข้าแข่งขันในรายการ “เดอะสตาร์ คนค้นฟ้าคว้าดาว” ที่ถ่ายทอดผ่านสื่อโทรทัศน์ว่ามีการสร้างพื้นที่ทางสังคมและได้ทำการต่อสู้ต่อรองอย่างไร จากเป้าประสงค์ดังกล่าวผู้วิจัยจึงได้ทบทวนแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูลและทำให้มองปรากฏการณ์ที่ศึกษาได้กระจ่างชัดมากยิ่งขึ้นด้วยประเด็นดังต่อไปนี้

1. กรอบแนวคิดทฤษฎี
2. งานวิจัยที่เกี่ยวกับเรียลลิตีโชว์

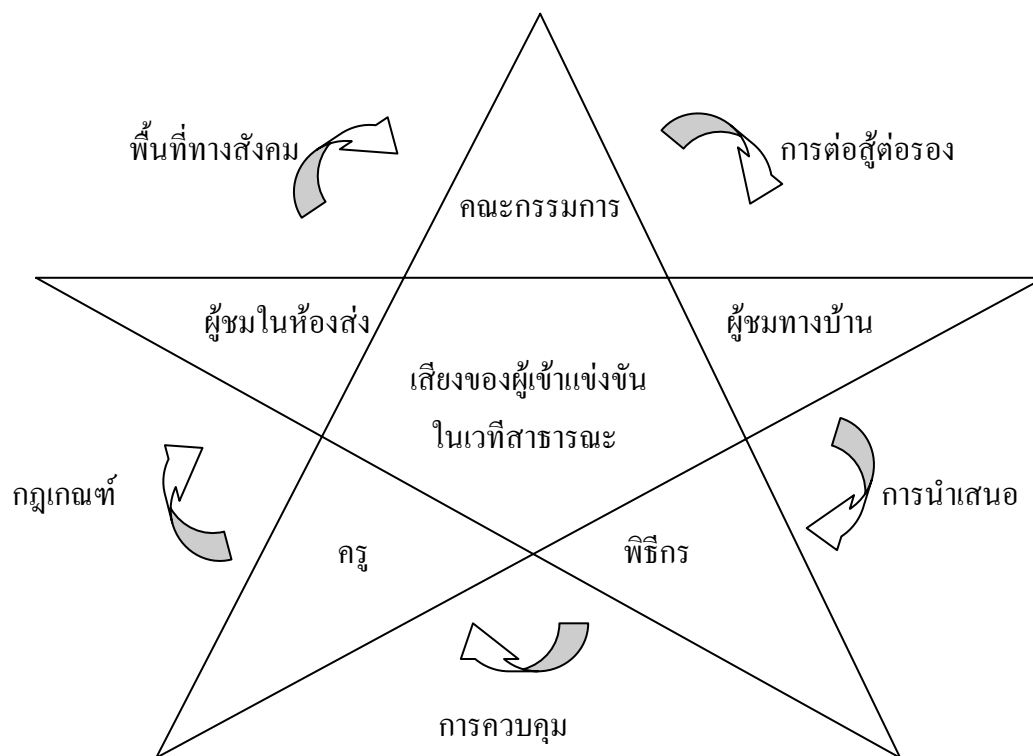
1. กรอบแนวคิดทฤษฎี

การวิจัยในครั้งนี้นำเสนอถึงเรื่องราวของการสร้างพื้นที่ทางสังคมของผู้เข้าแข่งขันที่จะทำให้เห็นการดำรงอยู่ร่วมกันบนพื้นที่แห่งการแข่งขันนี้ ในช่วงเวลาที่ต้องทำแข่งขันกันเพื่อช่วงชิงตำแหน่งผู้ชนะเลิศของรายการ ภายใต้กฎเกณฑ์ที่รายการกำหนด การคัดเลือก และการวิพากษ์วิจารณ์ของคณะกรรมการ การตัดสินใจการลงคะแนนของผู้ชมในห้องส่งและผู้ชมที่บ้าน และการเรียนการสอนกับครูผู้สอน ผ่านภาพที่ถูกนำเสนอจากการควบคุมของรายการซึ่งมีพิธีกรเป็นผู้ดำเนินรายการ

นอกจากนี้สิ่งที่ต้องการศึกษาอีกประเด็น คือ การต่อสู้ต่อรองของผู้เข้าแข่งขันที่ได้กระทำภายใต้โครงสร้างหรือกฎเกณฑ์ที่พันนาการพวกเขาอยู่ โดยให้ความสำคัญกับทั้งโครงสร้างหรือกฎเกณฑ์ที่ควบคุมผู้เข้าแข่งขัน และการกระทำหรือความเป็นผู้กระทำของผู้เข้าแข่งขันภายใต้โครงสร้างที่มีอยู่

ดังนั้นผู้วิจัยจึงกำหนดกรอบแนวคิดเพื่อมิให้การศึกษาครั้งนี้ ดำเนินไปอย่างหลงทิศหลงทาง โดยเน้นย้ำถึงประเด็นที่ต้องการศึกษาตามโจทย์ของการวิจัย ที่ศึกษาจากเสียงของผู้เข้า

แข่งขันในรายการ “เดอะสตาร์ ค้านฟ้าคว้าดาว” ถึงการสร้างพื้นที่ทางสังคม และการต่อสู้ต่อรองของผู้เข้าแข่งขันที่ถ่ายทอดผ่านสื่อโทรทัศน์ แสดงได้ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 3 กรอบแนวคิด

แนวคิดทฤษฎีที่ผู้วิจัยนำมาประกอบการทำความเข้าใจปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นให้ชัดเจน และเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ ประกอบด้วยแนวคิดทฤษฎีเรื่องพื้นที่ (place or space) และแนวคิดทฤษฎีเรื่องโครงสร้าง - ผู้กระทำการ (structure - agency) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 แนวคิดทฤษฎีเรื่องพื้นที่ (place or space)

1.2 แนวคิดทฤษฎีเรื่องโครงสร้าง - ผู้กระทำการ (structure - agency)

1.1 แนวคิดทฤษฎีเรื่องพื้นที่ (place or space)

แนวคิดทฤษฎีเรื่องพื้นที่ (place or space) เป็นแนวคิดทฤษฎีที่ใช้เพื่อประกอบการทำความเข้าใจถึงการสร้างพื้นที่ทางสังคมของผู้เข้าแข่งขันในรายการ “เดอะสตาร์ ค้านฟ้าคว้าดาว”

ซึ่งเป็นเป้าหมายของการวิจัยครั้งนี้ โดยประเด็นที่ผู้วิจัยศึกษาในแนวคิดทฤษฎีนี้ คือ พื้นที่ พื้นที่ทางสังคม และพื้นที่สาธารณะ แสดงรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1.1 พื้นที่

“พื้นที่” ในสังคมไทยแต่เดิมมีเส้นแบ่งขอบเขตที่ชัดเจน โดยจะถูกแบ่งออกเป็น ส่วนๆ ใน 2 แนว คือ พื้นที่ในแนวระนาบที่จะเห็นชัดถึงการแบ่งเขต เช่น การผูกคูกนิมิตแล้วตั้งใบเสมาล้อมรอบทุกทิศของอุโบสถเพราะถือว่าเป็นพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ และพื้นที่ในแนวตั้ง ซึ่งแบ่งเป็นพื้นที่ระดับต่ำ กลาง และสูง ผู้หญิงและผู้ชายนั้นอาจอยู่ร่วมกันได้ แต่ไม่สามารถอยู่ร่วมกันได้ในพื้นที่แนวตั้ง ผู้ชายจะมีพื้นที่ของตนซึ่งสูงกว่าพื้นที่ของผู้หญิง เช่น การที่ผู้ชายบวชเรียนได้แต่ผู้หญิงทำไม่ได้ นั่นแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ในการเปลี่ยนตัวเองเข้าสู่พื้นที่แนวสูงต่างระดับกับกำเนิดของตัวเอง ดังนั้นผู้ชายจึงมีศักยภาพกว่าผู้หญิงในการที่จะถ่วงลำเข้าสู่พื้นที่ในระดับที่สูงขึ้น ในขณะที่เดียวกันการกำหนดความต่างของพื้นที่สูงหรือต่ำ ย่อมส่งผลต่อการแสดงความสามารถต่อกัน คนที่อยู่ในระดับที่สูงกว่าก็จะได้รับการเคารพนอบน้อมจากคนที่อยู่ในระดับที่ต่ำกว่า ตามความเหมาะสมของแต่ละคน จะเห็นได้ว่าพื้นที่แต่ละส่วนจะมีความศักดิ์สิทธิ์และมีข้อปฏิบัติทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมที่แตกต่างกัน เนื่องจากพื้นที่มีการแบ่งขอบเขตออกอย่างชัดเจนตลอดจนมีการแบ่งพื้นที่ทั้งในแนวระนาบและในแนวตั้ง ดังนั้นการที่จะข้ามจากพื้นที่หนึ่งไปสู่พื้นที่หนึ่งได้นั้น เราจำเป็นต้องเข้าใจถึงพื้นที่นั้นๆ อย่างดีเสียก่อน ซึ่งในการเข้าสู่พื้นที่อื่นนั้นจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงตัวเอง เนื่องจากแต่ละพื้นที่จะมีลักษณะเฉพาะตัว เพราะถ้าเข้าไปพื้นที่อื่นโดยไม่เปลี่ยนสถานะ หรือสภาพของตนเองอาจนำไปสู่ภัยพิบัติหรือทำให้ถึงแก่ชีวิตได้ ซึ่งแต่ละคนจะมีความสามารถเข้าสู่พื้นที่ต่างๆ ได้ไม่เท่ากันขึ้นอยู่กับข้อจำกัดของแต่ละคน ดังนั้นการเข้าสู่พื้นที่อื่นก็ต้องเปลี่ยนตัวเองไปตามกฎของพื้นที่นั้นๆ สามารถทำได้ 4 ลักษณะ (สิริรัตน์ รัตนกาญจน์ 2549, 9 - 11) ดังต่อไปนี้

1. เปลี่ยนรูปโฉม นับตั้งแต่การแต่งกายเมื่อจะไปพื้นที่อื่น ไปจนถึงการเปลี่ยนวิญญาน เช่น ปรภพ
2. เปลี่ยนพฤติกรรม เป็นผลทำให้มีบุคลิกภาพแตกต่างกันออกไป เช่น การสำรวมรักษามารยาท หรือ ได้ญาณแก่กล้าพอที่จะไปภพต่างๆ
3. เปลี่ยนตัวเองโดยอาศัยพิธีกรรม เช่น การเซ่นไหว้ก่อนเข้าป่า หรือพิธีบวช เพื่อให้สามารถเข้าถึงพื้นที่ซึ่งฆราวาสเข้าไม่ถึง
4. เปลี่ยนตัวเองโดยอาศัยอิทธิฤทธิ์ คนมีอิทธิฤทธิ์จะสามารถเข้าสู่พื้นที่ได้หลากหลายกว่าผู้อื่น

รายการ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว” ก็เป็นพื้นที่หนึ่งที่มีผู้คนจำนวนมากดำรงอยู่ แต่ไม่ได้มีเส้นแบ่งขอบเขตที่ชัดเจนอย่างพื้นที่ในสังคมไทยแต่เดิม โดยมีทั้งผู้หญิงและผู้ชายที่พร้อมที่จะก้าวล่วงเข้าสู่พื้นที่ในระดับสูงขึ้น ซึ่งดูเหมือนว่าผู้เข้าแข่งขันเพศชายจะมีศักยภาพมากกว่าผู้หญิงในการที่จะก้าวล้ำเข้าสู่พื้นที่ในระดับที่สูงขึ้น นั่นคือ ผู้ชนะเลิศของรายการเป็นผู้ชายจำนวน 5 คน ในขณะที่ผู้ชนะเลิศผู้หญิงมีเพียงหนึ่งเดียวเท่านั้น แต่นั่นก็ไม่ได้หมายความว่าผู้เข้าแข่งขันชายจะสามารถอยู่เหนือกฎเกณฑ์ต่างๆ ดังเช่น การเปลี่ยนรูปโฉมเมื่อได้เป็นผู้เข้าแข่งขัน แปลคนสุดท้ายของรายการ ทั้งการแต่งกาย การแต่งหน้า และการปรับแต่งทรงผม เป็นต้น

อย่างไรก็ตามงานวิจัยเรื่องนี้ไม่ได้มีวัตถุประสงค์หลักในการขีดเส้นแบ่งพื้นที่เพื่อแสดงเขตจำกัดที่ผู้เข้าแข่งขันสามารถดำรงอยู่ได้ หรือหาคำตอบว่าเพศใดที่มีความสามารถในการข้ามพื้นที่ได้มากกว่ากัน แต่ต้องการศึกษาว่าในพื้นที่ทางสังคมของผู้เข้าแข่งขันในรายการนี้ถูกสร้างขึ้นมาได้อย่างไร จึงศึกษาถึง “พื้นที่” ในเรื่องของความหมาย และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับพื้นที่ ให้กระจ่างชัด ดังรายละเอียดต่อไปนี้

นักวิชาการได้ให้ความหมาย (social meaning) เกี่ยวกับพื้นที่ไว้มากมาย โดยงวิชาการทางสังคมศาสตร์ปัจจุบัน ไม่ได้มอง “พื้นที่” ว่ามีความหมายเฉพาะในเชิงกายภาพเท่านั้น แต่เห็นว่าเป็นเรื่องของการสร้างขึ้นมาจากทางวัฒนธรรม ซึ่งแฝงไว้ด้วยนัยของความสัมพันธ์เชิงอำนาจ การสร้างความรู้ และการสร้างภาพของความจริง เพื่อกำหนดความหมาย ดังนั้นความหมายนั้นมักจะมีพลวัต เพราะจะถูกปรับเปลี่ยนและเคลื่อนไหวไปตามความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่เปลี่ยนแปลงไปเสมอ (อานันท์ กาญจนพันธุ์ 2549, 15) ตรงกับมโนทัศน์เรื่อง “พื้นที่” ของไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร ที่ว่า “พื้นที่” คือ ที่บรรจุอำนาจทางสังคมไว้ หากปรับเปลี่ยนพื้นที่ก็เป็นการปรับเปลี่ยนอำนาจในสังคมไปพร้อมๆ กันด้วย (ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร 2549, 10) และสอดคล้องกับทัศนะของเอมอร์ ลิมวัฒนา ที่ได้กล่าวถึง “พื้นที่” ว่ามีความหมาย 2 นัยยะ ในความหมายแรกนั้นเป็นความหมายในแง่ของรูปธรรม ซึ่งหมายถึง อาณาบริเวณแห่งใดแห่งหนึ่ง (area) ที่มีการแบ่งกันเขตเอาไว้แน่นอน (boundary) และอีกความหมายหนึ่งในแง่ของนามธรรมหมายถึง เวทีทางสังคมที่มีการช่วงชิงอำนาจ เช่นพื้นที่ทางวัฒนธรรมในสื่อสารมวลชน (เอมอร์ ลิมวัฒนา 2550)

การมองพื้นที่ในข้างต้นนั้นมีความแตกต่างจากการศึกษาของอภิญญา เฟื่องฟูสกุล ที่ว่า การสอนของยูคลิดให้มอง “พื้นที่” ว่าประกอบขึ้นและวัดได้ด้วยมิติความกว้าง ความยาว และความลึก ศึกษาเชิงกายภาพในฐานะเป็นความจริงเชิงประจักษ์ ภาษาที่ใช้บรรยายเกี่ยวกับพื้นที่จึงเป็นภาษาเชิงปริมาตร (volumetric language) ความเป็นจริงเชิงกายภาพนี้ เป็นสิ่งถูกกำหนดมาให้ในฐานะเป็นมิติของการมีอยู่ในโลกของสิ่งต่างๆ สสารทุกชนิดดำรงอยู่ในพื้นที่ ดังนั้นพื้นที่จึงเป็นความจริง และเงื่อนไขที่ถูกกำหนดมาให้ในแง่พื้นที่ “ว่างเปล่า” คือ ปลอดพ้นจากการให้คุณค่า

ไม่ได้ขึ้นอยู่กับหรือรับใช้ผลประโยชน์ของใครจึงปลอดภัยจากอำนาจ คู่มือความเป็นกลางโดย
 ธรรมชาติในสามัญสำนึกของคนทั่วไป (อภิญาญา เฟื่องฟูสกุล 2543, 65 – 66)

นักคิดสายทฤษฎีหลังสมัยใหม่ (postmodernism) มอง “พื้นที่” ในฐานะ
 สิ่งประดิษฐ์ทางวัฒนธรรมที่ประจุไว้ด้วยความหมาย (coded space) พื้นที่ทางกายภาพต่างๆ เช่น
 เกาะ ป่า สวนสาธารณะในเมือง หรือพื้นที่ในบ้านเรือน มิได้เป็นเพียงวัตถุ ที่ว่าง หรือ
 สภาพแวดล้อมข้างนอกตัวเราที่มีไว้เพื่อให้คนใช้ประโยชน์เท่านั้น วิธีการจัดการพื้นที่เหล่านั้น
 สะท้อนวิถีคิดที่เรามีต่อพื้นที่ ลักษณะที่ชาวบ้านใช้สอยพื้นที่ในป่าทำให้เราทราบว่าเขาภูมิภาค
 ของป่าในฐานะพื้นที่ที่ศักดิ์สิทธิ์ มีจารีต ข้อห้าม และพิธีกรรม ซึ่งสะท้อนความสัมพันธ์ระหว่างคน
 กับธรรมชาติ คนกับสิ่งเหนือธรรมชาติ และความสัมพันธ์ระหว่างคนในหมู่บ้านที่ใช้พื้นที่ป่านั้น
 ทั้งหมดนี้ทำให้เห็นภาพว่าการนิยาม และการจัดการพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับการที่ปัจเจกนิยามตำแหน่ง
 ของตัวเขาในสังคม และในจักรวาลวิทยาอย่างไร (อภิญาญา เฟื่องฟูสกุล 2543, 65 – 66)

Shunya Yoshimi (1992) มอง “พื้นที่” เป็น 4 แบบ คือ พื้นที่ในฐานะที่เป็น
 ธรรมชาติ พื้นที่ในฐานะที่เป็นวัฒนธรรม พื้นที่ในฐานะที่เป็นโครงสร้าง และพื้นที่ในฐานะที่เป็น
 ความสัมพันธ์ สิ่งเหล่านี้ทำให้พื้นที่เกิดความหลากหลายต่อการให้ความหมาย ส่วน Munuel
 Cactells (1999) ให้ความหมาย “พื้นที่” ว่าเป็นเวทีหรืออาณาบริเวณแห่งหนึ่งที่อยู่ภายใต้ให้มี
 ปฏิบัติการทางสังคมต่างๆ นานาเกิดขึ้นมาบนตัวมันได้ในเวลาพร้อมๆ กัน ปฏิบัติการทางสังคม
 เหล่านี้ ก็คือ การกระทำระหว่างกันที่เกิดขึ้นมา เพื่อประสานรวมหรือแลกเปลี่ยนกันทางวัตถุใน
 สังคม” นั่นคือ พื้นที่ที่จะเกิดขึ้นมาได้ก็ต่อเมื่อมีวัตถุ และวัตถุเหล่านั้นจะถูกจัดระเบียบให้เป็นระบบ
 ความสัมพันธ์ โดยการกระทำของมนุษย์ ซึ่งการจัดระเบียบนี้จะก่อให้เกิด “พลวัต” ของวัตถุที่มีผล
 ต่อการกำหนดรูปร่างหน้าตาที่ ตลอดจนความหมายทางสังคมของพื้นที่แห่งนั้น (สิริรัตน์ รัตนกาญจน์
 2549, 7)

ความหมายดังกล่าวสอดคล้องกับมโนทัศน์หลักอันหนึ่งในงานเขียนของ Giddens
 ผู้ให้ความสำคัญกับวิธีการที่พฤติกรรมทางสังคมและการเผชิญหน้ากัน ที่ว่า “พื้นที่” เป็น “สถานที่
 ที่เกิดปรากฏการณ์” (locale) ซึ่งหมายถึง การใช้พื้นที่ในการกำหนดเงื่อนไขให้กับการกระทำ
 ร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นห้องในบ้าน ร้านอาหาร สถานที่ทำงาน หรือสถานที่ที่มีความกว้างขวางกว่า
 เหล่านี้ล้วนเป็นตัวอย่างสถานที่ที่เกิดปรากฏการณ์ ในแง่ที่ว่าเป็นการเชื่อมโยงตำแหน่งแห่งที่ทาง
 กายภาพเข้ากับแง่มุมที่มีความเป็นสถาบันมากขึ้นของชีวิตทางสังคม กล่าวคือ พื้นที่ต่างๆ ไม่ใช่เป็น
 แค่เพียงพื้นที่ทางกายภาพ (physical) เท่านั้น (เชษฐา พวงหัตถ์ 2548, 104 - 105)

ความหมายของ “พื้นที่” ที่มีจะนิยมใช้กัน มีอย่างน้อย 3 ลักษณะ (ชยันต์
 วรรณะภูติ 2549, 46 – 48) ดังต่อไปนี้

ความหมายในลักษณะแรก เป็นความหมายในเชิงภูมิศาสตร์ (space) ที่เป็นที่ตั้ง (setting or locale) และบริบทของการกระทำและปฏิสัมพันธ์ของมนุษย์ โดย Rodman (1992) ให้ข้อสังเกตว่า นักมานุษยวิทยามักจะมองพื้นที่แบบ “ไม่มีชีวิตตายตัว ไม่มีปฏิสัมพันธ์ ไม่เคลื่อนไหว” ดังที่ Foucault วิเคราะห์ไว้ ซึ่งแตกต่างกับการใช้พื้นที่ในความหมายของ “สนาม” หรือพื้นที่ของความสัมพันธ์ทางสังคม และปฏิบัติการที่ปรับเปลี่ยนได้ของม.ร.ว. อภินันท์

ความหมายในลักษณะที่สองของ “พื้นที่” นั้นพิจารณาจากทัศนคติของผู้ที่อยู่ในพื้นที่เป็นหลัก นั่นคือ การทำความเข้าใจพื้นที่ที่เปลี่ยนแปลงไปเมื่อคนใช้ประโยชน์และดัดแปลงสร้างพื้นที่เพื่อวัตถุประสงค์บางอย่าง การให้ความสำคัญของคนในพื้นที่ทำให้มองเห็นวิธีการที่คนผูกโยงพื้นที่กับความคิดและปฏิบัติการทางสังคมกับการตั้งถิ่นฐานและเคลื่อนย้ายของชุมชน คนมีความทรงจำและมีความผูกพันกับพื้นที่ จึงให้ความหมาย สร้างตำนาน เรื่องราว และกำหนดขอบเขตพื้นที่ของเขา นอกจากนั้นการให้ความหมายทางสังคมต่อพื้นที่ ยังรวมถึงความหมายทางจิตวิญญาณและภูมิปัญญา ซึ่งคนในพื้นที่สร้างขึ้นและสืบทอดให้กับคนรุ่นหลัง จะเห็นได้ว่าพื้นที่ไม่สามารถจะผลิตความหมายของตัวเองขึ้นมา แต่คนต่างหากที่เป็นผู้สร้าง จัดความสัมพันธ์และให้ความหมายแก่พื้นที่ ดังนั้นเราสามารถเข้าใจกลุ่มคนได้ หากเราเข้าใจความหมายที่เขาให้ต่อพื้นที่ของเขา

ส่วนความหมายของ “พื้นที่” ในลักษณะที่สาม มาจากแนวคิด thirdspace ที่ Foucault และ Lefebvre พัฒนาขึ้น โดย Lefebvre แบ่งพื้นที่ออกเป็น 3 ประเภท คือ พื้นที่ทางกายภาพ (firstspace – physical space) พื้นที่ทางความคิด (secondspace – mental space) และพื้นที่ทางสังคม (thirdspace – social space) โดย Lefebvre อธิบายว่า thirdspace เป็นส่วนที่เกิดจากปฏิสัมพันธ์ของพื้นที่ 2 ประเภทแรก นั่นคือ พื้นที่ทางความคิด เป็นสิ่งที่เกิดจากการตีความ หรือให้ความหมายจากสิ่งที่เรามองเห็น นำไปสู่การสร้างพื้นที่ทางสังคมที่มีทั้งส่วนที่เป็นจริงและส่วนที่เป็นจินตนาการอันสลับซับซ้อน มีการช่วงชิง ชัดแย้ง และการแทรกแซงอยู่ตลอดเวลา ในทัศนะของ Lefebvre พื้นที่ไม่ใช่สิ่งที่แยกออกมาพิจารณาได้โดดๆ เหมือนวัตถุที่สามารถแยกจากผู้ดู หรือทำความเข้าใจได้โดยใช้มุมมองเพียงด้านเดียว แต่เป็นสิ่งที่มามีมิติหลายด้าน และมีความหมายหลายหลาก พื้นที่มีสถานะที่เป็นทั้งเครื่องมือ และเป้าหมาย เป็นทั้งตัวสื่อ ตัวกลาง และบริบทของการช่วงชิงอำนาจ ดังนั้น thirdspace จึงหมายถึง พื้นที่ของการปฏิบัติการทางสังคม (the habitat of social practices) ที่ “ความคิด เหตุการณ์ ปรากฏการณ์ และความหมายของพื้นที่นั้นปรับเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลา” โดยในที่สุดแล้วนั้น การช่วงชิงพื้นที่ทางสังคมเป็นสิ่งที่ทำไปเพื่อให้ได้มาซึ่งพื้นที่ (หรืออำนาจ) ที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งสามารถยึดครองและครอบงำได้

มโนทัศน์เรื่องพื้นที่นั้นเป็นทั้งผลผลิตของสังคม ปัจจัยหนึ่งของการผลิต และกระบวนการผลิตซ้ำความสัมพันธ์ทางสังคมด้วย นอกจากมโนทัศน์ “พื้นที่” จะมีประโยชน์ในการช่วยให้เข้าใจความซับซ้อนของการผลิตความหมายแล้ว ตัวมันเองยังเป็นองค์ประกอบที่ขาดไม่ได้ของการสร้างความหมายอีกด้วย เพราะพื้นที่ก็คือ “การจัดระยะ” นั่นเอง เราอาจแยกพื้นที่ในความหมายของการจัดระยะได้เป็นประเภท หรือระดับต่างๆ กัน 3 ระดับ คือ พื้นที่ตามที่ถูกนำเสนอในภาพ (space as represented) การจัดวางพื้นที่ในกระบวนการสร้างภาพ (space of representation) และพื้นที่ความสัมพันธ์ทางสังคมของการสร้างภาพนั้น (social space from representation is made) (อภิญา เฟื่องฟูสกุล 2543, 69)

จากการศึกษาตามมโนทัศน์ของนักวิชาการทั้งหลายข้างต้น ทำให้เห็นว่ารายการ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว” มิได้เป็นเพียงเวทีการแสดงที่มีเพียงความกว้าง ความยาว และความลึก หรือมีประโยชน์ใช้สอย คือ เป็นที่ให้คู่แข่งขันของรายการกับพิธีกรยืนอยู่ระหว่างการแสดงคอนเสิร์ตเท่านั้น แต่เป็นพื้นที่ที่ถูกสร้างขึ้นมา มีการกำหนดเงื่อนไขให้กับการกระทำร่วมกัน และกำหนดตำแหน่งแห่งที่ของผู้คนบนพื้นที่การแข่งขันนี้ แฝงไว้ด้วยการสร้างภาพของความจริง กติกา ข้อห้าม และพิธีกรรม ซึ่งสะท้อนให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างคู่แข่ง ขันกับครู คณะกรรมการ และผู้ชม ที่ถูกจัดระเบียบและควบคุมจากทีมงานผู้ผลิตรายการ

กล่าวได้ว่าการวิจัยครั้งนี้ไม่เพียงแต่ให้ความสำคัญแก่ความหมายของคำว่า “พื้นที่” เท่านั้น หากแต่ยังสนใจถึงความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นภายในพื้นที่นั้น ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในการศึกษาเมื่อใช้แนวคิดทฤษฎีเรื่อง “พื้นที่” ประกอบการวิจัยเรื่องนี้ ทำให้เห็นในเบื้องต้นว่ารายการ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว” ไม่ได้เป็นเพียง “พื้นที่” ทางกายภาพ กล่าวคือ รายการนี้ไม่ใช่เวทีรายการโทรทัศน์ บริษัท บ้าน หรือเป็นโครงการ “เฟ้นหา” นักร้องหน้าใหม่ ที่ถูกสร้างขึ้นโดยบริษัท เอ็กแซ็กท์ จำกัด เท่านั้น แต่เป็นพื้นที่ทางสังคมที่มีปฏิสัมพันธ์ที่ซับซ้อนท่ามกลางระเบียบปฏิบัติต่างๆ ที่เป็นเงื่อนไขให้กับการกระทำของคนในพื้นที่ นอกจากนั้นยังได้ “ของแถม” เป็นศิลปินที่ (ไม่) สามารถรับประกันว่าสามารถ “ขายได้” ด้วย

ความทรงจำ ความผูกพัน และเรื่องราว ที่คู่แข่งขันเป็นผู้สร้างขึ้น ทั้งในพื้นที่ทางความคิดที่นำไปสู่การสร้างพื้นที่ทางสังคมที่มีทั้งส่วนที่เป็นจริง และส่วนที่เป็นจินตนาการอันสลับซับซ้อน ทำให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับพื้นที่ ตามการศึกษาของ Henry Lefebvre (1974/1991) ที่แบ่งความสัมพันธ์ของบุคคลกับพื้นที่ใน 3 ลักษณะ (สิริรัตน์ รัตนกาญจน์ 2549, 8) ดังนี้

1. spatial practice คือ ความสัมพันธ์ต่อพื้นที่ในเชิงวิพากษ์ ซึ่งความสัมพันธ์นี้เกี่ยวข้องกับการใช้ชีวิตประจำวัน โดยแสดงออกให้เห็นได้จากพฤติกรรมของมนุษย์ต่อพื้นที่ต่างๆ

อย่างที่เห็นและที่ “เป็น” เช่น การใช้พื้นที่ในชีวิตประจำวันจะมีส่วนสาธยายกับส่วนตัว พื้นที่การทำงานกับพื้นที่พักผ่อน ซึ่งในแต่ละสังคมก็จะมีลักษณะที่แตกต่างออกไป

2. representations of space พื้นที่ในลักษณะนี้ เป็นพื้นที่แบบมโนทัศน์ (conceptualized space) ที่เป็นผลผลิตของศาสตร์ และความเป็นเหตุเป็นผล เกิดจากกระบวนการคิดว่าพื้นที่ “คือ” อะไร เช่น แผนที่ การวางผังเมือง และระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ เป็นต้น

3. representational space พื้นที่ในลักษณะนี้แสดงผ่านความสัมพันธ์กับสัญลักษณ์และจินตนาการ เป็นพื้นที่ที่เป็นไปได้ทั้งของจริงและเป็นที่ถูกพรรณาขึ้น เกิดจากการระลึกรู้และความรู้สึก เป็นพื้นที่ที่เต็มไปด้วยความหมายและปรับเปลี่ยนไปโดยการที่ผู้คนใช้ชีวิต “อยู่” ในพื้นที่นั้นๆ

ทั้งสามส่วนนี้จะมีความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ของความเป็น - อยู่ - คือ (the triad of the perceived - lived - conceived space) ของกระบวนการผลิตพื้นที่ทางสังคม นั่นคือ พื้นที่ในการดำเนินชีวิตประจำวัน (everyday life) ที่แต่ละยุคแต่ละสมัยจะผลิตออกมาไม่เหมือนกัน โดยแต่ละส่วนของพื้นที่มีลักษณะพิเศษแตกต่างกัน เช่น น้ำในแม่น้ำสีทันดรมีลักษณะพิเศษกว่าแม่น้ำในพื้นที่ที่มนุษย์อาศัยอยู่มาก ขนาดขนนกตกลงไปยังจม ดังนั้นในแต่ละพื้นที่จะมีกฎที่ต้องปฏิบัติไม่เหมือนกัน มนุษย์ต้องปฏิบัติตามกฎ ซึ่ง “ผี” จะทำหน้าที่คอยรักษากฎของพื้นที่นั้นๆ ถ้าใครไม่เชื่อฟังก็จะถูกผีลงโทษให้เจ็บไข้ได้ป่วยจนถึงขั้นเสียชีวิต ทั้งนี้มนุษย์สามารถข้ามจากพื้นที่หนึ่งไปยังพื้นที่หนึ่งได้ โดยต้องมีการเปลี่ยนตัวเอง เช่น จากกันครัวไปยังที่สาธารณะ ก็ต้องเปลี่ยนการแต่งกาย แต่บางพื้นที่มนุษย์ก็ไม่สามารถข้ามไปได้ เช่น พื้นที่บนสวรรค์ เพราะพื้นที่นั้นเป็นที่อยู่ของจิตวิญญาณ ไม่ใช่ของร่างกายเนื้อหนัง เป็นต้น

จากความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับพื้นที่ของ Henry Lefebvre ข้างต้น ทำให้เห็นว่าผู้เข้าแข่งขันมีความสัมพันธ์กับเวที “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว” กล่าวคือ นอกจากจะเป็นพื้นที่แห่งให้ผู้เข้าแข่งขันได้ยืนหยัดเพื่อต่อสู้แล้ว ยังเป็นพื้นที่เพื่อการอยู่อาศัยชีวิตประจำวันของผู้เข้าแข่งขันแปดคนสุดท้ายของรายการ เกิดอารมณ์ความรู้สึกที่หลากหลาย และเต็มไปด้วยความหมายจากผู้เข้าแข่งขันที่ต้องการแสดงให้คนอื่นได้เห็น สอดคล้องกับมโนทัศน์ของอานันท์ กาญจนพันธุ์ที่ว่า “คน” กับ “พื้นที่” เป็นเรื่องซ้อนทับกันอยู่เสมอ แต่การจะแสดงตัวตนได้หรือไม่ได้นั้น ขึ้นอยู่กับความหมายที่ถูกกำหนดขึ้นมา ดังนั้นความหมายที่ให้ กระบวนการต่างๆ ที่เกี่ยวกับความหมายจะเป็นปัญหาในเรื่องของการสร้างและนิยามความหมาย ตลอดจนการต่อสู้ช่วงชิงความหมายเกี่ยวกับพื้นที่ ทั้งหมดนี้จะอยู่ภายใต้บริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่เฉพาะเจาะจง (อานันท์ กาญจนพันธุ์ 2549, 15 – 16)

การศึกษาในเรื่องพื้นที่นั้น มีมิติต่างๆ ในการศึกษา ดังนี้ พื้นที่ทางกายภาพ (physical space) พื้นที่ทางสังคม (social space) และพื้นที่ภายในจิตใจของปัจเจก (mental space) (อภิญา เฟื่องฟูสกุล 2543, 67) โดยแต่ละมิติดังกล่าวนี้มีจุดเน้นที่แตกต่างกัน แต่จากโจทย์การวิจัยที่ต้องการศึกษาถึงการสร้างพื้นที่ทางสังคม ผู้วิจัยจึงเลือกที่จะศึกษารายละเอียดเฉพาะพื้นที่ทางสังคม ดังต่อไปนี้

1.1.2 พื้นที่ทางสังคม

“พื้นที่” ไม่ได้เป็นเพียงลักษณะทางภูมิศาสตร์ (passive geography) รวมทั้งมิได้มีลักษณะเป็นกลางด้วย (neutral) แต่เป็นสมรภูมิแห่งการต่อสู้ของอำนาจต่างๆ ในสังคม (site of struggle) พื้นที่จะถูกผลิตซ้ำ (reproduce) ให้กลายเป็น “พื้นที่ทางสังคม” แบบต่างๆ ตามแต่อำนาจของผู้สร้าง (กาญจนา แก้วเทพ 2549, 573) กล่าวคือ พื้นที่ทางสังคมไม่ได้หมายถึงพื้นที่ทางกายภาพ แต่ในด้านหนึ่งหมายถึง พื้นที่ทางความคิด อุดมการณ์ และวัฒนธรรม ที่มีนัยต่อการจัดการความสัมพันธ์เชิงอำนาจในสังคม ส่วนอีกด้านหนึ่งหมายถึงเวทีของการต่อสู้ โต้เถียง ต่อรอง และช่วงชิงความหมายต่างๆ ในกระบวนการปรับเปลี่ยนความสัมพันธ์ใหม่ให้เกิดขึ้นในสังคม พื้นที่ในแง่หลังนี้จะเห็นได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยผ่านกระบวนการของภาคประชาสังคม (อานันท์ กาญจนพันธุ์ 2548, 241) และจากคำกล่าวของอภิญา เฟื่องฟูสกุล (2543 อ้างถึงใน อานันท์ กาญจนพันธุ์ 2548, 95) ที่ว่า พื้นที่ทางสังคม (social space) หมายถึง พื้นที่ของการคิดค้น และสร้างความหมายใหม่ๆ รวมไปถึงพื้นที่ทางสังคม ที่เกี่ยวข้องกับกฎเกณฑ์ของการดำเนินการที่เป็นรูปแบบเฉพาะ รูปแบบต่างๆ ของการยอมรับ และสิทธิอำนาจ เป็นต้น (เชษฐา พวงหัตถ์ 2548, 105) ทำให้เห็นถึงความเข้าใจรวบยอดว่า “คน” ย่อมมีความเกี่ยวข้องกับ “พื้นที่ทางสังคม” เสมอ โดยพื้นที่ทางสังคมนั้นไม่ได้หมายถึงพื้นที่ทางกายภาพ แต่หมายถึงพื้นที่ของการสร้างและการผลิตที่เกี่ยวข้องกับกฎเกณฑ์ของการดำเนินการที่เป็นรูปแบบเฉพาะ ซึ่งแฝงไว้ด้วยอุดมการณ์ และวัฒนธรรม ถือเป็นเวทีของการต่อสู้ต่อรองของคนในสังคม

รายการ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว” เป็นเวทีที่เปิดโอกาสให้คนได้เข้ามาสร้างพื้นที่และผลิตซ้ำจากผู้เข้าแข่งขันในรายการนี้ จนกลายเป็นพื้นที่ทางสังคมของผู้เข้าแข่งขันที่มีปฏิสัมพันธ์กัน โดยพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกต่อกัน หรือปฏิสัมพันธ์ในสังคมจากการศึกษาของงาน อดิวัฒนสิทธิ์ และคณะนั้น พบว่าทุกรูปแบบเป็นรูปแบบการกระทำตอบโต้ไม่ว่าในระดับบุคคลหรือระดับกลุ่ม อาจเกิดจากความสัมพันธ์โดยตรงหรือโดยอ้อมก็ได้ ซึ่งมีอยู่ 5 รูปแบบใหญ่ๆ คือ ความร่วมมือ การแข่งขัน ความขัดแย้ง การประนีประนอม และการกลืนกลาย (งาน อดิวัฒนสิทธิ์ และคณะ 2540, 58 - 59) ดังต่อไปนี้

ความร่วมมือ (cooperation) เป็นการกระทำตอบโต้ที่ผู้กระทำมีจุดมุ่งหมายร่วมกัน มีผลประโยชน์ร่วมกัน ความร่วมมืออาจจะเกิดขึ้นในกลุ่มผู้ที่รู้จักกันเป็นส่วนตัวหรือไม่รู้จักกันเป็นส่วนตัว อาจจะเกิดขึ้นโดยจงใจหรือไม่ได้จงใจ โดยถือว่ากิจกรรมนั้นก่อให้เกิดประโยชน์กับทั้งสองฝ่าย ช่วยให้มีการแบ่งงานกันทำ เกิดการอยู่รอด เพราะฉะนั้นไม่ว่าพฤติกรรมการเคารพ กฎหมาย การเข้าชั้นเรียน การซื้อขายแลกเปลี่ยน ฯลฯ ถือเป็นความร่วมมือทั้งสิ้น

การแข่งขัน (competition) เป็นการกระทำตอบโต้ที่เกิดขึ้นเมื่อรางวัลมีจำกัด เราจะได้มาซึ่งรางวัลต่อเมื่อเราแสดงความสามารถได้เหนือคู่แข่ง การแข่งขันอาจจะเกิดขึ้นในระหว่างผู้ที่เรารู้จักกันเป็นส่วนตัวหรือไม่รู้จักกันเลย แต่เป็นพฤติกรรมตอบโต้ที่ดำเนินไปภายใต้กฎเกณฑ์ที่ทั้งสองฝ่ายยอมรับ การแข่งขันมักเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในช่วงระยะเวลาสั้นๆ เพราะถ้ากินระยะเวลาเวลานาน จะกลายตัวไปสู่ความสัมพันธ์ในรูปแบบอื่น เช่น ความขัดแย้ง เป็นต้น ส่วนใหญ่การทำงานในกลุ่มมักจะส่งเสริมความร่วมมือกว่าการแข่งขัน

ความขัดแย้ง (conflict) เป็นการกระทำตอบโต้ที่ฝ่ายหนึ่งต้องการให้ได้มาซึ่งสิ่ง ที่ตนต้องการ (rewards) โดยการกำจัดหรือทำให้คู่ต่อสู้อ่อนแอลง มักจะมีจุดเริ่มต้นมาจากการแข่งขันก่อน รูปแบบของความขัดแย้งอาจจะมีความขัดแย้งเป็นการส่วนตัว (personal conflict) หรือไม่ใช่ส่วนตัว (impersonal conflict) ส่วนสาเหตุของความขัดแย้งอาจจะเกิดจากผลประโยชน์ ขัดกัน มีระบบความเชื่อต่างกันหรือความหลงทางวัฒนธรรม ฯลฯ พฤติกรรมที่แสดงถึงความขัดแย้งซึ่งเราสามารถสังเกตเห็นได้ ได้แก่ การทะเลาะวิวาท การประท้วง การจับผิดสงคราม และการก่อการร้าย เป็นต้น

การผสมผสานประนีประนอม (accommodation) เป็นการกระทำตอบโต้ที่คนยอมเสียผลประโยชน์บางส่วนของคนเพื่อรักษาส่วนใหญ่ไว้ โดยฝ่ายหนึ่งอาจจะต้องยอมทำตามอีกฝ่ายหนึ่ง แต่เป็นการปรับตัวที่เขายังรักษาเอกลักษณ์ของตนไว้ได้ การผสมผสานนี้อาจจะเห็นในรูปแบบของการอดกลั้นผ่อนปรน หรือการปรับตัวที่เขายังรักษาเอกลักษณ์ของตนไว้ได้ การผสมผสานนี้อาจจะเห็นในรูปแบบของการอดกลั้นผ่อนปรน หรือการลดความตึงเครียดด้วยการทำกิจกรรมอย่างอื่น เช่น เขียนหนังสือ ทำพิธีกรรม จัดงานเลี้ยง ฯลฯ หรือบางคนอาจจะหาแพะรับบาปมาเป็นทางออกของตน เช่น ถ้าได้รับการกดขี่มากก็หันไประบาย ออกกับคนที่เขาต่ำกว่าตน

การกลืนกลาย (assimilation) เป็นการกระทำตอบโต้ที่เกิดขึ้นเมื่อคนต่างวัฒนธรรมมาติดต่อกัน การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมจะเกิดขึ้น คนจะให้และรับวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน จนความแตกต่างที่มีอยู่เดิมหมดไป การกลืนกลายโดยทั่วไปจะเป็นลักษณะสองทางคือ มีทั้งให้และรับ แต่บางกรณีอาจอยู่ในลักษณะทางเดียว คือ ฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ให้และอีกฝ่ายเป็นผู้รับ ซึ่งมักเกิดขึ้นในระหว่างกลุ่มที่มีความเจริญต่างกัน กลุ่มที่ด้อยกว่าจะเป็นผู้รับมากกว่าให้ โดยทั่วไป

การกลืนกลายเป็นกระบวนการที่มีลักษณะค่อยเป็นค่อยไป ไม่จำเป็นต้องบีบบังคับก็เกิดขึ้นได้ การบีบบังคับอาจทำให้เกิดการต่อต้าน สำหรับผลที่ตามมาจากการกลืนกลายคือ การลดความขัดแย้ง เพราะเมื่อคนมีวัฒนธรรมแบบเดียวกัน คิดเหมือนกัน มองอะไรเหมือนกัน มีระบบคุณค่าเดียวกัน ก็ไม่รู้จักขัดแย้งกันเรื่องอะไร แต่บางครั้งคนบางกลุ่มที่มีวัฒนธรรมเดียวกันก็ยังพบว่ามี ความขัดแย้งกันอยู่ เช่น ความขัดแย้งระหว่างชนผิวดำและผิวขาวในสหรัฐ ทั้งนี้สาเหตุอาจเป็นเพราะความแตกต่างทางกายภาพที่มองเห็นได้ ซึ่งเป็นตัวถึงประวัติ ความเป็นมาของชนทั้งสองกลุ่ม ทำให้เกิดความรู้สึกแยกกลุ่มแยกพวกกันขึ้น

รูปแบบการกระทำตอบโต้ที่กล่าวมาข้างต้น นับเป็นกระบวนการทางสังคมที่เราพบเห็นในทุกแห่งในทุกสังคม เพียงสังคมใดจะมีสัดส่วนในเรื่องใดมากกว่ากัน หรือเน้นความสำคัญในเรื่องใดเป็นพิเศษ เช่น สังคมอเมริกันสนับสนุนการแข่งขัน เพราะเชื่อว่าเป็นตัวกระตุ้นประสิทธิภาพในการทำงาน เป็นต้น สำหรับในสังคมเดียวกันกระบวนการทางสังคมที่เกิดขึ้นในแต่ละกลุ่มก็มีลักษณะแตกต่างกันไป เช่น ปฏิสัมพันธ์ในครอบครัวจะเห็นในรูปความร่วมมือและการกลืนกลายเป็นสำคัญ แต่ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่า จะไม่มีการแข่งขันหรือความขัดแย้งเกิดขึ้นในกลุ่ม เพียงแต่ความใกล้ชิดลดความขัดแย้งไว้ และหาทางออกในรูปของการผสมผสานประนีประนอม การกระทำตอบโต้ที่ถือเป็นกระบวนการพื้นฐานของโครงสร้าง ซึ่งจะส่งผลให้เกิดระบบความสัมพันธ์ขึ้น และระบบความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นก็จะย้อนกลับมาบีบบังคับในการชี้นำพฤติกรรมการแสดงออกอีก นับเป็นกระบวนการที่ให้อิทธิพลซึ่งกันและกัน (reciprocal process) (จันง อดิวัฒนสิทธิ์ และคณะ 2540, 59)

เมื่อนำการศึกษาของจันง อดิวัฒนสิทธิ์ ในเรื่องของพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกต่อกัน หรือปฏิสัมพันธ์ในสังคมข้างต้นมามองรายการ “เดอะสตาร์ คั่นฟ้าคว้าดาว” ทำให้เห็นว่าการกระทำของผู้เข้าแข่งขันไม่สามารถจำแนกประเภทว่าการกระทำใดของผู้เข้าแข่งขันเป็นความร่วมมือ การแข่งขัน ความขัดแย้ง การประนีประนอม หรือการกลืนกลายได้อย่างชัดเจน แต่จะเห็นถึงประเด็นสำคัญที่ว่าผู้คนมิได้ทำตามอำเภอใจ คัดค้าน หรือต่อต้าน เพียงอย่างเดียวอย่างหนึ่งเท่านั้น ผู้เข้าแข่งขันในรายการนี้ก็เช่นกัน พวกเขาได้มีการปรับเปลี่ยนหรือการนำเสนอเรื่องราวของตนเอง เพื่อให้สอดคล้องกับตำแหน่งแห่งที่ที่ตนอยู่

ภาพที่รายการได้นำเสนอนั้นทำให้เห็นถึงการแข่งขันระหว่างบุคคลที่แสดงออกได้ด้วยการร้องเพลง การเต้น หรือการแสดงความสามารถอื่นๆ เช่น การเล่นเกมใน ช่วงเวลาที่รายการได้กำหนดไว้ ท่ามกลางความสัมพันธ์ระหว่างกันที่ถูกบันทึกภาพเพื่อนำมาออกอากาศทางโทรทัศน์ ผู้เข้าแข่งขันก็ได้เลือกส่วนที่ตนจะแสดงออกมา ดังคำกล่าวของอานันท์ กาญจนพันธุ์ ที่ว่า “คนจะอยู่ได้ก็ต้องมีพื้นที่ทางสังคม” (อานันท์ กาญจนพันธุ์ 2549, 15 – 16) เฉกเช่นเดียวกับผู้เข้า

แข่งขันที่ทำการสร้างพื้นที่ทางสังคมเพื่อให้ตนเองสามารถดำรงอยู่ในการแข่งขันบนเวทีของการ “คั่นฟ้าคว่ำดาว” นี้ได้

1.1.3 พื้นที่สาธารณะ

พื้นที่สาธารณะ (public sphere) ในอดีตนั้นมีแต่สองชนชั้น ซึ่งเป็นการศึกษาของ J. Habermas (กาญจนา แก้วเทพ 2549, 571) คือ สถาบันกษัตริย์และสถาบันศาสนาเท่านั้น ที่มีอำนาจในการเข้าถึงพื้นที่สาธารณะในทางการเมือง (public sphere in political society) แต่ทว่าเมื่อเริ่มช่วงปลายศตวรรษที่ 17 ต่อกับศตวรรษที่ 18 บรรดาชนชั้นกระฎุมพี (กลุ่มชนชั้นกลาง เช่น พ่อค้า ช่างฝีมือ ชุนนาง ปัญญาชน รวมทั้งนักหนังสือพิมพ์) ก็ได้เริ่มสร้าง “พื้นที่สาธารณะ” แบบใหม่ขึ้นมา โดยการนัดพบกันตามร้านกาแฟ โรงเหล้า ห้องรับแขกในบ้าน เพื่อพูดคุยอภิปรายกันเกี่ยวกับปัญหาของบ้านเมือง แล้วกระจายข่าวสารด้วยการตีพิมพ์ข้อคิดเห็นจากการสนทนาลงหนังสือพิมพ์ พื้นที่สาธารณะดังกล่าวกลายเป็นพื้นที่ต่อสู้ทางการเมืองของชนชั้นกระฎุมพี จนกระทั่งชนชั้นกระฎุมพีสามารถช่วงชิงอำนาจทางการเมืองมาได้ และแปรเปลี่ยนความหมายของหน้าที่ทางการเมืองของพื้นที่สาธารณะให้กลายเป็นหน้าที่ทางเศรษฐกิจ สังคม หรือวัฒนธรรม เช่น กลายเป็นศูนย์การค้า สวนสาธารณะเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ

เมื่อพิจารณาถึงความหมายของ “พื้นที่สาธารณะ” ซึ่งประกอบไปด้วยคำ 2 คำ คือ “พื้นที่” และ “สาธารณะ” โดยความหมายของคำว่า “พื้นที่” ได้นำเสนอไปแล้วข้างต้น ส่วนคำว่า “สาธารณะ” หมายถึงส่วนรวม (public) ซึ่งมักถูกเปรียบเทียบกับคำว่า “ส่วนตัว” (private) ทั้งนี้ ความหมายของสาธารณะนี้อาจขยายออกไปถึงเรื่องผลประโยชน์ของส่วนรวมสำหรับคนหมู่มากที่ สอดคล้อง หรือขัดกับผลประโยชน์ส่วนตัว โดยสุธาธิน คุณผล (เอมอร ลิ้มวัฒนา 2550) ได้สรุป คุณสมบัติในการจำกัดความพื้นที่สาธารณะว่า “ความเปิดกว้างให้เข้าถึงได้สำหรับทุกคน”

รายการ “เดอะสตาร์ คั่นฟ้าคว่ำดาว” ซึ่งเป็นเวทีสำหรับนำเสนอภาพและเสียงของ “ผู้เข้าแข่งขัน” ถือเป็นพื้นที่สาธารณะที่ก่อให้เกิดกิจกรรมต่างๆ ขึ้นมา หรือที่เรียกตามทัศนะของ สิทธิรัตน์ รัตนกาญจน์ ที่ว่า เวทีสาธารณะ หรือ “พื้นที่ที่ใครก็สามารถเข้าออกได้โดยไม่ต้องแจ้ง วัตถุประสงค์ เพียงแต่อาจจะต้องมีกฎกติกาบางอย่าง” (สิทธิรัตน์ รัตนกาญจน์ 2549, 10 - 11) เนื่องจากเป็นโครงการที่เปิดกว้างให้เข้าถึงได้สำหรับทุกคนทั้งการสมัครแข่งขัน การออกอากาศ ทางโทรทัศน์ การเชียร์ การเข้าชมการแข่งขันในห้องส่ง รวมไปถึงการโหวตหรือการลงคะแนนเพื่อ ตัดสินผู้เข้าแข่งขัน

“ภาพ” ที่ออกอากาศส่วนหนึ่งนั้นเป็นภาพจาก “บ้าน” ที่ผู้เข้าแข่งขันอาศัยอยู่ ร่วมกัน ซึ่ง “บ้าน” ในมโนทัศน์ของอดิน ธิพัฒน์ และคณะ เป็นสถานที่อยู่อาศัยของคน ซึ่ง

สะท้อนให้เห็นความพยายามในการปรับตัวของเจ้าของบ้านต่อสิ่งแวดล้อม การใช้วัสดุ การกำหนดพื้นที่และโครงสร้างที่มีประโยชน์ใช้สอย ซึ่งมีความแตกต่างกันแต่ละวัฒนธรรม ย่อมสะท้อนให้เห็นความคิดและอุดมการณ์เกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางสังคมของคนในครอบครัว ระบบเครือญาติ และคนในชุมชน (อคิน รพีพัฒน์ และคณะ 2544, 68) แต่ในบริบทของรายการนี้ “บ้าน” ไม่ได้ถูกจัดแบ่งพื้นที่ตามความต้องการของผู้อาศัยหรือผู้เช่าแข่งขัน หากแต่เป็นไปตามจุดประสงค์ของผู้ผลิตรายการ และไม่ได้เป็นเพียงพื้นที่ที่ใช้ในการดำรงชีวิตประจำวันเท่านั้น แต่บ้านยังกลายเป็นโรงเรียนที่มีกิจกรรม และการเรียนการสอน ทั้งการร้องเพลง การเต้น และการแสดงบนเวทีกับครูผู้เชี่ยวชาญในแต่ละด้านโดยมีคนอื่นมองเห็นได้ ดังนั้นคงไม่อาจลากเส้นที่บ่งชี้ภายใน “บ้าน” ที่ผู้เช่าแข่งขันแปดคนสุดท้ายของรายการอาศัยอยู่ร่วมกันได้ว่าส่วนใดเป็นพื้นที่ส่วนตัว หรือเป็นพื้นที่สาธารณะได้ชัดเจน

การอาศัยอยู่ร่วมชายคาเดียวกันของผู้เช่าแข่งขันแปดคนสุดท้ายของรายการภายใต้ความหลากหลาย และกฎเกณฑ์ที่ต้องปฏิบัติตาม โดยทราบว่ามิกกล้องที่บันทึกภาพของพวกเขา โดยมีทีมงานผู้ผลิตรายการและผู้ชมเฝ้ามองอยู่ เป็นการกระทำของรายการที่ใช้ในการควบคุมร่างกายและการกระทำของผู้เช่าแข่งขัน ซึ่งสอดคล้องกับมโนทัศน์ “การสอดส่องดูแล” (surveillance) ของฟูโกต์ ที่ว่า ในสถาบันต่างๆ ของสังคมสมัยใหม่นั้นกระทำผ่านการกวาดตามอง (panoptic) หรือการทำให้ผู้ถูกควบคุมรู้สึกว่าจะถูกจับตามอง จนไม่กล้าทำอะไรนอกกรอบของสังคมนั้นได้ (จันทน์ เจริญศรี 2545, 121) ปรากฏผ่านรายการเป็นภาพ “หน้าบ้าน” (front region) ดังทัศนะของอคิน รพีพัฒน์ และคณะ ที่ว่า ภาพหน้าบ้านของคนที่ต้องการจะปกปิดซ่อนเร้นบางสิ่งบางอย่าง เพื่อปกป้อง และรักษา “หน้าตา” ของเขา โดยเกิดจากการ “ปรุงแต่ง” หรือ “นำเสนอ” (อคิน รพีพัฒน์ และคณะ 2544, 51) ทั้งนี้การนำเสนอตัวตนของคนเพื่อให้ผู้อื่นได้เห็นหรือได้รู้จักก็ไม่ต่างไปจากการเล่นละครเวที นั่นคือ “หลังฉาก” (back stage) เป็นตัวตนที่ซ่อนเอาไว้ ส่วน “หน้าฉาก” (front stage) เป็นตัวตนที่ต้องการนำเสนอ ซึ่งทั้งสองส่วนนี้ถูกกั้นแบ่งไว้ด้วยเวที (สุภางค์ จันทวานิช 2551ก, 130 – 131) ดังนั้นรายการนี้จึงถือเป็นภาพเสมือนที่ฉาบไว้ด้วยอุดมการณ์และระบบคุณค่า ที่ถูกสร้างและผลิตซ้ำจนอาจถึงจุดที่ฮาวิร์ (Harvey 1995) (อภิญา เพ็ญฟูสกุล 2543, 92) เรียกว่า simulacrum คือ สภาพที่ความจริงกับภาพความลวงแยกจากกันไม่ออก

กฎเกณฑ์ของรายการดังกล่าวมีความสอดคล้องกับการศึกษาของมิเชล ฟูโกต์ ในเรื่องของการควบคุมระเบียบวินัย ซึ่งเป็นการจัดแยกปัจเจกบุคคลทั้งหลายออกเป็นสัดส่วนโดยอิงกับพื้นที่ พร้อมกับสร้างเทคนิคต่างๆ ขึ้นมาสำหรับใช้งานเพื่อการนี้ (มิเชล ฟูโกต์ 2547, 16 - 29) ได้แก่

1. การปิดล้อมพื้นที่ เช่น การจัดพื้นที่เฉพาะไว้สำหรับคนอนาถาหลายจำพวกมาอยู่ระคนปนกัน โรงเรียนกินนอน ค่ายทหาร และโรงงานที่มีผู้คุมเปิด - ปิดประตูเฉพาะเวลาทำงานของคนงานเท่านั้น ช่วยให้สิ่งเอาผลประโยชน์ออกมาได้มากที่สุด และเป็นการป้องกันเหตุอันไม่พึงปรารถนาต่างๆ เช่น การลักขโมย การ “อุ้งงาน” การก่อหวอด การสูมหั่วกันวางแผนร้าย เป็นต้น ปกป้องวัสดุอุปกรณ์และควบคุมกำลังการผลิต

2. การตีตาราง อาศัยการจัดวางตำแหน่งขั้นพื้นฐาน กล่าวคือ กำหนดให้ปัจเจกบุคคลแต่ละคนอยู่ในตำแหน่งแห่งที่ของตน และในแต่ละตำแหน่งก็จะมีคนประจำเพียงหนึ่งคน นี่เป็นการหลีกเลี่ยงมิให้คนรวมตัวกันเป็นกลุ่มๆ เป็นการสลายกลุ่มก้อนให้แตกกระจายออกจากกัน เป็นการแยกผู้คนอันหลากหลายและยากต่อการควบคุม

3. การจัดพื้นที่ตามหน้าที่ใช้สอย การกำหนดว่าพื้นที่ใดจะใช้ทำหน้าที่อะไร นั้น มิได้เป็นเพียงการตอบสนองต่อความจำเป็นในการเผด็จ หรือขัดขวางการสื่อสารที่เป็นอันตรายต่อระบบเท่านั้น หากยังมุ่งสร้างพื้นที่ที่ก่อประโยชน์ เช่น โรงพยาบาลประจำเมืองท่าในประเทศฝรั่งเศสที่มีโรคภัยกับโรคระบาดนานา ทำหน้าที่เป็นกระชอนกั้นกรอง และเป็นเครื่องมือกำหนดตำแหน่งแห่งที่และตีตาราง เพื่อให้สามารถควบคุมความเคลื่อนไหว และความแออัดขัดเขียดทั้งหมดนั้น

4. อันดับ หมายถึง ตำแหน่งแห่งที่ของบุคคลในลำดับที่มีการจัดไว้ อันมีลักษณะเป็นจุดตัดระหว่างเส้นในแนวนอนกับแฉกในแนวตั้ง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ เป็นช่องไฟหนึ่งช่องในกระบวนชุดไฟที่สามารถกวาดตาไล่สำรวจอย่างต่อเนื่องกันได้ เช่น การจัดทางเดินในอาคารของโรงเรียน

การศึกษาของมิแชล ฟูโกต์ ชำงต้นนั้นสอดคล้องกับการศึกษาวิธีการควบคุมร่างกายของมนุษย์ของสุภางค์ จันทวานิช ที่ทำได้หลายวิธี (สุภางค์ จันทวานิช 2551ก, 276 - 277) ดังนี้

1. กำหนดให้อยู่ในพื้นที่ที่ปิดล้อมหรือจำกัด เช่น โรงเรียนกินนอน วัด และกรมทหาร ทำให้มนุษย์ที่มาจากพื้นเพที่หลากหลาย ต้องอยู่ในระเบียบเดียวกัน ในพื้นที่ปิดล้อมนั้นมักมีกำแพงสูงกั้นไว้ มีผู้ควบคุมอย่างเคร่งครัด

2. กำหนดพื้นที่เฉพาะตำแหน่ง หรือสถานะของบุคคล เช่น โรงงานที่กำหนดให้คนงานมีหน้าที่เฉพาะต้องอยู่ในพื้นที่เฉพาะตามตำแหน่งของตนเองในวงจรการผลิต

3. กำหนดพื้นที่ตามประโยชน์ใช้สอย เช่น โรงพยาบาลมีการแบ่งแผนกคนไข้นอก คนไข้ใน ห้องยา ห้องผ่าตัด การแบ่งพื้นที่และการควบคุมร่างกายของมนุษย์มีความสัมพันธ์ซับซ้อนมากขึ้น และเป็นไปโดยเคร่งครัด

4. กำหนดลำดับหรือตำแหน่งของบุคคล เป็นการควบคุมที่ไม่ได้เน้นเรื่องพื้นที่เหมือนวิธีแรกๆ แต่ใช้วิธีจัดลำดับให้คนถูกแบ่งออกเป็นหมวดหมู่ โดยการสถาปนารายการที่มีชีวิตขึ้นมาแทนตารางกายภาพในวิธีที่สอง เช่น กำหนดให้นักเรียนที่จี๋เกี้ยนนั่งระหว่างนักเรียนที่ยั่งยืน

วิธีการควบคุมร่างกายของมนุษย์ข้างต้นแฝงอยู่ในภาพของรายการ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว” ที่ออกอากาศทางโทรทัศน์ ทำให้เห็นว่าร่างกายของผู้เข้าแข่งขันที่ก้าวเข้าสู่การแข่งขันของรายการนั้นเป็นส่วนสำคัญในการแข่งขัน อีกทั้งยังดำรงอยู่ในพื้นที่แห่งการแข่งขันซึ่งมีอาจขีดเส้นแบ่งที่ชัดเจนได้ว่าส่วนใดเป็นพื้นที่สาธารณะ หรือส่วนใดเป็นพื้นที่ส่วนตัว เนื่องจากการบันทึกภาพตลอดการแข่งขันแล้วนำเสนอภาพผ่านโทรทัศน์ ซึ่งอยู่ภายใต้การควบคุมด้วยกฎเกณฑ์โดยทีมงานผู้ผลิตรายการที่ได้มีการวางแผน การจัดการ และการเตรียมการไว้ล่วงหน้าแล้ว ดังเช่น ขั้นตอนการแข่งขัน การเก็บตัว การตัดสินใจและการวิพากษ์วิจารณ์จากคณะกรรมการ รวมทั้งการตัดสินใจผู้เข้าแข่งขันจากผู้ชมรายการทั้งในห้องส่งและทางบ้าน

การวิจัยเรื่อง “หาบเร่แผงลอย : การกลายเป็นอื่นในกระบวนการผลิตพื้นที่เมือง” ของนพพร จันทรนำชู เป็นตัวอย่างงานวิจัยที่นำแนวคิดทฤษฎีเรื่องพื้นที่ทางสังคมไปใช้ในการวิเคราะห์กระบวนการผลิตพื้นที่เมืองที่ได้ผลสรุปว่า หาบเร่แผงลอยซึ่งมีภาพลักษณ์ของความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยและเป็นการค้าของคนจน ไม่ถูกนิยามให้มีความหมายอยู่ในพื้นที่เมืองและต้องถูกเบียดขับออกไปจากความหมายของพื้นที่เมือง (นพพร จันทรนำชู 2550, บทคัดย่อ) อีกทั้งยังถูกลดทอนพื้นที่ทางสังคมของผู้ค้าหาบเร่แผงลอยลงไปด้วยการวิเคราะห์จากมุมมองในเชิงพื้นที่ซึ่งเป็นการเปิดเผยให้เห็นถึงการกลายเป็นอื่นของหาบเร่แผงลอยนั้นเกิดจากกลไกอำนาจของความรู้ที่จัดประเภทของคนในสังคม แต่ด้วยมุมมองของพื้นที่ทางสังคมที่เปิดโอกาสให้พื้นที่การรับรู้ของหาบเร่แผงลอยที่มีต่อเมืองและสรรพสิ่งในเมือง มิได้มีความหมายเหมือนกันกับภาพการรับรู้ที่ถูกสร้างจากภาคปฏิบัติการเชิงพื้นที่ (นพพร จันทรนำชู 2550, 103)

การศึกษาของนพพร จันทรนำชู แสดงให้เห็นว่าพื้นที่ทางสังคมเป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นโดยหาบเร่แผงลอยเพื่อดำรงอยู่ในเขตเมืองได้ เช่นเดียวกับงานวิจัยเรื่อง “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว: เสียงของผู้เข้าแข่งขันในเวทีสาธารณะ” ที่ต้องการใช้แนวคิดทฤษฎีเรื่องพื้นที่ (place or space) พื้นที่ทางสังคม และพื้นที่สาธารณะ เพื่อคลี่คลายเป้าประสงค์ของการศึกษาในประเด็นการสร้างพื้นที่ทางสังคมของผู้เข้าแข่งขันในรายการ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว” ที่ถ่ายทอดทางโทรทัศน์ดังที่ได้กล่าวไว้แล้วข้างต้น โดยผู้วิจัยต้องการเผยให้เห็นถึงเรื่องราว เรื่องเล่า ความสัมพันธ์ และอารมณ์ความรู้สึกของผู้เข้าแข่งขัน รวมถึงกลุ่มคนอื่นที่อยู่ในเวทีแห่งนี้ อันได้แก่

คณะกรรมการ ครู พิธีกร และผู้ชม ซึ่งมีส่วนร่วมในการประกอบสร้างพื้นที่ทางสังคมของผู้เข้าแข่งขัน

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีเรื่องพื้นที่ ซึ่งให้เห็นว่าพื้นที่ของการวิจัยครั้งนี้มิได้เป็นเพียงพื้นที่ทางกายภาพที่มีอาณาเขตที่แน่นอน สามารถวัดความกว้าง ความยาว หรือความสูงได้ หากแต่เป็นพื้นที่หรือเวทีแห่งการต่อสู้ต่อรองซึ่งแฝงไว้ด้วยเรื่องราว คำานาน ความสัมพันธ์ อารมณ์ความรู้สึกและ ความคิดที่ถูกสร้างสรรค์ขึ้นราวกับเป็นเรื่องธรรมชาติ ดังนั้นการสร้างพื้นที่ทางสังคมของผู้เข้าแข่งขันในรายการ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว” ที่ถ่ายทอดทางโทรทัศน์จึงเป็นเรื่องราวของความสัมพันธ์ที่อยู่ภายใต้การจัดการ การควบคุม และการนำเสนอ จากทีมงานผลิตรายการและผู้เข้าแข่งขัน

1.2 แนวคิดทฤษฎีเรื่องโครงสร้าง - ผู้กระทำการ (structure - agency)

การวิจัยทางสังคมและวัฒนธรรมในประเทศไทยตกอยู่ในภาวะชะงักงัน จากอาการติดขัดต่างๆ เพราะทฤษฎีและวิธีวิจัยที่ใช้อยู่สร้างปัญหาอย่างหนึ่งแก่การวิจัย ที่อานันท์ กาญจนพันธุ์ เรียกว่า “การติดกับดักของความคิดแบบคู่ตรงข้าม” ซึ่งคู่ตรงข้ามที่เป็นปัญหาในเชิงทฤษฎีและการวิจัยอย่างมาก ก็คือ คู่ตรงข้ามของสิ่งที่เรียกว่าเป็น โครงสร้าง (structure) ซึ่งถือเป็นระดับมหภาค หรือภาพใหญ่ กับตัวมนุษย์ในฐานะผู้ปฏิบัติการ (agency) แต่ไม่ใช่ปัจเจกบุคคล ทว่าเป็นผู้ปฏิบัติการทางสังคม (social actor) ซึ่งอาจหมายถึงกลุ่มคนก็ได้ ในภาวะของการติดกับดักก่อให้เกิดความชะงักงันในแง่ที่ว่า เราไม่แน่ใจว่าควรให้ความสำคัญแก่สิ่งใดมากกว่า ระหว่างโครงสร้างกับตัวมนุษย์ผู้ปฏิบัติการที่เป็นกลุ่มเป็นก้อนเหล่านี้ และทำให้เราละเลยที่จะศึกษาวิเคราะห์ความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นในลักษณะที่มีความสลับซับซ้อนมากขึ้น (อานันท์ กาญจนพันธุ์ 2548, 13 - 14)

จากการแบ่งเป็นสองขั้วในแนวคิดทฤษฎีเรื่องโครงสร้างผู้กระทำการ โดยแยกเป็นกลุ่มที่เน้นโครงสร้างเป็นตัวกำหนด และกลุ่มที่เน้นผู้กระทำเป็นตัวกำหนดนั้น (เชษฐา พวงหัตถ์ 2548, 3) กล่าวคือ ด้านหนึ่งมองโครงสร้างความคิดและสังคมแบบหยุดนิ่งตายตัว ขณะที่อีกด้านก็มองมนุษย์เป็นปัจเจกชนที่สามารถทำตามอำเภอใจของตนเอง แต่มองไม่เห็นความเคลื่อนไหวของมนุษย์ในวัฒนธรรมที่มีความรู้สึกนึกคิด ทั้งดีความวัฒนธรรม สร้างความหมายใหม่ ตลอดจนช่วงชิงความหมายอยู่ตลอดเวลา (อานันท์ กาญจนพันธุ์ 2548, 7) ซึ่งเป็นการสร้างฐานคิดที่ผิดพลาดว่าโครงสร้างและผู้กระทำ (การกระทำ) สามารถแยกออกจากกันได้ หรือเชื่ออย่างผิดๆ ว่ามโนทัศน์อันหนึ่ง “กำหนด” มโนทัศน์อีกอันหนึ่ง ซึ่งในความเป็นจริงทั้งสองแนวคิดที่พูดถึงข้างต้น

บิดเบือนความสนใจไปจากลักษณะอันเป็นสาระสำคัญของความเชื่อมโยงเกื้อหนุนของโครงสร้างและผู้กระทำ (การกระทำ) กล่าวคือ “โครงสร้างไม่ได้อยู่ “ภายนอก” การกระทำหรือตัวผู้กระทำ แต่อยู่ “ภายใน” ตัวของการกระทำ/ผู้กระทำ ที่เป็นส่วนประกอบหลักของการกระทำที่เราศึกษาอยู่” (เชษฐา พวงหัตถ์ 2547, 81)

ปัญหาทวิลักษณ์ดังกล่าวข้างต้นนั้นสามารถหาทางออกได้ โดยเชื่อว่าเราสามารถและจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับทั้งการกระทำที่มีความหมายของผู้กระทำที่เป็นปัจเจกบุคคล และลักษณะเชิงโครงสร้างของบริบททางสังคมพร้อมๆ กัน (เชษฐา พวงหัตถ์ 2548, 3) กล่าวคือ แทนที่จะใช้วิธีคิดแบบทวิลักษณ์นิยม (dualism) ให้คิดในรูปของ “ทวิภาวะ” (duality) หรือ “ทวิภาวะของโครงสร้าง” (duality of structure) นั้นหมายความว่า แทนที่จะมองมโนทัศน์ทั้งสอง (structure – agency/action) แยกออกจากกันและขัดแย้งกัน เราควรจะต้องคิดในลักษณะมโนทัศน์เพียงอันเดียวที่มีสองลักษณะอยู่ภายใน มโนทัศน์อันใหม่ที่ถูกสร้างขึ้นมานี้ structure มีความสัมพันธ์กันอย่างแนบแน่นกับ action และในทางกลับกัน ทั้งสองมโนทัศน์นี้ คือ สองด้านของเหรียญอันเดียวกัน มโนทัศน์ทั้งสองนี้ได้ถูกเชื่อมประสานกันโดยผ่านปฏิบัติการทางสังคม (เชษฐา พวงหัตถ์ 2547, 81) โดย “ในปฏิบัติการทางสังคมนั้นมนุษย์จึงไม่ได้ทำตามอำเภอใจอย่างเดียว แม้จะมีอิสระทางความคิดก็ตาม แต่ต้องปรับใช้วิธีคิดในวัฒนธรรมของตนเองด้วย ขณะที่สามารถปรับเปลี่ยนไปตามบริบทที่แตกต่างกัน” (อานันท์ กาญจนพันธุ์ 2548, 7)

ทางออกข้างต้นมีความสอดคล้องกับความพยายามที่จะแก้ปัญหาของ Anthony Giddens อันเนื่องมาจากความขัดแย้งระหว่างมโนทัศน์ในการแบ่งขั้วแบบทวิลักษณ์นิยามผ่านงานเขียน ที่ให้ความสำคัญกับการยกเลิกวิธีคิดในการแบ่งขั้วตรงข้าม หรือการแบ่งขั้วแบบทวิลักษณ์นิยาม (dualism) ซึ่งมี 3 รูปแบบที่สำคัญ คือ micro – macro, agency (action) – structure และ individual – society แล้วเน้นการประสานมโนทัศน์เหล่านั้น โดยเฉพาะเรื่องของผู้กระทำการ (agency) และโครงสร้าง (structure) ให้อยู่ในลักษณะที่ทาบซ้อนกันในมโนทัศน์เพียงอันเดียว (เชษฐา พวงหัตถ์ 2547, 70 - 71) ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดแบบหลังสมัยใหม่ที่ไม่ยอมรับวิธีคิดแบบทวิภาค (dualism) โดยเห็นว่าการแยกแยะระหว่างภาพตัวแทน (representation) กับข้อมูล (data) เป็นเพียงสิ่งสร้างทางวาทกรรม (discursive construct) ภาษาไม่ได้สะท้อนโลกของความจริงได้ และเราไม่สามารถเสนอภาพตัวแทนของข้อมูลได้อย่างเท่าเทียม (จันทน์ เจริญศรี 2545, 21 - 22)

โครงสร้างกับผู้กระทำการถูกผูกเข้าด้วยกันอย่างแนบแน่น ผ่านกระบวนการที่เรียกว่า structuration หรือการกระทำที่มีโครงสร้างเป็นตัวกำหนด (structured action) มนุษย์เป็นผู้สร้างโครงสร้าง และโครงสร้างก็กลับมาควบคุมมนุษย์ โดยโครงสร้าง (structure) คือ กฎเกณฑ์และทรัพยากรที่ผู้กระทำใช้ในการผลิตและการผลิตซ้ำทางสังคมในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ส่วน

สิ่งสำคัญในการกระทำสำหรับผู้กระทำ คือ ความสามารถที่จะรู้ว่าควรกระทำอย่างไร (capacity to know how to act) มากกว่าเรื่องของแรงจูงใจหรือผลประโยชน์ (สุภางค์ จันทวานิช 2551ก, 258 - 260)

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีโครงสร้าง - ผู้กระทำการ (structure - agency) ทำให้เห็นถึงความผูกโยงระหว่างโครงสร้าง (structure) และการกระทำ/ผู้กระทำการ (action/agency) อย่างกระชับแน่น ซึ่งไม่ได้มองว่าทั้งสองมีลักษณะที่แยกจากกันได้ หรือสิ่งใดเป็นตัวกำหนดสิ่งใด และควรให้ความสำคัญกับทั้งการกระทำที่มีความหมายของผู้กระทำที่เป็นปัจเจกบุคคลและลักษณะเชิงโครงสร้างของบริบทพร้อมๆ กัน เพื่อลดความขัดแย้งที่ว่าโครงสร้างเป็นตัวกำหนดการกระทำของปัจเจกบุคคล หรือปัจเจกบุคคลเป็นตัวกำหนดโครงสร้าง

ตัวอย่างงานวิจัยเรื่อง “ชีวิตและอัตลักษณ์ของผู้หญิงขายบริการบริเวณชายแดนใต้” ของสุรพงษ์ ยิ้มละมัย ได้ให้ความสนใจผู้หญิงในฐานะที่เป็นผู้กระทำ (actor) โดยมองว่าเพศไม่ได้เป็นเรื่องธรรมชาติที่มีมาตั้งแต่เกิด ทว่าเป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นภายใต้วาทกรรมชุดต่างๆ ทางสังคม อีกทั้งมีความเชื่อมโยงกับมิติทางวัฒนธรรมในฐานะที่เป็นปฏิบัติการในชีวิตประจำวัน และเป็นพื้นที่ของการช่วงชิงความหมายระหว่างคนกับระบบ และปฏิสัมพันธ์ที่ดำเนินอยู่ในชีวิตประจำวัน (สุรพงษ์ ยิ้มละมัย 2550, 33) ได้ผลการวิจัยที่ทำให้เห็นความสำคัญของอิทธิพลโครงสร้างในสังคม และความพยายามที่จะกระทำการ (agency) ในเรื่องต่างๆ จากตัวของผู้หญิงขายบริการเอง (สุรพงษ์ ยิ้มละมัย 2550, บทคัดย่อ) การศึกษาของสุรพงษ์ ยิ้มละมัย ได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของทั้งโครงสร้างและผู้กระทำการ กล่าวคือ กฎเกณฑ์ไม่สามารถควบคุมการกระทำของมนุษย์ได้อย่างเบ็ดเสร็จ แต่คนที่อยู่ภายใต้โครงสร้างที่ถูกสร้างขึ้นนั้นสามารถกระทำการได้เช่นกัน

การวิจัยเรื่อง “เดอะสตาร์ คนค้นฟ้าคว้าดาว: เสียงของผู้เข้าแข่งขันในเวทีสาธารณะ” เลือกใช้แนวคิดทฤษฎีเรื่องโครงสร้าง - ผู้กระทำการ (structure - agency) ดึงมโนทัศน์ของเชษฐา พวงหัตถ์ ที่ว่า การไม่ได้ยึดติดอยู่กับกรอบแนวคิดอันใดอันหนึ่งของข้างตรงข้ามเป็นหลักประกันว่าแนวคิดที่จะใช้ต่อไปนี้เป็นกลางสำหรับการนำไปใช้ศึกษาวิจัย (เชษฐา พวงหัตถ์ 2548, 91) นั่นคือการวิจัยเรื่องนี้ไม่ได้ให้ความสำคัญแก่โครงสร้างหรือผู้กระทำการมากกว่ากัน หากแต่มองว่าโครงสร้างอยู่ในการกระทำหรือผู้กระทำการที่มีการปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ต่างๆ ได้

กล่าวได้ว่าเป็นการศึกษาว่าผู้เข้าแข่งขันกระทำการภายใต้กฎระเบียบใด และผู้เข้าแข่งขันได้กระทำการใดภายใต้กฎนั้น ซึ่งให้ความสำคัญกับทั้งโครงสร้างและผู้กระทำ เพื่อทำความเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างกฎกติกาที่รายการกำหนดขึ้น กับเสียงของผู้เข้าแข่งขันที่แสดงผ่าน

รายการ “เดอะสตาร์ คั่นฟ้าคว้าวาด” โดยมุ่งวิเคราะห์ถึงการต่อสู้ต่อรองของผู้เข้าแข่งขันที่ถ่ายทอดทางโทรทัศน์ ซึ่งถือเป็นการกระทำของผู้เข้าแข่งขันภายใต้โครงสร้างที่รายการได้สร้างขึ้น

2. งานวิจัยที่เกี่ยวกับเรียลลิตี้โชว์

“เดอะสตาร์ คั่นฟ้าคว้าวาด” เป็นรายการโทรทัศน์ที่นำเสนอเรื่องราวของการแข่งขันร้องเพลงเพื่อค้นหาผู้ชนะเลิศที่มีได้เพียงหนึ่งเดียวเท่านั้น โดยแพร่ภาพออกอากาศเพื่อให้เห็นเรื่องราวของผู้เข้าแข่งขันในรูปแบบของรายการประเภทเรียลลิตี้โชว์ และจากเป้าประสงค์ของการวิจัยที่ต้องการศึกษาถึงพื้นที่ทางสังคมและการต่อสู้ต่อรองของผู้เข้าแข่งขันในรายการนี้จึงควรศึกษาตัวอย่างงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับเรียลลิตี้โชว์ ดังรายละเอียดที่แสดงต่อไปนี้

การศึกษาเรื่อง “การสร้างอัตลักษณ์ของรายการเรียลลิตี้โชว์โทรทัศน์ไทย” (วาลิชันธวาร์ 2548, 127) ได้ผลการศึกษาว่า เรียลลิตี้โชว์แต่ละรายการได้บอกกล่าวกับผู้ชมว่าเป็นรายการที่ถ่ายทอดชีวิตจริงๆ ของคนที่สามารถพบเจอได้ในชีวิตประจำวันทุกๆ ไป สิ่งที่เรียลลิตี้โชว์ทุกรายการพยายามจะบอกก็คือว่า เป็นเรื่องจริง ไม่ใช่การแสดง หากแต่เป็นการที่ผู้ร่วมรายการได้ส่งสารผ่านกล้องโทรทัศน์สู่ผู้ชมนั้นแล้วแต่เป็นการแสดงด้วยกันทั้งสิ้น ฉะนั้นย่อมไม่ใช่เรื่องจริงแน่นอน หากเป็นได้แต่เพียง “เรื่องเสมือนจริง” อย่างไรก็ตามผู้เขียนได้แสดงความคิดเห็นในเรื่องเสมือนจริงนี้อาจเป็นการครอบงำทางความคิด (monopolization) ของผู้ชม และนำไปสู่การปูทางพฤติกรรม (canalization) ที่จะพาสังคมไปในทิศทางใดก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการสร้างอัตลักษณ์และการสร้างทัศนคติให้แก่ผู้ชมนั่นเอง

เรียลลิตี้โชว์ที่บรรดาโทรทัศน์ไทยหลายสถานีนำเสนอแก่สายตามวลชน มีลักษณะร่วมกันของเรียลลิตี้โชว์ดังกล่าว คือ การที่พยายามจะบอกว่าเป็นเรื่องราวของคนที่เราพบได้ในชีวิตประจำวันของคนทุกคน ไม่ใช่ชีวิตของดารา ชีวิตที่ถูกนำเสนอขึ้นเป็นใครสักคนบนท้องถนน คนเดินดินที่สามารถหาได้ทั่วไป แม้จะส่งสารกันคนละแบบแต่เนื้อสารก็คงเดิม คือ ต้องการเน้นประเด็นที่ว่า เป็นเรื่องชีวิตของ “คน” นั่นเอง การที่เรียลลิตี้โชว์พยายามมุ่งเน้นนำเสนอในประเด็นเดียวกัน คือ ให้คนมาดำรงชีวิตอยู่ในบ้านเดียวกัน นั่นเป็นการตอกย้ำแนวคิดของรายการที่ว่าเป็นการนำเสนอชีวิตจริง ชีวิตคนที่ไม่มีการปรุงแต่ง คิดอย่างไร รู้สึกเช่นไร หรือมีพฤติกรรมเป็นอย่างไร ก็แสดงออกมาเช่นนั้น โดยที่ไม่ผ่านการกำกับ หรือการตัดต่อจากผู้กำกับ ช่างภาพ หรือแม้แต่ผู้จัดแต่อย่างใด ทุกสิ่งทุกอย่างที่ผ่านสายตาผู้ชมนั้นคือ “ของจริง” ทั้งสิ้น ความพยายามในการตอกย้ำแนวคิดดังกล่าวนี้ กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ การสร้าง “ตัวตน” หรือสร้าง “อัตลักษณ์” (identity) ของคำว่า “เรียลลิตี้โชว์” นั่นเอง เป็นการสร้างตัวตนของรายการเรียลลิตี้โชว์ให้แตกต่าง

ออกไปจากรายการบันเทิง สารคดีอื่นๆ โดยสิ้นเชิง (ทั้งๆ ที่โดยเนื้อหาสาระอาจไม่ใช่) ที่คิดว่ารายการอื่นๆ นั้นผ่านการปรุงแต่งด้านอารมณ์ ความรู้สึก การแสดงออกของผู้ร่วมรายการทั้งสิ้น หากแต่เรียลลิตี้โชว์นั้นไม่ใช่ เพราะผิดแผกแตกต่างออกไปจากรายการอื่นๆ ทั้งนี้การสร้างตัวตนขึ้นมาดังกล่าวเพื่อจะได้จำกัดตัวตนของตัวเองด้วยอัตลักษณ์ที่กำหนดขึ้น ทำให้เป็นสินค้าที่มีความแตกต่าง ท่ามกลางการแข่งขันรายการโทรทัศน์ที่นับวันมีแต่รายการซึ่งดัดแปลงแบบกันไปดัดแปลงกันมา จนไม่ทราบได้ว่าใครคือต้นแบบกันแน่ (วาที ชันธุวาร 2548, 132 - 133)

รายการโทรทัศน์ที่นำเสนอผ่านรูปแบบเรียลลิตี้โชว์นั้น ไม่ใช่การนำเรื่องชีวิตจริงของคน ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ชมได้ใกล้ชิด และมีความรู้สึกร่วมไปกับรายการ เพราะถือว่าเป็นพวกเดียวกัน ดังที่เรียลลิตี้โชว์พยายามสร้างความหมายอัตลักษณ์ให้กับตนเอง หากแต่เป็นการนำรูปแบบชีวิตที่เสมือนโลกของจริงมาสะท้อนผ่านสัญลักษณ์ที่อยู่ในจอต่างหาก เพราะการแสดงออกทุกอย่างของผู้เข้าร่วมรายการผ่านสายตาของกล้อง ซึ่งถือว่าเป็น ช่องทางหรือสื่อ (channel or media) ที่จะนำพาเนื้อหาสาร (massage) มายังผู้ชม (receiver) ฉะนั้นในการรับสารของผู้ชม ย่อมผ่านการคัดกรองจากตัวสื่อที่แม้ว่าจะมีข้อโต้แย้งว่าเป็นรายการสด ไม่มีการตัดต่อ เดิมแต่จากผู้กำกับเลยก็ตาม หากแต่ในตัวของผู้ส่งสาร (source) เองเมื่อรู้ว่าเนื้อหาสารที่ตนเองจะสื่อไปนั้นผ่านสื่อใด ย่อมคัดกรองก่อนที่จะผ่านสู่สายตามวลชน (mass) อย่างแน่นอน ฉะนั้นไม่ว่าจะเป็นพฤติกรรมของผู้เข้าร่วมรายการที่ไม่เหมาะสมด้วยเรื่องของความแตกต่างระหว่างเพศ อาจจะสนิทสนมกันเกินขอบเขต การร้องไห้หรือเรียกร้องความสนใจจากผู้ที่มีส่วนในการโหวตคะแนนเสียง หรือแม้แต่การร้องไห้เพราะความเจ็บปวด ความอัดอั้นตันใจ ไม่ได้เป็นพฤติกรรมแบบเรียลลิตี้แต่อย่างใด เพราะผู้เข้าร่วมรายการตระหนักอยู่เสมอว่าทุกสิ่งทุกอย่างที่แสดงออกมานั้นจะผ่านกล้อง (channel) ด้วยกันทั้งสิ้น ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าเรียลลิตี้โชว์ คือ การโชว์เสมือนจริงเท่านั้น (วาที ชันธุวาร 2548, 134) ซึ่งเยาวชนไทยในยุคที่ไม่สามารถแยกความจริงได้อาจเชื่อในเรื่องการแสดงที่เสมือนเรื่องจริงเหล่านั้น เพราะความซาบซึ้งในการรับสารและความถี่ในการส่งสารของบรรดาเรียลลิตี้โชว์ และเมื่อผู้รับสารไม่สามารถจำแนกแยกแยะเรื่องจริงออกจากเรื่องการแสดงได้ เมื่อนั้นอาจส่งผลเสียต่อสังคมไทยอย่างคาดไม่ถึงเลยทีเดียว (วาที ชันธุวาร 2548, 137)

ผลการศึกษาของวาที ชันธุวารทำให้เห็นธรรมชาติของรายการประเภทเรียลลิตี้โชว์ว่าเป็นเพียง “เรื่องเสมือนจริง” ที่พยายามนำเสนอว่าเป็นเรื่องจริง ไม่ใช่การแสดง แต่แท้ที่จริงแล้วการกระทำของผู้ร่วมรายการนั้นล้วนแล้วแต่เป็นการแสดง และภาพที่ออกอากาศสู่สายตาผู้ชมนั้นได้ผ่านการคัดเลือกและการตัดต่อจากทีมงานผู้ผลิตรายการแล้ว เพื่อให้ผู้ชมได้มีความรู้สึกใกล้ชิดและมีอารมณ์ร่วมไปกับรายการ ดังนั้นเราต้องระวังตัวเพื่อไม่ให้ตกไปในห้วงของมายาคติที่ว่าเรียลลิตี้โชว์เป็นเรื่องจริงที่ไม่ได้มีการวางแผนมาก่อน

ดังนั้นสิ่งที่ผู้เข้าแข่งขันในรายการ “เดอะสตาร์ คั่นฟ้าคว้าดาว” ที่ถือเป็นผู้ร่วมรายการประเภทเรียลลิตี้โชว์ได้กระทำนั้นถือเป็นการนำเสนอที่ผ่านการคัดกรองมาก่อนแล้ว ซึ่งสิ่งที่ผู้เข้าแข่งขันได้กระทำออกมานั้นอาจเป็นเพียงการแสดง หรือการเสแสร้งแกล้งทำเพื่อให้เห็นคนอื่นได้เห็นดังมโนทัศน์ของสุภางค์ จันทวานิช ที่ว่า การนำเสนอตัวตนของคนเพื่อให้ผู้อื่นได้เห็นหรือได้รู้จัก ก็ไม่ต่างจากการเล่นละครเวที ที่มีหลังฉาก (back stage) เป็นตัวตนที่ซ่อนเอาไว้ และหน้าฉาก (front stage) เป็นตัวตนที่ต้องการนำเสนอ (สุภางค์ จันทวานิช 2551ก, 130 – 131)

นอกจากจะมีผู้เข้าแข่งขันในเรียลลิตี้โชว์ที่เป็นตัวเอกของรายการแล้ว สิ่งที่สำคัญเหมือนจะมีความสำคัญไม่แพ้กับผู้เข้าแข่งขัน คือ ผู้ชม หรือที่เรียกว่า “แฟนคลับ” ซึ่งถือเป็นผู้ตัดสินใจในการแข่งขัน จึงมีอาจจะเลยในการศึกษาถึงประเด็นนี้ แสดงตัวอย่างงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับ “แฟนคลับ” ดังต่อไปนี้

การศึกษาเรื่อง “แจ๊คแฟนคลับ กรณีศึกษาเมธัส ตรีรัตนวาริสิน จากรายการเรียลลิตี้โชว์อะเคเดมี่ แฟนตาเซีย แจ็ค เอเอฟ 4” ของ กฤษณ์ เล็กเริงสินธุ์ (กฤษณ์ เล็กเริงสินธุ์ 2551, 89 – 90) ได้ศึกษาถึงการก่อตัวของเครือข่ายแฟนคลับของเมธัส ตรีรัตนวาริสิน หนึ่งในผู้เข้าร่วมรายการอะเคเดมี่ แฟนตาเซีย แจ็ค เอเอฟ 4 แสดงให้เห็นถึงการก่อตัวและการรวมตัวกันในลักษณะของความเป็นปัจเจกบุคคลและในระดับกลุ่ม ซึ่งมีความหมายเหมือนและแตกต่างกันของกลุ่มแฟนคลับในระดับต่างๆ ผ่านการใช้สื่อมวลชนด้านต่างๆ ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การติดตามข้อมูลข่าวสาร ความสัมพันธ์ส่วนบุคคล เทคโนโลยีทางการสื่อสารที่ทันสมัยและขึ้นอยู่กับปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับกลุ่มแฟนคลับในแต่ละระดับที่ทำให้เกิดการรวมกลุ่มกัน โดยมีการก่อตัวของเครือข่ายของความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างกลุ่ม และนำไปสู่การเชื่อมโยงของแฟนคลับแต่ละกลุ่มเข้ามารวมตัวกัน และอยู่ร่วมกันในพื้นที่พื้นที่หนึ่งในสังคม

แต่หากเราต้องการพิจารณาถึงการติดตาม และให้ความสนับสนุนผลงานของผู้เข้าแข่งขันในรายการประเภทเรียลลิตี้โชว์ พบได้ในผลการศึกษาของฉัตรชญา วงษ์วานิช จากเรื่อง “Simulation กับปรากฏการณ์แฟนคลับรายการอะคาเดมี่ แฟนตาเซีย ฤดูกาลที่ 4” (ฉัตรชญา วงษ์วานิช 2552, 31 - 32) ที่ได้ใช้แนวคิดของฌ็อง โบคิริยาร์ด ในการอธิบายกิจกรรมต่างๆ ที่แสดงออกถึงการเป็นผู้สนับสนุนผู้เข้าแข่งขัน เช่น กิจกรรมที่ว่าด้วยการติดตามผู้เข้าแข่งขันที่ตนชื่นชอบ การติดตามรับชมรายการ การลงคะแนนผ่านระบบส่งข้อความสั้น การเข้าเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับผู้เข้าแข่งขัน เป็นต้น เหล่านี้ล้วนเป็นเรื่องของการที่ผู้รับชมรายการลงมือดำเนินการที่ทำให้ความจริงนี้ปรากฏแก่สังคมโดยรวม “ความเคลื่อนไหว” ที่เกิดขึ้นในสถานที่และโอกาสต่างๆ อย่างเป็นรูปธรรมที่ผู้คนสามารถสัมผัสได้จริง กลายเป็นความจริงที่สัมผัสได้ (tangible) ซึ่งทุกกิจกรรมดังกล่าวแสดงถึงการบริโภคของผู้ชมรายการและการเป็นแฟนคลับได้อย่างดี

ผลการวิจัยของกฤษณ์ เล็กเริงสินธุ์ และณัฐชา วงษ์วานิช ช่างต้น ทำให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและกลุ่มคนที่ในกลุ่มที่เป็นผู้ชมของรายการ และความเคลื่อนไหวของพวกเขาส่งกลายเป็นความจริงที่สัมผัสได้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากลุ่มของผู้ชมรายการก็มีส่วนสำคัญในการแข่งขัน เพราะหากไม่มีพวกเขาก็จะไม่มีผู้ตัดสินผู้เข้าแข่งขัน รวมทั้งกระแสความนิยมที่เห็นได้ในปรากฏการณ์ของสังคม เฉกเช่นเดียวกับรายการ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว” ที่มีผู้ชมเป็นผู้ลงคะแนนเพื่อตัดสินผู้เข้าแข่งขัน อีกทั้งแสดงเสียงต่างๆ ผ่านรายการนี้ ถึงแม้กลุ่มผู้ชมจะไม่ได้เป็นประเด็นหลักในการศึกษา แต่ก็เป็นที่บริบททางสังคมของผู้เข้าแข่งขันที่มีอาจจะเลยและควรนำมาประกอบการวิเคราะห์เพื่อทำความเข้าใจในโจทย์ของการวิจัยครั้งนี้ด้วย

ตัวอย่างการศึกษาเกี่ยวกับเหตุผลของผู้รับชมรายการประเภทนี้ เรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกชมรายการเรียลลิตีโชว์ “อะคาเดมี่ แฟนเทเชีย” ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร” ของพรปราโมทย์ สายเกษม (2549) กล่าวคือ ไม่ว่าจะปัจจัยเกี่ยวกับแรงจูงใจของแต่ละบุคคล ทำให้ตอบสนองความสนใจของตนเองในประเด็นต่างๆ ปัจจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายนอกต่างๆ และปัจจัยเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของรายการ เช่น ผู้เข้าแข่งขันในรายการ การแสดงคอนเสิร์ต และเพลงที่นำมาร้องในแต่ละสัปดาห์ ล้วนมีอิทธิพลในการเลือกรับชมรายการในระดับมาก นอกจากนี้เรียลลิตีโชว์สามารถตอบสนองวิถีชีวิต และความต้องการของคนยุคนี้ได้เป็นอย่างดี (ธนัชพร สมหวัง 2548, 1 - 2) กล่าวคือ สามารถสนองความต้องการของผู้ชม ที่จะรับชมสิ่งใหม่ๆ ที่สด และเร้าใจ ได้เห็นถึงการแข่งขัน การใช้ชีวิตจริงของผู้เข้าร่วมรายการโดยไม่มีการตัดต่อ ฉะนั้นจึงไม่มีบท และไม่มีทางคาดเดาได้ รวมไปถึงการสนองความต้องการของผู้เข้าร่วมรายการ เนื่องจากต้องการแสดงความสามารถ ต้องการความท้าทายในชีวิต หรือด้วยเหตุผลอื่นใดก็ตาม

ผลการศึกษาของพรปราโมทย์ สายเกษม ทำให้เห็นว่ามีหลายปัจจัยที่ทำให้ผู้ชมตัดสินใจเลือกรับชมรายการเรียลลิตีโชว์ “อะคาเดมี่ แฟนเทเชีย” ซึ่งหนึ่งในปัจจัยดังกล่าว คือ ผู้เข้าแข่งขันในรายการ ถือเป็นผู้มีอิทธิพลที่ทำให้ผู้ชมหันมาสนใจในรายการ แสดงให้เห็นถึงความน่าสนใจที่ควรศึกษาถึงผู้เข้าแข่งขัน ดังโจทย์ของการวิจัยเรื่องนี้

อย่างไรก็ตามรายการ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว” เป็นเรียลลิตีโชว์ที่กลุ่มตัวอย่างชื่นชอบมากที่สุด ซึ่งเป็นผลการวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนต่อรายการโทรทัศน์ประเภทเรียลลิตีโชว์: กรณีศึกษาประชาชนที่ติดตามรายการประเภทเรียลลิตีโชว์ ในเขตกรุงเทพมหานคร” ของสำนักวิจัยเอแบคโพลล์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ (เอแบคโพลล์ 2548) แสดงให้เห็นถึงความนิยมของรายการนี้ที่มีผู้เข้าแข่งขันในนามของ “เดอะสตาร์” ได้รับความชื่นชอบและติดตามชม ไม่แพ้รายการอื่น จึงเป็นที่น่าสนใจและควรค่าแก่การศึกษาเป็นอย่างยิ่ง

นอกเหนือจากตัวอย่างงานวิจัยข้างต้นที่ทำให้เข้าใจอย่างแจ่มชัดถึงเรื่องของเรียลลิตี้โชว์และผู้ชม ยังมีตัวอย่างงานวิจัยที่ศึกษาถึงขั้นตอนการผลิตรายการ อีกทั้งเทคโนโลยีที่ใช้ในรายการ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว” แสดงดังรายละเอียดต่อไปนี้

การศึกษาเรื่อง “รายการประเภท REALITY SHOW ศึกษากรณีรายการ “THE STAR ค้นฟ้าคว้าดาว”” ที่มุ่งศึกษาถึงขั้นตอนการทำงาน ปัญหา อุปสรรคต่างๆ และแนวทางแก้ปัญหาในการผลิตรายการ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว” โดยใช้วิธีการเข้าไปสังเกตอย่างมีส่วนร่วมในผลิตรายการ สังเกตการณ์การปฏิบัติงานและสัมภาษณ์ทีมงานที่ผลิตรายการ รัชพร สมหวัง ได้ผลการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบของการผลิตรายการ ขั้นตอนการผลิตรายการ ปัญหา อุปสรรคต่างๆ และแนวทางแก้ปัญหาในการผลิตรายการ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. รูปแบบของการผลิตรายการ (รัชพร สมหวัง 2548, 31) มีอยู่ 2 ส่วนด้วยกัน ได้แก่ ส่วนที่เป็นรายการบันทึกเทป (pre - record) และส่วนที่เป็นรายการสด (live) ซึ่งในส่วนแรกนั้นเป็นส่วนที่แสดงภาพบรรยากาศการเปิดตัวผู้เข้าแข่งขันที่ผ่านเข้ารอบแปดคนสุดท้าย ที่จะต้องมาใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันในบ้านหลังหนึ่ง ทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน เช่น การฝึกซ้อมร้องเพลง ซ้อมเต้น ออกไปพบปะบุคคลที่มีชื่อเสียง ไปออกงานต่างๆ ร่วมกัน เป็นต้น โดยในส่วนที่เป็นระบบเทปนี้จะเลือกเฉพาะภาพ high light ที่นำมาถ่ายทอดสำหรับการออกอากาศในช่วงเวลาสั้นๆ เพียงไม่กี่นาทีในแต่ละวัน แต่ก็นับว่าเป็นส่วนที่มีความสำคัญต่อการสร้างอารมณ์ร่วม และความรู้สึกร่วมกัน มีส่วนร่วมในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นระหว่างผู้เข้าแข่งขันกับผู้ชมทางบ้านที่จะร่วมกันส่งคะแนนโหวตเข้ามาในรายการต่อไป ถือเป็นส่วนประกอบสำคัญอีกประการหนึ่งสำหรับการผลิตรายการเรียลลิตี้โชว์ประเภทนี้ เป็นความพยายามสร้าง emotional เพื่อดึงอารมณ์ร่วมของทุกกลุ่มเป้าหมายเข้ามา โดยผ่านการเรียนรู้จากโจทย์ในการเรียนรู้ ทำให้ผู้เข้าแข่งขันเกิดการกดดันในการพัฒนาตนเอง ไม่มีเรื่องของการอิจฉา เพราะว่าเป็นเรื่องของการแข่งขัน ซึ่งเป็นการแข่งขันกับตนเอง เพื่อที่จะเอาชนะใจคนดูให้ได้

ส่วนรายการสดนั้น เป็นส่วนที่เป็นการแสดงคอนเสิร์ต หรือการแสดงความสามารถในการร้องเพลงประเภทต่างๆ ของผู้เข้าแข่งขันแต่ละคน ซึ่งถือว่าเป็นส่วนที่มีความสำคัญมากที่สุดของเรียลลิตี้โชว์รายการนี้ เนื่องจากว่ารายการนี้ คือ รายการที่ผลิตขึ้นมาเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้ที่มีความฝัน อยากรจะเป็นศิลปินหน้าใหม่ของวงการ ซึ่งในแต่ละสัปดาห์จะมีโจทย์ในการร้องเพลงที่แตกต่างกัน เช่น ประเภทเพลงเร็ว เพลงช้า เพลงลูกทุ่ง เพลงร็อก (rock) และเพลงอะคูสติค (acoustic) รวมทั้งการแสดงคอนเสิร์ตของผู้เข้าแข่งขันที่เข้ารอบ 4 คนสุดท้ายซึ่งต้อง entertain ผู้ชมทั้งหมด เป็นต้น ซึ่งเป็นการวัดทักษะ และคุณสมบัติ

ทุกสิ่งทุกอย่างของผู้ที่จะมาเป็นเดอะสตาร์ เพราะผู้ที่จะเป็นนักร้องได้นั้น ต้องมีความสามารถรอบด้าน ดังนั้นส่วนที่จะเป็นการตัดสินใจว่าที่นักร้องหน้าใหม่คนต่อไป จึงอยู่ในส่วนนี้แน่นอน

2. ขั้นตอนการผลิตรายการ แบ่งเป็นสามส่วน คือ ขั้นตอนก่อนการผลิตรายการ ขั้นตอนการผลิตรายการ และขั้นตอนหลังการผลิตรายการ (ธนัชร สมหวัง 2548, 32 - 37) ดังนี้

ก่อนการผลิตรายการมีขั้นตอนดังนี้ รับสมัครผู้เข้าแข่งขันจากทั้ง 4 ภูมิภาค และก่อนเริ่มรายการประมาณ 1 สัปดาห์ก่อนการแข่งขันทุกวันเสาร์ที่ทีมงานจะส่งเบอร์โทรศัพท์ที่ส่ง sms เข้ามาขอสมัครการแข่งขันแล้วติดต่อกลับเพื่อบอกรายละเอียด โดยมีบัตรนั่งและบัตรยืน ส่วนบัตร VIP นั้นทางรายการได้ทำการติดต่อไว้แล้ว ทีมงานต้องเตรียมสถานที่การแข่งขันทั้งหมด เช่น กิวการ์ดสำหรับพิธีกร ซ้อมคิวการประกาศผลเพื่อตรวจมุมกล้อง เสียง และแสงไฟ เป็นต้น ส่วนของเวทีจะมีการซ้อมเล่นดนตรีตลอดเวลา พร้อมกับจัดแสงไฟให้เหมือนจริง และในส่วนของผู้เข้าแข่งขันนั้น จะมีการซ้อมเพลงของแต่ละคนก่อน มีผู้ฝึกคอยวิจารณ์ จนกระทั่งสุดท้ายจะเป็นการซ้อมใหญ่เหมือนจริงร่วมกับพิธีกร

ขั้นตอนการผลิตรายการ (production) ที่ต้องอาศัยการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพของทีมงานที่เกี่ยวข้องทุกๆ ฝ่าย เพื่อให้เกิดข้อผิดพลาดน้อยที่สุดในการผลิตรายการ ซึ่งประกอบไปด้วย ผู้กำกับเวทีที่ทำหน้าที่รับผิดชอบบริเวณส่วนที่ทำรายการทั้งหมด และประสานงานระหว่างบุคลากรในห้องควบคุม (control team) ที่มีผู้ผลิตรายการ พร้อมด้วยผู้กำกับภาพ และช่างเทคนิคที่เกี่ยวข้อง เช่น ช่างเสียง ช่างแสง กับบุคลากรในห้องส่ง หากเกิดข้อผิดพลาดใดๆ ขึ้น ผู้ผลิตจะเป็นผู้ตัดสินใจแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นนั้น ทั้งนี้ผู้ผลิตจะช่วยผู้กำกับภาพเลือกภาพที่จะออกอากาศจากกล้องที่ใช้ถ่ายทำซึ่งมีหลายตัว และเป็นผู้รักษาเวลาในการออกอากาศ นอกจากนี้ยังมีผู้ที่เกี่ยวข้องอีก ได้แก่ เจ้าหน้าที่เทปบันทึกภาพ ผู้เข้าแข่งขันทั้งแปดคน และผู้ชมในห้องส่ง

ขั้นตอนหลังการผลิตรายการ ในส่วนที่เป็นรายการสดนั้นจะไม่มีขั้นตอนหลังการผลิต นอกจากการประชุมเพื่อประเมินผลงานนั้น แต่ในบางสัปดาห์จะมีทีมงานส่วนหนึ่งถ่ายทำชีวิตและกิจกรรมเฉพาะกิจของผู้เข้าแข่งขันต่อ

3. ปัญหา อุปสรรคต่างๆ และแนวทางแก้ปัญหาในการผลิตรายการ ดังนี้

ปัญหาเกี่ยวกับสถานที่ เนื่องจาก “Studio Moonstar” มีความจุไม่เพียงพอต่อจำนวนผู้ที่ต้องการชมคอนเสิร์ต และผู้ที่ไม่มีรถส่วนตัวอาจเดินทางลำบาก ควรแก้ปัญหา คือ ย้ายไปยังสถานที่ที่กว้างขวางขึ้น และเดินทางได้สะดวก

ปัญหาเกี่ยวกับผู้ชม เช่น ผู้แอบอ้างว่าได้รับบัตรที่นั่งที่ไม่ได้รับ หรือผู้ที่มาชมการประกวดในวันเสาร์ แต่ที่จริงได้รับบัตรในวันอาทิตย์ แล้วไว้วางยี่ห้อที่มีรหัส (code) กำหนด

ไว้ชัดเจนแล้ว ข้อเสนอแนะ คือ ทีมงานต้องมีความอดทน หากตรวจสอบแล้วพบว่าเป็นการแอบอ้างจริง ก็อาจจะให้รองนกว่าจะมีที่ว่าง หรือชมจากโทรทัศน์ที่มีให้ชมอยู่ด้านนอกแล้ว

ปัญหาเกี่ยวกับฝ่ายประสานงาน เช่น วันที่มีคอนเสิร์ตใหญ่ที่อิมแพคอารีน่า เมืองทองธานี เนื่องจากมีการแจกบัตร VIP เยอะมาก ซึ่งเป็นที่นั่งแถบหน้าทั้งหมด แต่ปรากฏว่าแขก VIP ไม่มาหลายร้อยคน จึงต้องแจกบัตรแก่ผู้ที่ยืนยันรอรับบัตรสำรองไป ข้อเสนอแนะ คือ ฝ่ายประสานงานต้องโทรศัพท์ยืนยันกับแขก VIP ให้แน่นอนก่อนวันงาน และถ้าใครยืนยันที่จะมาแต่ไม่มา อาจจะแจกบัตรในครั้งต่อไป

ปัญหาเกี่ยวกับเวลา เช่น ช่วงเวลาในการรับบัตร 14.00 – 17.00 น. แต่มีผู้ชมกว่าหมื่นคน ทำให้บางคนไม่มา อาจเนื่องมาจากกลัวจะมาไม่ทัน หรือบางคนนึกว่าหมดเวลา รับบัตรแล้วจึงกลับบ้านไป ทำให้บัตรเหลือ ข้อเสนอแนะ คือ ขยายเวลาแจกบัตรให้มากขึ้น

นอกเหนือจากนี้ รัชชพร สมหวัง ยังได้สรุปปัจจัยในการคัดเลือกผู้เข้าแข่งขันของคณะกรรมการ (รัชชพร สมหวัง 2548, 38 - 39) ไว้ดังนี้

ปัจจัยแรก คือ มีความสามารถทางด้านการร้องเพลง แน่ใจว่าผู้เข้าแข่งขันต้องสามารถร้องเพลงได้ดี ออกเสียงชัดเจน และเข้าถึงอารมณ์ของเพลง รวมทั้งสื่อความหมายออกมาได้ดีด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องมีน้ำเสียงที่โดดเด่น และมีเสน่ห์ชวนฟัง

ปัจจัยที่สอง คือ การมีเอกลักษณ์ เป็นตัวของตัวเอง โดดเด่น ไม่เหมือนใคร เพราะรายการนี้ผลิตขึ้นเพื่อหาดาวดวงใหม่มาประดับวงการ หากผู้ที่เป็น “เดอะสตาร์” ไม่มีเอกลักษณ์ หรือมีสไตล์คล้ายนักร้องคนใดคนหนึ่งแล้ว คงจะไม่สามารถเป็นที่หนึ่งได้ ดังนั้น ผู้เข้าแข่งขันที่มีแนวทางที่แตกต่าง และ “ขายได้” จะมีความได้เปรียบผู้เข้าแข่งขันคนอื่นๆ

ปัจจัยที่สาม คือ มีแนวโน้มที่จะพัฒนาได้ ทั้งทางด้านกายภาพ และความสามารถ กล่าวคือ ผู้เข้าแข่งขันต้องมีบุคลิกและหน้าตาที่สามารถปรับแต่งให้ดูดีได้ ถึงแม้ว่ารายการนี้จะไม่ได้มุ่งเน้นที่เรื่องของรูปร่างหน้าตาของผู้เข้าแข่งขันก็ตาม แต่คงปฏิเสธไม่ได้ว่าผู้ที่จะเป็น “เดอะสตาร์” ได้นั้นจะต้องสมบูรณ์ที่สุดในทุกๆ ด้าน (เท่าที่เป็นไปได้) ยิ่งเมื่อรายการนี้ใช้ผลคะแนนโหวตของผู้ชมทางบ้านเป็นตัวตัดสิน ดังนั้นการที่จะทำให้ผู้ชมประทับใจแรก และติดตามชมรายการคงเป็นเรื่องทางกายภาพ และต่อมาคือเรื่องของความสามารถนั่นเอง รวมไปถึงการที่ผู้เข้าแข่งขันสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง จะทำให้เป็นนักร้องที่มีศักยภาพ และการแข่งขันก็จะเข้มข้นขึ้นอีกด้วย

ปัจจัยที่สี่ คือ มีความสามารถรอบด้าน กล่าวคือ การจะเป็นนักร้องได้นั้นต้องอาศัยคุณสมบัติหลายประการ ดังนั้นผู้ที่จะเป็น “เดอะสตาร์” ได้นั้นต้องร้องเพลงได้หลายแนว หลากประเภท และสามารถให้ความบันเทิง (entertain) แก่ผู้ชมได้

ปัจจัยสุดท้าย คือ ไม่ใช่จะคัดแต่คนเก่งสุดยอดทั้งหมดมาแข่ง แต่ต้องคัดคนที่ มีประวัติที่หลากหลาย และมีคาแรกเตอร์ (character) จะทำให้รายการมีสีสัน อีกทั้งการที่ผู้เข้า แข่งขันมีแนวทางต่างกันทำให้รายการน่าสนใจขึ้นอีกด้วย เช่น บางคนถนัดร้องเพลงร็อค บางคน ถนัดร้องเพลงลูกทุ่ง

การศึกษาของชนัชนพร สมหวัง ทำให้เห็นว่ารายการ “เดอะสตาร์ คั่นฟ้าคว้าวดาว” เป็นเรียลลิตี้โชว์ที่มีการวางแผน การจัดการ การชักจูง และการควบคุม ซึ่งหมายรวมถึง ผู้เข้า แข่งขัน การคัดเลือกโดยคณะกรรมการสามท่าน คือ สุทธิศักดิ์ ภักดีเทวา (โจ้), อรณา กฤษณี (ม้า) และเพชร มาร์ (เพชร) เสียงของผู้ชมในห้องส่ง และภาพที่ออกอากาศทางโทรทัศน์ ล้วนเป็นสิ่งที่ถูก คัดเลือก และนำเสนอภายใต้การจัดการของรายการทั้งสิ้น

ส่วนการศึกษาของปิยะพจน์ โรจนโสภณดิษฐ์ เรื่อง “เทคโนโลยี SMS ในรายการ โทรทัศน์ (รายการเดอะสตาร์ คั่นฟ้า คว้าวดาว)” ไม่ได้ศึกษาในกระบวนการการผลิตรายการ อย่างชนัชนพร สมหวัง แต่ได้ศึกษาเทคโนโลยีการส่งข้อความสั้นผ่านโทรศัพท์มือถือ ประโยชน์และ สาเหตุของการส่งข้อความสั้นในรายการโทรทัศน์ กรณีศึกษารายการ “เดอะสตาร์ คั่นฟ้าคว้าวดาว” ใช้วิธีการสังเกตอย่างมีส่วนร่วม (ปิยะพจน์ โรจนโสภณดิษฐ์ 2547, 2) ได้ผลการศึกษาว่า เทคโนโลยีการส่งข้อความสั้นมีลักษณะเด่นตรงที่ “เวลา” เนื่องจากการส่งข้อความสั้นผ่าน โทรศัพท์เคลื่อนที่ส่งหมายเลขปลายทางในแต่ละครั้งนั้น ใช้เวลาเพียงไม่กี่วินาที เป็นเหตุผลที่ผู้ผลิต รายการโทรทัศน์นำเทคโนโลยีนี้มาใช้ในการหาผู้ชนะเลิศ ทำให้ผู้ผลิตรายการเปลี่ยนการสื่อสาร ผ่านโทรทัศน์จากการสื่อสารทางเดียวกลายเป็นการสื่อสารสองทางได้ นอกจากนี้ใช้วัดความนิยมของ รายการได้แล้ว ยังเป็นการสร้างรายได้ช่องทางหนึ่งด้วย (ปิยะพจน์ โรจนโสภณดิษฐ์ 2547, 12)

บริษัทเอ็กแซ็กท์ จำกัดกับบริษัทผู้ให้บริการการจัดระบบและวางแผนสื่อหลาย รูปแบบ คือ บริษัท อี – มีเดีย จำกัด ซึ่งรับจัดการระบบหลายอย่าง รวมทั้งระบบ sms (short message service) ด้วย ทำงานร่วมกัน โดยบริษัทเอ็กแซ็กท์ จำกัดเป็นผู้กำหนดความต้องการ และรูปแบบ ของการรับคะแนนโหวต แล้วบริษัท อี – มีเดีย จำกัด จะเป็นผู้จัดการระบบทางเทคนิค เช่น ระบบเน็ตเวิร์กคอมพิวเตอร์ การประมวลผล การนับคะแนน และการคำนวณค่าใช้จ่าย ซึ่งค่าส่ง sms จากผู้ชมก็จะถูกบันทึกเอาไว้ด้วย เพื่อนำมาใช้คำนวณค่าใช้จ่ายและรายได้ที่จะแบ่งกันระหว่างผู้ ให้บริการระบบ ผู้ผลิตรายการ และผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ตามสัดส่วนที่ตกลงกันไว้ก่อน แล้ว (ปิยะพจน์ โรจนโสภณดิษฐ์ 2547, 12)

ผลการศึกษาของปิยะพจน์ โรจนโสภณดิษฐ์ ทำให้เห็นว่า การลงคะแนนของผู้ชม หรือที่เรียกว่า “การโหวต” โดยการส่งข้อความสั้นผ่านโทรศัพท์มือถือในรายการ “เดอะสตาร์ คั่น ฟ้าคว้าวดาว” นั้น ทำให้เกิดความรวดเร็วในการรับคะแนนจากผู้ชม สามารถวัดความนิยมของ

ราชการ และสร้างรายได้อีกด้วย ทั้งนี้ระบบเทคโนโลยีการลงคะแนนดังกล่าวได้ถูกจัดการระบบระเบียบ และมีการวางแผนงานล่วงหน้าแล้วด้วยความร่วมมือของหลายบริษัท แสดงให้เห็นว่าการที่ผู้ผลิตราชการใช้การลงคะแนนจากผู้ชมผ่านเทคโนโลยีการสื่อสารเพื่อตัดสินผู้เข้าแข่งขัน แทนที่จะเป็นการตัดสินจากคณะกรรมการเพียงฝ่ายเดียวนั้น เป็นการเพิ่มรายได้แก่บริษัท อีกทั้งยังสามารถจัดการระบบต่างๆ ได้

นอกเหนือจากการศึกษารายการนี้ในเชิงวิชาการข้างต้นแล้ว ยังมีการเรียบเรียงเป็นหนังสือ “THE STAR คั่นฟ้าคว้าวาว” ของเนตรนภา แก้วแสงธรรม ซึ่งประกอบไปด้วยบทสัมภาษณ์ของถกลเกียรติ วีรวรรณ, สุธีศักดิ์ ภัคดิเทวา, อรณภา กฤษณี, เพชร มาร์, ผู้เข้าแข่งขันแปดคนสุดท้ายในรายการปี 1 และผู้เข้าแข่งขันแปดคนสุดท้ายในรายการปี 2 ซึ่งทำให้เข้าใจถึงภูมิหลังของรายการนี้ได้ยิ่งขึ้น อีกทั้งยังได้เข้าใจถึงอารมณ์และความรู้สึกนึกคิดของคณะกรรมการและผู้เข้าแข่งขันนอกเหนือจากที่ได้แสดงเสียงผ่านรายการอีกด้วย

ส่วนเรื่องของการร้องเพลง การเต้น และการแสดงบนเวทีของผู้เข้าแข่งขันในรายการที่จะต้องเรียนรู้ โดยมีผู้วิจารณ์อย่างใกล้ชิดนั้น สามารถทำความเข้าใจได้จากการศึกษาเรื่อง “มองสุนทรียะของสังคมไทยผ่านรายการอคาเดมี แฟนตาเซีย” (พนิดา ฐปนางกูร 2552, 18) ซึ่งได้ผลการศึกษาว่าศิลปะการแสดง เป็นศาสตร์ที่มีหลักวิชา เป็นศิลป์ที่ต้องอาศัยเวลา เพื่อฝึกฝนทักษะในการสำแดงออก อาศัยการวิจารณ์เพื่อสร้างการตระหนักรู้ว่าฝีมืออยู่ที่ระดับใด เพื่อให้เกิดการพัฒนา และยกระดับความสามารถ หลักสูตรเร่งรัดและความตื่นเงิน เป็นบ่อเกิดของความไร้รสนิยม หากมองผาดเป็นเพียงเรื่องของ “ความบันเทิง” และตัดสินว่าเป็นเรื่องที่ไม่เป็นเรื่อง แต่เรื่องที่ไม่เป็นเรื่องนี้ต่างหาก ที่กำหนด “รสนิยม” ของสังคมไทย ความบันเทิงไทยจึงควรได้รับการมอง “พิศ” และ “พิจารณา” อย่างยิ่ง

ผลการศึกษาของพนิดา ฐปนางกูร ชี้ให้เห็นว่า การจัดการเรียนของผู้เข้าแข่งขันในรายการเรียลลิตี้โชว์ที่น่าเสนอถึงการแข่งขันการร้องเพลงในช่วงเวลาจำกัดนั้นเป็นเรื่องที่ควรให้การพิจารณาเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งในการวิจัยชิ้นนี้มีได้มุ่งศึกษาถึงสุนทรียะในรายการเดอะสตาร์ คั่นฟ้าคว้าวาวเพื่อดำเนิน หรือวิพากษ์วิจารณ์ การเรียนการสอนในรายการ แต่ต้องการเผยให้เห็นถึงการกระทำของผู้เข้าแข่งขัน ผ่านกิจกรรมที่รายการได้กำหนด ดังเช่น การเรียนร้องเพลง การเต้น และการแสดง เป็นต้น

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวกับเรียลลิตี้โชว์ข้างต้น ทำให้เห็นว่าเรียลลิตี้โชว์เป็นการนำเสนอภาพตัวแทนของข้อมูลที่คนหนึ่งหรือกลุ่มคนหนึ่งต้องการให้คนอื่นเห็น โดยความพยายามนำเสนอว่าสิ่งที่ปรากฏขึ้นทั้งหมดนี้เป็นเรื่องจริง เกิดขึ้นราวกับว่าเป็นเรื่องธรรมชาติ ขาดการปรุงแต่งจากสิ่งเจือปนใดๆ แต่ทว่ามิอาจกล่าวได้เช่นนั้น เนื่องจากเรียลลิตี้โชว์เป็นได้เพียงแค่

ภาพเสมือนจริงที่น่าเสนอให้เห็นตำแหน่งแห่งที่ของผู้เข้าแข่งขัน รวมทั้งผู้คนที่จำนวนมากที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการแข่งขันในรายการ

กล่าวได้ว่ารายการ “เดอะสตาร์ คั่นฟ้าคว้าดาว” เป็นรายการโทรทัศน์ประเภทเรียลลิตีโชว์ที่ออกอากาศทางโทรทัศน์และได้นำเสนอถึงการแข่งขันร้องเพลง เพื่อค้นหาคนที่จะมาเป็นนักร้องหน้าใหม่ของบริษัท จีเอ็มเอ็ม แกรมมี่ จำกัด (มหาชน) ที่มีการบันทึกภาพของผู้เข้าแข่งขันตั้งแต่วันแรกที่มีการสมัครเกิดขึ้นจนถึงวันที่ได้ผู้ชนะเลิศของรายการ โดยภาพที่น่าเสนอให้ผู้ชมได้ติดตามนั้นได้ผ่านการวางแผน การควบคุม และการจัดการมาก่อนแล้ว

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “เดอะสตาร์ คนค้นฟ้าคว้าดาว: เสียงของผู้เข้าแข่งขันในเวทีสาธารณะ” มิได้มีมุมมองในการศึกษาเพื่อจัดการและควบคุมผู้เข้าแข่งขันในรายการ หรือพัฒนาเทคโนโลยีที่ใช้ในการผลิตรายการ หากแต่ต้องการศึกษาถึงการสร้างพื้นที่ทางสังคม และการต่อสู้ต่อรองของผู้เข้าแข่งขัน โดยทำการศึกษาจากเสียงของพวกเขาที่นำเสนอผ่านรายการประเภทเรียลลิตี้โชว์ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว” ที่ได้ออกอากาศทางโทรทัศน์ มุ่งวิเคราะห์เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ การควบคุม และการกระทำของผู้คนจำนวนมากที่อยู่บนพื้นที่ของการแข่งขันภายใต้กฎระเบียบที่รายการกำหนด ในบทนี้จึงเป็นการนำเสนอถึงวิธีดำเนินการวิจัยเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ แสดงดังต่อไปนี้

1. วิธีการศึกษา
2. การเลือกพื้นที่ในการศึกษา
3. การเลือกกลุ่มข้อมูลในการศึกษา
4. การเข้าถึงพื้นที่ในการศึกษา
5. การเข้าถึงกลุ่มข้อมูลในการศึกษา
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิธีการศึกษา

การศึกษาเรื่องนี้ผู้วิจัยใช้แนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative approach) ดังมโนทัศน์ของชาย โพธิสิตา ที่ว่า เป็นการวิจัยที่เน้นการเข้าถึงความหมายของผู้กระทำ (actor's meaning) (ชาย โพธิสิตา 2552, 43) เพื่อหาคำตอบและทำความเข้าใจในการกระทำของผู้เข้าแข่งขันในรายการ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว” ผู้วิจัยจึงดำเนินการศึกษาตามแนววิธีวิจัยเชิงสร้างสรรค์นิยม หรือที่เรียกว่า constructivism ดังความเห็นของสุภาวค์ จันทวานิช ที่เชื่อว่าความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์หรือความเป็นจริงทางสังคมถูกสร้างขึ้นมาจากบุคคลหรือกลุ่ม ไม่ใช่สิ่งที่ดำรงอยู่แล้วและถูกค้นพบมิได้มีความเป็นหนึ่งเดียว ความเป็นจริงทางสังคมมีลักษณะหลากหลาย (multiple) เมื่อสร้างความเป็นจริงนั้นขึ้นมาแล้ว บุคคลหรือกลุ่มก็มีปฏิสัมพันธ์ในกลุ่มของตนหรือกับผู้อื่นตามความ

เป็นจริงของตน ทั้งนี้อาจมีการปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสม ความเป็นจริงเช่นนี้ผู้วิจัยสามารถรับรู้ได้ (สุภางค์ จันทวานิช 2551ก, 6 - 7) เป็นแนวทางเดียวกับการศึกษาคั้งนี้ที่มีฐานคิดที่ว่าพื้นที่ทางสังคม รวมทั้งการกระทำที่เป็นการต่อสู้ต่อรองล้วนเป็นสิ่งที่ถูกผู้เข้าแข่งขันสร้างขึ้น ดังทัศนะของชาย โภชิตตา ที่เชื่อว่าความจริงหรือความรู้ที่มีอยู่อย่างอิสระด้วยตัวของมันเองนั้นไม่มี ความจริงหรือสิ่งที่เป็นจริงนั้นล้วนเป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้น (Reality is constructed.) (ชาย โภชิตตา 2552, 70 - 71) โดยมีการปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ กล่าวได้ว่าจากเป้าประสงค์ของการวิจัยชั้นนี้ จะนำไปสู่การเผยให้เห็นการสร้างพื้นที่ทางสังคม และการกระทำที่เป็นการต่อสู้ต่อรองจากผู้เข้าแข่งขันที่ได้นำเสนอออกมาผ่านทางโทรทัศน์เพื่อให้เห็น

การเก็บข้อมูลในการศึกษาคั้งนี้ใช้เครื่องมือการวิจัยที่ช่วยเหลือในการเก็บบันทึกข้อมูล ทั้งที่เป็นเอกสาร ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และเสียงของการสนทนา ได้แก่ การสังเกตการณ์ ปรากฏการณ์ การสัมภาษณ์ การอ่านเอกสาร การถ่ายภาพ และการดูภาพเคลื่อนไหว ที่ได้ทำการจัดบันทึกไว้บนกระดาษ กล้องถ่ายภาพ กล้องถ่ายภาพเคลื่อนไหว เครื่องอัดเสียง และคอมพิวเตอร์ เพื่อให้สามารถนำมาพิจารณาประกอบการวิเคราะห์ข้อมูลได้ภายหลัง

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษามาจากภาพของรายการ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว” ที่ได้ ออกอากาศผ่านโทรทัศน์ ประกอบกับการศึกษาภาคสนามโดยใช้วิธีการสังเกตในเรื่องของสถานที่ และผู้คน การเข้าไปมีส่วนร่วมกับการแข่งขัน และการพูดคุยกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการแข่งขัน ได้แก่ ผู้เข้าแข่งขัน ทีมงาน บิดา มารดา เพื่อน หรือผู้ปกครองที่มากับผู้เข้าแข่งขัน สอดคล้องกับ ทัศนะของนิสา ชูโต ที่กล่าวถึงปรากฏการณ์ในสนาม ว่าประกอบด้วย ฉาก (setting) ทั้งทางกายภาพ ที่ไม่มีชีวิต อาทิ สถานที่ตั้งบ้านเรือน ถนน หมู่บ้าน โรงเรียน ฯลฯ และสิ่งมีชีวิต เช่น ผู้คน กลุ่มคน (actors) ทั้งตัวหลักและตัวรอง หรือตัวประกอบต่างๆ ซึ่งมีบทบาท (role) ปฏิสัมพันธ์ (interaction) และพฤติกรรมการแสดงออก ในกิจกรรมต่างๆ ตามแต่โอกาสและเหตุการณ์ต่างๆ กัน (activities and events) (นิสา ชูโต 2545, 88) โดยการเก็บข้อมูลในสนามนี้ผู้วิจัยไม่สามารถกำหนดผู้ให้ข้อมูล ช่วงเวลาในการเก็บข้อมูล (หมายรวมถึงช่วงเวลาที่ผู้วิจัยได้ทำการแข่งขัน) หรือคาดหมายเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นล่วงหน้าได้

กล่าวได้ว่าตลอดการวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาจากเสียงของผู้เข้าแข่งขัน ซึ่ง หมายถึง คำพูด เรื่องราว เรื่องเล่า หรือรหัสหมายที่ผู้เข้าแข่งขันสื่อ หรือแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์กับคนอื่น และบริบททางสังคมผ่านรายการโทรทัศน์ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว” ซึ่งมุ่งประเด็นการศึกษาไปที่การสร้างพื้นที่ทางสังคม และการต่อสู้ต่อรองของผู้เข้าแข่งขัน เพื่อเผยให้เห็นถึงผู้คนที่ยังคงอยู่ร่วมกันได้อย่างมีศักดิ์ศรีบนความหลากหลาย ท่ามกลางความสัมพันธ์ภายใต้ กฎเกณฑ์ที่ควบคุมโดยทีมงานผู้ผลิตรายการ

2. การเลือกพื้นที่ในการศึกษา

การเลือกพื้นที่ในการศึกษานั้น ต้องเป็นพื้นที่ที่สามารถคลี่คลายเป้าประสงค์ของการศึกษาได้ โดยเป็นพื้นที่ที่มีความน่าสนใจ และก่อให้เกิดปรากฏการณ์ต่างๆ ในสังคม ดังนั้น การศึกษาถึงการสร้างพื้นที่ทางสังคมและการต่อสู้ต่อรองของผู้เข้าแข่งขัน จึงได้เลือกศึกษาจากภาพของรายการ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว”

จากการที่ผู้วิจัยได้ค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งต่างๆ แล้วทำให้ได้ทราบว่า รายการนี้เป็นหนึ่งในรายการประเภทเรียลลิตีโชว์หรือรายการแข่งขันชิงรางวัลที่ออกอากาศทางโทรทัศน์ที่นำเสนอในยุคที่เริ่มมีรายการประเภทนี้เข้ามาในประเทศไทย และยังคงสามารถออกอากาศได้อีกในเวลาต่อมา ในขณะที่บางรายการออกอากาศได้เพียงไม่นานก็ต้องงดไป เช่น รายการ “บ๊องบราเธอร์” รายการ “เกมส์ชีวิต” และรายการ “ไฮโซบ้านนอก” เป็นต้น ซึ่งได้ออกอากาศผ่านโทรทัศน์ทางช่อง 9 โมเดิร์นไนน์ทีวี ซึ่งเป็น “ฟรีทีวี” (free television) ที่มีเพียงโทรทัศน์ก็สามารถค้นหาสัญญาณเปิดดูรายการได้โดยไม่ต้องเสียค่าสมาชิกแต่อย่างใด ทำให้การติดตามรับชมนั้นสะดวกสบายกว่าการที่จะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการสมัครเป็นสมาชิกเพื่อรับชมทางเคเบิล

การแข่งขันของรายการนี้มีระยะเวลาหลายเดือน ดังเช่นรายการที่ออกอากาศในปี พ.ศ. 2553 นั้นใช้เวลาทั้งสิ้นหกเดือนในการแข่งขันตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2552 จนถึงเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2553 ซึ่งในแต่ละครั้งของการแข่งขัน จะเริ่มต้นขึ้นด้วยการรับสมัครผู้คนในประเทศไทย เพื่อแสดงความสามารถด้านการร้องเพลง การเต้น การแสดง หรือความสามารถพิเศษ โดยตลอดการแข่งขันตั้งแต่วันแรกจนถึงจบการแข่งขันนั้น จะมีการบันทึกภาพผู้เข้าแข่งขันและนำมาออกอากาศทางโทรทัศน์ ส่งผลต่อผู้ชมรายการในหลายมิติ ทั้งการติดตามชม การโหวตรวมทั้งความผูกพันกับผู้เข้าแข่งขัน

ปลายทางของการแข่งขันในรายการนี้ คือ ตำแหน่งผู้ชนะเลิศที่มีความแตกต่างจากการแข่งขันชิงรางวัลทั่วไป กล่าวคือ รางวัลของผู้ชนะเลิศของรายการ ไม่ใช่เป็นเพียงสิ่งของ หรือเงินทองเท่านั้น แต่ผู้ชนะได้เซ็นสัญญาออกอัลบั้มกับค่ายเพลง ซึ่งเป็นโอกาสสร้างงาน ชื่อเสียง และรายได้ โดยการตัดสินใจตำแหน่งผู้ชนะเลิศของการแข่งขันในรายการนี้ใช้คะแนนจากผู้ชมทั้งสิ้น ถือว่าเป็นการให้ความสำคัญกับผู้ชมอย่างยิ่ง เพราะหากไม่มีคะแนนจากผู้ชม ก็ไม่สามารถตัดสินผู้เข้าแข่งขันได้

หลังจากจบการแข่งขันในรายการนี้แล้ว ผู้เข้าแข่งขันได้สร้างสรรค์ผลงานออกสู่สายตามวลชนอย่างต่อเนื่อง เช่น การร้องเพลงประกอบภาพยนตร์ และการเป็นพิธีกรเช่นเตอร์ (presenter) ของสิงห์ร็อก จันท์ร็อกดี (สิงโต) ให้กับสินค้า คือ แป้งฝุ่นและรถจักรยานยนต์ยี่ห้อหนึ่ง

ซึ่งสินค้าชิ้นหลังนี้สิงโตได้ทำงานร่วมกับซูเปอร์จูเนียร์ (ศิลปินชาวเกาหลี) และกอล์ฟ - ไมค์ (ศิลปินชาวไทย) โดยมีรางวัลที่เป็นหลักฐานรับประกันความความนิยมในตัวผู้เข้าแข่งขัน ดังเช่น การรับรางวัลจากมหาชนของสุกฤษฎี วิเศษแก้ว (บี) ซึ่งเป็นการโหวตจากประชาชนทั่วประเทศไทย ทำให้เห็นว่าผู้เข้าแข่งขันของรายการนี้เป็นที่สนใจของผู้ชมรวมทั้งสื่อมวลชนด้วย

กล่าวได้ว่าพื้นที่ในการศึกษาครั้งนี้ คือ รายการ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว” ซึ่งเป็นเวทีที่สร้างปรากฏการณ์ทางสังคมที่มีผลกระทบต่อคนในสังคมไทย ทั้งในแง่ของการรับชม การลงคะแนน การวิพากษ์วิจารณ์ การติดตามผลงานของผู้เข้าแข่งขัน และการเข้าร่วมแข่งขัน จึงเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญ และควรค่าแก่การศึกษาเป็นอย่างยิ่ง

นอกจากการศึกษาจากภาพของรายการที่ออกอากาศทางโทรทัศน์แล้ว ผู้วิจัยยังได้ศึกษาข้อมูลในภาคสนามประกอบการวิเคราะห์อีกด้วย โดยเลือกศึกษาในพื้นที่ที่มีการเปิดรับสมัครผู้เข้าแข่งขันในรายการ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว” ที่อาคารจีเอ็มเอ็ม แกรมมี่ เพลส กรุงเทพฯ และโรงแรมลีการ์เดน พลาซ่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงบรรยากาศ อารมณ์ ความรู้สึก และความนึกคิดของผู้คนที่อยู่ในบริเวณของการแข่งขัน ทั้งผู้ที่มากับผู้เข้าแข่งขันและผู้เข้าแข่งขัน

3. การเลือกกลุ่มข้อมูลในการศึกษา

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเพื่อคลี่คลายประเด็นของการสร้างพื้นที่ทางสังคมและการต่อสู้ต่อรองของผู้เข้าแข่งขันในรายการ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว” ที่ถ่ายทอดผ่านสื่อโทรทัศน์ ซึ่งเป็นโจทย์ของการวิจัยในครั้งนี้ ได้มาจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล (informants) ซึ่งแบ่งเป็นสามส่วน คือ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก กลุ่มผู้ให้ข้อมูลรอง และบริบทของการแข่งขัน แสดงได้ดังที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ต่อไปนี้

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้เข้าแข่งขันของรายการที่ได้แสดงเสียงผ่านรายการ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว” ที่สามารถชมภาพจากรายการได้ รวมทั้งผู้เข้าแข่งขันที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลรอง คือ ครู คณะกรรมการ พิธีกร และผู้ชมที่ได้แสดงเสียงผ่านรายการ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว” และสามารถชมภาพจากรายการได้

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ศึกษาข้อมูลจากบริบทของการแข่งขันในรายการนี้อีกด้วย ได้แก่ โปสเตอร์ประชาสัมพันธ์การแข่งขัน ป้ายประกาศในบริเวณการแข่งขัน เอกสารประกอบการสมัครแข่งขัน รวมทั้งคำวิพากษ์วิจารณ์จากทั้งผู้ชมและสื่อมวลชนจากนิตยสารและอินเทอร์เน็ต

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลของผู้เข้าแข่งขันในรายการ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว” โดยถือว่าผู้ที่ถูกศึกษาหรือผู้เข้าแข่งขันนั้นมิได้เป็นเพียงเครื่องมือการวิจัย หุ่นยนต์ หรือมนุษย์ยุคหินที่ถูกแช่แข็งเอาไว้แต่อย่างใด หากแต่พวกเขาเป็นผู้คนที่มีความหลากหลายและได้ก่อสร้างเรื่องราวที่เต็มไปด้วยอารมณ์ความรู้สึก และความนึกคิด อีกทั้งยังได้ขยับเขยื้อนร่างกายภายใต้การพันนาการด้วยกฎเกณฑ์ที่ พันผูกพวกเขาอยู่ เพื่อทำการต่อสู้บนถนนแห่งดวงดาว

4. การเข้าถึงพื้นที่ในการศึกษา

จากเป้าหมายของการวิจัยที่ต้องการศึกษาจากภาพของผู้เข้าแข่งขันผ่านรายการ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว” ที่ออกอากาศทางโทรทัศน์ และได้ทำการเลือกพื้นที่ในการศึกษาซึ่งแบ่งเป็นสองส่วน กล่าวคือ ภาพของรายการที่ออกอากาศทางโทรทัศน์ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ให้ข้อมูลหลักในการศึกษา และพื้นที่ที่มีการเปิดรับสมัครผู้เข้าแข่งขัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงเก็บรวบรวมภาพของรายการจากอินเทอร์เน็ต ซึ่งได้เริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ 23 พฤษภาคม พ.ศ. 2552 เป็นต้นมา เพื่อบันทึกภาพของรายการที่ได้ออกอากาศทางโทรทัศน์ ส่วนพื้นที่ของการแข่งขันในช่วงเวลาที่มีการเปิดรับสมัครผู้เข้าแข่งขันในรายการ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาวปี 6” นั้นได้ใช้วิธีสังเกตการณ์ การสัมภาษณ์ และการจดบันทึก เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการศึกษา ดังทัศนะของอคิน รพีพัฒน์ และคณะที่เรียกวิธีการเก็บข้อมูลแบบนี้ว่า participant observation (อคิน รพีพัฒน์ และคณะ 2544, 20)

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกเก็บข้อมูลในภาคกลาง (อาคารจีเอ็มเอ็ม แกรมมี่ เฟลส กรุงเทพฯ) และภาคใต้ (โรงแรมลีการ์เดน พลาซ่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา) ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีการเปิดรับสมัครผู้เข้าแข่งขัน โดยไม่ได้เปิดเผยตัวว่าเป็นผู้วิจัยที่ต้องการทำการเก็บข้อมูลเพื่อใช้ประกอบการศึกษา นั่นถือเป็นการเข้าสู่สนามวิจัย (accessing a field setting) ดังมโนทัศน์ของสุรพงษ์ โสธนะเสถียร ที่เรียกว่า “การแฝงตัว” (invisibility) เนื่องจากผลกระทบที่อาจทำให้กลุ่มตัวอย่างหรือผู้ให้ข้อมูลสร้างร่วมมือและให้ข้อมูลในทางที่เป็นคุณแก่นักวิจัย ฉะนั้นนักวิจัยจำเป็นต้องแฝงตัวโดยทำให้ตัวอย่างไม่รู้สึกเห็นถึงการแปลกปลอมเข้ามาของนักวิจัยด้วยการทำให้ตัวเองหลอมละลายไปกับเหตุการณ์ ด้วยความพิถีพิถัน ตรงกันข้ามหากไม่ระมัดระวังก็จะเกิดปฏิกิริยาจากกลุ่มตัวอย่างต่อนักวิจัยได้โดยตลอด (สุรพงษ์ โสธนะเสถียร 2545, 395) ดังนั้นผู้วิจัยจึงดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยความระมัดระวัง

ตลอดการเก็บข้อมูลในพื้นที่ของการแข่งขันนั้น ผู้วิจัยได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของการแข่งขันในฐานะคนใน (insider) (จันทิมา เอี่ยมานนท์ 2549, 55) เป็นการสวมใส่บทบาทในฉากของสังคมมนุษย์แบบคนใน ที่ย่อมจะมีความคาดหวัง และมีราคาที่ต้องจ่ายตามบทบาทต่างๆ

แตกต่างกันไป ซึ่งการแสดงบทบาทเป็นคนในนั้น เป็นบทบาทที่นักวิจัยสวมใส่ตามบทที่มีอยู่แล้ว ในฉาก เช่น การวิจัยของ Douglas, Rasmussen และ Flanagan (1997) ในการศึกษาภาคขยายหาด เปลือย นักวิจัยก็ถอดเสื้อผ้าเข้าไปร่วมบทบาทเปลือยเหมือนสมาชิกคนอื่นๆ เพื่อศึกษาฉากดังกล่าว ส่วนการศึกษากระบวนการเป็นหมอนวดของสุลีมาน (นฤมล) วงศ์สุภาพ ในปีพ.ศ. 2530 นักวิจัยได้เข้าไปเป็นหมอนวดฝึกหัด เป็นต้น การสวมบทบาทคนโน้ไปตามบทบาทเหมือนๆ กับบุคคลในฉาก ทำให้เกิดความกลมกลืนเป็นไปตามธรรมชาติของสนาม การสืบค้น พุดคุยเพื่อหาข้อมูลจึงเป็นไปอย่างปกติ เสมือนการดำเนินชีวิตในฉาก (นิศา ชูโต 2545, 98 - 99) เฉกเช่นเดียวกับการวิจัยในเรื่องนี้ ที่ผู้วิจัยได้สวมใส่บทบาทของคนที่มากับผู้เข้าแข่งขัน และการเป็นผู้เข้าแข่งขัน

บทบาทของผู้วิจัยในการเก็บข้อมูลภาคสนามเพื่อศึกษาในครั้งนี้ มีสองรูปแบบ คือ บทบาทของคนที่มากับผู้เข้าแข่งขัน และการเป็นผู้เข้าแข่งขัน สามารถอธิบายการสวมบทบาทของผู้วิจัยในสนามตามมโนทัศน์ของ Adler and Adler (1987) ที่แยกแยะบทบาทของนักวิจัยในการศึกษาวิจัยภาคสนามไว้ 3 รูปแบบ และให้คำอธิบายบทบาทของแต่ละรูปแบบ (นิศา ชูโต 2545, 99 - 103) โดยการเปลี่ยนบทบาทก็มีความลื่นไหลและเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ แสดงได้ดังรายละเอียดต่อไปนี้

บทบาทสมาชิกแบบรอบนอก (peripheral membership) กล่าวคือ นักวิจัยไม่ได้นำตัวเองเข้าไปร่วมในศูนย์กลางของกิจกรรมสนาม หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า นักวิจัยทำกิจวัตรของสังคมต่างๆ ในฉากรอบนอก ยกเว้นกิจกรรมที่เป็นศูนย์กลาง (core) ของสมาชิกในกลุ่มเท่านั้น ที่นักวิจัยไม่เข้าไปเกี่ยวข้องด้วย

ผู้วิจัยเข้าสู่พื้นที่ของการแข่งขัน หรือบริเวณการรับสมัครผู้เข้าร่วมแข่งขันของรายการในภาคกลาง (กรุงเทพฯ) ในวันเสาร์ 31 ตุลาคม พ.ศ. 2552 ซึ่งเป็นวันแรกของการแข่งขันในรายการ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว ปี 6” ด้วยการสวมบทบาทสมาชิกแบบรอบนอกในก้าวแรกของการเก็บข้อมูลในสนาม ไม่ได้สวมบทบาทของผู้เข้าแข่งขันของรายการ กล่าวคือ ผู้วิจัยสวมบทบาทของเพื่อนที่มากับผู้เข้าแข่งขันซึ่งอยู่ในแถวเพื่อรอรับใบสมัคร ส่วนอีกบทบาทหนึ่งที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือ เป็นผู้ที่ต้องการมาสมัครแข่งขัน กล่าวได้ว่าผู้วิจัยใช้ทั้งสองบทบาทนี้ในการพูดคุยกับผู้ให้ข้อมูล โดยเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์และผู้ให้ข้อมูลที่สนทนาด้วย เพื่อเก็บข้อมูลจากผู้เข้าแข่งขันและผู้ที่มากับผู้เข้าแข่งขัน

ช่วงเวลาระหว่างการเก็บข้อมูลในบทบาทสมาชิกแบบรอบนอกนี้ ทำให้ผู้วิจัยได้รู้จักกับผู้ให้ข้อมูลที่ชื่อว่า ป้าวัน (นามแฝง) ถือเป็นบุคคลสำคัญที่มีประสบการณ์ในด้านการนำผู้เข้ามาสมัครในการแข่งขันของรายการนี้ เนื่องจากเขาได้พาบุตรชายมาสมัครเป็นปีที่สองแล้ว ถือได้ว่าเป็นผู้ให้คำแนะนำและกำลังใจในการลงสมัครเพื่อแข่งขันแก่ผู้วิจัย ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการ

เปลี่ยนบทบาทจากสมาชิกแบบรอบนอกเป็นสมาชิกร่วมกิจกรรม และสมาชิกแบบเต็มตัวในที่สุด ดังต่อไปนี้

บทบาทสมาชิกร่วมกิจกรรม (active membership) เกิดขึ้นเมื่อนักวิจัยเลื่อนบทบาทจากกิจกรรมสมาชิกรอบนอกเข้าเกี่ยวข้องทำกิจกรรมที่เป็นศูนย์กลางของฉาก ในการนี้ นักวิจัยได้เข้าร่วมมีปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกกลุ่มในฐานะที่เท่าเทียมกัน ร่วมรับผิดชอบทำกิจกรรมหลักคล้ายคลึงกับสมาชิกอื่นๆ

ผู้วิจัยได้สวมบทบาทของผู้ที่มากับผู้เข้าแข่งขันในวันอาทิตย์ที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2552 ซึ่งเป็นวันที่สองของการรับสมัครในภาคกลาง (กรุงเทพฯ) แต่ปรากฏว่าได้พบกับป้าวัน (นามแฝง) ที่กลับมายังพื้นที่แห่งการแข่งขันนี้อีกครั้ง ด้วยเหตุที่ไปสมัครในการเข้าร่วมการแข่งขันของวันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ. 2552 หมา ทำให้บุตรชายของเขาไม่สามารถสมัครแข่งขันได้ในวันนี้ ผู้วิจัยจึงต้องเปลี่ยนกลับมาเป็นบทบาทของผู้ที่ต้องการแข่งขันอีกครั้ง แต่ด้วยจำนวนผู้เข้าแข่งขันที่มีจำนวนมาก จึงใช้เป็นเหตุผลที่ผู้วิจัยยังไม่ลงสมัครแข่งขันในวันนี้ ในช่วงเวลานี้เองที่บ๊ิก (นามแฝง) บุตรชายของป้าวัน (นามแฝง) ได้ทำการลงสมัครแข่งขัน เป็นโอกาสที่ผู้วิจัยได้ทำการพูดคุยและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับป้าวัน (นามแฝง) รวมถึงผู้ให้ข้อมูลคนอื่นที่สถานการณ์ต่างๆ อำนวยให้ ดังเช่น การเข้าห้องน้ำและการนั่งสนทนากันที่ร้านกาแฟ ทำให้ได้ข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลคนอื่นเพิ่มมากขึ้น

ความสัมพันธ์ที่ก่อตัวขึ้นระหว่างผู้วิจัยและป้าวัน (นามแฝง) นำไปสู่การ “เตรียมการ” ที่จะลงสมัครในสัปดาห์หน้า โดยได้ทำการนัดหมายกันไว้ว่าจะมีหลานชายของป้าวัน (นามแฝง) มาสมัครด้วย ก่อนถึงวันที่สมัครในอีกหนึ่งสัปดาห์นั้น ผู้วิจัยก็ได้พูดคุยกับป้าวัน (นามแฝง) ทางโทรศัพท์ถึงผลการแข่งขันของบ๊ิก (นามแฝง) รวมทั้งการเตรียมตัวและเตรียมใจในการสมัครในอีกประมาณ 6 วันข้างหน้า ซึ่งเป็นวันที่ผู้วิจัยได้สวมใส่บทบาทใหม่ที่เป็นสมาชิกแบบเต็มตัว ดังต่อไปนี้

บทบาทสมาชิกแบบเต็มตัว (complete membership) เป็นการตัดสินใจของนักวิจัยที่จะเข้าไปในประสบการณ์ของผู้ถูกศึกษาอย่างจริงจังโดยสิ้นเชิง ทั้งความคิด ความรู้สึก การกระทำ และความผูกพัน จงรักภักดีต่อกลุ่มที่ศึกษา เป็นบทบาทที่ผู้วิจัยได้ใช้ในการสมัครเข้าแข่งขัน ทำให้ผู้วิจัยได้ชื่อว่าเป็น “ผู้เข้าแข่งขันของรายการ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว ปี 6 ของภาคกลาง” ในวันเสาร์ที่ 7 พฤศจิกายน พ.ศ. 2552 และ “ผู้เข้าแข่งขันของรายการ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว ปี 6 ของภาคใต้” ในวันเสาร์ที่ 14 พฤศจิกายน พ.ศ. 2552 โดยบทบาทของผู้วิจัยในการลงสนามในภาคใต้แตกต่างจากภาคกลาง เนื่องจากผู้วิจัยไม่ได้สวมบทบาทสมาชิกแบบรอบนอกอย่างก้าวแรกในการลงพื้นที่การแข่งขันในกรุงเทพฯ ซึ่งการเก็บข้อมูลในภาคใต้นี้ผู้วิจัยถือเป็นผู้เข้าแข่งขันที่มี

ประสบการณ์การแข่งขันมาจากกรุงเทพฯ ครั้งหนึ่งแล้ว ทำให้ลดความตื่นเต้นในการแข่งขันได้พอสมควร

อย่างไรก็ตามผู้วิจัยได้ปฏิบัติตัวภายใต้กฎเกณฑ์ที่รายการกำหนดไว้ในขณะที่อยู่ในพื้นที่ของการแข่งขันเช่นเดียวกับผู้เข้าแข่งขันทุกคน ได้แก่ การเข้าคิวเพื่อรับระเบียบการสมัคร การคืนระเบียบการสมัครเพื่อแลกกับใบสมัคร การยื่นใบสมัครเพื่อรับหมายเลขประจำตัวในการแข่งขัน รวมทั้งการแข่งขันร้องเพลง หรือที่เรียกว่า “การออ디션” ซึ่งมีเจ้าหน้าที่ของรายการบอกขั้นตอน และคอยควบคุมให้เป็นไปตามขั้นตอน ตลอดจนแจกเอกสารการสมัครต่างๆ ทำให้ผู้วิจัยได้เพื่อนและประสบการณ์ที่แปลกใหม่

ทั้งนี้เพื่อนใหม่ของผู้วิจัยได้ให้ความสนใจในประวัติของผู้วิจัย ดังตัวอย่างต่อไปนี้ “มาจากยะลาเหรอ มีญาติทำงานอยู่ที่สถานสงเคราะห์” (เอก (นามแฝง) 2552, สัมภาษณ์) “มาจากยะลาเลยเหรอ เพื่อฝันทำได้ทุกอย่างจริงๆ” (เล็ก (นามแฝง) 2552, สัมภาษณ์) “มาเพื่อสมัครเลยเหรอ” และ “เรียนโทที่ไหนเหรอ” (อู๋ (นามแฝง) 2552, สัมภาษณ์) นอกจากนี้ผู้วิจัยก็ยังถูกตั้งคำถามด้วย เช่น “ขอเบอร์ไปเยอะๆ ทำไม ทำไยศาสตร์ป่าว อ้อ หรือว่าจะโทรชวนไปเลี้ยงข้าวไข่ปะ” (อู๋ (นามแฝง) 2552, สัมภาษณ์) ทำให้เห็นได้ว่าการเก็บข้อมูลในสนามการศึกษานั้นเป็นไปดังมโนทัศน์ของอานันท์ กาญจนพันธุ์ ที่ว่า “คนที่เราไปวิจัย เขาก็วิจัยเรา บางทีอาจมากกว่าด้วยซ้ำไป” (อานันท์ กาญจนพันธุ์ 2548, 19)

ในบทบาทนี้เองที่ผู้วิจัยได้ถูกบันทึกภาพและออกอากาศทางโทรทัศน์ในรายการหนึ่ง แล้วมีรุ่นพี่ในหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิตได้เห็นแล้วโทรศัพท์มาแจ้งกับผู้วิจัย อีกทั้งเพื่อนในสมัยที่เรียนปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิตก็ส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) ที่มีข้อมูลทั้งภาพและเสียงของรายการนั้นต่อกันเป็นทอดๆ เป็นที่สนใจแก่เพื่อนๆ เป็นอย่างยิ่ง ซึ่งเหตุการณ์เหล่านี้เป็นสิ่งที่ผู้วิจัยไม่ได้คาดการณ์ไว้ล่วงหน้า แต่นั่นก็ชี้ให้เห็นว่า ผู้วิจัยก็ได้เป็นส่วนหนึ่งของการแข่งขันในรายการ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว” อย่างกลมกลืน

ถึงแม้ว่าในการลงสนามของการแข่งขันของผู้วิจัยจะไม่สามารถทำให้ผู้วิจัยได้ก้าวเข้าสู่การแข่งขันในรอบที่จะนำไปสู่การเก็บตัว รวมถึงการขึ้นเวทีคอนเสิร์ต ที่จะทำให้ผู้วิจัยเป็นส่วนสำคัญหรือมีตัวตนที่เห็นประจักษ์ได้ในรายการ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว” ที่ออกอากาศทางโทรทัศน์ได้ แต่นั่นก็ไม่ได้เป็นอุปสรรคในการศึกษาเพื่อคลี่คลายโจทย์ของการวิจัย เนื่องจากสามารถวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาจากภาพของรายการที่เก็บบันทึกไว้ได้

5. การเข้าถึงกลุ่มข้อมูลในการศึกษา

จากการแบ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูล (informants) เพื่อตอบโจทย์ของการศึกษา ซึ่งแบ่งเป็นสามส่วน คือ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก กลุ่มผู้ให้ข้อมูลรอง และบริบทของการแข่งขันข้างต้นนั้น ผู้วิจัยจึงได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มข้อมูลในการศึกษา ดังต่อไปนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ทำได้โดยการค้นหาภาพของรายการ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว” ที่ได้ออกอากาศทางโทรทัศน์ ซึ่งสามารถเก็บรวบรวมและบันทึกจากอินเทอร์เน็ตได้ ประกอบกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เข้าแข่งขันที่ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากการลงสนามของการแข่งขันในรายการ

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลรอง สามารถทำได้โดยเก็บรวบรวมและบันทึกภาพของรายการ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว” ที่ได้ออกอากาศทางโทรทัศน์ จากอินเทอร์เน็ต

ส่วนการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบริบทของการแข่งขันในรายการนี้ ทำโดยการลงสนามของการแข่งขันในรายการ ประกอบกับการค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับคำวิพากษ์วิจารณ์จากทั้งผู้ชมและสื่อมวลชนจากนิตยสารและอินเทอร์เน็ต

การเข้าถึงกลุ่มข้อมูลในการศึกษา ที่ทำได้โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก กลุ่มผู้ให้ข้อมูลรอง และบริบทของการแข่งขันในรายการนี้ สามารถสรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

กลุ่มข้อมูล	แหล่งข้อมูล	ลักษณะข้อมูล	วิธีการ
กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก	ผู้เข้าแข่งขันของรายการที่ได้แสดงเสียงผ่านรายการ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว” ที่สามารถชมภาพจากรายการได้ รวมทั้งผู้เข้าแข่งขันที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์โดยตรง	ภาพของรายการ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว” ที่ได้ ออกอากาศผ่านทางโทรทัศน์	เก็บรวบรวมข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต และการสัมภาษณ์

กลุ่มข้อมูล	แหล่งข้อมูล	ลักษณะข้อมูล	วิธีการ
กลุ่มผู้ให้ข้อมูล รอง	ครู คณะกรรมการ พิธีกร และ ผู้ชมที่ได้แสดงเสียงผ่าน รายการ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้า คว้าดาว”	ภาพของรายการ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้า คว้าดาว” ที่ได้ ออกอากาศผ่านทาง โทรทัศน์	เก็บรวบรวมข้อมูล จากอินเทอร์เน็ต
บริบทของการ แข่งขัน	โปสเตอร์ประชาสัมพันธ์การ แข่งขัน ป้ายประกาศในบริเวณ การแข่งขัน เอกสาร ประกอบการสมัครแข่งขัน รวมทั้งคำวิพากษ์วิจารณ์จาก ทั้งผู้ชมและสื่อมวลชน	ข้อความที่อยู่ใน บริเวณการสมัคร และจากอินเทอร์เน็ต	เก็บรวบรวมข้อมูล จากบริเวณการสมัคร การสัมภาษณ์ และ อินเทอร์เน็ต

ตารางที่ 1 การแบ่งกลุ่มข้อมูล

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง “เดอะสตาร์ คนค้นฟ้าคว้าดาว: เสียงของผู้เข้าแข่งขันในเวที
สาธารณะ” เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งไม่ได้เป็นการวิเคราะห์พื้นที่ทางกายภาพของรายการ
โทรทัศน์ หรือต้องการจัดการในกระบวนการผลิตรายการแต่อย่างใด หากแต่ต้องการเผยให้เห็นถึง
ความเคลื่อนไหว ความสัมพันธ์ และการควบคุมท่ามกลางความหลากหลายในพื้นที่ของการศึกษา
โดยมุ่งประเด็นไปที่การสร้างพื้นที่ทางสังคม และการต่อสู้ต่อรองของผู้เข้าแข่งขันในรายการ
“เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว” ที่ถ่ายทอดผ่านสื่อโทรทัศน์ ซึ่งเป็นเป้าประสงค์ของการศึกษา

แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษานี้ ใช้หลักการเล่าเรื่อง (narration) ดัง
มโนทัศน์ของกาญญา แก้วเทพ ที่เป็นการเล่าเรื่องในแต่ละฉาก โดยองค์ประกอบการเล่าเรื่อง มี
ดังนี้ ตัวละคร (มีใครบ้าง), ฉาก (สถานที่/เวลา), การกระทำของตัวละคร/บทสนทนา
(action/dialogue), วิธีการดำเนินเรื่อง (plot), แก่นเรื่อง/ความขัดแย้ง (theme/conflict) และผลที่
เกิดขึ้น/ผลต่อเนื่องไปยังฉากต่อไป (result/sequence) (กาญญา แก้วเทพ 2548, 109) ซึ่งมีความ

สอดคล้องกับลำดับของการได้มาซึ่งข้อมูลตามมโนทัศน์ของสุภางค์ จันทวานิช ดังนี้ ฉากและบุคคล (setting) เป็นการตอบคำถาม “ใคร ที่ไหน และเมื่อไหร่”, พฤติกรรม (acts) และบทบาท (roles) ที่ต้องตอบคำถามว่า “ใครทำอะไร”, แบบแผนพฤติกรรม (activities) กลุ่ม (groups) และองค์กร (organizations) เป็นการตอบคำถามว่า “อย่างไร”, ปฏิสัมพันธ์ (interaction) และความสัมพันธ์ (relationship) ช่วยให้ผู้วิจัยรู้ข้อมูลเรื่อง “ใครกับใคร”, เหตุการณ์หรือฉากพิเศษ (episodes) และการมีส่วนร่วม (participation) หมายถึง เหตุการณ์ที่โดดเด่นผิดปกติ แปลกหรือหือหวา เช่น การเจ็บป่วยร้ายแรง ผงชนวุ่นวาย ยังเป็นการตอบคำถามว่า “ใครบ้าง” และข้อมูลในส่วนสุดท้ายคือ ความหมาย (meaning) การค้นหาความหมายเป็นการหาข้อมูลว่าบุคคลมองตนเองในเหตุการณ์ “อย่างไรและทำไม” จึงมีพฤติกรรมเช่นที่ได้ทำไป (สุภางค์ จันทวานิช 2551ข, 83 - 86)

กล่าวได้ว่าการศึกษาเรื่องนี้ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากเสียงของผู้เข้าแข่งขัน ซึ่งหมายถึง คำพูด เรื่องราว เรื่องเล่า หรือรหัสหมายที่ผู้เข้าแข่งขันสื่อหรือแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์กับคนอื่นที่ได้ปรากฏผ่านรายการ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว” ประกอบกับการวิเคราะห์ข้อมูลจากการเก็บข้อมูลภาคสนาม เพื่อที่จะสะท้อนให้เห็นถึงการดำรงอยู่ของผู้เข้าแข่งขันในพื้นที่หนึ่งของสังคมท่ามกลางความหลากหลาย และได้กระทำการต่อสู้ต่อร่องภายใต้กฎเกณฑ์ที่ถูกสร้างขึ้น ในช่วงเวลาที่แข่งขันกันเพื่อช่วงชิงตำแหน่งผู้ชนะเลิศของรายการ ซึ่งอาจเป็นจุดหมายปลายทางร่วมของผู้เข้าแข่งขัน

บทที่ 4

เสียงของ “เดอะสตาร์”

พื้นที่ทางสังคมมิได้เป็นเพียงวัตถุหรือสิ่งปลูกสร้าง หากแต่เป็นพื้นที่ที่เกิดจากการสร้างสรรค์โดยกลุ่มคนผ่านเรื่องราว เรื่องเล่า ความคิด ความเชื่อ และถูกผลิตซ้ำจนกลายเป็นเวทีของการต่อสู้ต่อรอง ดังเป้าประเด็นของการศึกษาในครั้งนี้ นั่นคือ การสร้างพื้นที่ทางสังคมของผู้เข้าแข่งขันในรายการ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว” ที่ถ่ายทอดผ่านสื่อโทรทัศน์ ที่จะเผยให้เห็นถึงการดำรงอยู่ และความสัมพันธ์ของกลุ่มผู้เข้าแข่งขัน รวมไปถึงบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้ที่มากับผู้เข้าแข่งขัน คณะกรรมการ ครู ทีมงานผู้ผลิตรายการ และผู้ชม ที่ก้าวเข้ามาอยู่ร่วมกันบนพื้นที่แห่งนี้ ท่ามกลางความหลากหลายด้วยความหวังใค้ก็ตามแต่ ภายใต้การจัดการและการควบคุมของรายการ ซึ่งจะทำให้การวิเคราะห์ดังประเด็นต่อไปนี้

- 1.1 เวทีสาธารณะ “คนค้นฟ้าคว้าดาว”
- 1.2 เสียงในการออกฉันทน์
- 1.3 เปล่งจากได้ชายคาเดียวกัน
- 1.4 ร้อง เต็ม เล่นลิ้นบนเวทีคอนเสิร์ต

1.1 เวทีสาธารณะ “คนค้นฟ้าคว้าดาว”

ผู้เข้าแข่งขันทำการสร้างพื้นที่ทางสังคมในรายการ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว” ที่ถ่ายทอดผ่านสื่อโทรทัศน์ได้ก็เมื่อมีโอกาสจากรายการที่เปิดพื้นที่ให้แก่คนที่ต้องการก้าวเข้าสู่เวทีการแข่งขันแห่งนี้ทั้งในฐานะของผู้เข้าแข่งขัน ผู้ชมทางบ้าน และผู้ชมในห้องส่ง ซึ่งโอกาสดังกล่าว นั้นถูกสร้างสรรค์ขึ้นจากแรงบันดาลใจในการผลิตรายการของถกเถียงเถียง วิวัฒธรรม ดังข้อความต่อไปนี้

“แรกเริ่มเป็นการจุดประกายมาจากจีเอ็มเอ็ม แกรมมี่ ที่ต้องการทำรายการที่เกี่ยวกับการเฟ้นหานักร้อง ซึ่งในตอนนั้นต้องยอมรับว่าธุรกิจเพลงค่อนข้างซบเซาลงเกือบทั่วโลก ไม่ใช่แค่ในประเทศไทย วงการเพลงไม่คึกคักเหมือนเมื่อก่อน เราจึงพยายามหาสิ่งใหม่ๆ เข้ามา เมื่อพูดถึงการเฟ้นหานักร้องจากการประกวด จีเอ็มเอ็ม แกรมมี่เองก็ชอบอยู่แล้ว เพราะเป็นการให้โอกาสคนรุ่น

ใหม่ แกรมมีเองเคยทำการประกวดแล้วก็ได้นักร้องฝีมือดีหลายคน อาทิ นิโคล เทริโอ อ้น ภูวนาท ฯลฯ เราจึงมาคิดกันว่า ถ้าจะลองทำอะไรที่คึกคักมากกว่านั้น จะดีไหม เพราะรายการประกวดร้องเพลงก็มีมานานแล้ว เลยนึกถึงรูปแบบของเรียลลิตี้โชว์ ซึ่งในเมืองไทยเองปีที่แล้วยังไม่คุ้นกับคำว่าเรียลลิตี้โชว์เท่าไร แต่ ว่าในเมืองนอกมีมากมาย และแตกลูกแตกหน่อออกไปเยอะ แล้วก็นึกถึงเวลา แคลตติ้ง ไม่ว่าจะเป็นนักร้องหรือนักแสดง ที่มีเรื่องราวต่างๆ มากมาย ได้เห็นความ ฝันของแต่ละคน ความมุ่งมั่น ความตั้งใจ มีอะไรสนุกๆ เกิดขึ้นตลอดตอนออกดิชั่น ถ้าทำเรียลลิตี้โชว์ของการออกดิชั่นให้คุณได้เห็นมุมเดียวกับผู้ที่อยู่เบื้องหลังได้ผม ว่ามันจะเป็นเรื่องที่คุณจะสามารถเกิดอารมณ์ร่วมสนุกไปกับเราได้”

(ถกเถียง วิถีวรรณ อ่างถึงใน เนตรนภา แก้วแสงธรรม 2547, 35 – 36)

ทัศนะของถกเถียง วิถีวรรณ ชำต้นก่อให้เกิดรายการ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้า ดาว” ซึ่งเป็นหนึ่งในรายการประเภทเรียลลิตี้โชว์ที่ออกอากาศทางโทรทัศน์ครั้งแรกในปีพ.ศ. 2546 และได้ออกอากาศอีกในเวลาต่อมา พ.ศ. 2547, พ.ศ. 2549, พ.ศ. 2551, พ.ศ. 2552 และพ.ศ. 2553 ถูกผลิต (ซ้ำ) ขึ้นโดยบริษัทเอ็กแซ็กท์ จำกัด ผ่านช่อง 9 โมเดิร์นไนน์ทีวี ตามวัตถุประสงค์ที่รายการได้ประกาศไว้ให้ผู้คนได้ทราบโดยทั่วกัน ผ่านสื่อต่างๆ ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร เว็บไซต์ รถแห่ ไปสเตอร์ และใบปลิว ดังข้อความที่ว่า “ประตูดวงการบันเทิง ... เปิดขึ้นอีกครั้ง” แสดงดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 4 - 6 ไปสเตอร์ที่กรุงเทพฯ บริเวณรับสมัคร และอำเภอหาดใหญ่ ตามลำดับ (ผู้วิจัย)

การค้นหานักร้องหรือนักแสดง ที่เรียกว่า “การแคสดีง” หรือ “การอดิชั่น” ในการทดสอบที่ไม่ต้องออกอากาศทางโทรทัศน์นั้น มีความแตกต่างกับการอดิชั่นในรายการโทรทัศน์ประเภทเรียลลิตีโชว์ และหากเราไม่ได้เป็นเอกลเกียรติ วีรวรรณ เป็นคนที่มีอำนาจตัดสินใจเลือกคน หรือเป็นผู้อยู่เบื้องหลัง ก็คงไม่มีวันได้เห็นเรื่องราวของคนเหล่านั้น เสมือนว่าเป็นสิ่งแปลกใหม่ของวงการมาายที่ผู้ชมจะได้เห็น “เรื่องเสมือนจริง” เช่นภาพที่นำเสนอผ่านรายการ “เดอะสตาร์ คั่นฟ้าคว้าดาว” ดังคำกล่าวของเอกลเกียรติ วีรวรรณ ต่อไปนี้

“ตอนที่เร แคสดีงจริงๆ เราไม่ได้มานั่งคอมเมนต์กัน แคดูแล้วนั่งเฉยๆ ซักถามถึงประวัติการทำงานต่างๆ ที่ผ่านมบ้าง ผมแคสดีละครเวทีมาตั้งแต่ปี 2540 บางครั้งเจอคนที่ร้องก็ร้องเป็นนักร้องเกินไป ผมจะจำก็จำไม่ได้ เกรงใจเขา แต่นี่คือสิ่งที่ผมเห็นในเดอะสตาร์ได้ ... รายการเดอะสตาร์ เป็นเหมือนเบื้องหลังที่แสดงให้เห็นว่า กว่าจะเป็นนักร้อง คุณต้องผ่านอะไรบ้างจริงๆ ผมอยากให้เห็นเบื้องหลังของรายการมากกว่านี้ จะได้เห็นว่ามีเหนื่อยยากลำบากขนาดไหน ใครที่ไม่อยู่ตรงนี้ไม่รู้หรอก ผมถึงบอกว่า ไม่ใช่ใครก็ทำอาชีพนี้ได้ ความสำเร็จคือความสวยหรู คุณเห็นแต่ความสำเร็จสวยหรู แต่ยังไม่รู้ที่มาที่ไป”

(เอกลเกียรติ วีรวรรณ อ้างถึงใน เนตรนภา แก้วแสงธรรม 2547, 35 - 36)

การผลิตรายการโทรทัศน์ “เดอะสตาร์ คั่นฟ้าคว้าดาว” มีการวางแผนงานร่วมกันของทีมงานไว้ล่วงหน้าก่อนแล้ว ทั้งเรื่องของรูปแบบของรายการ กล้องบันทึกภาพ สถานที่ถ่ายทำ และกิจกรรมสำหรับผู้เข้าแข่งขันที่ไม่สามารถคาดการณ์สถานการณ์ล่วงหน้าได้ ดังคำกล่าวของเอกลเกียรติ วีรวรรณ ที่ว่า

“ฉากที่สามารถเตรียมไว้ถ่ายได้ อย่างเช่นวันนี้ผู้เข้าแข่งขันจะมาร้องตรงนี้ มาฝึกตรงนี้ เราก็ตั้งกล้องเตรียมไว้ แต่เราไม่รู้หรือว่าจะเกิดอะไรขึ้น ละครมีสคริปต์ แต่นี่เราวางแผน 100 เปอร์เซ็นต์ไม่ได้ ทำได้แค่ประมาณ 60 – 70 เปอร์เซ็นต์ ที่เหลือมันสิ้นใจไหล เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ผมไม่ได้วางแผนว่าอาทิตย์นี้ต้องเศร้า อาทิตย์นี้ต้องสนุก เพียงแต่ถ้ามันมีเศร้าก็ต้องให้เห็นว่าเศร้า ถ้ามีตลกก็ต้องให้เห็นว่าตลก ถ้าสนุกก็ต้องให้เห็นว่าสนุก”

(เอกลเกียรติ วีรวรรณ อ้างถึงใน เนตรนภา แก้วแสงธรรม 2547, 39)

ทีมงานผู้ผลิตรายการเป็นผู้ขับเคลื่อนการแข่งขัน และควบคุมคนจำนวนมากในพื้นที่หนึ่งให้ดำเนินกิจกรรมเป็นไปตามกฎที่ได้วางไว้ โดยทีมงานส่วนหนึ่งมีความเชื่อร่วมกันในพิธีกรรมที่จะอำนวยความสะดวกให้การดำเนินกิจกรรมเป็นไปด้วยความราบรื่น แสดงออกโดยการกราบไหว้ศาลพระภูมิที่ตั้งอยู่บริเวณหน้าอาคารจีเอ็มเอ็ม แกรมมี่ เฟลส กรุงเทพฯ เป็นความเชื่อแฝงอยู่ภายใต้การผลิตรายการ แสดงได้ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 7 ทีมงานไหว้ศาลพระภูมิหน้าอาคารจีเอ็มเอ็ม แกรมมี่ เฟลส กรุงเทพฯ (ผู้วิจัย)

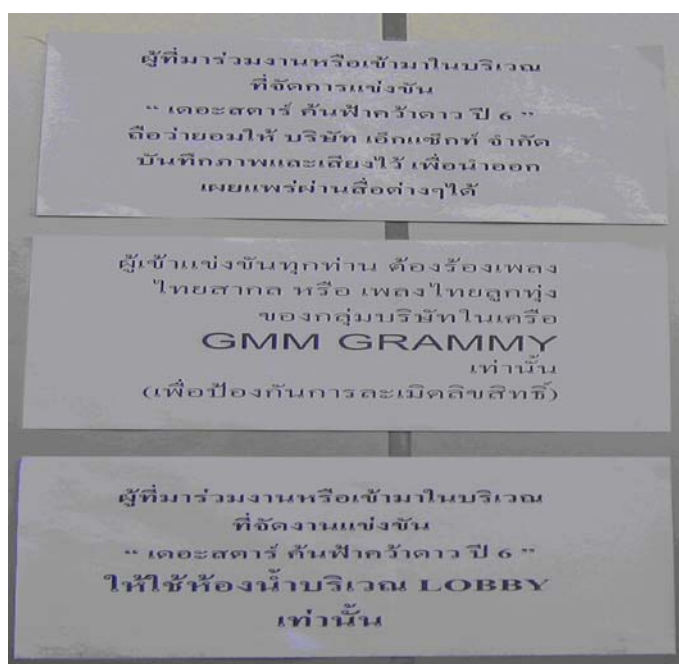
รายการนี้ก่อกำเนิดขึ้นโดยผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่าย คือ บริษัท จีเอ็มเอ็ม แกรมมี่ จำกัด (มหาชน) บริษัทเอ็กแซ็กท์ จำกัด และทีมงานผู้ผลิตรายการ โดยมีผู้เข้าแข่งขันที่เป็นผู้ทำกิจกรรมต่างๆ หรือที่ในการศึกษาคั้งนี้เรียกว่า “คนคั่นฟ้าคว้าวาดาว” ภายใต้อาณาเขต การวางแผน การจัดการ และความเชื่อของทีมงานผู้ผลิตรายการ จนดูเหมือนว่าทุกเหตุการณ์เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ ปราศจากการปรุงแต่งจากผู้ใด อย่างไรก็ตามรายการนี้ถือเป็นเวทิสถาธารณะ ดังที่ศนะสิริรัตน์ รัตนกาญจน์ ที่ว่า พื้นที่สาธารณะเป็นพื้นที่ที่ใครก็สามารถเข้าออกได้โดยไม่ต้องแจ้งวัตถุประสงค์ เพียงแต่อาจจะต้องมีกฎกติกาบางอย่าง (สิริรัตน์ รัตนกาญจน์ 2549, 10 - 11) ซึ่งตัวอย่างกฎเกณฑ์ที่เห็นเป็นรูปธรรม คือ ป้ายประกาศบริเวณการแข่งขันที่มีข้อความและภาพ ดังนี้

ป้ายประกาศที่หนึ่ง (ข้างบนสุด) มีข้อความที่คัดลอกทุกตัวอักษรจากป้ายประกาศ ดังนี้ “ผู้ที่มาร่วมงานหรือเข้ามาในบริเวณที่จัดการแข่งขัน “เดอะสตาร์ คั่นฟ้าคว้าวาดาวปี 6” ถิ่นว่ายอมให้ บริษัท เอ็กแซ็กท์ จำกัด บันทึกภาพและเสียงไว้ เพื่อนำออกเผยแพร่ผ่านสื่อต่างๆ ได้” ทั้งนี้

ผู้วิจัยก็ได้ออกอากาศทางโทรทัศน์ในรายการหนึ่งซึ่งเป็นไปตามกฎเกณฑ์ในข้อนี้ โดยมีบุคคลจำนวนมากได้รับชมภาพของผู้วิจัยแล้วแจ้งให้ผู้วิจัยทราบ อีกทั้งส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) ที่มีภาพของผู้วิจัยแล้วส่งต่อๆ กันไปอีกหลายคน

ป้ายประกาศที่สอง (ตรงกลาง) มีข้อความที่คัดลอกทุกตัวอักษรจากป้ายประกาศดังนี้ “ผู้เข้าแข่งขันทุกท่าน ต้องร้องเพลงไทยสากล หรือเพลงไทยลูกทุ่งของกลุ่มบริษัทในเครือ GMM GRAMMY เท่านั้น (เพื่อป้องกันการละเมิดลิขสิทธิ์)” ซึ่งกฎเกณฑ์ข้อนี้ผู้วิจัยก็ต้องทำตามในฐานะที่เป็นผู้เข้าแข่งขันของรายการ

ป้ายประกาศที่สาม (ข้างล่างสุด) มีข้อความที่คัดลอกทุกตัวอักษรจากป้ายประกาศดังนี้ “ผู้ที่มาร่วมงานหรือเข้ามาในบริเวณที่จัดงานแข่งขัน “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว ปี 6” ให้ใช้ห้องนำบริเวณ LOBBY เท่านั้น”

ภาพที่ 8 ป้ายประกาศในบริเวณการแข่งขัน “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาวปี 6” (ผู้วิจัย)

จากป้ายประกาศข้างต้นทำให้เห็นถึงว่าพื้นที่แห่งนี้ไม่ได้เป็นพื้นที่ที่ว่างเปล่าเท่านั้น หากแต่เป็นพื้นที่ที่ที่แฝงไว้ด้วยกฎเกณฑ์ที่มีไว้เพื่อควบคุมผู้เข้าแข่งขัน รวมถึงผู้ที่มากับผู้เข้าแข่งขันด้วย ทั้งนี้การตัดสินใจชนะเลิศก็เป็นอีกหนึ่งกฎเกณฑ์ที่มีไว้คัดเลือกผู้เข้าแข่งขัน โดยใช้คะแนนร้อยละ 10 จากผู้ชม 100 เสียงในห้องส่ง ส่วนอีกร้อยละ 90 นั้น เป็นคะแนนจากผู้ชมทางบ้านที่โหวตทางโทรศัพท์หรือข้อความสั้น (sms) ซึ่งจากการศึกษาของปิยะพจน์ โรจน โสภณดิษฐ์ ที่

ชี้ให้เห็นว่าการโหวตโดยการส่งข้อความสั้นผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่สู่หมายเลขปลายทางนั้น นอกจากใช้วัดความนิยมของรายการได้แล้ว ยังเป็นการสร้างรายได้อีกทางหนึ่งด้วย (ปิยะพจน์ โรจนโสภณดิษฐ์ 2547, 12) จะเห็นได้ว่าการคิดคะแนนเช่นนี้ เป็นการให้ความสำคัญกับคะแนนจากผู้ชมในห้องส่งน้อยกว่าผู้ชมที่บ้าน เนื่องจากคะแนนในส่วนหลังนี้คิดสัดส่วนที่มากกว่าส่วนแรก และนั่นอาจหมายถึงรายได้จำนวนมหาศาลที่รายการจะได้รับจากการโหวตของผู้ชมที่บ้าน

แต่อย่างไรก็ตามคะแนนทั้งสองส่วนนี้ทำให้เห็นว่ารายการ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว” เป็นโครงการที่เปิดกว้างให้คนมีส่วนร่วมได้ ทั้งการรับชมและการตัดสินผู้ชนะเลิศ อีกทั้งยังก่อให้เกิดกิจกรรมต่างๆ ขึ้นมา ทั้งการสมัคร การเชียร์ การติดตามชม การโหวต รวมไปถึงการวิพากษ์วิจารณ์ผู้เข้าแข่งขันของผู้ชมอย่างกว้างขวาง ดังเช่นตารางต่อไปนี้

ชื่อผู้เข้าแข่งขัน	ชอบมาก	แอบชอบ นิดๆ	เฉยๆ	ค่อนข้างๆ ไม่ชอบ	ไม่ชอบ เลย	จำนวนผู้ โหวต
บุตรีศรัณย์ ทองชีว (น้ำตาล)	44 (21.05%)	50 (23.92%)	41 (19.62%)	33 (15.79%)	41 (19.62%)	209 (100%)
เพชร ธรรมมถ (พลุก)	99 (37.08%)	64 (23.97%)	37 (13.86%)	17 (6.37%)	50 (18.73%)	267 (100%)
พรรณวาท ศ้วย เสียรเกล้า(แกรนด์)	167 (55.67%)	62 (20.57%)	25 (8.33%)	16 (5.33%)	30 (10%)	300 (100%)
สิงห์รัตน์ จันท์ ภักดี (สิงโต)	73 (25.52%)	49 (17.13%)	47 (16.43%)	39 (13.64%)	78 (27.27%)	286 (100%)
พงศธร สุภิญโญ (ดิว)	152 (42.11%)	46 (12.74%)	59 (16.34%)	15 (4.10%)	89 (24.65%)	361 (100%)
ณัฐมน กฤษณ คุปต์ (นัท)	35 (16.36%)	52 (24.30%)	75 (35.05%)	28 (13.08%)	24 (11.21%)	214 (100%)
โสฬส อัสวลาภ สกุล (โส)	22 (12.87%)	22 (12.87%)	52 (30.41%)	27 (15.79%)	48 (28.07%)	171 (100%)
เหมือนแพรว พานะ บุตร (กิ้ง)	109 (35.62%)	72 (23.53%)	44 (14.38%)	31 (10.13%)	50 (16.34%)	306 (100%)

ตารางที่ 2 ผลโหวต ชอบ/ไม่ชอบเดอะสตาร์ 5 ทั้ง 8 คน (Corrcry (psued.) 2552)

นอกจากการแสดงความคิดเห็นกันอย่างกว้างขวางในโลกโซเชียลแล้ว ผู้ชมก็ยังแสดงความพยายามในการติดตามผู้เข้าแข่งขันไปตามที่ต่างๆ ด้วย แสดงตัวอย่างดังข้อความต่อไปนี้

“อยากขอร้องให้อัพเดทตารางงานของน้องๆ เดอะสตาร์ให้ทัน เหตุการณ์และข้อมูลต่างๆ มีความถูกต้องด้วย งานใดที่ไม่ต้องการให้ตามควรระบุว่างานภายใน เพื่อให้แฟนคลับตามไปและเสียกำลังใจเมื่อไม่ได้พบกับศิลปินที่ตนเองชื่นชอบ คิดว่าน่าจะเป็นประโยชน์กับทุกฝ่ายนะคะ”

(Legadema (psued.) 2552)

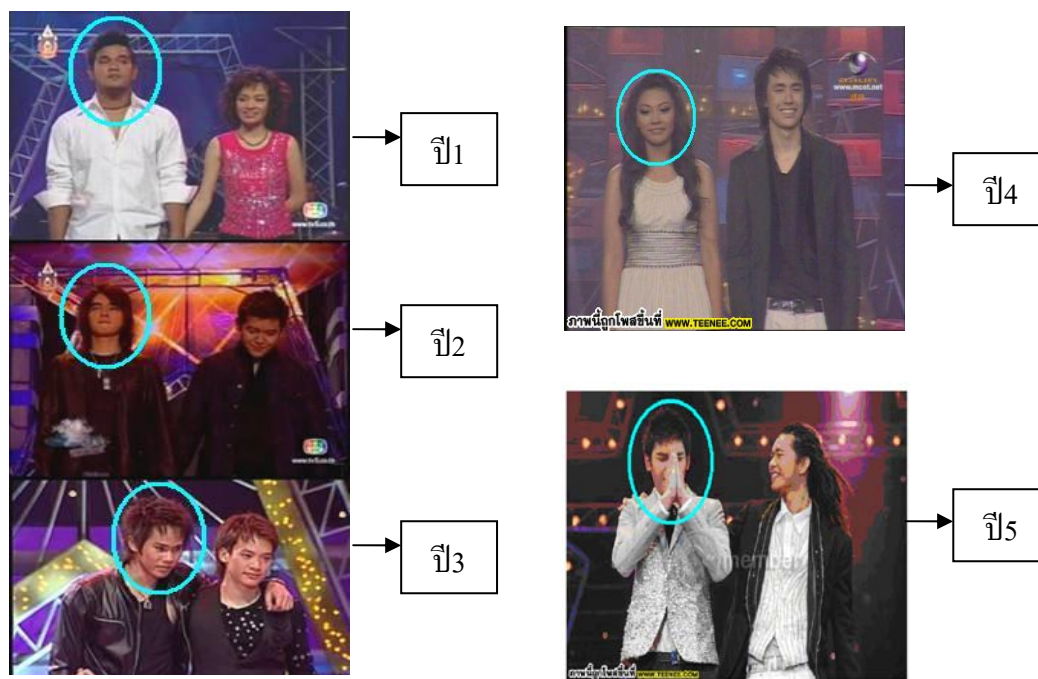
ผู้ชมไม่เพียงแสดงความความคิดเห็นต่อผู้เข้าแข่งขัน แต่ยังมีการแสดงความคิดเห็นในโลกโซเชียลต่อคณะกรรมการแต่ละคน โดยได้กล่าวถึงการวิพากษ์วิจารณ์ผู้เข้าแข่งขันของคณะกรรมการในรายการ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว ปี 5” แสดงดังข้อความต่อไปนี้

“ปีนี้ ครูเพชรน่ารักมาก กำลังดีไม่มากไม่น้อยไป แต่จริงใจดี ครูม้าแต่งตัวดีขึ้น นอกนั้น so so ปีนี้ชมผู้หญิงกลบเกลื่อน แต่ไม่แน่ใจว่า sincere หรือเปล่า เพราะมองสิ่งโตตาเป็นมัน ครูโจ้ season นี้ไม่น่ารักเลย เหมือนคนวัยทอง ไม่เก็บอารมณ์เหมือนเมื่อก่อน show พาว อีกต่างหาก หมดศรัทธาเลย อุตส่าห์ประทับใจมานาน ไม่น่าเป็นแบบนี้เลย เป็น commentator วิจารณ์ได้แต่ต้องเป็นกลาง ไม่ถือหางใครเป็นพิเศษ หรือเอาแต่ความชอบหรือความรู้สึกตัวเองมาปะปน ดู ความสามารถ performance ด้วย อย่าเอาแต่ความรู้สึกมา comment ไม่สร้างสรรค์ ไม่มีประโยชน์กับคนดู ศิลปินเดอะสตาร์มีแต่พัฒนาขึ้นทุกปี ในขณะที่กรรมการไม่พัฒนา น่าจะลองเปลี่ยนใหม่ได้แล้ว”

(Bigbiggirl (psued.) 2552)

นอกจากนี้ยังมีตัวอย่างเรื่องราวที่ผู้ชมตั้งข้อสงสัยจาก 15 เรื่องแปลก ๆ ตั้งแต่ เดอะสตาร์ 1 - 5 ที่คุณอาจไม่เคยรู้ (Rangsit 2552) ดังนี้ เดอะสตาร์อายุน้อยลงทุกปี โดยนับตามปีเกิด 2521, 2521, 2526, 2532 และ 2535 ผู้เข้าแข่งขันที่มีอักษรนำหน้าชื่อเล่นตรงกับอักษรนำหน้าชื่อจริง และเป็นผู้ชาย จะได้เป็นผู้ชนะเลิศ ได้แก่ สนธยา จิตมณี (สน), อรรถพล ประกอบของ (เอ็ม), อาณัตพล ศิริชุมแสง (อาร์) และสิงห์รัตน์ จันทร์ภักดี (สิงโต) ส่วนอีกหนึ่งตัวอย่างที่มีคน

สนใจเกือบแสนคน ในหัวข้อเรื่อง “เอ๊ะ..ทำไม The Star ต้องขึ้นฝั่งเดียวกัน !!” (Star เอ๊ะ (psued.) 2552) แสดงดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 9 ผู้เข้าแข่งขันสองคนสุดท้ายในปี 1 – 5 (Star เอ๊ะ (psued.) 2552)

การแข่งขันในรายการ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาวปี 6” ที่ประกาศผลผู้ชนะเลิศในวันอาทิตย์ที่ 2 พฤษภาคม พ.ศ. 2553 ก็เป็นไปตามเรื่องราวที่ผู้ชมตั้งข้อสงสัยข้างต้น แสดงได้ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 10 ผู้เข้าแข่งขันสองคนสุดท้ายในปี 6 (กมชัดลึก 2553)

ไม่เพียงแต่ผู้ชมรายการเท่านั้นที่ให้ความสนใจต่อตัวผู้ที่เคยเข้าแข่งขันของรายการ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว” สื่อมวลชนแขนงต่างๆ เช่น รายการบันเทิง หนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร และรายการวิทยุ เป็นต้น ก็ได้กล่าวถึงผู้เข้าแข่งขันอย่างคึกคักเช่นกัน ดังข้อความต่อไปนี้

“ลิปส์ฉบับนี้มาตามเสียงเรียกร้องให้นำนักร้องขวัญใจมหาชนบี (สุกฤษฎี วิเศษแก้ว) มาขึ้นปกให้เห็นตามสไลด์ลิปส์ และขอถือโอกาสแถมขวัญใจเดอะสตาร์ปีล่าสุด สิงโต (สิงห์รัตน์ จักรภักดิ์) หลายคนบอกว่าเค้าจะเป็นซูเปอร์สตาร์คนใหม่ของเมืองไทยในไม่กี่ปีนี้ ด้วยเสน่ห์ ด้วยน้ำเสียงและความพิเศษในตัวอีกหลายอย่าง ทั้งๆ ที่มีอายุเพียง 16 ปี ได้เห็นวันถ่ายปกในสตูดิโอแล้ว ก็เห็นว่าแม่ยกหลายวัยของเขาแรงจริงๆ ท่าทางเขาจะพุ่งแรงที่สุดเทียบกับนักร้องวัยละอ่อนที่โผล่มาไม่ทันจำชื่อได้ก็หายวับไปหลายต่อหลายคน”

(ศักดิ์ชัย กาย 2552)

“กำลังโด่งดังจากบทชายรักชายในละครเรื่อง “พุ่มนี้ก็รักเธอ” จู่ๆ ก็มีงานเข้าจนได้ หนุ่มเสียงดีจากเวทีเดอะสตาร์ 5 อย่าง “ฟลุค - พชร ธรรมมล” ที่มีกระแสข่าวลือหนาหูว่าเจ้าตัวเกิดตั้งแล้วหยิ่ง แกรมยังเนรคุณไม่เห็นหัวพ่อแท้ๆ ผู้ให้กำเนิด สร้างความไม่พอใจให้กับเพื่อนๆ ถึงขนาดโพสต์คำในhis มาแล้ว”

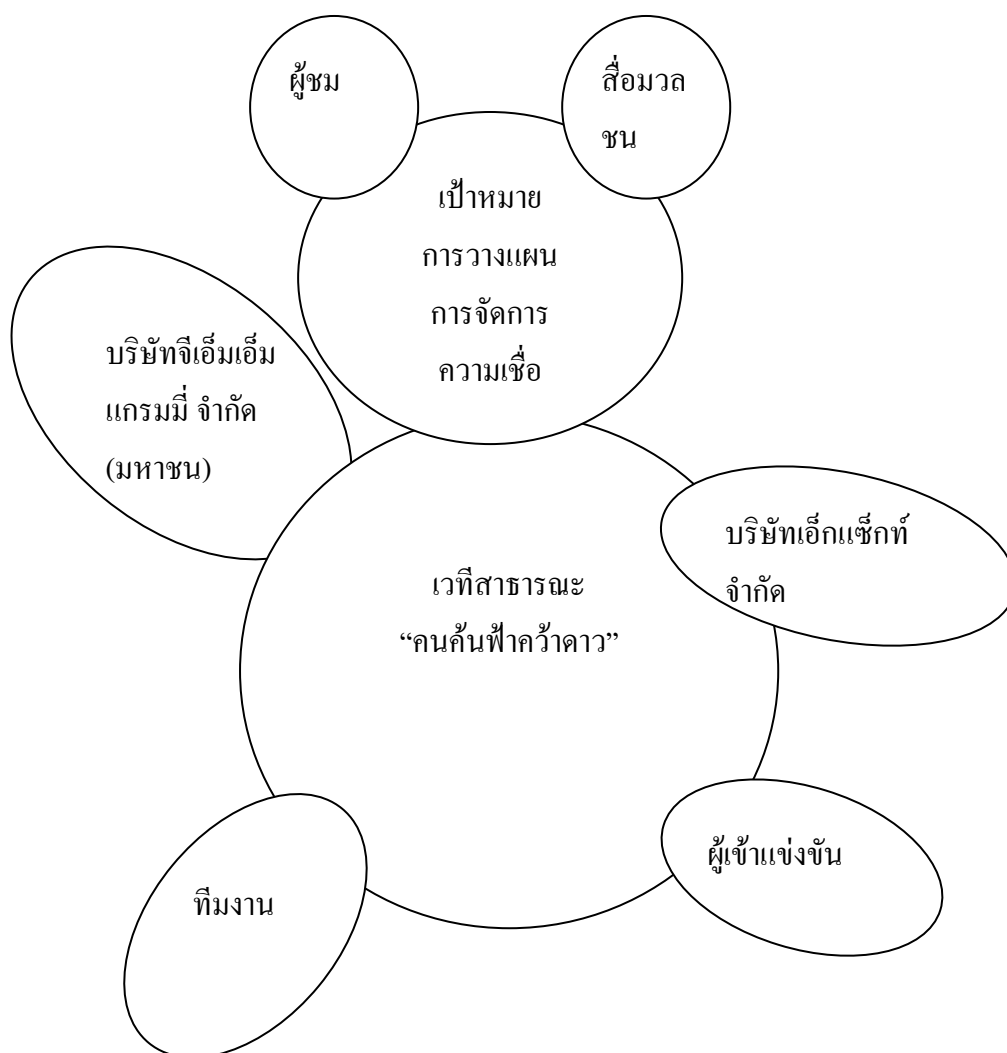
(เลดี้ปาปิยอง (นามแฝง) 2552)

แสดงให้เห็นถึงความสนใจในตัวผู้เข้าแข่งขันแห่งเวทีสาธารณะ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว” นั้นหมายถึงความมีชื่อเสียงของผู้เข้าแข่งขันที่ได้ผลิตผลงานต่างๆ ออกมา แล้วเป็นที่นิยมชื่นชอบของคนทั่วไป ดังคำกล่าวของถกเถียงเกียรติ วีรวรรณ ที่ยืนยันถึงความสำเร็จของผู้เข้าแข่งขันในรายการนี้ ดังต่อไปนี้

“ผมยอมรับว่าเดอะสตาร์แรกๆ ก็ฮิตประมาณนี้ แต่หลังจาก เดอะสตาร์ปี 3 ซึ่ง บี (สุกฤษฎี วิเศษแก้ว) เข้าแข่งขันด้วย เราจะเริ่มเห็นว่าผลงานของคนที่กำลังออกจากเวทีนี้ประสบความสำเร็จอย่างชัดเจน ซึ่งทุกอย่างที่บีเป็นในวันนี้ ก็มีรากฐานมาจากคุณภาพของการแข่งขันเดอะสตาร์นั่นเอง”

(ถกเถียงเกียรติ วีรวรรณ 2552, 204)

กล่าวได้ว่าเวทีสาธารณะ “คนค้นฟ้าคว้าดาว” นั้นได้ถูกผลิต (ซ้ำ) ขึ้นจาก วัตถุประสงค์ของรายการที่ยังคงเดิม หากแต่รูปแบบ ขั้นตอนการแข่งขัน และคนที่เข้าร่วมรายการมีการเปลี่ยนแปลงไป ส่งผลให้ความหลากหลายเคลื่อนตัวเข้ามายังพื้นที่สาธารณะแห่งนี้ และเป็นโอกาสของผู้เข้าแข่งขันในการสร้างพื้นที่ทางสังคมในรายการ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว” ที่ถ่ายทอดผ่านสื่อโทรทัศน์ เกิดเป็นเสียงของผู้เข้าแข่งขันที่ “เปล่ง” ผ่านรายการนี้ ท่ามกลางกฎเกณฑ์ที่สร้างขึ้นภายใต้เป้าหมาย การวางแผน การจัดการ และความเชื่อของผู้ผลิตรายการ ซึ่งเป็นเวทีที่มีผู้คนให้ความสนใจเป็นจำนวนมากทั้งในฐานะที่เป็นผู้ชมรายการและสื่อมวลชน สรุปได้ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 11 เวทีสาธารณะ “คนค้นฟ้าคว้าดาว”

1.2 เสียงในการอดิชนั

การเปิดเวที “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว” เป็นไปในลักษณะเดียวกันทุกปี นั่นคือการรับสมัครผู้แข่งขันจากทั้ง 4 ภูมิภาคของประเทศไทย คือ ภาคใต้ ภาคกลาง ภาคอีสาน และภาคเหนือ ถือเป็นโอกาสแก่การออกเดินทางของผู้คนจำนวนมากที่ต้องการเข้ามาเป็นหนึ่งในผู้เข้าแข่งขันของรายการนี้ หรือที่ผู้วิจัยเรียกว่า “คนค้นฟ้าคว้าดาว” ให้ได้ก้าวข้ามจากพื้นที่อื่น (ที่ห่างไกล) มาอยู่ร่วมกันในพื้นที่แห่งนี้ด้วยเหตุผลที่หลากหลาย เกิดเป็นเรื่องราวของคนมีฝันที่ปรากฏผ่านโทรทัศน์ขึ้น ดังคำกล่าวของเนตรนภา แก้วแสงธรรม ต่อไปนี้

“เมื่อทุกคนมีสิทธิ์ที่จะฝัน เรื่องของคนตะกายดาวจึงเกิดขึ้น”

(ถกเถียงคดี วีรกรรม อ้างถึงใน เนตรนภา แก้วแสงธรรม 2547, 26)

เมื่อรายการ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว” เปิดประตูสู่การแข่งขันออก ทำให้เกิดโอกาสแก่การเดินทาง (ไกล) ของผู้คนจำนวนมากเพื่อไปยังพื้นที่ของการแข่งขัน ดังรายการ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาวปี 6” ที่เปิดเวทีของการแข่งขัน 4 แห่ง ได้แก่ อาคารจีเอ็มเอ็ม แกรมมี่เพลส กรุงเทพฯ โรงแรมลีการ์เดนส์ พลาซ่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โรงแรมเจริญธานีปริ้นเซส จังหวัดขอนแก่น และโรงแรมโลดัส ปางสวนแก้ว จังหวัดเชียงใหม่ แสดงได้ดังภาพและข่าวต่อไปนี้

ภาพที่ 12 – 13 อาคารจีเอ็มเอ็ม แกรมมี่เพลส และ โรงแรมลีการ์เดนส์ พลาซ่า ตามลำดับ (ผู้วิจัย)

ภาพที่ 14 – 15 คนที่รอรับใบสมัครในกรุงเทพฯ และจังหวัดสงขลา ตามลำดับ (ผู้วิจัย)

“เปิดฉากเวทีสูดดาวแบบเป็นทางการแล้ว สำหรับ “เดอะสตาร์ ค้านฟ้าคว้าดาวปี 6” กับการเปิดรับสมัครภาคกลางเป็นวันแรก ซึ่งปีนี้ยังคงได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก ชนิดที่ทำเอาตึกแกรมมี่ซึ่งเป็นสถานที่รับสมัครดูแคบไปถนัดตาเพราะเต็มไปด้วยหนุ่มสาวที่อยากจะก้าวสู่วีทีแห่งดาวมาต่อคิวสมัครกันแบบเนืองแน่นเลยทีเดียว ต้องบอกว่าบรรยากาศเริ่มคึกคักกันตั้งแต่คืนก่อนหน้าวันเปิดรับสมัครเสียด้วยซ้ำเพราะมีผู้สมัครทั้งจากในกรุงเทพฯ รวมถึงต่างจังหวัดทยอยกันมารอที่หน้าตึกแกรมมี่เป็นจำนวนมาก พอรุ่งเช้าเริ่มต้นเปิดการรับสมัครก็ยิ่งคึกคักเข้าไปใหญ่ เรียกว่าแต่ละคนต่างก็เตรียมพร้อมและใจจดใจจ่อ รอจะเข้าไปในรอบออกฉันทัน”

(G varieties (psued.) 2552)

ผู้คนจำนวนมากที่มาจากต่างทิศทางอยู่ร่วมกันในพื้นที่แห่งนี้ในฐานะของผู้ที่ต้องการเข้าแถวเพื่อสมัครแข่งขันและคนที่มากับผู้เข้าแข่งขัน ต่างก็มีความคิดเห็นที่หลากหลายต่อการจัดระเบียบเช่นนี้ของรายการ แสดงดังตัวอย่างคำกล่าวของลุงใหญ่ (นามแฝง) และแม่กรุงเทพฯ (นามแฝง) ที่เป็นผู้ปกครองพาบุตรชายมาแข่งขัน ส่วนผู้แข่งขันขอนแก่น (นามแฝง) ที่เข้าแถวเพื่อรอรับใบสมัคร ต่อไปนี้

“เค้าทำมาหลายรูปแบบแล้ว จัดคิวแบบนี้ดีที่สุดแล้ว คนเยอะยิ่งกว่าการสอบเข้ามหาลัยฯ อีก โอกาสได้ก็ยากกว่าเยอะ คนเป็นหมื่นๆ เอาแค่ 8 คน แต่อย่างว่าเด็กมันอยากมา”

(ลุงใหญ่ (นามแฝง) 2552, สัมภาษณ์)

“มาตั้งแต่ตีห้า ที่จริงมาเจ็ดโมงก็ทัน เพราะเขาเพิ่งให้ตั้งแถวตอนนั้น แต่เราไม่รู้ว่าเขาจะมาเรียกแถวแนวขวางหรือแนวยาว ปรากฏว่าเอาแนวยาว แต่ลูกเราอยู่แนวขวาง ลูกเค้าเลยเข้าไปช้าหน่อย”

(แม่กรุงเทพฯ (นามแฝง) 2552, สัมภาษณ์)

“มาสมัครปีที่สองแล้ว ปีนี้มาตั้งแต่เจ็ดโมงเช้า ไม่พอ ยังไม่ได้ใบสมัครเลย ที่จริงควรจะมาตั้งแต่ตีห้า”

(ผู้แข่งขันขอนแก่น (นามแฝง) 2552, สัมภาษณ์)

คำกล่าวของลุงใหญ่ (นามแฝง) แม่กรุงเทพฯ (นามแฝง) และผู้แข่งขันขอนแก่น (นามแฝง) ข้างต้นนั้นเป็นเรื่องเล่าจากการเก็บข้อมูลภาคสนามในภาคกลางที่ถือเป็นการร่วมกันสร้างพื้นที่ในลักษณะที่สอง ตามทัศนะของชยันต์ วรรณะภุติ ที่ว่า คนในพื้นที่สร้างจีนและสืบทอดให้กับคนรุ่นหลัง พื้นที่ไม่สามารถจะผลิตความหมายของตัวเองขึ้นมา แต่คนต่างหากที่เป็นผู้สร้าง จัดความสัมพันธ์และให้ความหมายแก่พื้นที่ (ชยันต์ วรรณะภุติ 2549, 46 – 48) ผ่านเรื่องราวที่ชี้ให้เห็นว่า ทั้งๆ ที่ผู้คนจำนวนมากจะอยู่ในพื้นที่การแข่งขันเดียวกัน แต่ก็มีความคิดเห็นที่แตกต่างกันได้ตามประสบการณ์ที่ตนเองได้รับ

หลักฐานที่ใช้ในการสมัครเพื่อการแข่งขันนั้นประกอบไปด้วย รูปถ่าย ใบอนุญาตขับขี่หรือบัตรประชาชน และใบสมัคร ทั้งนี้ผู้เข้าแข่งขันจะได้รับใบสมัครต่อเมื่อรับระเบียบการแข่งขันหลังจากอยู่ในแถวแล้วส่งคืนเพื่อแลกกับใบสมัคร ไม่สามารถใช้ตัวอย่างใบสมัครจากอินเทอร์เน็ตได้ ทั้งนี้จะเห็นได้ว่ารายละเอียดทั้งในระเบียบการสมัคร และใบสมัครมีการเปลี่ยนแปลง ดังเช่น การแข่งขันของรายการ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว” ในปี 3 ได้ระบุในระเบียบการสมัครว่าผู้สมัครต้องมีอายุ 15-30 ปี ใช้รูปถ่าย 3x5 นิ้ว และระบุว่าต้องเข้าร่วมทำกิจกรรมต่างๆ เป็นเวลาสองอาทิตย์ ที่กรุงเทพฯ ส่วนการแข่งขันในปี 6 นั้นระบุว่าผู้สมัครต้องมีอายุ 15-28 ปี ใช้รูปถ่าย 4x6 นิ้ว แต่ไม่ได้ระบุว่าต้องทำกิจกรรมเป็นเวลาสองอาทิตย์ที่กรุงเทพฯ แสดงดังภาพต่อไปนี้

THE STAR3

ค้นฟ้าคว้าดาวปีสาม

ระเบียบการสมัครรายการ " THE STAR ค้นฟ้า คว้าดาว ปีสาม "

รายการ THE STAR ค้นฟ้าคว้าดาว ปีสาม เป็นรายการค้นหาเด็กที่มีคุณภาพ เพื่อเซ็นสัญญาออกอัลบั้มกับ บริษัท จีเอ็มเอ็ม แกรมมี่ จำกัด (มหาชน) โดยผู้ชมทางบ้านเป็นผู้ตัดสิน ผลิตรายการโดยบริษัท เอ็กแซ็กท์ จำกัด โดยเปิดรับสมัครคัดเลือกทั่วประเทศ ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 รับสมัครจาก 4 ภาค

ในการคัดเลือกแต่ละภาค ใช้เวลาทั้งหมด 3 วัน

วันแรกและวันที่สอง รับสมัครและคัดเลือกรอบแรกตามจำนวนใบสมัครที่กำหนด ผู้สมัครต้องร้องเพลงที่ถนัด 1 เพลงซึ่งเป็นเพลงของกลุ่มบริษัทในเครือ GMM GRAMMY เท่านั้น (โดยการร้องสดไม่มีทำนองเพลงเป็นเวลา 30 วินาที)

วันที่สาม ประกาศผลผู้ผ่านรอบแรกเวลา 09.00 - 12.00น. ณ จุดรับสมัครและเข้ารับการคัดเลือกรอบ 2 จากคณะกรรมการเวลา 13.00น. (โดยการร้องร่วมกับเปียโน) และจะมีการประกาศผลรอบ 2 ทางโทรศัพท์ภายหลังจากรับสมัครครบทุกภาคแล้ว

ขั้นตอนที่ 2 ผู้เข้ารอบ ร่วมทำกิจกรรม

ผู้เข้ารอบจาก 4 ภาค ต้องเข้าร่วมทำกิจกรรมต่างๆ เป็นเวลา 2 อาทิตย์ที่กรุงเทพฯ โดยอยู่ในความดูแลของเจ้าหน้าที่รายการ ซึ่งจะจัดที่พักและอาหารให้เฉพาะผู้แข่งขันเท่านั้น (และค่าเดินทางสำหรับผู้ที่มีมาจากต่างจังหวัด ทั้งนี้ไม่รวมผู้ติดตาม)

ขั้นตอนที่ 3 คัดเลือกผู้เข้ารอบให้เหลือ 8 คน

ผู้เข้ารอบจาก 4 ภาคจะถูกคัดเลือกให้เหลือ 8 คนสุดท้าย โดยทั้ง 8 คนต้องเข้าเก็บตัวที่กรุงเทพฯ ตลอดการทำกิจกรรมและการแข่งขัน (ทั้ง 8 คนสุดท้ายจะอยู่ในความดูแลของรายการจนกว่าจะได้รับการไหวตออก)

ขั้นตอนที่ 4 บันทึกเทป/ถ่ายทอล์คสกรอบ 8 คนสุดท้าย

ในการบันทึกเทป/ถ่ายทอล์คสกรอบ 8 คนสุดท้าย ผู้เข้าแข่งขันจะร้องเพลงตามใจชอบแต่ละอาทิตย์ เพื่อให้กรรมการและผู้ชมแสดงความเห็น ส่วนการคัดออกจะวัดจากคะแนนโหวตทางโทรศัพท์ และ 100 เสียงในห้องส่ง ผู้ที่มีคะแนนน้อยที่สุดจะถูกคัดออกไปสัปดาห์ละ 1 คน จนกว่าจะได้ผู้ชนะเหลือเพียง 1 คนเท่านั้น

คุณสมบัติของผู้สมัคร

- ชายและหญิง อายุ 15-30 ปี (พ.ศ.2518 - พ.ศ.2533) ผู้ที่อายุไม่ถึง 20 ปีบริบูรณ์ต้องได้รับความยินยอมจากผู้ปกครองและให้ที่อยู่ผู้ปกครองตามจริง พร้อมทั้งเซ็นรับรองในเอกสาร
- สมัครด้วยตัวเองพร้อมหมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน/ใบอนุญาตขับขี่
- รูปถ่ายขนาด 3 นิ้ว X 5 นิ้ว เห็นหน้าชัดเจน 2 รูป
- ยินยอมรับข้อตกลงต่างๆที่จะเกิดขึ้นตามระเบียบการข้างต้นและยินดีเซ็นใบสัญญาเพื่อเข้ารับการคัดเลือก
- ต้องเป็นคนตรงต่อเวลา และ เมื่อไม่สามารถมาได้ตามเวลาที่นัดหมายจะถือว่าสละสิทธิ์ทันที

***** ทั้งนี้ทางรายการจะทำการบันทึกภาพและเสียงเพื่อนำไปออกอากาศตั้งแต่วันที่รับสมัครและเริ่มทำกิจกรรมต่างๆโดยผู้สมัครทุกคนรวมถึงครอบครัวและผู้ติดตามต้องยินยอมให้บันทึกภาพและเสียงเพื่อนำไปออกอากาศได้ทั้งหมด โดยทางรายการจะถือว่าภาพทั้งหมดเป็นลิขสิทธิ์ของบริษัทฯ ที่ผลิตทั้งสิ้น

ทางรายการขอขอบพระคุณทุกท่านที่สนใจเป็นส่วนหนึ่งของรายการมา ณ ที่นี้

เลขที่

THE STAR3
ค้นพิกัดว่าดาวป๊อปปูล่า

วันที่.....เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2548

ชื่อ-สกุล นาย/นาง/นางสาว.....
 ชื่อเล่น..... วัน/เดือน/ปีเกิด..... อายุ..... ปี
 ส่วนสูง..... ซม. น้ำหนัก..... กก.
 วุฒิการศึกษา/กำลังศึกษา..... อาชีพ.....
 บัตรประจำตัวประชาชนเลขที่.....
 ที่อยู่ปัจจุบัน.....

เบอร์โทรศัพท์ที่ติดต่อได้สะดวก..... กรณีว่างด้านสามารติดต่อได้ที่คุณ..... เบอร์โทรศัพท์.....

คุณเคยสังกัดโมเดลลิ่งหรือไม่ เคย ชื่อโมเดลลิ่งที่สังกัด..... โทรศัพท์..... ไม่เคย

คุณเคยผ่านการเรียนร้องเพลงหรือไม่ เคย ระบุชื่อสถานที่ฝึกสอน..... ไม่เคย

คุณเคยมีผลงานด้านการร้องเพลงหรือไม่ เคย ระบุผลงาน..... ไม่เคย

เพลงที่คุณจะใช้ในการคัดเลือกรอบแรกวันนี้..... (เพลงของกลุ่มบริษัทในเครือ GMM GRAMMY เท่านั้น)

ถ้าคุณผ่านการคัดเลือกรอบแรกคุณจะร้องเพลงอะไรในการคัดเลือกรอบสอง

1) เพลง..... ศิลปิน..... 2) เพลง..... ศิลปิน.....

ถ้าผ่านการคัดเลือกรอบสองคุณสามารถไปร่วมกิจกรรมที่กรุงเทพฯ เพื่อการแข่งขันรอบต่อไปได้หรือไม่ ได้ ไม่ได้

นอกจากการร้องเพลง คุณอยากแสดงความสามารถอื่นใด ให้กรรมการได้ชม.....

เหตุการณ์ที่ประทับใจที่สุด และเหตุการณ์ที่มีความสุขที่สุดในชีวิตคุณ คือเหตุการณ์ใด.....

.....

สิ่งที่คุณอยากทำมากที่สุดในชีวิต แต่ไม่เคยได้ทำ ก็อะไร.....

.....

ถ้าคุณได้ออกอัลบั้มเพลง คุณอยากให้นำเหตุการณ์ใดในชีวิตคุณ มาแต่งเป็นเพลงในอัลบั้มของคุณ เพราะเหตุใด.....

.....

หมายเหตุ : ผู้สมัครรวมใจครอบครัวและผู้ติดตามยินยอมให้บันทึกภาพ เพื่อนำไปออกอากาศได้ทั้งหมด

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า ข้อมูลข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

ลงชื่อ

(.....)

ภาพที่ 17 ตัวอย่างใบสมัครในรายการปี 3 (Master (psued.) 2548)

ระเบียบการสมัครรายการ "THE STAR ค้นฟ้า ค้นดาว ปี 6"

รายการ THE STAR ค้นฟ้า ค้นดาว ปี 6 เป็นรายการค้นหาผู้ที่มีคุณภาพ เพื่อเซ็นสัญญาออกอัลบั้มกับบริษัท จีเอ็มเอ็ม แกรมมี่ จำกัด (มหาชน) โดยผู้ชนะทางบ้านเป็นผู้ตัดสิน ผลัดรายการโดยบริษัท เอ็กแซ็กท์ จำกัด โดยเปิดรับสมัครคัดเลือกทั่วประเทศ ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 รับสมัครตัวแทนภาคกลาง

ในการคัดเลือกตัวแทนภาคกลาง ใช้เวลาทั้งหมด 5 วัน

วันที่ 31 ตุลาคม 2552 .

วันที่ 1 และ 7 พฤศจิกายน 2552 รับสมัครและคัดเลือกรอบแรกตามจำนวนใบสมัครที่กำหนด ผู้สมัครต้องร้องเพลงที่ตนเอง 1 เพลง ซึ่งเป็นเพลงของกลุ่มบริษัทในเครือ GMM GRAMMY เท่านั้น (โดยการร้องสดไม่มีทำนองเพลงเป็นเวลา 30 วินาที)

วันที่ 8 พฤศจิกายน 2552 ประกาศผลผู้ผ่านรอบแรกเวลา 09.00 - 11.00 น. ณ จุดรับสมัครและเข้าร่วมการคัดเลือกรอบ 2 จากคณะกรรมการ เวลา 13.00น. เมื่อผ่านเข้ารอบ 3 ต้องแจ้งเพลงที่จะร้องกับเปียโน

วันที่ 9 พฤศจิกายน 2552 ผู้เข้ารอบ 3 ร้องร่วมกับเปียโน เวลา 9.00 - 12.00 น. และเข้าร่วมการคัดเลือกรอบ 3 กับคณะกรรมการ เวลา 13.00 น. (โดยการร้องกับเปียโน) จะทำการประกาศผลตัวแทนภาค หลังจากร้องเสร็จ

ขั้นตอนที่ 2 ผู้เข้ารอบ ร่วมทำกิจกรรม

ผู้เข้ารอบจาก 4 ภาค ต้องเข้าร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ที่กรุงเทพฯ โดยอยู่ในความดูแลของเจ้าหน้าที่รายการ ซึ่งจะจัดที่พักและอาหารให้เฉพาะผู้แข่งขันเท่านั้น (และค่าเดินทางโดยรถโดยสารไม่ประจำทางสำหรับผู้ที่มาจากต่างจังหวัด ทั้งนี้ ไม่รวมผู้ติดตาม)

ขั้นตอนที่ 3 คัดเลือกผู้เข้ารอบให้เหลือ 8 คน

ผู้เข้ารอบจาก 4 ภาคจะถูกคัดเลือกให้เหลือ 8 คนสุดท้าย โดยทั้ง 8 คนต้องเข้าเก็บตัวที่กรุงเทพฯ ตลอดการทำกิจกรรมและการแข่งขัน (ทั้ง 8 คนสุดท้ายจะอยู่ในความดูแลของรายการจนกว่าจะได้รับการไหวดออก)

ขั้นตอนที่ 4 บันทึกเทป/ถ่ายเทคสกรอบ 8 คนสุดท้าย

ในการบันทึกเทป/ถ่ายเทคสกรอบ 8 คนสุดท้าย ผู้เข้าแข่งขันจะร้องเพลงตามโจทย์แต่ละอาทิตย์ เพื่อให้กรรมการ และ ผู้ชมแสดงความความคิดเห็น ส่วนการคัดออกจะวัดจาก 100 เสียงในห้องส่ง (คิดเป็น 10% จากคะแนนทั้งหมด) และคะแนนโหวตทางโทรศัพท์ ผู้ที่มีคะแนนน้อยที่สุดจะถูกคัดออกไปสัปดาห์ละ 1 คน จนกว่าจะเหลือผู้ชนะเหลือเพียง 1 คนเท่านั้น 8 คนสุดท้ายจะต้องเซ็นสัญญาเป็นศิลปินฝึกหัดของบริษัท GMM GRAMMY จำกัด (มหาชน)

คุณสมบัติของผู้สมัคร

- ชายและหญิง อายุ 15-28 ปี (พ.ศ.2524 - พ.ศ.2537) ผู้ที่อยู่ไม่ถึง 20 ปีบริบูรณ์ต้องได้รับความยินยอมจากผู้ปกครองและให้ที่อยู่ผู้ปกครองความจริง พร้อมทั้งเซ็นรับรองในเอกสาร
- สมัครด้วยตัวเองพร้อมบัตรประจำตัวประชาชนจริง/ใบอนุญาตขับขี่จริง/พาสปอร์ตจริง/ทะเบียนบ้านจริง
- รูปถ่ายขนาด 4 นิ้ว X 6 นิ้ว เห็นหน้าชัดเจน 2 รูป ขนาดครึ่งตัวและเต็มตัว
- ยินยอมรับข้อตกลงต่างๆที่จะเกิดขึ้นขณะระเบียบการข้างต้นและยินดีเซ็นใบสัญญาเพื่อเข้าร่วมการคัดเลือก
- ต้องเป็นคนตรงต่อเวลา และ เมื่อไม่สามารถมาได้ตามเวลาที่นัดหมายจะถือว่าสละสิทธิ์ทันที

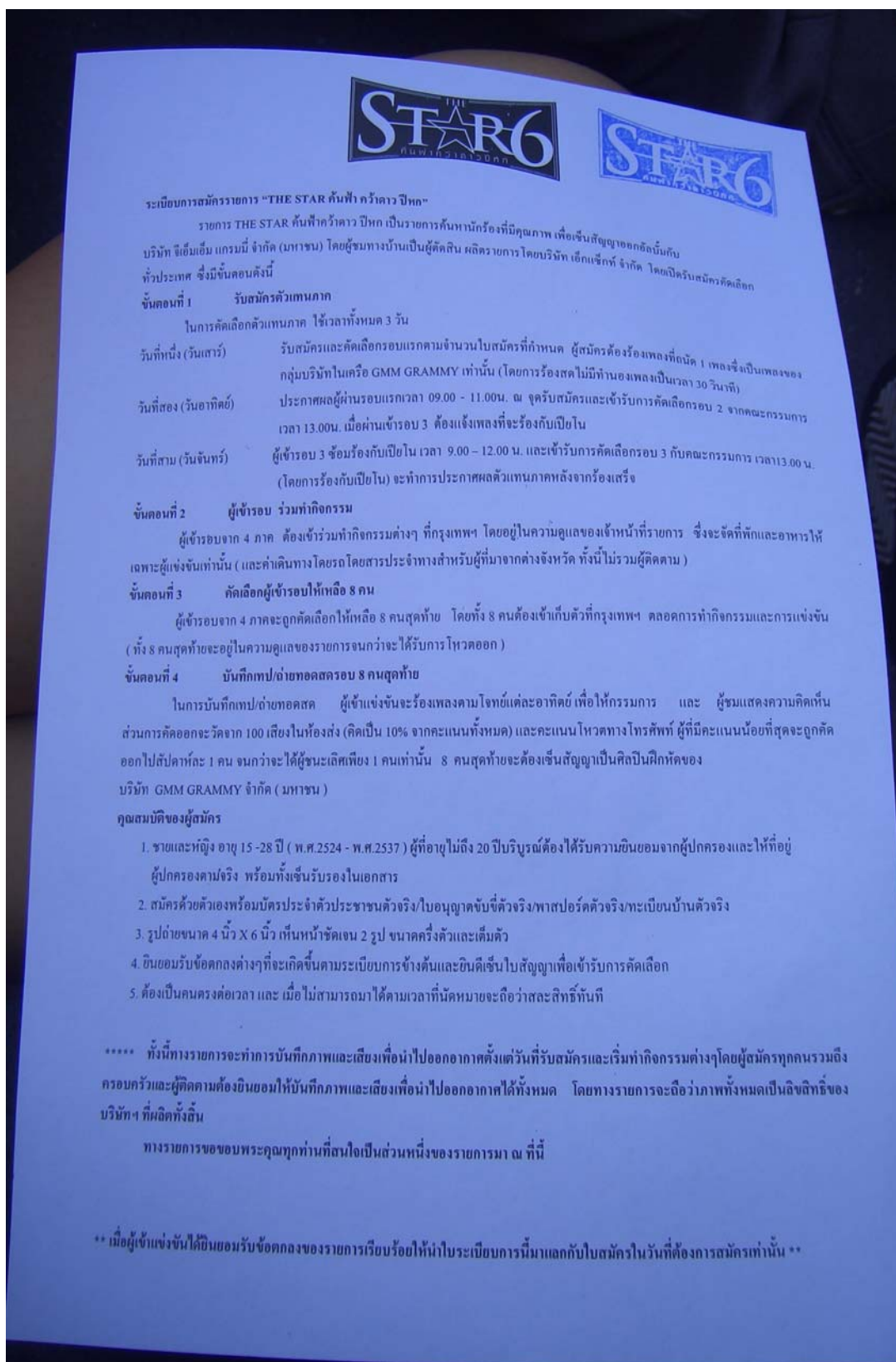
***** ทั้งนี้ทางรายการจะทำการบันทึกภาพและเสียงเพื่อนำไปออกอากาศตั้งแต่วันที่รับสมัครและเริ่มทำกิจกรรมต่างๆโดยผู้สมัครทุกคนรวมถึงครอบครัวและผู้ติดตามต้องยินยอมให้บันทึกภาพและเสียงเพื่อนำไปออกอากาศได้ทั้งหมด โดยทางรายการจะถือว่าภาพทั้งหมดเป็นลิขสิทธิ์ของบริษัทฯ ที่ผลิตทั้งสิ้น

ทางรายการขอขอบพระคุณทุกท่านที่สนใจเป็นส่วนหนึ่งของรายการมา ณ ที่นี้

** เมื่อผู้เข้าแข่งขันได้อินยอมรับข้อตกลงของรายการเรียบร้อยแล้วให้มาระเบียบการนี้มาแลกกับใบสมัครในวันที่ต้องการสมัครเท่านั้น **

ภาพที่ 18 ระเบียบการสมัครปี 6 ของภาคกลาง (ผู้วิจัย)

ภาพที่ 19 ระเบียบการสมัครปี 6 ของภาคใต้ (ผู้วิจัย)

การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวข้างต้น ทำให้เห็นถึงความพยายามในการควบคุมผู้เข้าแข่งขันในรายการนี้ ไม่เว้นแต่โบสมักร ที่ถือเป็นสัญญาที่แสดงการตกลงกันระหว่างผู้เข้าแข่งขันกับผู้จัดรายการ ประกอบไปด้วยข้อตกลงต่างๆ มากมายที่ผู้เข้าแข่งขันต้องปฏิบัติตาม มิเช่นนั้นแล้วไม่สามารถเข้าแข่งขันได้ แสดงดังรูปต่อไปนี้

เลขที่

THE STAR 6
กุนพิภพรอดวงก

วันที่ เดือน พศ. 2552

ชื่อ - สกุล นาย/นาง/นางสาว

ชื่อเล่น วันเดือนปีเกิด

อายุ ปี ส่วนสูง ซม. น้ำหนัก กก.

วุฒิการศึกษา/กำลังศึกษา

อาชีพ

ที่อยู่ปัจจุบัน

ภูมิลำเนาเดิมเป็นคนจังหวัด

เบอร์โทรศัพท์ที่ติดต่อได้สะดวก

กรณีเร่งด่วนสามารถติดต่อได้ที่คุณ โดยมีความเกี่ยวข้องกับ

กับผู้มีสิทธิ เป็น เบอร์โทรศัพท์

คุณเคยสังกัดโมเดลลิ่งหรือไม่ [] เคย ชื่อโมเดลลิ่งที่สังกัด โทรศัพท์ [] ไม่เคย

คุณเคยผ่านการเรียนร้องเพลงหรือไม่ [] เคย ระบุชื่อสถานที่ฝึกสอน

คุณเคยมีผลงานด้านการร้องเพลงหรือไม่ [] เคย ระบุผลงาน

เพลงที่คุณจะใช้ในการคัดเลือกครั้งแรก 1)เพลง ศิลปิน

(เพลงของกลุ่มบริษัท ในเครือแกรมมี่เท่านั้น) 2)เพลง ศิลปิน

3)เพลง ศิลปิน

นอกจากการร้องเพลง คุณอยากแสดงความสามารถอื่นใด ให้กรรมการได้ชม

เหตุการณ์ที่เศร้าที่สุด และเหตุการณ์ที่มีความสุขที่สุดในชีวิตคุณ คือเหตุการณ์ใด

สิ่งที่คุณอยากทำมากที่สุดในชีวิต แต่ไม่เคยได้ทำ คืออะไร

คุณต้องการบอกละไร / กับใคร โดยให้รายการ THE STAR เป็นสื่อกลาง

หมายเหตุ : ผู้สมัครรวมถึงครอบครัวและผู้ติดตามยินยอมให้บันทึกภาพ โดยทางรายการจะเป็นผู้พิจารณาภาพที่นำไปออกอากาศทั้งหมด

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า ข้อความข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

ลงชื่อ

()

ภาพที่ 20 โบสมักรปี 6 ในหน้าที่ 1 (ผู้วิจัย)

ใบสมัครและเงื่อนไขในการแข่งขัน "เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว ปี 6"

วันที่สมัคร _____ เดือน _____ พ.ศ. 2552

ข้าพเจ้า นาย นาง นางสาว _____ นามสกุล _____ อายุ _____ ปี

ถือบัตรประจำตัวประชาชนเลขที่ _____ ออกให้ ณ _____

อยู่บ้านเลขที่ _____ ตรอก/ซอย _____ ถนน _____ แขวง/ตำบล _____

เขต/อำเภอ _____ จังหวัด _____ (ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่า "ผู้เข้าแข่งขัน") สมัครเข้า

แข่งขันในรายการ "เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว ปี 6" (ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่า "การแข่งขัน") ประจำปี _____

ซึ่งจัดขึ้นโดยบริษัท เอ็กแซ็กท์ จำกัด (ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่า "ผู้จัดรายการ") ตกลงปฏิบัติตามเงื่อนไขในการแข่งขัน

ดังต่อไปนี้

1. ในกรณีที่ผู้เข้าแข่งขันอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ในวันสมัคร ผู้เข้าแข่งขันต้องได้รับความยินยอมจากผู้แทนโดยชอบธรรม โดยลงนามให้ความยินยอมตามเอกสารแนบท้ายใบสมัครฉบับนี้
2. ผู้เข้าแข่งขันตกลงปฏิบัติตามข้อกำหนด กฎ ระเบียบ กติกา และเงื่อนไขการแข่งขันที่ผู้จัดรายการกำหนดขึ้น รวมทั้งจะไม่ถอนตัวออกจากการแข่งขัน โดยไม่ได้รับความยินยอมล่วงหน้าเป็นหนังสือจากผู้จัดรายการ และยอมรับว่า คำตัดสินผลการแข่งขัน หรือคำตัดสินใด ๆ ของผู้จัดรายการเกี่ยวกับการแข่งขันย่อมถือเป็นที่สุด
3. ผู้เข้าแข่งขันตกลงว่า การที่ผู้เข้าแข่งขันสมัครเข้าร่วมการแข่งขัน เพื่อให้ผู้จัดรายการพิจารณาคัดเลือกหาผู้เข้าแข่งขันที่มีความรู้ความสามารถทางท่วงท่าการขับร้องเพลง หรือการแสดงเข้าสู่วงการบันเทิง ดังนั้น ในกรณีที่ผู้เข้าแข่งขันเป็นผู้ชนะการแข่งขัน ผู้เข้าแข่งขันตกลงทำสัญญาเป็นศิลปินฝึกหัดในสังกัดของบริษัทในกลุ่มซีเอ็มเอ็ม แกรมมี่ จำกัด (มหาชน) หรือในสังกัดของกลุ่มบริษัท ซีเอ็มเอ็ม มิวสิค จำกัด (มหาชน) ตามที่ผู้จัดรายการกำหนดทุกประการ นอกจากนี้ ผู้เข้าแข่งขันตกลงว่า ผู้จัดรายการมีสิทธิพิจารณาเลือกผู้เข้าแข่งขันให้เข้าเป็นศิลปินฝึกหัดในสังกัดได้ แม้ผู้เข้าแข่งขันจะไม่ได้เป็นผู้ชนะการแข่งขัน และหากผู้เข้าแข่งขันได้รับเลือกจากผู้จัดรายการ ผู้เข้าแข่งขันตกลงทำสัญญาเป็นศิลปินในสังกัดของผู้จัดรายการ หรือตามที่ผู้จัดรายการกำหนดทันที
4. ผู้เข้าแข่งขันตกลงเข้าร่วมกิจกรรม หรือกระทำการใด ๆ ตามที่ผู้จัดรายการกำหนด เพื่อส่งเสริมหรือประชาสัมพันธ์การแข่งขันและตัวผู้เข้าแข่งขัน และจะให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ในการเข้าร่วมกิจกรรม หรือกระทำการดังกล่าวให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี นอกจากนี้ หากผู้จัดรายการขอให้ผู้เข้าแข่งขันและครอบครัวเข้าร่วมในการถ่ายทำ และบันทึกภาพการให้สัมภาษณ์และการร่วมรายการการแข่งขัน, ภาพยนตร์โฆษณา หรือทำการถ่ายภาพใด ๆ เพื่อประชาสัมพันธ์การแข่งขัน ผู้เข้าแข่งขันตกลงให้ความร่วมมือในการดำเนินการดังกล่าวโดยไม่เรียกร้องค่าตอบแทนใด ๆ จากผู้จัดรายการ
5. ผู้เข้าแข่งขันตกลงและยินยอมให้ผู้จัดรายการเป็นผู้มีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในการบันทึกภาพ และ/หรือเสียงของผู้เข้าแข่งขันในการแข่งขัน ได้ทุกอิริยาบถ ตลอดระยะเวลาการแข่งขัน เพื่อถ่ายทอดสดทางสื่อต่าง ๆ และ/หรือนำสิ่งบันทึกภาพ และ/หรือ เสียง ภาพถ่าย รูปภาพของผู้เข้าแข่งขันที่ได้ทำการบันทึกไว้ไปทำซ้ำ คัดแปลง ตัดต่อ เพื่อนำออกโฆษณาประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ต่อสาธารณชน แพร่เสียงแพร่ภาพ จำหน่าย อนุญาตให้บุคคลอื่นใช้สิทธิดังกล่าว หรือใช้ประโยชน์อื่นใดแต่เพียงผู้เดียว โดยไม่ต้องได้รับความเห็นชอบจากผู้เข้าแข่งขันและไม่ต้องจ่ายค่าตอบแทนอื่นใดทั้งสิ้น ทั้งนี้ สิทธิในการพิจารณานำภาพของผู้เข้าแข่งขันออกเผยแพร่ต่อสาธารณชนหรือไม่นั้น เป็นสิทธิของผู้จัดรายการแต่เพียงผู้เดียว
6. ผู้เข้าแข่งขันรับทราบว่า ผู้จัดรายการเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในรายการการแข่งขัน และบรรดาสิ่งบันทึกเสียง และ/หรือ สิ่งบันทึกภาพ ภาพถ่าย รูปภาพของผู้เข้าแข่งขันและครอบครัวตามข้อ 4 และ ข้อ 5. สิทธิในการกระทำอันเกี่ยวกับการแสดงและการขับร้องเพลงของผู้เข้าแข่งขันที่เกิดขึ้นตลอดระยะเวลาการแข่งขัน พร้อมทั้งสิทธิในการแพร่เสียงแพร่ภาพ หรือเผยแพร่ต่อสาธารณชน รวมทั้งการทำซ้ำ คัดแปลงซึ่งงานดังกล่าวข้างต้น และลิขสิทธิ์และสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาทุกประเภทที่เกิดขึ้นจากการเข้าร่วมการแข่งขันของผู้เข้าร่วมแข่งขันและครอบครัว

ภาพที่ 21 ใบสมัครปี 6 ในหน้าที่ 2 (ผู้วิจัย)

ผู้แข่งขันตกลงให้เป็นลิขสิทธิ์ของผู้จัดรายการแต่เพียงผู้เดียวตลอดอายุแห่งการคุ้มครองสิทธิและลิขสิทธิ์ตามที่กฎหมายกำหนด โดยให้ถือว่า ใบสมัครฉบับนี้เป็นหนังสือโอนลิขสิทธิ์และสิทธิของนักแสดงของผู้เข้าแข่งขันที่เกิดขึ้นจากการเข้าร่วมการแข่งขันให้แก่ผู้จัดรายการตั้งแต่วันที่งานดังกล่าวได้ถูกสร้างสรรค์ขึ้น

7. ผู้เข้าแข่งขันขอรับรองว่า เอกสารและข้อมูลใดๆ เกี่ยวกับตัวผู้เข้าแข่งขัน อาทิเช่น ประวัติส่วนตัว, อายุ, ประวัติการศึกษาของผู้เข้าแข่งขัน, ประวัติอาชญากรรม, ประวัติการทำงาน ฯลฯ ที่ได้เปิดเผยให้ผู้จัดรายการทราบเป็นความจริงทุกประการ

8. ผู้เข้าแข่งขันขอรับรองว่า ก่อนและขณะสมัครเข้าทำการแข่งขัน ผู้เข้าแข่งขันไม่มีภาระผูกพัน หรือได้ทำสัญญาเข้าเป็นนักร้องนักแสดงในสังกัดกับบุคคลอื่นใด หรือมีภาระผูกพันในลักษณะเดียวกันกับการแข่งขัน รวมทั้งภายในระยะเวลาการแข่งขัน ผู้เข้าแข่งขันจะไม่เข้าทำสัญญาเป็นนักร้องนักแสดงในสังกัดกับบุคคลอื่นใด และจะไม่ก่อให้เกิดการผูกพันในลักษณะเดียวกันกับการแข่งขัน เว้นแต่จะได้รับความยินยอมล่วงหน้าเป็นหนังสือจากผู้จัดรายการ

9. ผู้เข้าแข่งขันยินยอมให้ผู้จัดรายการ ใช้ชื่อตัว ชื่อสกุล หรือชื่อใด ๆ ก็ตามของผู้เข้าแข่งขัน ไปทำการประกาศโฆษณาและเผยแพร่ต่อสาธารณชนได้ รวมทั้งให้มีสิทธิโดยชอบในการอนุญาตหรือยินยอมให้บุคคลอื่นใช้ได้เช่นเดียวกัน

10. ผู้เข้าแข่งขันตกลงว่า จะไม่เปิดเผยผลการแข่งขันในรอบที่ตนเองได้เข้าร่วมการแข่งขัน หรือที่ผู้เข้าแข่งขันได้รับทราบต่อบุคคลภายนอกก่อนที่เทปบันทึกภาพการแข่งขันจะมีการออกอากาศจริงทางสถานีโทรทัศน์ โดยไม่ได้รับความยินยอมล่วงหน้าจากผู้จัดรายการก่อน

11. หากผู้เข้าแข่งขันคิดคำรับรอง หรือฝ่าฝืนเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในใบสมัคร ผู้จัดรายการมีสิทธิยกเลิกใบสมัครของผู้เข้าแข่งขันได้ทันที และผู้เข้าแข่งขันตกลงยินยอมชดเชยค่าเสียหายทั้งหมดที่เกิดขึ้นแก่ผู้จัดรายการ ไม่ต่ำกว่า 5 แสนบาท

12. ในกรณีที่ผู้ชนะการแข่งขันขาดคุณสมบัติ หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ หรือมีเหตุขัดข้องประการอื่น และผู้เข้าแข่งขันซึ่งอยู่ในตำแหน่งรองชนะเลิศหรือในตำแหน่งถัดไปอาจได้รับเลือกจากผู้จัดรายการให้เข้ามาแทนที่ผู้ชนะการแข่งขันคนดังกล่าวได้ ในเหตุการณ์ที่กล่าวมานี้ ผู้เข้าแข่งขันตกลงเข้าสวมสิทธิตามภาระหน้าที่ของผู้ชนะการแข่งขันคนนั้นต่อไปทันที

13. ผู้จัดรายการขอสงวนสิทธิในการเปลี่ยนแปลงรูปแบบ กฎ กติกา เงื่อนไขการแข่งขัน รวมทั้งยกเลิกการแข่งขัน โดยไม่ต้องแจ้งให้ผู้เข้าแข่งขันทราบล่วงหน้า และผู้เข้าแข่งขันไม่คิดใจเรียกร้องค่าเสียหายใด ๆ ทั้งสิ้น

ลงชื่อ _____ ผู้เข้าแข่งขัน
()

ลงชื่อ _____ ผู้จัดรายการ
()

ภาพที่ 22 ใบสมัครปี 6 ในหน้าที่ 3 (ผู้วิจัย)

หลักฐานชิ้นสำคัญที่สุดในการสมัคร คือ ร่างกายของผู้เข้าแข่งขัน นั่นเอง เนื่องจากการสมัครนี้ต้องทำด้วยตนเองเท่านั้น ไม่สามารถให้ผู้อื่นมาแข่งขันแทนได้ เช่นเดียวกับการสวมบทบาทสมาชิกแบบเต็มตัวของผู้วิจัย ดังมีโน้ตสั้นๆของ Adler and Adler ที่ว่าเป็นการตัดสินใจของนักวิจัยที่จะเข้าไปในประสบการณ์ของผู้ถูกศึกษาอย่างจริงจังโดยสิ้นเชิง ทั้งความคิด ความรู้สึก การกระทำ และความผูกพัน จงรักภักดีต่อกลุ่มที่ศึกษา (นิตยา ชูโต 2545, 99 - 103) แสดงได้ดังภาพข้างใต้

ภาพที่ 23 - 24 ผู้เข้าแข่งขันในปี 6 ของภาคกลางและภาคใต้ ตามลำดับ (ผู้วิจัย)

ผู้วิจัยไม่สามารถอยู่ในพื้นที่แห่งนี้ในฐานะของผู้เข้าแข่งขันได้ หากไม่เดินทางไปทำการแข่งขันด้วยตนเองและมีคุณสมบัติตามที่รายการกำหนดไว้ ทั้งนี้ผู้เข้าแข่งขันต้องติดป้ายแสดงหมายเลขที่ใช้ในการประกวดไว้บนร่างกายหลังจากที่ส่งใบสมัครแก่ทีมงานเพื่อตรวจสอบคุณสมบัติของผู้เข้าแข่งขันตามใบสมัคร ป้ายแสดงหมายเลขดังกล่าวนั้น ประกอบไปด้วยตัวอักษรภาษาอังกฤษที่แทนชื่อจังหวัดที่จัดการแข่งขัน ตามด้วยหมายเลขที่เรียงตามคิวการยื่นใบสมัคร เช่น B 0001 นั้นหมายถึง ผู้เข้าแข่งขันของภาคกลาง ลำดับที่ 1 ซึ่งจัดการแข่งขันที่กรุงเทพฯ, K 0002 คือ ผู้เข้าแข่งขันของภาคอีสานลำดับที่ 2 ซึ่งจัดการแข่งขันที่จังหวัดขอนแก่น, H 0003 คือ ผู้เข้าแข่งขันของภาคใต้ลำดับที่ 3 ซึ่งจัดการแข่งขันที่จังหวัดสงขลา และ P 0004 คือ ผู้เข้าแข่งขันของภาคใต้ลำดับที่ 4 ซึ่งจัดการแข่งขันที่จังหวัดภูเก็ต เป็นต้น

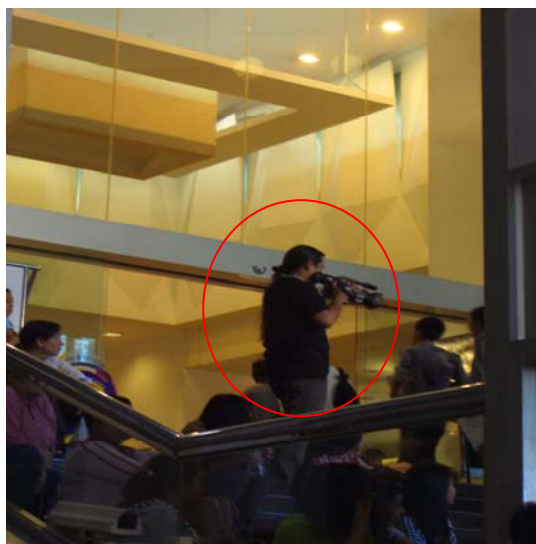
ตลอดช่วงเวลาของการแข่งขันนั้นจะมีทีมงานผู้ผลิตรายการปรากฏตัวในเสื้อสีดำ ที่มีตัวอักษร “star 6” ด้วยฐานะของ “ผู้ควบคุม” การแข่งขันของรายการ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว” ที่เป็นผู้จัดการให้การแข่งขันดำเนินไปตามขั้นตอนที่รายการได้กำหนดไว้ ได้แก่ การจัดลำดับ การเข้าสมัคร การแจกระเบียบการสมัคร การแจกใบสมัคร และการตรวจข้อมูลในใบสมัคร ซึ่งหากไม่ถูกต้องตรงตามเงื่อนไขที่รายการกำหนดไว้ก็ไม่อนุญาตให้แข่งขัน ดังเช่นกรณีของผู้สมัครคนหนึ่งที่มีสมัครแข่งขันในภาคกลางซึ่งเป็นช่วงเวลาเดียวกับที่ผู้วิจัยเข้าแถวเพื่อรอส่งใบสมัคร ทีมงานทำการฉีกใบสมัครของเขาทิ้ง จากนั้นก็ได้ยินเสียงของทีมงานประกาศว่า “ใครที่มาสมัครแล้วไม่ผ่านเข้ารอบ ไม่มีสิทธิสมัครที่นี่แล้วนะคะ ให้ออกจากแถวได้เลย ถ้าอยากแข่งใหม่ไปเจอกันที่ภาคอีสานอาทิตย์หน้าจะคะ” ผู้สมัครคนนั้นก็ต้องเดินออกจากการแข่งขันไปทั้งที่ได้ยื่นรอในแถวมาเป็นเวลาหลายชั่วโมงแล้ว นั่นเป็นการชี้ให้เห็นว่าเวที “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว” แห่งนี้มีได้เป็นเพียงพื้นที่ว่างเปล่า หากแต่มีการคุกคาม และการควบคุมผู้คนในพื้นที่นี้อยู่ ดังมโนทัศน์ของ เชษฐา พวงหัตถ์ที่กล่าวถึงพื้นที่ทางสังคมว่าเกี่ยวข้องกับคุกคามของการดำเนินการที่เป็นรูปแบบเฉพาะ รูปแบบต่างๆ ของการยอมรับ และสิทธิอำนาจ เป็นต้น (เชษฐา พวงหัตถ์ 2548, 105) ตัวอย่างการควบคุมกฎของทีมงานนั้นเห็นได้จากภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 25 – 26 ทีมงานควบคุมแถว และทีมงานแจกใบสมัคร ตามลำดับ (ผู้วิจัย)

นอกจากนี้ทีมงานผู้ผลิตรายการยังเป็นผู้จ้องมองผู้เข้าแข่งขันที่กระจายตัวกันเต็มพื้นที่การแข่งขันเพื่อบันทึกภาพในบริเวณการรับสมัครและผู้สัมภาษณ์ผู้เข้าแข่งขัน ทั้งนี้ทีมงานไม่ได้ทำการบันทึกภาพหรือสัมภาษณ์ผู้เข้าแข่งขันเป็นรายคนทุกคน รวมถึงการนำภาพที่บันทึกไว้

ทั้งหมดออกอากาศผ่านรายการทางโทรทัศน์ แสดงภาพตัวอย่างทีมงานที่ถ่ายภาพบริเวณการสมัคร และทีมงานที่สัมภาษณ์ผู้เข้าแข่งขันในปี 6 ของภาคกลาง ดังนี้

ภาพที่ 27 - 28 ทีมงานถ่ายภาพบริเวณการสมัครที่ภาคใต้ และภาคกลาง ตามลำดับ (ผู้วิจัย)

ภาพที่ 29 - 30 ทีมงานสัมภาษณ์ผู้เข้าแข่งขันในปี 6 ของภาคกลาง (ผู้วิจัย)

การที่ทีมงานได้เลือกสัมภาษณ์ หรือบันทึกภาพของผู้เข้าแข่งขันเพียงจำนวนหนึ่ง รวมทั้งภาพที่ทีมงานได้บันทึกผู้เข้าแข่งขันไว้นั้น ไม่ได้นำออกอากาศทั้งหมด แสดงให้เห็นถึง

ความพยายามที่จะนำเสนอและควบคุมภาพที่ใช้ถ่ายทอดผ่านโทรทัศน์ นั้นเป็นการชี้ให้เห็นว่า รายการได้นำเสนอเฉพาะในสิ่งที่ต้องการให้ผู้ชมได้เห็นผ่านภาพเสมือนจริงทางโทรทัศน์เท่านั้น ถึงกระนั้นสิ่งที่ยังคงมีความหมายและมีอยู่อย่างค้ำคั้นบนเวทีนี้ คือ เรื่องราว เรื่องเล่า และความคิดของผู้เข้าแข่งขัน รวมทั้งผู้ที่มากับผู้เข้าแข่งขัน ประกอบสร้างกันเป็นพื้นที่ทางสังคมทั้งที่ไม่ได้ออกอากาศทางโทรทัศน์และได้ออกอากาศ

การสร้างพื้นที่ทางสังคมของผู้เข้าแข่งขันนั้น เห็นได้จากเหตุการณ์ที่ผู้วิจัยได้ลงสนามการศึกษาบริเวณอาคารจีเอ็มเอ็ม แกรมมี่ เฟลส กรุงเทพฯ ในวันเสาร์ ที่ 31 ตุลาคม พ.ศ. 2552 โดยที่มีผู้ดำเนินเรื่องราว ดังนี้ ป้าวัน (นามแฝง) ผู้พานุกรชายชื่อบ๊ิก (นามแฝง) มาสมัคร และแม่ต๋รัง (นามแฝง) ผู้พานุกรสาวชื่อทราย (นามแฝง) มาสมัคร แสดงดังรูป

ภาพที่ 31 ทราย (นามแฝง) และผู้วิจัย (ผู้วิจัย)

การสนทนาระหว่างผู้วิจัย ป้าวัน (นามแฝง) และแม่ต๋รัง (นามแฝง) ในช่วงแรกที่เพิ่งได้พบกันนั้น เป็นการพูดคุยถึงเรื่องของนุกรสาวและนุกรชายของพวกเขา แสดงดังคำกล่าวต่อไปนี้

“แม่ให้น้องร้องเพลงของนันทิดา เพราะว่าเพลงเก่าดี ปีก่อนๆ ก็ได้เข้ารอบ ถ้าเป็นเพลงใหม่ๆ ก็ร้องได้ แต่ไม่ค่อยได้โชว์เสียง ... น้องประกวดร้องเพลงชนะเลิศตลอดเลย ทั้งลูกทุ่ง และสากล ... แม่ตื่นตื่นกินข้าวไม่ลง น้องเค้าก็กินแต่วิต้า ไปขวดเดียวเอง กินไม่ลงเหมือนกัน ... แม่ของแก้มเคยทำงานที่เดียวกับลุงน้องเขาที่โรงพยาบาลพัทลุงด้วย”

(แม่ต๋รัง (นามแฝง) 2552, สัมภาษณ์)

“บ๊ิกเค้าอยู่วงโยฯ ของมหาลัยฯ เคยประกวดก็หลายที่ ที่นี้ก็เคยมาแล้ว แต่ไม่ได้ ปีนี้ก็เลยมาอีก ที่อื่นอย่าง AF น้องเค้าไม่ยอมไปเลยนะ เค้าว่าไม่ได้พิสูจน์ความสามารถ เส้นทั้งนั้น”

(ป้าวัน (นามแฝง) 2552, สัมภาษณ์)

หลังจากนั้นป้าวัน (นามแฝง) ก็ได้ชักชวนผู้วิจัยให้สมัครเป็นผู้เข้าแข่งขันของภาคกลาง ทั้งที่ผู้วิจัยไม่ได้เตรียมการไปเพื่อสมัครที่นั่นแต่อย่างใด (ผู้วิจัยเตรียมตัวสมัครที่ภาคใต้) ทั้งนี้ผู้วิจัยได้กล่าวแก่ป้าวัน (นามแฝง) ว่า “ผู้วิจัยมาเที่ยวที่กรุงเทพฯ เลยมาดูไว้ก่อน เพื่อสมัครที่ภาคใต้” แต่ป้าวัน (นามแฝง) ก็ผลักดันและสนับสนุนให้เข้าคิวเพื่อรับใบสมัคร โดยให้ไปหาบุตรชายที่นั่งรอในแถวอยู่ก่อนแล้ว

“ไปหาลูกป้าที่ป้อม เดียวป้าพาไป เพื่อแข่งคิวได้เพราะอยู่ที่หัวโค้งพอดี ไม่น่าเกลียดหรอก คิดว่าไปสมัครที่ได้จะได้มีโอกาส 2 ครั้ง ตกรอบที่นี้ก็ไปต่อที่นั่นได้อีก คิดว่าไปที่เดียว ใบสมัครที่นั่นน้อยกว่าด้วย เดียวไม่ได้สมัครเสียดยนะ”

(ป้าวัน (นามแฝง) 2552, สัมภาษณ์)

เมื่อเดินทางไปพบกับบ๊ิก (นามแฝง) (บุตรชายของป้าวัน (นามแฝง)) ก็ได้พูดคุยกับบ๊ิก (นามแฝง) และผู้สมัครที่อยู่ใกล้ๆ ซึ่งในตอนแรกนั้นผู้วิจัยเข้าใจคิดว่าพวกเขาเป็นเพื่อนกันมาก่อนแล้วชวนกันมาสมัคร แต่แท้ที่จริงแล้วพวกเขาเพิ่งมารู้จักกันขณะที่รอแถวเพื่อรับใบสมัครนี้เอง แสดงดังคำกล่าวและรูปต่อไปนี้

“ดูเหมือนสนิทกันมาแต่ชาติก่อนเลยนะอะ ก็ดูแล้วว่ามันจะต้องอยู่ร่วมกันอีกนาน อย่างน้อยก็สามชั่วโมงขึ้นชัวร์ เลยผูกมิตรไว้ดีกว่า”

(ป๊อกแป๊ก (นามแฝง) 2552, สัมภาษณ์)

ภาพที่ 32 บิ๊กและเพื่อนขณะที่รอรับใบสมัคร (ผู้วิจัย)

ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เข้าแข่งขันข้างต้น เป็นไปในทิศทางเดียวกับผู้เข้าแข่งขันในพื้นที่เดียวกันนี้แต่แตกต่างกันที่ช่วงเวลา กล่าวคือ การลงสนามการศึกษาในวันเสาร์ที่ 7 พฤศจิกายน พ.ศ. 2552 นั้น ซึ่งผู้วิจัยได้ชื่อว่าเป็นผู้เข้าสมัครของภาคกลาง ทำให้ได้พบกับผู้เข้าแข่งขันคนอื่น ได้แก่ พลอย (นามแฝง) กระแต (นามแฝง) อู๋ (นามแฝง) และเอก (นามแฝง) โดยทุกคนเพิ่งทำความรู้จักกันในแถวที่รอรับใบสมัครเข้าแข่งขัน พุดคุยและหยอกล้อกันด้วยความสนุกสนาน เกิดเป็นเสียงหัวเราะและปฏิสัมพันธ์กันด้วยการไปซื้อข้าว ขนม และน้ำดื่มมาแบ่งปันกันรับประทาน ในช่วงเวลานี้เองที่ทำให้ผู้วิจัยได้ทราบถึงภูมิหลังของพวกเขา ดังตัวอย่างข้อความต่อไปนี้

“เรียนปี 4 ราชภัฏจันทรเกษม ร้องเพลงคิดถึงเธอทุกทีที่อยู่คนเดียวของเจนิเฟอร์คิม ต้องการบอกรอครบครว่าารร้องเพลงไม่ได้เสียเวลาไปเปล่าๆ เหตุการณ์ที่สุขที่สุด คือ พ่อเลิกดื่มเหล้า เหตุการณ์ที่เศร้าที่สุด คือ หมาตัวโปรดตายตอน ม. ปลาย”

(กระแต (นามแฝง) 2552, สัมภาษณ์)

“เรียนปี 3 ราชภัฏจันทรเกษม เหตุการณ์ที่เศร้าที่สุด คือ เคยทำให้แม่เสียใจ ต้องการบอกประชาชนว่าลดน้ำหนักได้ 20 กิโลมาแล้ว จากแคลิฟอร์เนีย เป็นฟิตเนสแถวรัชดา ตอนนี้ 75 โล”

(พลอย (นามแฝง) 2552, สัมภาษณ์)

“อายุ 24 ปี ทำงานบริษัท เวลคลาส เหตุการณ์ที่เศร้าที่สุด คือ เคยลงทุนแล้วโดนโกงเกือบหมดตัว และรพหาย แต่ตอนนี้ยังต้องผ่อนบุญเจออยู่ เนื่องจากไม่ทันได้ต่อประกัน โดยเบงค์บอกว่าช่วยอะไรไม่ได้ เหตุการณ์ที่มีความสุขที่สุด คือ ครอบครัวยังยิ้มได้”

(เล็ก (นามแฝง) 2552, สัมภาษณ์)

พื้นที่ทางสังคมของผู้เข้าแข่งขันที่แฝงไว้ด้วยความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างดำเนินการแข่งขัน ที่ทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันและความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ได้แก่ การแลกเปลี่ยนอีเมลอิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) และเบอร์โทรศัพท์ การรอกัน การไปห้องน้ำด้วยกัน การจองที่ไว้ให้ขณะที่เพื่อนไปเข้าห้องน้ำ (ในขณะที่บางคนไม่มีใครจองที่ไว้) และให้น้ำดื่มแก่เพื่อน เป็นต้น

ภาพที่ 33 – 34 ผู้เข้าแข่งขันขณะรอส่งใบสมัคร และผู้เข้าแข่งขันขณะคอยเพื่อน ตามลำดับ (ผู้วิจัย)

ส่วนการลงนามการศึกษาในภาคใต้ (โรงแรมลีการ์เดน พลาซ่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา) ในวันเสาร์ที่ 14 พฤศจิกายน พ.ศ. 2552 ก็ทำให้ได้พบกับแม่ตริง (นามแฝง) และทราย (นามแฝง) อีกครั้ง โดยครั้งนี้ผู้วิจัยได้พบกับเพื่อนของทราย (นามแฝง) ทำให้ผู้วิจัยได้เพื่อนใหม่เพิ่มขึ้น นั่นคือ บอส (นามแฝง) นักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

และซั่ม (นามแฝง) นักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะศิลปศาสตร์ สาขาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ซึ่งได้ทำกิจกรรมขอรอเพื่อที่จะเข้าคิวรับใบสมัครร่วมกัน เช่น การพูดคุย การเข้าห้องน้ำ การแต่งกลอน เป็นต้น แสดงดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 35 - 36 ทนายและเพื่อนที่หาดีใหญ่ และซั่มแต่งกลอน ตามลำดับ (ผู้วิจัย)

ถึงแม้ว่าความสัมพันธ์ในเวทีการแข่งขันในภาคใต้นี้จะเกิดขึ้นเพียงช่วงระยะเวลาไม่นานมากนัก แต่ก็เพียงพอที่จะเกิดเป็นมิตรภาพระหว่างกัน ซึ่งในช่วงเวลาระหว่างรอรับใบสมัครอยู่นั้นผู้วิจัยก็ได้พบกับเพื่อนใหม่อีกหลายคน มีการพูดคุยกัน การแลกเปลี่ยนอีเมลอิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) และเบอร์โทรศัพท์กัน แสดงได้ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 37 เพื่อนใหม่ที่หาดีใหญ่ ตามลำดับ (ผู้วิจัย)

จากความสัมพันธ์ข้างต้นชี้ให้เห็นว่าเพียงแคในช่วงเริ่มแรกของการสมัคร ก็เกิดการสร้างพื้นที่ทางสังคมของผู้เข้าแข่งขันขึ้นผ่านความสัมพันธ์ (ใหม่) ระหว่าง “คนค้นฟ้าคว้าดาว” ในบริเวณการสมัครแล้ว ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ผู้เข้าแข่งขันต้องอยู่บนอาณาเขตอันจำกัดในช่วงเวลาหนึ่ง มิเช่นนั้นแล้วไม่สามารถเข้าแข่งขันได้ แต่บางคนก็มีความสัมพันธ์กันมาก่อนที่จะเข้ามายังพื้นที่แห่งนี้แล้ว ดังเช่นผู้เข้าแข่งขันในรายการปี 5 ได้แก่ กมลนัธ (นามแฝง) ผู้เข้าแข่งขันหมายเลข K 1675 เป็นเพื่อนต่างเพศกับพงศธร สุภิญโญ (คิว) ผู้เข้าแข่งขันหมายเลข K 1674 ส่วนสุธินี (นามแฝง) ผู้เข้าแข่งขันหมายเลข K 0376 มากับผู้เป็นน้องในสายเลือดเดียวกัน แสดงดังคำกล่าวต่อไปนี้

“มากับเพื่อน คิวอะค่ะ รู้จักกันเพราะประกวด ก็สนิทกันมา มันแบบว่าคุยกัน คำกัน เล่นกัน หยอกกัน ฝนชวนเค้า เค้าก็บอกว่าอยากไป แต่สงสัยว่าเค้าเป็นคนแบบนอกกรอบ เค้าชอบระบอบอย่างนี้รีเปล่า ชอบรายการประมาณนี้มัย เค้าคงชอบอะค่ะ เค้าชอบร้องเพลง แล้วอะไรที่พอจะมีโอกาสที่มันเปิดทางให้เรา เค้าน่าจะคิดเหมือนหนูนะ”

(กมลนัธ (นามแฝง) 2552)

“ตอนแรกก็ไม่คิดจะมาแข่ง ในใจมันค้านรายการอย่างนี้ไปแล้วอะ ถ้าเกิดบ้านไหนมีกำลังโหดมาก รวยมาก เค้าก็จะแบบว่าดันเต็มที แต่พอดีบ้านผมจน บ้านผมไม่ค่อยมีตั้งโหดไง ถ้าเป็นเดอะสตาร์ก็โอเค ก็คือทุกปีคนมีความสามารถที่ดีที่สุด อย่างเช่นแก้มเงี้ยว ความสามารถเค้าสูงที่สุด เค้าก็ได้ไป โอเคฝนมันเป็นคนที่แบบเป็นผู้หญิงเสียดสี ที่แบบน่ารักๆ เค้าชวนมาก็เลยมามันไม่ใช่เพราะเค้าเป็นหลัก คือเค้าเป็นคนจุดประเด็นมากกว่า บางครั้งผมก็อยากให้เค้าได้มากกว่าผมซะอีก”

(พงศธร สุภิญโญ 2552)

“ชื่อเฟิร์นค่ะ เป็นพี่น้องกันค่ะ แชวกันเล่นๆ แบบ หึหึ อ้วนอะ ก็แล้วแต่อารมณ์มันอะ มันชอบหาเรื่อง แต่จริงๆ ก็รักกันนะ แบบนัททำให้เต็มทีนะ คิดเอาตัวเองให้รอดก่อนค่ะ ต่างคนต่างไป ทำให้ดีที่สุด ต่างคนต่างทำ น้องได้ก็ดีใจกับน้องค่ะ”

(สุธินี (นามแฝง) 2552)

ผู้คนจำนวนมากที่ก้าวเข้ามาอยู่ร่วมกันในพื้นที่แห่งนี้ ด้วยความหวังที่จะได้เป็น “เดอะสตาร์” หรือผู้ที่ถูกตัดสินความเป็นผู้ชนะเลิศจากผู้ชมรายการ โดยที่บางคนก็รู้จักกันมาก่อนแล้ว แต่บางคนก็เพิ่งมารู้จักกันในพื้นที่นี้ ทำให้เห็นถึงความสัมพันธ์ทั้งใหม่และเก่า โดยความสัมพันธ์เหล่านี้ไม่ได้เป็นเพียงความสัมพันธ์ระหว่างผู้เข้าแข่งขันเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ยังมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองหรือเพื่อนของผู้เข้าแข่งขัน เป็นความสัมพันธ์ที่ซับซ้อน เกิดเป็นพื้นที่ทางสังคมที่แฝงไปด้วยเรื่องเล่า ความคิด ความรู้สึก และปฏิสัมพันธ์กันในเวทีสาธารณะ “คนค้นฟ้าคว้าดาว” ที่มีการนำเสนอผ่านโทรทัศน์

ไม่ว่าเหล่า “คนค้นฟ้าคว้าดาว” ทั้งหมดจะมายังพื้นที่แห่งนี้ได้อย่างไร หรือมาด้วยเหตุผลใดก็ตาม แต่เมื่อถึงเวลา (หมายเลขของตนเอง ซึ่งเรียงตามลำดับก่อน - หลังที่อยู่ในแถว) ก็ต้องเข้าไปร้องเพลง ซึ่งอาจรวมถึงการเต้นหรือความสามารถพิเศษอื่นๆ หรือที่เรียกว่าการ “ออดิชั่น” เกิดเป็นเสียงของผู้เข้าแข่งขันในหัวข้อถัดไป

1.2 เสียงจากห้องออดิชั่น

การ “ออดิชั่น” ของ “คนค้นฟ้าคว้าดาว” ที่นำเสนอภาพผ่านโทรทัศน์ เป็นการแข่งขันกันด้วยการร้องเพลง การเต้น การเล่นดนตรี หรือการแสดงความสามารถอื่นๆ ต่อหน้าคณะกรรมการสามท่านเท่านั้น ซึ่งเป็นผู้ที่คัดเลือกผู้เข้าแข่งขันเพื่อเป็นตัวแทนภาค และเป็นแปดคนสุดท้ายของรายการ นั่นคือ สุริศักดิ์ ภักดีเทวา (โจ้), อรณภา กฤษณี (ม้า) และพิทรี วิคเตอร์ เอ็ดเวิร์ด มาร์ หรือเพชร มาร์ (เพชร) ที่อยู่คู่กับรายการ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว” มาตั้งแต่ออกอากาศในครั้งแรกจนปัจจุบัน (ปี 6)

คณะกรรมการสามท่านนี้ถือเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในการสร้างพื้นที่ทางสังคมของผู้เข้าแข่งขันในรายการ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว” ที่ถ่ายทอดผ่านสื่อโทรทัศน์ ดังมโนทัศน์ของกาญจนา แก้วเทพ ที่ว่า “พื้นที่” ที่ไม่ได้เป็นเพียงลักษณะทางภูมิศาสตร์ (passive geography) รวมทั้งมิได้มีลักษณะเป็นกลางด้วย (neutral) แต่เป็นสมรภูมิแห่งการต่อสู้ของอำนาจต่างๆ ในสังคม (site of struggle) พื้นที่จะถูกผลิตซ้ำ (reproduce) ให้กลายเป็น “พื้นที่ทางสังคม” แบบต่างๆ ตามแต่อำนาจของผู้สร้าง (กาญจนา แก้วเทพ 2549, 573) เนื่องจากคณะกรรมการเป็นผู้ทำการตัดสิน หรือคัดเลือกผู้เข้าแข่งขันที่จะมาเป็นผู้เข้าแข่งขัน “แปดคนสุดท้ายของรายการ” ซึ่งได้ผลิตเรื่องราวของการแข่งขันมาเป็นปีที่ 6 แล้ว แสดงภาพของคณะกรรมการดังรูปต่อไปนี้ (เรียงลำดับจากขวาไปซ้าย)

ภาพที่ 38 คณะกรรมการ (Grint_th (psued.) 2552)

การออกฉันท่อน้ำคณะกรรมการทั้ง 3 ท่านนั้นเป็นการที่ผู้เข้าแข่งขันแสดงความสามารถ จากนั้นเมื่อผู้เข้าแข่งขันแสดงจบ คณะกรรมการก็จะกล่าววิพากษ์วิจารณ์ให้ผู้เข้าแข่งขันคนนั้นได้รับทราบ ที่มีทั้งการชื่นชมและการให้คำแนะนำ ดังตัวอย่างเสียงในสถานการณ์ที่สนธยา ชิตมณี (สน) ผู้เข้าแข่งขันที่เป็นตัวแทนภาคใต้ในรายการปี 1 ได้ร้องเพลงบนเวทีในรอบคัดเลือกผู้เข้าแข่งขันแปดคนสุดท้ายของรายการ สุริศักดิ์ ภักดีเทวา (โจ้) ก็ได้กล่าวชื่นชมว่า “ขอบอกว่า รู้สึกมีความสุขที่ได้ยินเพลงนี้จากคุณสนธยา คุณกำลังมาถูกทางอย่างมาก” (สุริศักดิ์ ภักดีเทวา 2552) ส่วน “เป็นคนมีเสน่ห์มากๆ เลขนะ ว้าย ชื่นชอบ” (อรนภา กฤษฎี 2553) เป็นเสียงของอรนภา กฤษฎี (ม้า) ที่ได้กล่าวหลังจากวาโย อัสวรุ่งเรือง (แก่ง) ผู้เข้าแข่งขันปี 6 ของภาคกลาง หมายเลข 3644 ร้องเพลงจบในการออกฉันท่อน้ำเพื่อเป็นตัวแทนภาคกลาง

ไม่ต่างกับที่พิทรี วิคเตอร์ เอควาร์ด มาร์ หรือเพชร มาร์ (เพชร) ที่กล่าวชื่นชมปิยนุช เสือจงพรู (จิว) ผู้เข้าแข่งขันที่เป็นตัวแทนภาคกลางในรายการปี 1 หลังจากร้องเพลงบนเวทีที่ใช้เพื่อคัดเลือกผู้เข้าแข่งขันแปดคนสุดท้ายของรายการ ดังนี้

“คงไม่ว่าเรื่องน้ำเสียงนะครับ เพราะว่าเสียงดีเหมือนคราวที่แล้ว
แล้วก็ขอชมว่าเป็นคนที่ร้องเพลงชัด ขนาดใส่เหล็ก พี่ก็พยายามจับอยู่นะ เออ ก็ยัง
แก่ง เป็นตัวอย่างให้คนใส่เหล็กตัดฟันพุดชัดๆ แบบเราได้นะครับ”

(เพชร มาร์ 2552ก)

คณะกรรมการ ไม่ได้เพียงแต่กล่าวชื่นชมแก่ผู้เข้าแข่งขันเท่านั้น แต่ยังมีคำแนะนำให้แก่ผู้เข้าแข่งขันอีกด้วย ดังกรณีที่เพชร มาร์ (เพชร) ได้เสนอแนะให้ชนากานต์ (นามแฝง) ผู้เข้าแข่งขันหมายเลข B 3626 ในรายการปี 5 เปลี่ยนแปลงตัวเอง อีกทั้งยังวิพากษ์วิจารณ์ถึงภูมิหลังของผู้เข้าแข่งขันด้วย แสดงดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ผมบอกอะไรให้คุณอีกอย่างนึงนะ คุณอาจจะโกรธผมก็ได้ คือผมรู้ว่าคุณร้องเพลงมา หรือทำงานที่ฝับมา อะไรอย่างนี้อะนะ คุณเป็นคนแคร์ร้องเพลงได้ แต่ว่ารูปร่างหน้าตาคุณเนี่ย บอกตรงๆ ว่ามันเซ็กซี่มาก พอมันเซ็กซี่มากเนี่ย เจ้าของร้านที่ไหนก็อยากเอาคุณออกไปร้อง เพราะว่ามันดึงดูดคนได้ นี่เป็นสภาพ ซึ่งแบบว่า ผมไม่ได้โทษคุณ ผมโทษคนเหล่านั้นที่ทำให้เกิดค่านิยมแบบนี้ไง ผมอยากให้คุณไปเรียนมาแล้วพยายามให้ลบภาพ ให้มันลึบไปเลย ว่าฉันไม่ใช่ผู้หญิงเซ็กซี่ แต่ให้คนเค้าสนใจว่า นี่คือคนที่แบบ โห ร้องเพลงดีจริงๆ”

(เพชร มาร์ 2552ข)

“ไม่เป็นไรค่ะ หนูดีใจมากกว่า คือร้องเพลงมาอย่างเดียว ไม่เคยมีใครแบบ (ร้องให้) ขอบคุณมากค่ะ”

(ชนากานต์ (นามแฝง) 2552)

นอกจากตัวอย่างการแนะนำของเพชร มาร์ข้างต้นแล้วอรณา กฤษณี (ม้า) ก็ได้แนะนำพิเชษฐ (แจ๊ค) ผู้เข้าแข่งขันภาคอีสานในปี 5 หมายเลข K 1247 หลังจากจบการร้องเพลงภาษาญี่ปุ่นประกอบกับการเต้นของเขา ดังนี้

“บางครั้งอาชีพนักร้องไม่จำเป็นจะต้องทำให้แจ๊คเรียนหนังสือได้ พี่ว่าอาชีพอื่นๆ เนี่ย ถ้าหนูไปหาหนทางที่ถูกต้องกับตนเองก็สามารถทำให้แจ๊คเรียนหนังสือได้เช่นกัน อย่าไปนึกถึงอาชีพนักร้องอีกต่อไปเลยนะค่ะ”

(อรณา กฤษณี 2552)

อย่างไรก็ตาม มีหลายครั้งที่คณะกรรมการ 3 ท่านนี้ วิพากษ์วิจารณ์กันเอง (กระซิบกระซาบกัน) ทั้งๆ ที่อยู่ต่อหน้าผู้เข้าแข่งขัน โดยที่ไม่ให้ผู้เข้าแข่งขันได้ยินเสียงนั้น ดังกรณีการออกฉันทนาของนภัทร อินทร์ใจเอื้อ (กัน) ผู้เข้าแข่งขันปี 6 หมายเลข H 1356 ที่เคยมาแข่งขันในรายการ

ปี 5 โดยร้องเพลงลูกกรุง แต่มาในครั้งนี้นักเขาได้เปลี่ยนแนวเพลงที่จะมาใช้แข่งขัน เนื่องจากต้องการขึ้นไปบนเวทีการแข่งขัน และได้ชื่อว่า “เดอะสตาร์” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ปีนี้อยากร้องเพลงป๊อปครับ คือปีที่แล้วพี่เพชรเค้าคอมเมนต์ว่า เพลงลูกทุ่งเนี่ยมันยาก ก็เลยแบบว่า อยากลองเปลี่ยนดู เหมือนกับว่าเป็นอะไรที่ทำหายด้วยครับ เออ อยากทำความฝันตัวเองอะครับ เพราะว่าความฝันก็คือ อยากได้เป็นเดอะสตาร์ แล้วก็อยากได้เข้าเวทีเดอะสตาร์ ขึ้นเวทีเดอะสตาร์”

(นภัทร อินทร์ใจเอื้อ 2553)

เมื่อสิ้นเสียงร้องเพลงของนภัทร อินทร์ใจเอื้อ (กัน) จบ คณะกรรมการทั้งสามท่านก็ได้แสดงการวิพากษ์วิจารณ์ โดยคณะกรรมการต้องทำการพูดคุยกันเอง ก่อนที่จะประกาศผลให้ผู้เข้าแข่งขันทราบ ดังนี้

“กันเป็นคนทีร้องเพลงแล้วแบบว่า แม่ยกต้องชอบอะ จริงๆ หูตามันแพรวพราว มันดูมีเสน่ห์ บอกไม่ถูกแล้วหน้าตาดีมากขึ้นตลอดเลย เออ ยิ่งดูยิ่งเพลินหนะ ยิ่งดูแล้วยิ่งต้องให้พวงมาลัย”

(อรนภา กฤษณี 2553)

“พี่ชอบคราวที่แล้วมากกว่า สำหรับน้ำตาแสงได้ คราวนี้ดูแยไปเลยในเพลงลูกกรุง แต่ว่าเพลงป๊อป เออ ไม่เลว แต่อย่างไรก็ยังไม่ถึงสัญชาติญาณความเป็นลูกกรุงในเพลงป๊อป แสดงว่าอะไรรู้มะ พี่แพ้เสียงคุณหนะดี ต้องเอาดีซักทางนึง ชอบทางไหนหละ”

(สุริศักดิ์ ภัคดีเทวา 2553)

“กันต้องลองเวจดีๆ เพราะความสามารถของกันเนี่ย มี เวลาเรามีตัวอย่างนึง พอเราจะหันไปหาอะไรอีกอย่างนึง เพราะเราคิดว่ามันน่าจะใช่ หรืออะไรก็ตามเนี่ย สิ่งที่เกิดขึ้น คือ ทำให้เราลืมส่วนของเราตรงนี้ เหมือนที่พี่โจพูด พี่จำได้ว่าครั้งนั้นเนี่ย พี่ค่อนข้างประทับใจ แต่ ณ วันนี้ พี่ไม่ได้ประทับใจเลย ป๊อปเนี่ย สำหรับคุณเนี่ย ประมาณนึงนะครับ ในขณะที่ลูกทุ่งหรือลูกกรุง หรืออะไรก็

ตาม วิธีการร้องแบบดั้งเดิม คุณ ซึ่งเคยดีกว่าเนี่ยะ ตอนนี้น้ำมันลดลงไปแล้ว ทีนี้ก็
วายเป็นวงละสิ ประมาณนี้ทั้งสองอย่างเลย แล้วมันจะเป็นยังไง”

(เพชร มาร์ 2553)

จากนั้นสุริศักดิ์ ภักดีเทวา (โจ้) ก็ได้กล่าวกับผู้เข้าแข่งขัน (นภัทร อินทร์ใจเอื้อ) ว่า
“เดี๋ยวนะ” (สุริศักดิ์ ภักดีเทวา 2553) แล้วคณะกรรมการทั้งสามคนก็พูดคุยกัน ภายใต้การจ้องมอง
ของนภัทร อินทร์ใจเอื้อ (กัน) โดยมีเสียงของภคชนท์ ไวอ่อนศรี (แฟรงค์) บรรยายเหตุการณ์นี้ว่า

“คุณกันได้โชว์ความสามารถต่อหน้าคณะกรรมการไปแล้ว แต่ดู
เหมือนว่าผลงานของคุณกัน จะไม่ค่อยเป็นที่ประทับใจของคณะกรรมการ
ซักเท่าไร จนเกิดการถกเถียงกันขึ้น”

(ภคชนท์ ไวอ่อนศรี 2553)

ในบางครั้งผู้เข้าแข่งขันยังไม่ทันแสดงจบ คณะกรรมการก็บอกให้หยุดการแสดง
ดังกรณีของต้น เชษฐา ผู้เข้าแข่งขันของภาคใต้ในรายการปี 5 ที่เพชร มาร์ (เพชร) ได้ชูมือทั้งสอง
ข้างขึ้นเหนือศีรษะ นั่นหมายถึงว่า ให้ผู้เข้าแข่งขัน “หยุด” ร้องเพลง จากนั้นอรนภา กฤษณี (ม้า) ก็
กล่าวว่า

“ขอบคุณมากที่จบ อิม เชษฐา ต้องขอบอกว่าน่าเสียดายหน้าตา
เธอมากเลยนะ เป็นคนหน้าตาดีดีนะ ยังลุ่มอยู่เลยนะ พอเดินเข้ามานะ เออ เสียง
เพราะๆ นะ มันจะไปด้วยกันได้อย่างดีเลยนะหน้าตา แล้วแบบว่ากรที่จะเป็น
นักร้องนี่นะ มันจะต้องทำอะไรก็ได้ที่คนฟังมีความรู้สึกสนใจคนร้องเพลง เชื่อมัย
ตั้งแต่เพลงแรกมานะ พี่เบื้อมาก (ลากเสียงยาว) เลยอะ เวลาเธออยู่บนเวที เธอจะ
เอาคะแนนมาจากไหน จากประชาชนได้ยังไง แล้วเธอ จะไปคอนเสิร์ตได้ไง มัน
ยาก”

(อรนภา กฤษณี 2552)

การวิพากษ์วิจารณ์ของคณะกรรมการทั้งสามท่านนั้นอาจเป็นไปตามวัตถุประสงค์
ของถกเถียงวิวัตติ วีรธรรม ผู้อำนวยการผลิตรายการนี้ ที่ต้องการเน้นย้ำให้เห็นถึงคุณภาพของการ
คัดเลือกของรายการ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว” ดังต่อไปนี้

“เมื่อก่อนเวลาเราจะสร้างนักร้องสักคน ขึ้นตอนแรกๆ ก็ทำรีเสิร์ชซึ่งเสียค่าใช้จ่ายเยอะ และคนที่เราสุ่มตัวอย่างก็มีจำนวนไม่มากนัก แต่รูปแบบของรายการเดอะสตาร์ เหมือนเป็นการรีเสิร์ชกับคนไทยทั้งประเทศเลย จุดเด่นของเดอะสตาร์คือ คุณภาพ เรามีกรรมการคัดเลือกอย่างเข้มข้น กว่าผู้แข่งขันจะเข้ามาถึงรอบสุดท้าย เวลากรรมการคอมเมนต์อาจจะดูรุนแรงไปบ้าง แต่คำวิจารณ์ต่างๆ ล้วนทำให้เกิดคุณภาพตามมา”

(ถกเถียงติ วีรวรรณ 2552, 204)

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้มีโอกาสสัมภาษณ์ชานเนล เกียรติไพบูลย์ (เนตร) ผู้เข้าแข่งขันของรายการปี 6 ในภาคใต้ หมายเลข 1493 ถึงประเด็นที่เขาสามารถเป็นหนึ่งใน 19 คน จากผู้เข้าแข่งขันจำนวนหลายพันคนเพื่อเข้าแข่งขันในรอบการคัดเลือกเป็นตัวแทนภาค รวมถึงบรรยากาศในการแข่งขัน แสดงศักยภาพ และเสียงดังต่อไปนี้

ภาพที่ 39 – 40 ชานเนล เกียรติไพบูลย์ และชานเนล เกียรติไพบูลย์ กับผู้วิจัย ตามลำดับ (ผู้วิจัย)

“เจอคนที่คัดเลือกวันแรกมาถือกล้องอยู่ด้วย ตกลงเป็นสตาฟหรือกรรมการกันแน่ เนตรก็โดนสัมภาษณ์ด้วย แล้วคนที่ถือกล้องก็ถามว่าใคร คำก็ตอบว่า “ไม่รู้” กูอยากจัด เนตรว่าเนตรเป็นคนสุดท้ายที่เค้าจะเอาแน่เลย เพราะเบอร์

หลังเนตรไม่มีใครได้เลย แล้วก็ที่จริงประวัติเนตรก็ไม่น่าสนใจเลยด้วย เนตรว่า 19 คนนั้น แล้งแล้ว คือ แผลก เสียงดี สวย และเอามาเพื่อคัดออก เนตรไม่ชอบความรู้สึกนี้เลย เพราะมันเป็นวงการมา... รออยู่ประมาณชั่วโมงนึง เหมือนสามคนนั้นเป็นพระเจ้าเลย พอเข้าไปในห้องออกก็ร้องเพลง พอร้องจบเพชรก็บอกว่าง่วงนอนหนะ น่าเบื่อ ม้าถามว่ามาปีแรกหรือ ก็บอกว่าปีที่สามแล้ว ม้าก็ทำตาโตแล้วถามว่าฝึกอะไรมาบ้าง เนตรก็ตอบว่าก็มีร้องเพลงชมรม ม้าก็บอกว่าต้องฝึกอย่างจริงจังนะ กว่าจะมาถึงจุดนี้ได้ ตอนนั้นเนตรก็ยิ้มอย่างเดียว เพชรให้ลองร้องเพลงเร็ว ร้องได้แป๊บเดียวก็บอกให้หยุด ม้าบอกว่าไม่เข้า ไม่ใช่ซะ เนตรใช้มัย อายุ 19 ปี อายุยังน้อย น่าเสียดาย คุณยังหาแนวเพลงของตัวเองไม่เจอ คุณยังร้องเพลงทั่วไป ต้องไปหาแนวเพลงของตัวเอง ส่วนโจ้บอกว่าคุณเสียงดี แก้วเสียงคุณดี แต่ต้องไปฝึกสเกลคุณไม่มั่นใจ ผมเห็นตั้งแต่แนะนำตัวแล้ว แต่ผมชอบเวทาคูณตอนนี่ที่คุมองผม คุณไม่กลัวใคร แต่ตอนร้องเพลงไม่ใช่เวทาคูณนี้ ดูไม่มั่นใจ แล้วเพชรก็พูดว่าความมั่นใจมันไม่ได้ฝึกกันง่ายๆ บางคนก็มีมาเองตั้งแต่เกิดแล้ว ก็บ่นๆๆ เหมือนในทีวี เปิดตัวคนแรกก็น่าเบื่อแล้ว แล้วต่อไปจะเป็นยังไง ผมเสียดายด้วยคุณไม่ได้ไปต่อ”

(ชานาเนตร เกียรติไพบูลย์ 2552, สัมภาษณ์)

สถานการณ์ข้างต้นที่ชานาเนตร เกียรติไพบูลย์ได้เล่านี้ มิได้ถูกนำมาออกอากาศแต่ก็ชี้ให้เห็นว่าภาพที่ถูกนำออกอากาศนั้นก็มิได้มีความแตกต่างกับภาพที่ไม่ได้ออกอากาศกันโดยสิ้นเชิง เพียงแต่อาจมีภาพการแข่งขันบางส่วนที่มิได้นำออกอากาศเท่านั้น สอดคล้องกับมโนทัศน์ของอकिन รพีพัฒน์ และคณะ ที่กล่าวถึงปรากฏการณ์ของภาพ “หน้าบ้าน” (front region) ของคนที่ต้องการจะปกปิดซ่อนเร้นบางสิ่งบางอย่าง เพื่อปกป้อง และรักษา “หน้าตา” ของเขา โดยเกิดจากการ “ปรุงแต่ง” หรือการ “นำเสนอ” (อकिन รพีพัฒน์ และคณะ 2544, 51) และจากทฤษฎีของ Edward Soja (1996) ที่ว่า “ผู้คนไม่ใช่อยู่แค่ในโลกความเป็นจริง (real) คือโลกที่เรารับรู้ (perceive) หรือโลกแห่งจินตนาการ (imagined) คือโลกที่เราจินตนาการขึ้น (conceive) อย่างใดอย่างหนึ่งเท่านั้น หากแต่เราอยู่ (live) ในโลกที่ทั้งความเป็นจริงและจินตนาการผสมผสานกัน (real - and - imagined)” (สมสุข หินวิมาน 2541, 148) ทำให้เห็นว่ารายการนี้เป็นพื้นที่สาธารณะที่มีผู้แข่งขันเป็นผู้ดำเนินเรื่อง และเป็นเสมือนเจ้าของพื้นที่นี้ที่ได้ร่วมกันสร้างสรรค์เรื่องราวภายใต้การบันทึกภาพโดยทีมงาน เกิดเป็นพื้นที่ที่ดูราวกับว่าเป็นธรรมชาติของโลกใบนี้

นอกจากนี้ยังมีเรื่องเล่าจากเสียงของผู้เข้าแข่งขันในสนามการศึกษาภาคใต้ที่แสดงถึงความคลั่งใคลงใจในช่วงเวลาของการออ디션และเกิดคำถามตามมา เช่น ผู้ที่เป็นคณะกรรมการในการออ디션รอบแรกนั้นเป็นใคร ดังคำถามของแจ็กกรุงเทพฯ (นามแฝง) ชายหนุ่มผู้ผิดหวังมาจากการแข่งขันในภาคกลาง จึงเดินทางไกลมายังอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ดังนี้

“ที่เข้าไปร่อนนั้น ไม่ใช่กรรมการนะ เป็นทีมงาน ที่กรุงเทพฯ เค้าไต่สูท แต่งตัวดูดี ไม่ใช่แบบนี้เลย แล้วคิดว่าเค้าจะเอาใบสมัครในกล่องขึ้นมาอีกมัย ช่วยจริงๆ เลย ได้เข้าตอนที่กรรมการพักกินข้าว รอบแรกเอาดวงทั้งนั้น ดูอย่างไอฮ้วนปีก่อนที่ร้องเพลงญี่ปุ่น เข้ารอบเจอโจ้มี้าเพชร ไต้งยะ แล้วเบอร์ก่อนหน้าพวกเรา มันประมาณ 300 พอถึงเราเข้ามาเป็น 800 ไต้งยะ สงสัยคนมาสมัครน้อย เลยจะเอาออก ทำให้ดูเหมือนมีคนมาเยอะๆ อย่างที่กรุงเทพฯ จากเค้าพันกว่าคน เอาสี่ร้อยคน แล้วคัดให้เหลือ 38 คน มีคนเดินไปอย่างถูกเผา ได้เข้ารอบด้วย โครตแข็งเลย นั่งรถมาตั้งนาน ร้องให้ใครฟังก็ไม่รู้”

(แจ็กกรุงเทพฯ (นามแฝง) 2552, สัมภาษณ์)

การที่ผู้เข้าแข่งขันตั้งข้อสังเกต หรือตั้งคำถามว่าคณะกรรมการในการคัดเลือกรอบแรกสุดนั้นอาจเป็นเพียงแค่งานของราชการเท่านั้น ซึ่งไม่มีหน้าที่และความสามารถในการตัดสินผู้เข้าแข่งขัน ในขณะที่ผู้เข้าแข่งขันอีกหลายคนได้เข้าออ디션กับครูสอนร้องเพลงที่มีชื่อเสียง ทำให้เห็นถึงความไม่ชัดเจนในรายละเอียดของการแข่งขัน

แม้ว่าการออ디션จะทำให้ผู้เข้าแข่งขันบางคนเกิดความสงสัยขึ้น แต่ก็มิอาจหาข้อพิสูจน์ถึงความจริงได้ และในที่สุดก็ต้องได้รับคำตัดสินจากคณะกรรมการ โดยเพชร มาร์ (เพชร) กล่าวว่า “ยินดีด้วยครับ คุณได้ไปต่อ” หรือ “เสียใจด้วยครับ คุณไม่ได้ไปต่อ” เป็นการบอกให้ผู้เข้าแข่งขันทราบว่าตนเองได้เข้ารอบต่อไปหรือไม่หลังจากการแสดงเสร็จสิ้น

กล่าวได้ว่าห้องออ디션ไม่ได้เพียงห้องสี่เหลี่ยมที่ใช้สำหรับการแสดงของผู้เข้าแข่งขันในรายการ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว” เพื่อให้คณะกรรมการได้ชมเพียงแค่การร้องเพลง การเต้น การเล่นดนตรี หรือการแสดงความสามารถอื่นๆ เท่านั้น แต่ยังทำให้ได้ยิน “เสียง” ที่เปล่งออกจากผู้เข้าแข่งขันที่แสดงความสามารถของผู้เข้าแข่งขันที่จะสร้างพื้นที่ทางสังคมผ่านเรื่องเล่าเรื่องราว และความสัมพันธ์ที่มีความเป็นอันระหว่างพวกเรา (ผู้เข้าแข่งขัน) และคนอื่น (คณะกรรมการ และทีมงาน)

1.3 เปล่งจากใต้ชายคาเดียวกัน

ผู้ที่คณะกรรมการคัดเลือกในการแข่งขันรอบสุดท้ายมีจำนวนทั้งสิ้น 8 คนจากผู้เข้าแข่งขันทั้งหมดในแต่ละปีนั้น เรียกว่า “แปดคนสุดท้ายของรายการ” ซึ่งต้องเข้าเก็บตัวในกรุงเทพฯ อาศัยอยู่ในบ้านเดียวกัน ทำกิจกรรมต่างๆ ตามที่รายการกำหนดไว้ร่วมกัน ทั้งนี้ผู้เข้าแข่งขันจะมีหมายเลขประจำตัวการแข่งขัน (ใหม่) นั่นคือ หมายเลขหนึ่งถึงแปด เห็นได้จากเสียงแนะนำตัวผู้เข้าแข่งขันของภคชนก โวอ่อนศรี (แฟรงค์) ต่อไปนี้

“จากจำนวนคนมีฝันกว่า 20,000 คน ทั่วประเทศ ตอนนี้เราได้แปดคนสุดท้ายของเดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาวปี 6 แล้วครับ แล้วตอนนี้พวกเค้าทั้งแปดคนก็มีหมายเลขประจำตัวในการแข่งขันแล้ว หลังจากนั้นการตัดสินใจ ใครจะไปได้ไปต่อ หรือไม่ได้ไปต่อ ไม่ได้ขึ้นอยู่กับกรรมการทั้ง 3 ท่านอีกต่อไป แต่ขึ้นอยู่กับคุณ คนไทยทั่วประเทศ ผ่านกำลังใจและคะแนนโหวตของพวกคุณ คนที่คุณรัก คนที่คุณเชียร์ จะได้หมายเลขอะไรกันบ้าง ถ้าพร้อมแล้วไปชมพร้อมๆ กันครับ”

(ภคชนก โวอ่อนศรี 2553)

ผู้เข้าแข่งขัน “แปดคนสุดท้าย” ของรายการต้องอยู่ร่วมกันในพื้นที่ ดังการศึกษาของอภิญา เพื่อพิสูจน์ ท้าว่าพื้นที่นั้นมีได้เป็นเพียงพื้นที่ทางกายภาพที่ “ว่างเปล่า” หรือ ปลอดภัยจากการให้คุณค่า ไม่ได้ขึ้นอยู่กับหรือรับใช้ผลประโยชน์ของใคร (อภิญา เพื่อพิสูจน์ 2543, 65 – 66) เท่านั้น หากแต่อยู่ภายใต้โครงสร้างต่างๆ ได้แก่ กฎกติกาในการแข่งขัน ความเป็นพื้นที่สาธารณะ คำวิพากษ์วิจารณ์ การเรียน รวมทั้งการตัดสินใจจากผู้ชม โดยมีความสัมพันธ์ระหว่างผู้เข้าแข่งขัน ดังทัศนคติของงาน อดิวัฒนสิทธิ์ และคณะ ที่กล่าวถึงพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกต่อกัน หรือปฏิสัมพันธ์ในสังคมนั้น ไม่ว่าในระดับบุคคลหรือระดับกลุ่ม โดยทุกรูปแบบเป็นรูปแบบการกระทำตอบโต้ อาจเกิดจากความสัมพันธ์โดยตรงหรือโดยอ้อมก็ได้ (งาน อดิวัฒนสิทธิ์ และคณะ 2540, 58 - 59) ซึ่งพฤติกรรมต่างๆ เหล่านี้ไม่สามารถแยกประเภทได้ชัดเจนว่าเป็นการกระทำรูปแบบใด

ภาพเสมือนที่เห็นได้จากรายการทำให้ทราบว่าเมื่อได้ผู้เข้าแข่งขันแปดคนสุดท้ายของรายการที่เป็นตัวแสดงเอก แล้วพวกเขาก็ได้ทำกิจกรรมร่วมกันในช่วงเวลาต่อมา การเรียน ร้องเพลง เต้น และการแสดงกับครูผู้เชี่ยวชาญในแต่ละด้าน โดยอาศัยอยู่ร่วมกันในบ้านที่มีการบันทึกภาพเพื่อแพร่ภาพทางโทรทัศน์ เกิดเป็นพื้นที่ทางสังคม ที่เต็มไปด้วยมิตรภาพ ความรู้สึกที่

หลากหลาย ได้แก่ ความกดดัน ความสนุกสนาน ความรัก ความสุข ความซาบซึ้งใจ และความผูกพัน ที่ปรากฏบนเวทีสาธารณะ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว” แสดงได้ดังต่อไปนี้

ณัฐนิชา ทิพยมณฑล (แป้ง) ผู้เข้าแข่งขันแปดคนสุดท้ายของรายการปี 4 ได้กล่าวหลังจากการซ้อมร้องเพลงกับวงดนตรีเพื่อใช้ในการแสดงสดบนเวทีคอนเสิร์ตในวันเสาร์ แสดงให้เห็นถึงความรู้สึกกดดันของผู้เข้าแข่งขัน ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“คิดตามที่พ่อบอกไว้ ว่าอย่าเครียดกับงานเลย มันไม่ใช่แค่ความรู้สึกยาก คือความรู้สึกกดดันนิดนึง ที่ว่าเราจะต้องมาแข่งกับคนที่อยู่ด้วยกันทุกวัน”

(ณัฐนิชา ทิพยมณฑล 2551)

ผู้ผลิตรายการได้จัดกิจกรรมต่างๆ ให้ผู้เข้าแข่งขันได้ทำร่วมกัน ดังตัวอย่างเหตุการณ์ในโอกาสวันสงกรานต์ รายการได้ให้ผู้เข้าแข่งขันสี่คนสุดท้ายของรายการปี 5 กล่าวคือ พชร ธรรมมล (ฟลุค) สิงห์รัตน์ จันทร์ภักดี (สิงโต) พงศธร สุภิญโญ (ติว) และเหมือนแปรรพณะบุตร (กิ้ง) ไปพักผ่อนที่เขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา พวกเขาได้ร่วมกันเล่นสนุกเกอร์ ฟุตบอล การวิ่งออกกำลังกาย นั่งเรือ ขับรถแข่ง การขี่ม้า และการเล่นน้ำสงกรานต์ เป็นต้น เกิดเสียงหัวเราะและเสียงกรี๊ดที่แสดงถึงความสนุกสนาน นอกจากนี้พวกเขาก็ได้เล่นน้ำกันอย่างสนุกสนานอีกด้วย ดังคำกล่าว “ก็สนุกครับ สนุกมาก” (สิงห์รัตน์ จันทร์ภักดี 2552) สอดคล้องกับคำกล่าวต่อไปนี้

“พี่กิ้งเหมือนเค้าไม่ใช่คนไทยอะครับ เหมือน เหมือนเค้าไม่เคยเล่นสงกรานต์ครับ ตื่นมายังไม่ทันอะไร พี่กิ้งถือปืนฉีดน้ำ คนอื่นยังแบบว่าไม่คิดจะเล่น แต่พี่กิ้งแบบว่า ออกมาเล่นๆๆ ไล้ยิงคนโน้น คนนี้ จนแบบสิงโตก็เริ่มไปเล่นกับพี่กิ้งครับ เพราะว่าสงสารพี่กิ้งครับ พี่กิ้งไม่มีคนเล่นด้วย”

(พชร ธรรมมล 2552)

กิจกรรมในวันสงกรานต์ข้างต้น แสดงให้เห็นว่า การที่พวกเขาจะต้องทำการแข่งขันกัน แต่พวกเขาก็ยังเล่นกันได้อย่างสนุกสนาน จนดูราวกับว่าไม่ได้เป็นคู่แข่งกันนั้น เป็นการนำเสนอภาพของความสัมพันธ์ระหว่างผู้เข้าแข่งขันในช่วงเวลาที่ทีมงานผู้ผลิตรายการได้จัดการและวางแผนไว้ก่อนแล้ว ซึ่งบางเหตุการณ์ก็ดูเหมือนว่าไม่ได้มีการเตรียมการไว้ก่อน ดังเช่น

เหตุการณ์ที่เหมือนแพร พานะบุตร (กิ้ง) และฉัฐมน กฤษณคุปต์ (นัท) ผู้เข้าแข่งขันในรายการปี 5 ได้แสดงความรักต่อกัน โดยสามารถสื่อกันได้แม้จะไม่ได้พูดกันด้วยภาษาที่ใช้ทั่วไป ตามโจทย์ที่เตี้ย ฉัฐคม (นามแฝง) ผู้สอนด้านการแสดง กล่าวดังนี้

“คือ เราไม่สนใจว่าคำพูดนั้น จะพูดว่าอะไร แต่เราสนใจความหมายที่มันอยู่ได้คำพูดนั้น ว่าความหมายมันคืออะไร แต่จะเป็นภาษาพูดบ้าง อะไรก็แล้วแต่ ช่างหัวมัน”

(เตี้ย ฉัฐคม (นามแฝง) 2552)

ภาพที่ได้เห็นจากห้องเรียนการแสดงของเหมือนแพร พานะบุตร และฉัฐมน กฤษณคุปต์ นั้น คือ พวกเขาได้พูดกัน หัวเราะกัน จากนั้นก็ร้องไห้ แล้วก็โผล่เข้ากอดกัน โดยคำพูดในชั้นเรียนนั้นไม่สามารถเข้าใจกันได้ทั่วไป ซึ่งพวกเขาต่างก็ได้ให้คำอธิบายถึงเหตุการณ์ดังกล่าวอย่างสอดคล้องกัน ดังนี้

“ไม่รู้น้องนัทคุยเรื่องเดียวกันปะ แต่ของกิ้งคิดประมาณว่า เราคุยกันเรื่องแบบว่า ที่เราทำด้วยกัน มันตกลงอะ มันก็คิดถึงเรื่องแบบว่า มันต้องจากกัน อะไรแบบนี้แหละ ไม่รู้อะ มันมีเรื่องอะไรบางอย่างเหมือนกัน มันคล้ายๆ มันอยู่ด้วยกันตลอด นอนกินนอนเตียงเดียวกัน แล้วมันรู้สึกอะ แล้วก็บอกว่ารักด้วย”

(เหมือนแพร พานะบุตร 2552)

“นัทถามกิ้งว่ากิ้งคิดเรื่องอะไร คิดถึงตอนที่อาบน้ำด้วยกัน ไม่ได้คิดเรื่องอาบน้ำอะ แต่คิดเรื่องแบบนิทานคนนู้นคนนี้ อะ คิดถึงเรื่องสนุก มีความรู้สึกมันตื้นขึ้นมา แล้วแบบว่า เราจำๆ กันอยู่ แล้วอยู่ดีๆ แบบว่า อ้าว แล้วถ้าเราแบบ หมาช่วง โอกาสนั้นไปแล้ว แล้วเราต้องจากกันแหละ ก็ยังไงก็ ถึงจากกันก็รักกันอยู่ดี อะโรยงนี่ คือ ไม่อยากจากกัน”

(ฉัฐมน กฤษณคุปต์ 2552)

เหตุการณ์ข้างต้นมีความคล้ายคลึงกับความสุขที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่พวกเขาซ้อมร้องเพลงกัน โดยมีผู้เข้าแข่งขันแปดคนสุดท้ายของปี 5 เปล่งเสียงร้องพร้อมกับดนตรี ขณะนี้เอง ฉัฐมน กฤษณคุปต์ (นัท) ก็ได้ร้องไห้ขึ้นมา จากนั้นก็ได้ยินเสียงเหม่อม สุกานดา (นามแฝง) ที่

ปรึกษาด้านการร้อง ดั่งขึ้นว่า “ปลอกเพื่อนน้อย เร็วๆ ผู้ชายเข้าไป ไปรักเค้าหน่อยเร็วลูก ... รักกัน” (แห่มม สุกานดา (นามแฝง) 2552) การซ้อมก็ยังคงดำเนินต่อไป ญัฐมน กฤษณคุปต์ก็ได้กล่าวถึงความรู้สึกในตอนนั้นว่า

“ก็ร้องเพลงหนึ่งในไม่กี่คน แล้วมัน แบบว่า คิดถึงความหมาย ตอนแรกก็ยังไม่คิด แต่แบบว่า เออ ร้องกับเพื่อนๆ พอกอดกับเพื่อนๆ ก็ร้องให้ละ คือ ไม่ได้เสียใจ ไม่ได้อะไร ร้องให้เพราะมีความสุข รู้สึกดี แล้ววันนี้เป็นไรไม่รู้ คิดถึงแม่ อะไรอย่างนี้”

(ญัฐมน กฤษณคุปต์ 2552)

ถึงแม้ว่าการปลอกใจของเพื่อนผู้เข้าแข่งขันของรายการปี 5 ข้างต้น อาจจะเป็นไปตามคำกล่าวของผู้สอนก็ตาม แต่ก็ยังมีตัวอย่างของการปลอกใจกัน การเห็นอกใจซึ่งกันและกัน ดังตัวอย่างสถานการณ์ต่อไปนี้ กล่าวคือ เมื่อภคชนท์ โวอ่อนศรี (แฟรงค์) ได้เข้าไปในบ้าน เพื่อแจ้งผลคะแนนของผู้เข้าแข่งขันของรายการปี 4 ในกลางสัปดาห์ให้พวกเขาทราบ ผลปรากฏว่าชยธร เศรษฐจินดา (ตัน) และปวีณสุดา จันทร์เกษ (เม) ได้คะแนนเป็นสองอันดับสุดท้าย ส่วนจิรายุทธ คันธยศ (เม็ก) ได้คะแนนเป็นอันดับที่ 4 (จากผู้แข่งขันทั้งหมดแปดคน) คิดเป็นร้อยละ 10.05 เมื่อแจ้งผลเสร็จแล้วภคชนท์ โวอ่อนศรีก็จากไป ผู้เข้าแข่งขันก็ยังคงนั่งอยู่ที่เดิมพร้อมกับการสนทนากัน ดังนี้

“ที่จะร้องนี้ไม่ได้เสร้านะ แต่แบบ คือ พอมันแบบเห็นว่าคนที่มันพยายาม แล้วแบบ อืม อย่างเนี่ยะ ดีแล้ว นี่โง่รางวัลง”

(ชยธร เศรษฐจินดา 2551)

“ได้กำลังใจจากพี่ต้นนี้แหละ จริงๆ อืม เพราะก่อนหน้านั้น เม็ก เกรียด แต่พี่ต้นทำให้เม็กหัวเราะ สนุกใจ จริงๆ แต่พี่ต้นก็พยายามเหมือนกัน พยายามกว่าเม็กเยอะ ขยันกว่าเม็กเยอะ แต่สิ่งที่ตอบแทน มันอะ พุดถึง พี่ต้น ตั้งใจสุดแล้วอะเนอะ แบบ พี่ต้นเป็นต้นแบบที่สุดแล้วอะ ถ้าถามว่ากำลังใจได้จากไหน ได้จากพี่ต้นจริงๆ ถ้าหากว่าเกรียด แล้วคนที่ทำให้หัวเราะตอนเช้า แล้วแบบ เริ่มคุยอะไรอย่างนี้ได้ง”

(จิรายุทธ คันธยศ 2551)

“พี่ไม่อยากให้เครียดไง เพราะเครียดปั๊บ เราก็จะไม่รีแล็กซ์ ต่อการทำงาน นึกออกปะ องค์กรวมคือ เราแปดคนเนี่ยะ มาด้วยกัน ถูกปะ เข้าใจปะ เราก็ปลุกวิ่ง คือ เราช่วยกัน ซึ่งถ้าเกิด สมมติมีคนนึงเครียดอย่างเงี้ยะ มันก็จะกลายเป็นว่าอีกเจ็ดคนก็ไม่สนุกหรอก เก๊ทปะ เออ แม็กเค้าเครียดไข่ม้อยแก้ม แก้มก็บอกว่า อิมพีแม็กเครียด”

(ชยธร เศรษฐจินดา 2551)

“คือแม็กน้อยใจว่าคอนเสิร์ต มันมาแค่แบบ 10 คน แค่น้อยใจว่าเพื่อนไปไหนหมดวะ ทำไมเพื่อนๆ ที่มหาลัยฯ ไม่มาเชียร์ คือคนอื่นมีโปสเตอร์แล้วแบบแม็ก โบแค่นี๊ยะ คนอื่นโปสเตอร์โบใหญ่ยังเงี้ยะ มันน้อยใจ (ร้องไห้) ... คือบางคนเข้าใจแม็กผิดด้วยใจว่าแม็กแบบมาแย่ง อะใช้อย่างนี้”

(จิรายุทธ คันธยศ 2551)

“เราต้องคิดว่าเราได้กำลังใจจากเค้ามาแล้ว พี่แม็กจริงๆ นะ”

(วิชญานี เปียกลิ่น 2551)

“นี่ไง เค้าเชียร์เราอยู่ที่บ้านนี่ไง ตอนนั้นมันก็คือแบบว่า เข้าใจพิวล์นะ ว่าขึ้นไปแล้วแบบ เอ้อ ป้ายกูมันอยู่ไหน เค้าก็เชียร์อยู่ที่บ้าน เค้าอาจจะแบบ เราก็ไม่ใช่แค่เพื่อนเราเชียร์ นึกออกมั๊ย คนอีกหลายๆ คนที่เห็น แล้วเออพยายามขนาดเนี่ยะ มันก็แบบนึกออกมั๊ย พิสูจน์ให้คนเห็นได้แล้วว่า เราทำได้ นึกออกปะ ... ก็คะแนนออกมาแล้วเห็นปะ คะแนนเนี่ยจริงๆ พี่ก็ไม่ได้เครียดเลยว่าแบบว่า ออกไปมันก็คือ มันเป็นเวลา ณ โมเมนต์นี้ว่า มันจะอยู่ได้นานแค่ไหน อย่างน้อยรอบสุดท้ายเราก็ได้เจอกัน”

(ชยธร เศรษฐจินดา 2551)

เหตุการณ์ข้างต้นนี้ยังทำให้เห็นอีกว่า แม้จะเป็นเพียงระยะเวลาไม่นานที่ผู้เข้าแข่งขันได้อยู่ร่วมกัน แต่ก็เกิดความสัมพันธ์กันขึ้น มีความเห็นอกเห็นใจกัน มีความรู้สึกว่าเป็นพวกเดียวกันขึ้น นั่นหมายความว่ามีการลากเส้นแบ่งว่าผู้ชมรายการเป็นคนละพวกกับพวกเขา (ผู้เข้าแข่งขัน) โดยผู้ชมเป็นพวกที่มีอำนาจในการตัดสินใจว่าผู้เข้าแข่งขันคนใดจะได้อยู่บ้านหลังนี้ต่อไปอีกระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งเมื่อถึงเวลาที่จะต้องมีคนจากบ้านหลังนี้ไปหนึ่งคน ก็จะเห็นได้ถึงความผูกพัน

ที่ผู้เข้าแข่งขันมีให้แก่กัน แสดงดังเหตุการณ์ต่อไปนี้ พชร ธรรมมถ (ฟลุค) และเหมือนแพร พานะบุตร (กิ้ง) นั่งดูอัลบั้มรูปภาพด้วยกันบนเตียง แล้วพูดคุยกัน แล้วพงศธร สุภิญโญ (คิว) ก็นำ ภาพวาดการ์ตูนที่คล้ายเหมือนแพร พานะบุตรมาให้ เมื่อกิ้งได้เห็นรูปก็ร้องไห้ แล้วมากอดคิว โดยมีสิงโตจ้องมองอยู่ กิ้งก็พูดว่า

“คือ มันเป็นรูปที่แบบ ไม่ได้ตั้งใจวาด นึกออกปะ คือแบบ อยู่ๆ ยืน แล้วก็แบบวาดเลย ไม่ได้ขอให้อะไร มันก็เลยแบบว่า รู้สึกแบบว่า เข้าใจปะ เออ คือ แบบว่า จนลืมไปแล้ว มันซึ่งอะ เซ็งเลย อยากอยู่บ้านนี้ ไม่ไป (ฟลุค คิว สิงโต ก็ออกจากบ้านช่วยกิ้งถือสัมภาระออกมา) มีของจะให้ทุกคน เป็นอะไรที่น่ารักมาก ไม่รู้สิ เค้าทำมาให้ (กิ้งให้กระเป๋าห้อยคอใบเล็กๆ แก่สิงโต ส่วนสิงโตก็ให้ ผ้าพันคอที่ใส่อยู่กลับคืนไป) ฝากไว้ก่อนเดี๋ยวเอาคืน (แล้วกิ้งก็รำลัดด้วยการกอด กับทุกคน) อย่าลืมคิดถึงกันด้วยนะเว้ย เดี่ยวค่อยเอาคืนนะเว้ย”

(เหมือนแพร พานะบุตร 2552)

การแลกเปลี่ยนของกันของผู้เข้าแข่งขันในรายการปี 5 คือ เหมือนแพร พานะบุตร (กิ้ง) กับสิงห์รัตน์ จันทร์ภักดี (สิงโต) ในวันที่เหมือนแพร พานะบุตร ต้องเก็บสัมภาระออกจากบ้านนี้ไปข้างต้นนั้น เป็นเหมือนสัญญาที่บ่งบอกว่าพวกเขาจะต้องได้เจอกันอีกครั้ง เป็นความรู้สึกอาลัย อารมณ์ ผูกพัน และความซาบซึ้งใจกันระหว่างผู้เข้าแข่งขันของรายการนี้

เรื่องราวของผู้เข้าแข่งขันข้างต้นเป็นการสร้างพื้นที่ทางสังคมด้วยความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในเวทีของการแข่งขัน แต่ผู้เข้าแข่งขันบางคนก็มีความหลังร่วมกันมาก่อนที่จะเข้ามาอยู่ร่วมบ้านเดียวกันนี้แล้ว นั่นคือ บุตรศรัณย์ ทองซิว (น้ำตาล) กับพชร ธรรมมถ (ฟลุค) ผู้เข้าแข่งขันของรายการปี 5 ที่ได้แสดงเรื่องราวผ่านการเรียนในชั่วโมงการแสดง ซึ่งผู้เข้าแข่งขันคนอื่นก็รับทราบ (อยู่ก่อน) แล้ว แสดงดังคำกล่าวต่อไปนี้

“โห มันชัดเจนมาก เหมือนมาจ้ออะ แล้วแบบสายไปแล้วอะ”

(เหมือนแพร พานะบุตร 2552)

“แล้วมัน เป๊ะ เลยด้วย คือ ไซ่เลยอะ ก็พอรู้ดีเทลมาบ้าง ก็ว่าเค้า เคย นิดหน่อย อะ ไรอย่างเนี่ยะ ซ้ำตังกันสมัยสองสามปีที่แล้ว”

(โสฬส อัสวลาภสกุล 2552)

“มันเป็นแบบเด็กๆ เหมือนเพื่อนกันมากกว่า เคยคุยโทรศัพท์กัน
 ครับ ตอนนั้นครับ มีคนอื่น ... เป็นเพื่อนครับ”

(พชร ธรรมมด 2552)

“ก็รู้สึกดีอะ แต่มีอยู่ครั้งนึงที่ช่วงนั้นเค้าหายๆ ไปอะ ไม่รู้ (ยิ้ม)
 เค้าบอก ประมาณว่า เหมือนเค้ายุ่งมาก อะไรซักอย่าง เหมือนที่บ้านของเค้า เค้า
 หายไปซะม๊ยะ หนูก็เลยคิดว่ามันเป็นไปไม่ได้ มันดู ไม่ใช่อะ ก็รู้ก่อนหน้านั้น
 แล้วว่าเค้าดีอะ คือ แบบ เค้าก็รู้ว่าเราดีภาคกลาง ตกใจมาก แบบ เอ้ย ไม่น่าจะ
 เป็นเรื่องจริงได้ แต่ว่าตอนนี้หนูก็ (ส่ายหน้า) เฉยๆ อะ หมายถึง ไม่ได้คิดอะไรกับ
 เค้า มากกว่า แต่หนู (หัวเราะ) แต่หนูไม่ ตอนนี่คือ ไม่อะ ก็จริงๆ ไซ้ม๊ยะ ไม่
 แน่นนอนอยู่แล้ว อะไรๆ ก็เกิดขึ้นได้ หนูไม่ใช่คนที่เข้มแข็ง อะไรมากขนาดนั้น”

(บุตรศรีณย์ ทองชีวะ 2552)

ภาพของผู้เข้าแข่งขันแปดคนสุดท้ายของรายการที่อยู่ร่วมกัน เกิดความสัมพันธ์
 ระหว่างกันภายใต้ความหลากหลายและกฎเกณฑ์ที่ควบคุมอยู่ โดยผู้เข้าแข่งขันทราบว่ามีการ
 บันทึกภาพเพื่อออกอากาศทางโทรทัศน์จากทีมงานที่คอยถือกล้องติดตามไปในทุกพื้นที่ที่ผู้เข้า
 แข่งขันได้ก้าวออกไป ดังทัศนะของอกิน รพีพัฒน์ และคณะ ที่กล่าวว่า ภาพ “หน้าบ้าน” (front
 region) ของคนที่ต้องการจะปกปิดซ่อนเร้นบางสิ่งบางอย่าง เพื่อปกป้อง และรักษา “หน้าตา” ของ
 เขา โดยเกิดจากการ “ปรู้งแต่ง” หรือ “นำเสนอ” (อกิน รพีพัฒน์ และคณะ 2544, 51) โดยการ
 นำเสนอตัวตนของคน เพื่อให้ผู้อื่นได้เห็นหรือได้รู้จัก ก็ไม่ต่างไปจากการเล่นละครเวที นั่นคือ
 “หลังฉาก” (back stage) เป็นตัวตนที่ซ่อนเอาไว้ ส่วน “หน้าฉาก” (front stage) เป็นตัวตนที่ต้องการ
 นำเสนอ ซึ่งทั้งสองส่วนนี้ถูกกันแบ่งไว้ด้วยเวที (สุรางค์ จันทวานิช 2551ก, 130 – 131) ทำให้เห็น
 ว่าความสัมพันธ์ทางสังคมบนเวทีสาธารณะ “เดอะสตาร์ คั่นฟ้าคว้าวาด” ที่เต็มไปด้วยความ
 หลากหลาย ทั้งเรื่องราว อารมณ์ และความรู้สึก ได้แก่ ความสนุกสนาน ความโศกเศร้า และความ
 รัก เป็นต้น ที่พวกเขาได้กระทำการผ่านกล้องที่ใช้บันทึกภาพและเสียง เพื่อนำมาออกอากาศทาง
 โทรทัศน์ในเวลาต่อมา อาจเป็นแค่เพียง “ภาพเสมือนจริง” ก็เป็นไปได้

นอกจากการที่จะต้องใช้ชีวิตประจำวันอยู่ร่วมกัน สามารถเห็นภาพของพวกเขากำลัง
 การซักผ้า การแปรงฟัน การนอน การทำกับข้าว เป็นต้น พวกเขาต้องเรียนและฝึกซ้อมกับครูที่สอน
 การเต้น การร้อง และการแสดง ภายใต้สายตาเดียวกันอีกด้วย โดยผู้ฝึกสอน หรือผู้ที่ได้ชื่อว่า “ที่
 ปรีกษา” ด้านการเต้น การร้อง และการแสดง เป็นผู้สอน ตอบข้อสงสัย ให้คำปรึกษา และคำแนะนำ

กับผู้เข้าแข่งขัน ดังตัวอย่างการเรียนเด่นของ บุตรศรีณีย์ ทองชิว (น้ำตาล) ผู้เข้าแข่งขันแปดคนสุดท้ายปี 5 โดยมีตุ๊กตา กัณยารัตน์ (นามแฝง) เป็นผู้สอน และตอบคำถามของน้ำตาล แสดงดังกล่าวต่อไปนี้

“อย่างนี้เอามาจากไหน (ตุ๊กตาดยกไหล่ขึ้นและลง พร้อมกับโยกคอไปมา) ไม่ เอาเลย ไม่เอาทั้งสิ้น หนูไม่ใช่แขกอินเดีย ... ซ้ายก่อนคะ อ้มยังต้องถามอีกเหรอเนี่ย เอ๊ะ หนูฉลาด น้อย หรือไม่เข้าใจ หรือยังไงคะ ... เวลาโซโล่พลิกตัวยังไงคะ ไม่ใช่แรงๆ พี่ให้ตีวง ไม่ใช่เดินมาแบบนี้ นี่หนที่สี่ เอาใหม่ ... เดินออกก็ไม่เดิน เดินกลับก็ไม่เดินบอกแล้วนี่ครั้งสุดท้าย ตั้งสติดีๆ หนูมองกระจกตลอดเวลา หนูมองหน้าตัวเองทำไมคะ ส่องมาทั้งวันตั้งแต่เช้าแล้ว ตอนนี่ก็ต้องจำให้ได้แล้วว่าเดินตรงไหน พี่ไม่ตกลงด้วยแล้วนะ เพื่อนๆ รออยู่ พี่จะไม่เครียด แต่หนูจะต้องเครียด ไม่ใช่พี่”

(ตุ๊กตา กัณยารัตน์ (นามแฝง) 2552)

การแนะนำหรือให้คำปรึกษาของผู้สอน อาจเป็นการชี้ชวนให้ผู้ชมได้เห็นตามที่ครูต้องการ หรือเป็นความพยายามบอกให้ผู้เข้าแข่งขันทราบถึงรสนิยมของผู้ชมรายการนี้ก็เป็นได้ ดังคำกล่าวของจิบ ชยากร (นามแฝง) ผู้เป็น “ที่ปรึกษาด้านการแสดงบนเวที” ที่กล่าวกับเหมือนแพรวพานะบุตร (กิง) ผู้เข้าแข่งขันแปดคนสุดท้ายปี 5 ดังนี้

“อันนี้มันเป็นเพลงโซวเสียง ดังนั้นหนูต้องแบบ ประโยคแรก หนูต้องเอาให้แบบ สะกดคนดูให้ได้นะครี๊บ คนดูชอบๆ แล้วยังเราตัวเล็กๆ แล้วพลังเสียงได้ คนดูก็จะแบบ เฮ้ย เก่งจังเลย คอนเสิร์ตเปิดตัวอะ มันต้องให้คนดูรับรู้ ว่า นี่คือ ตัวเล็ก เสียงดี พลังเสียงสุดยอด”

(จิบ ชยากร (นามแฝง) 2552)

แม้ว่าผู้เข้าแข่งขันได้ผ่านการเรียนจากที่ปรึกษาด้านต่างๆ แล้ว แต่ก็ดูเหมือนว่าการแสดงของพวกเขา ก็ยังไม่เป็นที่พอใจของผู้สอน ดังเช่นเหตุการณ์ของผู้เข้าแข่งขันทั้งแปดคนในรายการปี 5 ที่ซ้อมบนเวทีการแสดงในงานแถลงข่าวเปิดตัว โดยมีคณะผู้สอนนั่งชมอยู่ที่เก้าอี้ด้านล่างเวที แนะนำการแสดงของพวกเขา ดังต่อไปนี้

“เฮ้ย งานโรงเรียนหรือ อันนี้งานโรงเรียนมัธยมแถวไทรบุรีเล่า เนี่ย อันนี้ซ้อมมาแล้วหรือครับ อันนี้ซ้อมอย่างหนัก อย่างทุกคนพยายามสุดความสามารถแล้วหรือ ถาม ... ขอโทษนะครับนี้จะเล่นอยู่แล้ว คุณมาพูดอย่างนี้ มันไม่สายไปหน่อยหรืออะ โห โคตรกระจอกเลยปีนี้ ... มันเหมือนไม่ได้โชว์เป็น โชว์เดียว มันต่างคนต่างไป อะไรไม่รู้อะ เออ น้ำตาลยังอ่อนกว่าเพื่อนๆ เลยนะ ครับ ตั้งแต่ตอนร้องแรกๆ แล้ว น้ำตาลอ่อนมาก เดินก็อ่อนด้วย นี่คือพูดจริงๆ ว่า เห็นได้ชัดเลยว่า ไอ้ที่มันครีโพลงไป เห็นได้ชัดเลย แล้วไอ้ที่ต่างคนต่างไม่ ไม่ส่ง มาเลยนะครับ”

(เตี้ย ฉัฐคม (นามแฝง) 2552)

ในบางครั้งผู้สอนก็มีความเห็นที่แตกต่างกัน อย่างกรณีพี่ตุ๊กตา กัญยรัตน์ (นามแฝง) ผู้สอนการเต้น ส่งเสียงกรี๊ดในขณะที่ผู้เข้าแข่งขันแปลคนสุดท้ายปี 6 ซ้อมร้องและเต้น เพลงเพื่อดาวดวงนั้น เพื่อทำการแสดงบนเวที “เดอะสตาร์ คั่นฟ้าคว้าดาว” แต่หม่อม สุกานดา (นามแฝง) ผู้สอนการร้องต้องการให้ซ้อมอีกแบบหนึ่ง ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“พี่ตุ๊กตาทำเสียงจริงๆ ที่มันมีแน่นอน มันควบคุมไม่ได้ แต่อยาก ให้ลองก่อน ลองไม่มีเสียงกรี๊ดก่อนให้ได้ก่อน ... พี่ต้องการให้เรา แบบไม่กรี๊ด ก่อน เพราะว่าเพิ่งทำได้เมื่อเช้า”

(หม่อม สุกานดา (นามแฝง) 2553)

“พี่ไม่สนอะ เพราะพี่มีความรู้สึก ถ้าพี่หม่อมต้องมาสั่งพี่ว่าห้าม กรี๊ด แล้วหนูอยู่บนเวที หนูจะทำยังไง พี่หม่อมไม่สามารถห้ามคนดูได้ ไม่รู้ สอง อาทิตย์แล้ว อยู่ที่บ้าน พี่ไม่กรี๊ดให้แล้ว เพราะพี่มีความรู้สึก สองอาทิตย์แล้ว คุณร้องไม่ได้ เพลงนี้เพลงของคุณ เมื่อไหร่ได้ เป็นการบ้านของคุณ ร้องไม่ได้ก็ เขียนไป เรื่องของคุณ ขึ้นเวทีก็เขียนไปเรื่องของคุณ เดินไม่ได้ก็เรื่องของคุณอีก สอนแล้ว ซ้อมแล้ว ร้องแล้ว ต้องนอนตีสี่มัย ตีสองยังคิดไม่พอใจมัย ไม่รู้ ไม่มี เหตุผล ถ้าทำไม่ได้ก็ต้องมาเป็นเดอะสตาร์ ประโยคเดียว โน้ตตัวเดียว ทำไม่ได้ ก็ไม่ต้องมา ไม่ไหวแล้ว เมื่อไหร่คะ ไม่ต้องขึ้นแล้ว เวทีอะ คือพี่ไม่เกี่ยวข้องกับการร้อง แต่ขอบอกว่าทนนไม่ไหว เพราะมันคือโชว์ร่วมกันทั้งเต้นและร้อง การ ประกวนนี่คือ การประกวนร้องเพลงคะ แต่ถ้าคุณจะหายใจ โดยเอาจุกคนอื่นมา

หายใจตลอดเวลา คุณไม่มีทางเกิด คุณไม่มีทางประสบความสำเร็จ อะ ทำไม่ได้ก็
ทำไม่ได้ ขอโทษ เพราะว่าชั่วโมงเดินก็เดินไป เดินให้ถูก ร้องไม่ถูกก็ไปว่ากันอีกที
เอาใหม่”

(ตุ๊กตา กันยารัตน์ (นามแฝง) 2553)

ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เข้าแข่งขันนั้นไม่ได้มีเฉพาะในห้องเรียน หรือ
พื้นที่ในการฝึกซ้อมเท่านั้น ดังเช่น บรรยากาศนอกชั้นเรียนที่สิงห์รัตน์ จันทร์ภักดี (สิงโต),
เหมือนแพรว พานะบุตร (กิ้ง), พชร ธรรมมถ (ฟลุค) และพงศธร สุภิญโญ (คิว) ผู้เข้าแข่งขันสี่คน
สุดท้ายปี 5 ได้ไปพักที่บ้านตากอากาศในจังหวัดนครราชสีมาพร้อมกับเหม่ม สุกานดา (นามแฝง)
ผู้สอนการร้อง เนื่องในเทศกาลสงกรานต์ เห็นได้จากคำกล่าวต่อไปนี้

“ครูเหม่มก็ออกมา ด้วยความที่ แบบ อยากให้ครูสนุกด้วย
ผ่อนคลาย ดิวบอกมา มา รดน้ำให้ครูเหม่ม ฟลุคก็เลยเอาสายยางครึ่ง ก็ไปรดน้ำ
ครูเหม่ม (หัวเราะ) ฟลุครู้แล้วชะตาฟลุคขาดแน่ๆ ”

(พชร ธรรมมถ 2552)

เมื่อพชร ธรรมมถ (ฟลุค) นำขันใบเล็กไปรดน้ำที่มือของเหม่ม สุกานดา
(นามแฝง) แล้วเหม่ม สุกานดา (นามแฝง) ก็ได้นำขันใบใหญ่ที่รองน้ำอยู่รดน้ำลงไปบนศีรษะของ
ฟลุค แล้วใช้ขันครอบศีรษะฟลุค จากนั้นใช้มือตีที่ขันทัน โดยมีคิว กิ่ง สิงโตช่วยฉีดน้ำด้วยปืนฉีด
น้ำใส่ตัวของฟลุค

เรื่องราวของผู้เข้าแข่งขันจากได้ชายคาเดียวกัน ทำให้เห็นว่าผู้เข้าแข่งขันเป็นผู้ที่อยู่
ภายใต้โครงสร้าง คือ การเรียนจากที่ปรึกษาด้านต่างๆ อีกทั้งคำวิพากษ์วิจารณ์จากผู้สอนในช่วงการ
ฝึกซ้อม เกิดเป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เข้าแข่งขันกับผู้สอน ในพื้นที่ต่างๆ ได้แก่ บ้าน ห้องซ้อม
บ้านพักตากอากาศ เป็นต้น ที่ไม่ได้มีเพียงกิจกรรมการเรียนการสอนเท่านั้น

ผู้เข้าแข่งขันได้สร้างพื้นที่ทางสังคมในช่วงเวลาของการเก็บตัว หรือการอาศัยอยู่
ภายในบ้านหลังเดียวกัน ผ่านการใช้ชีวิตประจำวันที่ต้องมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เข้าแข่งขันคนอื่น
ครูผู้สอนในแต่ละด้าน เกิดเป็นพื้นที่ทางสังคมที่แฝงไว้ด้วยเรื่องราว เรื่องเล่า และความสัมพันธ์
ภายใต้กฎเกณฑ์ การจัดการ การควบคุม และการบันทึกภาพของทีมงานผลิตรายการ เพื่อให้ตนเอง
มีพื้นที่ยืนอยู่ท่ามกลางการแข่งขันของรายการ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว” ที่ออกอากาศทาง
โทรทัศน์ได้

1.4 ร้อง เต้น เล่นลิ้นบนเวทีคอนเสิร์ต

การถ่ายทอดสดภาพจากเวทีคอนเสิร์ต “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว” นั้น ได้ถูกจัดเตรียมทุกอย่างไว้แล้ว ดังผลการศึกษาของชนัซพร สมหวัง กล่าวคือ ทีมงานต้องเตรียมสถานที่การแข่งขันทั้งหมด ได้แก่ คิวการ์ดสำหรับพิธีกร ซ้อมคิวการประกาศผลเพื่อตรวจมุมมองกล้อง เสียง และแสงไฟ เป็นต้น ส่วนของเวทีจะมีการซ้อมเล่นดนตรีตลอดเวลา พร้อมกับจัดแสงไฟให้เหมือนจริง และในส่วนของผู้เข้าแข่งขันนั้น จะมีการซ้อมเพลงของแต่ละคนก่อน มีผู้ฝึกคอยวิจารณ์จนกระทั่งสุดท้ายจะเป็นการซ้อมใหญ่เหมือนจริงร่วมกับพิธีกร (ชนัซพร สมหวัง 2548, 35)

ถึงแม้ว่าการแสดงทุกอย่างบนเวทีได้ถูกซักซ้อมก่อนออกอากาศแล้วก็ตาม แต่ก็ยังเห็นได้ถึงตำแหน่งแห่งที่ของผู้เข้าแข่งขันบนเวทีนี้ ถือได้ว่าพวกเขาเป็นดาวเด่นของพื้นที่การแข่งขันนี้ ดังคำกล่าวเปิดตัวพวกเขาของภคชนท์ โวอ่อนศรี ดังต่อไปนี้

“แปดคนที่เรียกได้ว่า ฟ้าพันมานานเหลือเกินครับ ท่านผู้ชมครับ จากจำนวนผู้เข้าแข่งขันที่มากขึ้นเรื่อยๆ ต่อเนื่องในทุกปี ปีนี้เรามีผู้เข้าแข่งขันทั้งหมดไม่ต่ำกว่าสองหมื่นคนครับ และเราได้ทำการคัดเลือกให้เหลือเพียงแค่แปดคนเท่านั้น แปดคนที่เป็นสุดยอด แปดคนที่หอบความฝันเพื่อฟ้าพันอุปสรรคชนะคนกว่าสองหมื่นคนมาได้ เพื่อยืนอยู่บนจุดสูงสุด เพื่อความฝัน เพื่อเปล่งประกายบนฟากฟ้า และเพื่อดาวดวงนั้นครับ”

(ภคชนท์ โวอ่อนศรี 2553)

จากนั้นเสียงกรี๊ดของผู้ชมและเสียงดนตรีของเพลงเพื่อดาวดวงนั้นก็ดังขึ้น เป็นสัญญาณว่าถึงเวลาปรากฏกายของผู้เข้าแข่งขัน “แปดคนสุดท้าย” ของรายการปี 6 บนเวทีที่มีแสงสีสดใสตระการตา และเสียงร้องเพลงของพวกเขา ก็ถูกเปล่งออกมา ดังนี้

“ฉันมีความฝัน	และฉันต้องทำให้ได้
จะขอเป็นดาวที่ยิ่งใหญ่	จะเปล่งประกายงดงาม
ฉันจะไม่ท้อ	เพราะฉันคือคนร้องเพลง
จะร้องไปตามที่ใจบรรเลง	ให้เพลงได้คู่ก้องไป”

เสียงร้องเพลงจะเกิดขึ้นในทุกวันเสาร์ในช่วงเวลาของการแข่งขัน โดยมีโจทย์เพลงของการแข่งขันแตกต่างกันไปในแต่ละสัปดาห์ ดังตารางโจทย์เพลงของการแข่งขันในปี 5 ต่อไปนี้

การแข่งขันสัปดาห์ที่	โจทย์เพลงของการแข่งขัน
1	เพลงที่บ่งบอกความเป็นตัวเอง
2	เพลงร็อก
3	เพลงลูกทุ่ง
4	เพลงป๊อปช้าและป๊อบแดนซ์
5	เพลงของรุ่นพี่เดอะสตาร์และเพลงคู่
6	มินิคอนเสิร์ตความยาว 25 นาที
7	มินิคอนเสิร์ตของผู้เข้าแข่งขันสองคนสุดท้าย

ตารางที่ 3 โจทย์เพลงของการแข่งขันในปี 5 (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี 2553)

การกำหนดโจทย์เพลงของการแข่งขันในรายการ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว” เปรียบเสมือนการบ้านที่ให้ผู้เข้าแข่งขันที่มีชีวิตและจิตใจได้คิด และเลือกเพลงที่จะใช้ในการแข่งขัน มิได้มีการบังคับขู่เชิญว่าต้องร้องเพลงนั้นเพลงนี้อย่างบางรายการ ถึงกระนั้นก็มีครูหรือที่ปรึกษาด้านการร้องและการแสดงบนเวทีที่เป็นผู้แนะนำและสรุปบทเพลงที่ผู้เข้าแข่งขันจะใช้ในการแข่งขันของแต่ละสัปดาห์

การแสดงบนเวทีของผู้เข้าแข่งขันในแต่ละสัปดาห์นั้น ได้ผ่านการเรียนและการฝึกซ้อมกับที่ปรึกษาด้านการร้อง การเต้น และการแสดงบนเวทีมาแล้ว เมื่อเสร็จสิ้นการแสดงของผู้เข้าแข่งขันแล้ว คณะกรรมการผู้ที่เคยเป็นผู้ตัดสินได้เปลี่ยนสถานะเป็นเพียงผู้วิจารณ์การแสดงบนเวทีของผู้เข้าแข่งขัน หรือที่เรียกว่า “คอมเมนต์เตอร์” (commentator) ส่วนหน้าที่การตัดสินผู้ชนะเลิศเป็นของผู้ชมเท่านั้น

คณะกรรมการเป็นได้เพียงผู้วิพากษ์วิจารณ์การแสดงของผู้เข้าแข่งขันแปดคนสุดท้ายของรายการในแต่ละสัปดาห์หลังจากที่ผู้เข้าแข่งขันแสดงบนเวทีเสร็จแล้ว โดยการแสดงความคิดเห็นนั้นมีทั้งตำหนิ ชื่นชม และการชี้นำผู้ชมรายการ เห็นได้จากตัวอย่างต่อไปนี้

“ก็เกิดเปิดตัวมาตอนหัวนี้ ไม่ค่อยดีเลยนะครับ แต่ว่าพอเข้าไปอยู่ในเพลงนี้ ความแม่นยำนี้ยังมีพอสมควรนะครับ แต่ว่าในเรื่องของพลัง นี้ยังสงสัยอยู่นะครับ แต่ว่าช่วงท้ายเกิดทำได้ดีมาก แล้วเซอร์คอนคูลิ นะครับ ตัวพี่เอง พี่ยังแบบ เฮ้ย เลย อย่างเงี๊ ผ่ากเกิดไว้หนึ่งนึ่งนะครับ ตอนนี้อยู่เนี่ย เอ้อ อยู่ตรงนี้อยู่ เอ้อ คนจะนึกถึงเกิดว่านี่คือ น้องสาวแก้ว พี่อยากให้เกิด เดินลงจากเวทีเมื่อไหร่ อาจจะอาทิตย์สุดท้าย หรืออะไรก็ตามเนี่ย อยากให้เกิดเดินลง ว่านี่คือ ลูกเกิด นะครับ”

(เพชร มาร์ 2553)

คำกล่าวของเพชร มาร์ (เพชร) เป็นการแสดงความคิดเห็นต่อการแสดงของฉันทักเป็ยกลิ่น (ลูกเกิด) หลังจากการแสดงคอนเสิร์ตเปิดตัวแปดคนสุดท้ายของเดอะสตาร์ในวันเสาร์ที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2553 ซึ่งจากการศึกษาคำวิพากษ์วิจารณ์ของเพชร มาร์ ทำให้เห็นว่าน่าเสียง หรือเสียงร้อง รวมถึงพลังของการแสดงบนเวทีเป็นสิ่งที่สำคัญของการแสดงบนเวทีคอนเสิร์ต

นอกจากนี้ยังมีตัวอย่างการวิพากษ์วิจารณ์ของคณะกรรมการหลังจากจบการแสดงของนวกชมน ชื่นครองธรรม (เกรซ) ที่แสดงให้เห็นถึงมุมมองของคณะกรรมการที่มีความแตกต่างกัน ดังคำกล่าวของอรนภา กฤษณี และสุริศศักดิ์ ภักดีเทวา ที่สร้างอรรถรสแก่ผู้ชมทั้งทางบ้านและในห้องส่งได้เป็นอย่างดี ดังนี้

“ดิฉันก็ยังยืนยันทันอยู่เหมือนเดิมว่า ควรจะไปประกวดนางงามจักรวาล (เสียงผู้ชมในห้องส่งกรี๊ดดังขึ้น) แล้วนี่หรือ คือการที่ทางครอบครัวเธอพยายามผลักดันให้ไปทั้งร้องทั้งเต้น นี่เรียนเต้นมาแล้ว แล้วแค่ทำติดมือ ดิฉันว่าอย่างเนี่ยะ ยังประดักประเดิดเลย ต้องใช้คำนี้ แล้วอีกอย่างนึ่งเนี่ยนะอะ พอเวลาเป็นท่า คือ เวลาคุณเดินไปเดินมาหรือว่าเดินไปเดินมาเนี่ยะ มันดูแล้วมันแบบไม่สบายตา ไม่สบายอารมณ์อะ นึกออกมั๊ยคะ พี่ไม่ได้หมายความว่าดิฉันไม่ชอบคุณหรืออะไร แต่หมายความว่าเรามองด้วยตามเนื้อผ้า ณ ตรงนี้ มันดูแล้วมันไม่สดชื่นสบายตา ดังนั้นเนี่ยต้องไปจัดการกับตัวเองใหม่ แล้วจบสุดท้ายก็เป็นนางงามอะ ดิฉันไม่รู้ว่าจะยังไงแล้ว จริงๆ แล้วน้องเกรซมาอยู่ตรงนี้อยู่เนี่ยะ ถ้าสมมติว่ามีดิฉันเป็นกรรมการคนเดียว คุณไม่มีทางอยู่ได้หนึ่งในแปดคนนี้หรอก”

(อรนภา กฤษณี 2553)

“พี่ไม่เข้าใจว่าเกรซชาตินี้ไปทำกรรมอะไรกับใครไว้ คนเค้าเกลียดเธอไปทั่วประเทศได้เนี่ย ชันไม่เข้าใจจริงๆ หนึ่ง เธอเป็นคนที่หน้าตาดี เป็นคนที่สวย เป็นคนเดียวที่ตั้งแต่มีเดอะสตาร์ ที่สร้างประโยคที่ว่า แล้วพี่ว่าหนูสวยมั๊ยคะ ให้คนจำได้เนี่ยะ ใครจะทำได้แบบเธอได้อะ ชันยังขอยกย่องความศรัทธานี้เลย ทำไมคนเราชอบที่จะเห็นเด็กที่มีความกล้าแสดงออก กลายเป็นเด็กก้าวร้าวเสมอในประเทศเรา พี่มองแล้ว พี่ไม่เข้าใจว่าทำไม (เสียงผู้ชมในห้องส่งปรบมือ) ว่าคนที่บอกว่าสวย แล้วสวยจริง แล้วบอกว่าตัวเองเป็นอย่างนั้น จะเสแสร้งหรือ ว่าหนูๆ ไม่สวย ช่วยบอกว่าหนูสวยมั๊ย เฮ้ย นี่คือความจริงของประเทศเราซะที ที่จะยอมรับว่า เด็กผู้หญิงคนนึงที่มีความตั้งใจ มีความพยายาม แม้จะไม่เก่ง ผู้ในความพยายามสิครับ เห็นในความพยายามสิครับ เอาสูตรสำเร็จมา ใครๆ ก็ทำได้ ที่ไหนก็มีในโลก ร้องคืออยู่แล้ว เรามาดูเด็กที่พยายามจากคนที่ไม่ได้ร้องได้ราว แล้วยืนได้ วิ่งได้ และเต้นได้ในที่สุด คือ เกรซไงครับ ทำให้ได้นะเกรซ”

(สุริยศักดิ์ ภัคดีเทวา 2553)

แต่ในบางครั้งความคิดเห็นของคณะกรรมการก็ดูเหมือนจะมีการชี้นำแก่ผู้ชม ดังเช่นคำกล่าวของสุริยศักดิ์ ภัคดีเทวา ซึ่งเป็นมุมมองที่ได้แสดงความชื่นชมการแสดงของเรื่องฤทธิ์ศิริพานิช ทั้งนี้เป็นความคิดเห็นที่สอดคล้องกับมุมมองของเพชร มาร์ และอรนภา กฤษฎี ที่ได้กล่าวแสดงความคิดเห็นหลังจบการแสดงของเรื่องฤทธิ์ ศิริพานิช (ริท) ผู้เข้าแข่งขันของรายการปี 6 ดังตัวอย่างคำกล่าวต่อไปนี้

“ริทเป็นคนเดียวในแปดคนที่มีเสน่ห์มากที่สุดในเดอะสตาร์ (เสียงกรี๊ดของผู้ชมในห้องส่งดังขึ้น) มองไม่ออกถึงความไม่น่ารักตรงไหน ตั้งแต่ก้าวเข้ามา ตั้งแต่ต้นเพลงจนจบเพลง โอ้โฮย ถ้าพี่เป็นประชาชน ตาย พิณตาย พี่โหวตตายนะครั้บ ไม่คิดหวังเลยที่ริทมา แต่ริทต้องจำไว้เลยว่า สิ่งที่เป็นอันที่ทำให้ริทเสียคะแนน ก็คือคุณภาพเสียง การควบคุมเสียง ซึ่งถ้าเสน่ห์มากจนเกินไปแล้วเราไม่คุมเรื่องเสียง เราตัดสินใจกันไปนอน ที่มันเป็นเสียงจริงๆ แล้วเนี่ย เราอาจจะพลาดพลังแล้วเสียคะแนนนี้ไป แต่หายากนะที่เป็นคนไทย ที่ยิ้มได้เหมือนคนจีนตลอดเวลา ตลอดทั้งเพลง”

(สุริยศักดิ์ ภัคดีเทวา 2553)

“ทะเล้นได้ใจ เอ่อ แต่วันนี้ร้องไม่ค่อยชัดเจนครับ คงเป็นเพราะ
โพลวๆ ที่อยู่ในปากนะครับ เอ่อ จุดเด่นของริทมนะครับ อยู่ที่หน้ารับแขก อยู่
ตลอดเวลา อยากดูริทเวลาร้องเพลงเสร็จนะครับ ดูว่าหน้าหน้าอย่างมัน จะทำหน้าที่
ยังไง ลองนึกสภาพนะครับ เกิดเค้าไปเป็นหมอแล้วหน้าแบบนี้ เดินเข้าไปหาคนไข้
เสียใจด้วยนะครับ คุณเป็นมะเร็ง คุณอยู่ได้อีกห้าเดือน เอา เฮ้ย สู้ๆ นะ อยากดูเรา
ปรับอารมณ์เข้ากับเพลง แต่ว่าถามว่าวันนี้เลือกอารมณ์กับเพลงๆ นี้ คือ ไม่เอา เรา
ดึงเรื่องเสียออกไปก่อน เอาเรื่องการแสดงวันนี้ เขี่ยม”

(เพชร มาร์ 2553)

“น่ารัก ไสซื่อ บริสุทธิ์ ดูแล้วมีเสน่ห์ จับใจมากๆ เลยทีเดียว สิ่ง
สำคัญที่สุดเนี่ย ต้องขอขอบคุณครูที่สอนเดี๋ยวนะ ต้องขอขอบคุณเลยทีเดียวนะ เพราะ
เค้ามองออกเลย มองถึงบุคลิกลักษณะของริทได้อย่างทะลุปรุโปร่งเลยทีเดียวนะ อืม
คุณเนี่ยนะ ก็ตั้งแต่วันแรกเนี่ยนะ ที่กะโหลกกะลา ต้องพูดอย่างเนี่ยะเลยนะ เดิน
เข้ามาเนี่ยนะ แต่แบบความกะโหลกกะลาของคุณเนี่ยมันน่ารัก ดูแล้วมัน คน
บริสุทธิ์จะเป็นอย่างนี้นะคะ ... ทำทางมันดูบริสุทธิ์ (หัวเราะ) ... อ่าๆ โอ๊ย อย่าทำ
ให้ดิฉันเขวซิคะ แค่นี้ดิฉันก็จะเขย่งอยู่แล้ว ดิฉันจะ โอ๊ย ดิฉันจะพูดอะไร ดิฉันลืม
เลยว่าจะพูดอะไร คือ พอมองออก พอทำในลักษณะแบบเนี่ยะ มันก็เลยดู ดูแล้ว
มันดูน่าประทับใจ มันดูเยอะมึน มันดูเยอะ แต่มันดูเยอะในลักษณะของความเป็น
ไม่ดูเป็นอีหัลก้อเหลือ ต้องใช้คำนี้ เอ๊ะ วันนี้ฉันใช้คำโบราณเยอะทีเดียวนะ”

(อรนภา กฤษฎี 2553)

ความคิดเห็นของอรนภา กฤษฎีข้างต้นยังทำให้เห็นถึงความสัมพันธ์ที่ซับซ้อน
ระหว่างผู้เข้าแข่งขัน คณะกรรมการ และครูผู้สอน กล่าวคือ ผู้เข้าแข่งขันได้ปรึกษาและเรียนรู้การ
แสดงจากที่ปรึกษา แล้วคณะกรรมการก็มาวิพากษ์วิจารณ์การแสดงดังกล่าวนั้นหลังจบการแสดง
บนเวทีของผู้เข้าแข่งขัน เปรียบเสมือนมีเส้นแบ่งที่บางเบาระหว่างการเป็นผู้ชมกับฝ่ายที่ทำการ
แสดงที่รวมถึงครูผู้สอนด้วย

อย่างไรก็ตามบนเวทีคอนเสิร์ต “เดอะสตาร์ คั่นฟ้าคว้าดาว” ก็ไม่ได้มีเพียงแต่ผู้เข้า
แข่งขันที่ยืนอยู่ แต่ยังมีพิธีกรดำเนินรายการอยู่บนเวทีในบางเวลาด้วย ซึ่งพิธีกรของรายการในปี 1
นั่น คือ ณัฐฐาวีรินทร์ ทงมี (จ๋า) และพนมกร ตังทัตสวัสดิ์ (แซนด) และในปี 2 เป็นต้นมามีพิธีกร
ดำเนินรายการ คือ ภคชนก โวอ่อนศรี (แพรงค์) และเอกชัย เอื้อตังคมเศรษฐ์ (เอก) ทั้งนี้พิธีกร

ดำเนินรายการจะคอยทำหน้าที่แนะนำตัวผู้เข้าแข่งขัน เพลงที่ใช้ในการแข่งขัน และกล่าวนำให้คณะกรรมการแสดงความคิดเห็น เป็นต้น

ภาพที่ 41 - 42 ผู้เข้าแข่งขันปี 6 และ ภคชนท์ ไวอ่อนศรี (แฟรงค์) (ผู้วิจัย)

นอกจากผู้เข้าแข่งขัน คณะกรรมการ พิธีกร และทีมงานในห้องส่งแล้ว ยังมีผู้คนจำนวนมากที่มาชมการแข่งขันในห้องส่ง โดยการข้ามพื้นที่เข้ามายังห้องส่งของผู้ชมนั้น ได้มีการควบคุมการเคลื่อนตัวของผู้คนมากมายมายังพื้นที่สาธารณะแห่งนี้ หนึ่งใน การควบคุมดังกล่าว คือ บัตรที่ใช้เข้าชมการแข่งขันในห้องส่ง ซึ่งทำให้เห็นกฎ กติกาต่างๆ ได้แก่ ช่วงเวลาและสถานที่ที่กำหนดไว้สำหรับการรับบัตรเข้าชม ตำแหน่งที่นั่งของผู้ชม เป็นต้น ซึ่งเป็นสิ่งที่รายการได้กำหนดไว้สำหรับควบคุมผู้คนจำนวนมากที่ก้าวเข้ามาจากพื้นที่อื่น ซึ่งหากไม่ทำตามระเบียบนี้ พวกเขา ก็มีโอกาสเข้ามายังพื้นที่แห่งนี้ได้ แสดงตัวอย่างผู้ชมที่ได้ไปชมการแสดงในห้องส่งที่ถ่ายทอดสดการแข่งขันของรายการปี 5 รวมทั้งบัตรที่ใช้เข้าชมการแข่งขันในห้องส่ง ดังตัวอย่างข้อความและภาพต่อไปนี้

“ตอนแข่ง the star ปีที่แล้วมีโอกาสตกกระไดพลอยโจนไปดูการแข่งขัน ถึงสตูดิโอ moon star แลมนั่งหน้าเวทีเก้าอี้ติดกับคุณแม่น้องรุจ (ได้ข่าวว่าตอนออกจากสตูดิโอที่แสดงคอนเสิร์ตนั้นโทรศัพท์ missed call กว่า 20 สาย เพราะเพื่อน ๆ และน้อง ๆ เห็นไปโผล่ในทีวี 555) วันนั้นไปเชียร์สุกรูจ นั่งข้างแม่สุกรูจ ได้อย่างสุขใจมากกระ หน้าก็ไม่แดง พลาดๆๆๆ ใครจะรู้ว่ากล้องจะแพนมา

บ่อยพระ กลับมาพี่ไม๊เซวใหญ่ว่ายูออกทีวี many many times ะสะฮ่าฮ่า พลาดอย่างใหญ่หลวง มีแต่คนบอกว่าหน้าจืดมาก ๆ เหตุที่ได้ไปเพราะครอบครัวน้องรุจเป็นคนไข้โรงพยาบาล เลยได้รู้จักมักคุ้นกับคุณน้าน้องรุจ และมาม้าน้องรุจในโอกาสต่อมา เพราะท่านมีธุระต้องมาที่โรงพยาบาล อยู่บ่อยๆ ตอนนี่ก็ยังมาเรื่อยๆ ตอนน้ำขวนไปดูเลยตกปากรับคำ ลองไปดูว่าเวลาอยู่ในบรรยากาศจริงเป็นยังไง ก็สนุกดีนะ ได้เห็นสด ๆ แล้วตอนที่ตัดโฆษณาก็จะมีเกมส์ให้คนที่ไปเชียร์ในนั้นเล่นจำตลอดไม่มีเบื่อเลย”

(พี่เม (นามแฝง) 2552)

ภาพที่ 43 บัตรเข้าชมในห้องส่งของรายการปี 2 (ชนัพร สมหวัง 2548, ภาคผนวก)

คำกล่าวของพี่เม (นามแฝง) ข้างต้น ทำให้เห็นว่าผู้ชมที่อยู่ในห้องส่งนั้น ก็เป็นผู้ที่อยู่ในพื้นที่สาธารณะเช่นกัน ซึ่งมีอาจขัดข้องการถ่ายทอดทางโทรทัศน์ได้ ทั้งนี้ในการแสดงแต่ละสัปดาห์ เมื่อการแสดงของผู้เข้าแข่งขันจบลง ผู้ชมบางคนก็ได้กล่าวถึงความคิดเห็นของตนเอง แสดงตัวอย่างเสียงของผู้ชมในห้องส่งที่กล่าวเมื่อการแสดงของสุกฤษฎี วิเศษแก้ว (ปี) ผู้เข้าแข่งขันปี 3 หลังจากการวิพากษ์วิจารณ์ของคณะกรรมการจบ ดังนี้

“ก็บ่ร้องเพลงได้น่ารักนะกะ ค่ะ แล้วยก้เต็นได้มันมาก เออ วันนี้
สุดยอดมากเลยนะกะ บี้กะ ทางนี้รับเลี้ยงนะกะ”

(ผู้ชมใหญ่ (นามแฝง) 2550)

นอกจากการแสดงความคิดเห็นแล้ว ผู้ชม 100 เสียงในห้องส่ง ก็มีโอกาสดำเนิน
ผู้เข้าแข่งขันด้วยการลงคะแนนในบัตรลงคะแนน โดยจากผลการศึกษาของชนัพร สมหวัง ที่ว่า
“ทีมงานจะสอบถามผู้เข้าชมว่าผู้ใดต้องการสมัครเป็น 100 เสียงในห้องส่งที่จะทำการโหวตให้กับผู้
เข้าแข่งขันบ้าง และหากผู้ชมสมัครใจจะเป็น 100 เสียงในห้องส่ง จะต้องแสดงบัตรประจำตัว
ประชาชน จะมีทีมงานพาไปสัมภาษณ์ก่อนที่จะเข้าชม” (ชนัพร สมหวัง 2548, 34) แสดงให้เห็น
ถึงการจัดการ และการควบคุมผู้ชมที่มีโอกาสแสดง “เสียง” ในพื้นที่สาธารณะแห่งนี้ แสดงตัวอย่าง
บัตรลงคะแนน 100 เสียงในห้องส่งของรายการปี 2 ดังภาพต่อไปนี้

บัตรลงคะแนนของผู้ชม 100 เสียงในห้องส่ง

No.		11/09/47
โปรดทำเครื่องหมายกากบาท(X) ในช่องว่างตามหมายเลขผู้เข้าแข่งขันที่ท่านเลือก		
	หมายเลข 1 ไบเตย พิมพ์วรรณ จันทร์อุดม	☐
	หมายเลข 2 เอิร์น สุรัตนติกานต์ พรรคเจริญ	☐
	หมายเลข 3 ปาล์ม ชีวรา ภาวะพรหม	☐
	หมายเลข 4 พีท ฉลองรัฐ นวิชัย	☐
	หมายเลข 5 เอ็ม อรรถพล ประกอบทอง	☐
	หมายเลข 6 น้อง นัญฐ์นสิ สุพลานันท์	☐
	หมายเลข 7 อัส ชนัญญา ตั้งบุญจิตร	☐
	หมายเลข 8 นิก รัตนวีร์ เสรีรัตน์	☐

**หมายเหตุ หากทำเครื่องหมายอื่น หรือกากบาทเกิน 1 ช่องจะถือเป็นบัตรเสีย

ภาพที่ 44 บัตรลงคะแนน 100 เสียงในห้องส่งของรายการปี 2 (ชนัพร สมหวัง 2548, ภาคผนวก)

บัตรลงคะแนนได้เผยให้เห็นถึงกติกาคู่แข่งของผู้ชม กล่าวคือ หากผู้ชมทำเครื่องหมายอื่น หรือกากบาทเกิน 1 ช่อง ก็ถือว่า “เสียง” นั้น ไม่สามารถใช้ตัดสินผู้เข้าแข่งขันได้ ซึ่งการลงคะแนนนั้นทำให้เห็นว่า ผู้ชมไม่ได้ทำเพียงนั่งชมการแสดงบนเวทีเพื่อความรื่นรมย์ ความตื่นเต้น ชื่นชม หรือร้องไห้ เมื่อผู้เข้าแข่งขันที่ตนเอง “เชียร์” อยู่ “ไม่ได้ไปต่อ” หรือแสดงเสียงที่ตัดสินผู้เข้าแข่งขัน หลังจบการแสดงเท่านั้น หากแต่ได้ประกอบพิธีกรรมต่างๆ ดังกรณีตัวอย่างของผู้ชมที่ได้วิ่ง พร้อมกับส่งเสียงดังว่า “สิงโต สู้ๆ” อย่างต่อเนื่อง และเมื่อวิ่งเสร็จก็มาฮึดล้อมกันเป็นวงกลม แล้วกล่าวพร้อมกันว่า “สิงโตทำได้ เย้ ไว้ว” เสียงปรบมือก็ดังขึ้นตามมา ทั้งหมดนี้เกิดขึ้นเนื่องจากสิงห์รัตน์ จันทร์ภักดี (สิงโต) สามารถเข้ารอบ “สามคนสุดท้าย” ของเวทีนี้ได้ ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“เหนื่อยค่ะพี่ ก็ขอเจ้าที่เจ้าทางที่นี่ บอกว่า ขอให้ช่วยให้น้อง เนี่ย สนับสนุนให้น้องแบบผ่านเข้ารอบสามคนสุดท้าย ซึ่งถ้าเป็น เจ้าเรียกว่าสำเร็จอะ ก็จะวิ่งสี่รอบ ตามเบอร์ของน้อง ก็ครบแล้ว สำเร็จแล้ว เหนื่อยมาก แต่ไม่เป็นไร เต็มใจ ช่วย สู้ๆ ... เจ้าเป็นคนจริงใจ เจ้าเป็นคนตั้งใจ มีความมุ่งมั่น ก็เลยมีความรู้สึกที่เราไม่ได้โหวตที่หน้าตา แล้วเราก็ไม่ได้มองแค่ว่า ร้องดี ร้องเก่ง แต่ น้องเค้าแบบ ใสใจ แวดตาเค้าจะบอกได้”

(ผู้ชมวิ่ง (นามแฝง) 2552)

ไม่เพียงแต่ผู้ชมในห้องส่งเท่านั้นที่สามารถตัดสินผู้เข้าแข่งขันได้ ยังมีผู้ชมรายการที่บ้านที่สามารถร่วมทำการตัดสินว่าจะให้ผู้แข่งขันคนใดเป็นผู้ชนะเลิศทำได้หลายวิธี โดยในแต่ละปีนั้นมีความแตกต่างกัน ดังเช่น การลงคะแนนในรายการปี 5 ทำได้ 2 วิธี คือ การส่ง sms (ข้อความสั้น) พิมพ์ * ตามด้วยหมายเลขผู้เข้าแข่งขัน ส่งไปยังหมายเลข 4242899 หรือโทรศัพท์ไปยังหมายเลข 1900 900 339 (ค่าบริการครั้งละ 6 บาท ทั่วประเทศ) ส่วนการลงคะแนนในรายการปี 6 ทำได้ 2 วิธี คือ การกดโทรศัพท์เคลื่อนที่ (โทรศัพท์มือถือ) * 49981 (ซึ่ง 1 ตัวสุดท้ายนั้นเป็นหมายเลขของผู้แข่งขัน) จากนั้นก็กดโทรออก หรือการส่ง sms (ข้อความสั้น) โดยพิมพ์ * 1 (ซึ่ง 1 หลังเครื่องหมายดอกจันนั้นเป็นหมายเลขของผู้แข่งขัน) แล้วส่งไปที่ 4242899 (การลงคะแนนแต่ละครั้ง 6 บาท) เป็นต้น

พื้นที่บนเวทีคอนเสิร์ตนั้น ผู้เข้าแข่งขันไม่ได้เป็นเพียงวัตถุตั้งที่ชนะของอภิญาเพียงพู่สกุล ที่ถูกจับจ้องและไม่ค่อยมีโอกาสพูด (อภิญา เพียงพู่สกุล 2543, 74 - 75) หากแต่ได้ร้อง เต้น และเล่นลิ้นบนเวทีนี้อีกด้วย เห็นได้ว่าผู้เข้าแข่งขันมีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอน คณะกรรมการ

พิธีกร และผู้ชม ในขณะที่เดียวกับที่ทำการแข่งขันกัน เป็นการสร้างพื้นที่ทางสังคมภายใต้การควบคุมที่รายการกำหนดขึ้น ได้แก่ กระบวนการที่ใช้ในการตัดสินผู้ชนะจากผู้ชม การวิพากษ์วิจารณ์จากคณะกรรมการ เป็นต้น

เสียงของ “เดอะสตาร์” ที่แสดงคำพูด เรื่องราว เรื่องเล่า หรือรหัสหมายต่างๆ ทั้งในพื้นที่ของการออกฉันทน์ บ้าน หรือบนเวทีคอนเสิร์ต ได้กลืนกลายเป่าประสงคของการวิจัยในเรื่องของการสร้างพื้นที่ทางสังคมของผู้เข้าแข่งขันในรายการ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว” ที่ถ่ายทอดผ่านสื่อโทรทัศน์ กล่าวคือ เสียงของพวกเขาได้ชี้ให้เห็นว่าผู้เข้าแข่งขันในรายการนี้มีได้เป็นวัตถุหยุดนิ่งตายตัวภายใต้การควบคุมหรือการบงการแต่อย่างใด แต่พวกเขาได้ทำการสร้างพื้นที่ทางสังคมท่ามกลางความหลากหลายผ่านความสัมพันธ์ที่ซับซ้อน เรื่องราว เรื่องเล่า และความคิด โดยแฝงไว้ด้วยอารมณ์ และความรู้สึกที่แสดงออกมาเป็นภาพเสมือนที่ออกอากาศทางโทรทัศน์ในรายการ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว” ซึ่งถือว่าเป็นเวทีสาธารณะที่ได้เปิดโอกาสให้แก่ผู้คนได้เข้าไปมีส่วนร่วม ทั้งการแข่งขัน การติดตามชม และการลงคะแนนตัดสินผู้ชนะภายใต้กฎเกณฑ์ที่มีอยู่ ทั้งนี้พื้นที่ของรายการได้ถูกผลิตซ้ำจนกลายเป็นเวทีของการต่อสู้ต่อรองที่มีได้เป็นเพียงวัตถุ หรือสิ่งปลูกสร้าง หากแต่เป็นพื้นที่ที่เกิดจากการสร้างสรรค์โดยกลุ่มคนมากมาย ได้แก่ ผู้เข้าแข่งขัน คณะกรรมการ ครู ทีมงานผู้ผลิตรายการ ผู้ชม และสื่อมวลชน

บทที่ 5

“เดอะสตาร์” บนถนนแห่งดวงดาว

“เดอะสตาร์” บนถนนแห่งดวงดาว เป็นการเผยให้เห็นถึงเรื่องราวการต่อสู้ต่อรองของผู้เข้าแข่งขันในรายการ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว” ที่ถ่ายทอดผ่านสื่อโทรทัศน์ ซึ่งเป็นการคลี่คลายโจทย์การวิจัยโดยการศึกษาจาก “เสียง” ของผู้เข้าแข่งขัน หรือที่ในงานวิจัยชิ้นนี้ เรียกว่า “คนค้นฟ้าคว้าดาว” ประกอบกับผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ คณะกรรมการ ครู พิธีกร ผู้ที่มากับผู้เข้าแข่งขัน และผู้ชมรายการ ที่ปรากฏผ่านรายการทางโทรทัศน์ รวมทั้งเสียงจากการเก็บข้อมูลในสนาม ดังนั้นในบทนี้จึงเป็นการวิเคราะห์ตามมุมมองที่ว่า การต่อสู้ต่อรองเป็นการกระทำของคนที่ดำรงอยู่บนพื้นที่หนึ่งภายใต้โครงสร้างหรือกฎเกณฑ์ที่พันนาการอยู่ โดยให้ความสำคัญกับทั้งการต่อสู้ต่อรองและโครงสร้างเหล่านั้น โดยมีประเด็นในการศึกษาดังนี้

- 1.1 ฉันจะเป็นดาว
- 1.2 ต้องสู้จนสุดใจ
- 1.3 เปล่งประกายงดงาม

1.1 ฉันจะเป็นดาว

“เพื่อดาวดวงนั้น	แม้ฉันต้องฝ่าฟัน
เพื่อดาวดวงนั้น	ฉันจะทำให้เหนือกว่า
เพื่อดาวดวงนั้น	ฉันพร้อมจะไขว่คว้า
และจะทำให้โลกได้รับรู้	ฉันจะเป็นดาว”

ข้อความข้างต้นเป็นส่วนหนึ่งของบทเพลง “เพื่อดาวดวงนั้น” ที่ถูกขับร้องโดยผู้เข้าแข่งขันแปดคนสุดท้ายของรายการ ได้ชี้ให้เห็นว่าผู้เข้าแข่งขันในเวทีสาธารณะแห่งนี้ต้องการต่อสู้เพื่อให้ได้เป็น “ดาว” ตามความฝันของตนเองทั้งที่รู้ว่าจะต้องพบเจอกับอุปสรรคมากมายก็ตามถึงกระนั้นก็ยังมีความจำนวนมากที่ก้าวเข้ามาอยู่ในพื้นที่แห่งนี้ท่ามกลางความหลากหลาย ภายใต้กฎระเบียบและการบันทึกภาพเพื่อออกอากาศทางโทรทัศน์ ซึ่งในบางส่วนก็เป็นส่วนที่พิธีกรเข้าไปซักถามพร้อมกับไมโครโฟนและกล้องบันทึกภาพในบริเวณการแข่งขัน โดยสามารถเห็นผู้คนที่อยู่ในบริเวณนั้นด้วย เช่น ผู้เข้าแข่งขันคนอื่น บิดา มารดา และเพื่อน เป็นต้น บางส่วนก็เป็นการเล่า

ผ่านกล้องที่มองเห็น ได้เพียงแต่ผู้เข้าแข่งขันคนเดียวเท่านั้น อีกทั้งเรื่องราวที่ถูกซักถามโดยคณะกรรมการในห้องออกฉันทน์

ภาพของผู้เข้าแข่งขันที่ได้ถ่ายทอดเรื่องราวของตนเองนั้นก็ถือเป็นการต่อสู้ต่อรองที่เป็นการกระทำโดยการเลือกนำเสนอส่วนที่ตนเองต้องการให้ “คนอื่น” ได้เห็น ทั้งเรื่องของภูมิหลัง นั้นอาจหมายถึงประวัติส่วนตัว ได้แก่ ครอบครัว การศึกษา การทำงาน เป็นต้น เหตุผลที่เข้าสมัครเพื่อเป็นหนึ่งในผู้เข้าแข่งขันของรายการ และความหวังของตนเองรวมทั้งคนอื่นด้วยวิเคราะห์ดังประเด็นต่อไปนี้

1.1.1 รู้จักกับ “เดอะสตาร์”

ผู้คนจำนวนมากมีภูมิหลัง รูปลักษณะ และความสามารถที่แตกต่างกันไป แต่จากโอกาสที่รายการนี้ได้สร้างขึ้นเพื่อเปิดพื้นที่ให้ผู้คนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแข่งขันนั้น ทำให้ผู้สมัครบางคนที่จะเป็นผู้ที่มีความผิดปกติทางด้านร่างกาย อาจถือได้ว่าเป็นผู้ด้อยโอกาสทางสังคม แต่ยังคงสามารถรู้จักเขาในนามของ “เดอะสตาร์” ได้เช่นกัน แสดงดังข่าวต่อไปนี้

“หนุ่มน้อยที่พิการทางสายตาคคนหนึ่ง มีความชื่นชอบในตัวหนุ่มเอ็มและฝันอยากเป็นนักร้องจึงรีบคว้าผู้เป็นแม่ให้พามาสมัคร เพื่อลองหาประสบการณ์ ซึ่งหนุ่มเอ็มก็เข้าไปให้กำลังใจ และช่วยกรอกรายละเอียดการสมัครทุกขั้นตอน”

(เอ็กแซ็กท์ (นามแฝง) 2548)

ภายใต้กฎเกณฑ์ที่ควบคุมผู้เข้าแข่งขันนั้น พวกเขาไม่ได้เป็นดังการศึกษาของอภิญา เพื่อองฟูสกุล ที่ว่าผู้ถูกศึกษาเป็นแต่วัตถุแห่งการจับข้อมมาโดยตลอด (อภิญา เพื่อองฟูสกุล 2543, 74 - 75) ไร้ชีวิต อารมณ์ และความรู้สึก หากแต่ผู้เข้าแข่งขันสามารถเปล่งเสียงเพื่อแสดงเรื่องราว โดยเลือกที่จะถ่ายทอดส่วนใดของตนออกมา ดังตัวอย่างเสียงของพรรณวาทด้วยเชียร์เกล้า (แกรนด์) ที่ได้กล่าวถึงครอบครัว และผลงานในวงการบันเทิงที่เคยทำมา ส่วนปณิตา (นามแฝง) กล่าวว่าตนเป็นผู้หญิงที่ชอบผู้หญิง ดังนี้

“ชื่อแกรนด์ค่ะ อายุ 18 ค่ะ ก็เคยเป็นพิธีกรสตอเบอร์รี่ซีสเล็ก มีพี่สาวเป็นนักแสดง เกรช กาญจน์เกล้า ด้วยเชียร์เกล้าค่ะ โทม่าก็คือทุกคนจะแบบเปรียบเทียบกันตลอดเวลา 3 คนนี้ หนูมีพี่น้อง 3 คนค่ะ โอ๊ะน้องคนนี้สวยกว่า

ที่คนนี้เก่งกว่า อะไรแบบนี้อะคะ การที่โดนเปรียบเทียบมันมีส่วน เราก็คือแบบไม่ค่อยมั่นใจ ตลอดเวลาจะเป็นคนขี้กังวล จะเครียดวิตกกังวล”

(พรรณวาท ด้วยเศียรเกล้า 2552)

“ชื่อเบงค์อะ เรียนจบแล้วอะ ทำงานอยู่ จำความได้ที่ป. 4 ชอบผู้หญิงอะ แต่ไม่ใช่ไม่ชอบผู้ชายนะ เป็นเพื่อนได้ แต่ให้เป็นอย่างนั้น ไม่เอา มีมาจิบ ชื่อบอล เป็นผู้ชายอะ เซอๆ ได้ๆ หน่อย อ่า เด็กได้ จริงใจอย่างแรง วันแรกตอนที่เบงค์เข้าไปมหาลัยฯ เค้ากำลังจะเดินไปครีโอลเรียน แล้วก็ลาออกจากมหาลัยฯ แล้วเค้าเห็นเบงค์ เค้าพุดกับเบงค์ประโยคหนึ่ง เตะรู้มัย เตะเปลี่ยนชีวิตของเราเลยนะ (สำเนียงได้) เค้าบอกว่าทำให้เราอยากกลับมาเรียนอีกครั้งเลย แล้วเค้าก็สมัครเรียนใหม่ บอล นายแน่นมากนายมาจิบเรา แต่เราไม่ไหวจริงๆ อะ มันไม่ใช่อะคะ”

(ปณิตา (นามแฝง) 2553)

ความแตกต่างของ “คนค้นฟ้าคว้าดาว” ในเรื่องครอบครัว เห็นได้จากเรื่องเล่าที่ถูกนำเสนอจากดวงกมล (นามแฝง) ที่แสดงให้เห็นถึงค่านิยมของบิดาและมารดาที่ขัดแย้งกับตนเอง แตกต่างกับมารดาของฉนิศรา (นามแฝง) ที่สนับสนุนในเรื่องของการเรียนนอกเหนือจากการเรียนในหลักสูตรของโรงเรียน ดังนี้

“เป็นคนหนองคายอะ พ่อเป็นครู แม่เป็นครู แล้วก็เลยอยากให้ลูกเป็นครูจริงๆ ที่มาสมัคร พ่อกับแม่ไม่รู้ณะคะ เพราะว่าเค้าไม่ชอบจริงๆ อะ เป็นค่านิยมของคนสมัยก่อน ที่แบบเดินกินรำกิน (สายหน้า) เลือกที่จะไม่บอก เพราะเคยบอกเค้าแล้ว พ่อไม่ได้เค้าก็จะเฟลกับเราอะอะอะ เค้าจะแบบ บอกแล้วใช้มัย มันไม่มีทางหรอกจริงๆ ตั้งแต่เด็กๆ เลยนะคะ ชอบอะไรที่แบบต้องแสดงออกมั่งคะ แล้วสมัยเด็กๆ พ่อกับแม่เค้าก็จะเชียร์ เอ๊ยขึ้นๆไปขึ้นๆไป (ตบมือ) เพื่อความสนุกสนาน เรายังจะชอบขึ้นๆไป พ่อขึ้นๆไปแล้วได้รางวัล หรือว่าคนสนใจ ได้แสดงออกในสิ่งที่เราไปซุ่มซุ่มมา แต่เดินทางมาเรื่อยๆ แต่ก็ไม่ได้สนับสนุนอะ มันอยู่ข้างในจริงๆ หนะ”

(ดวงกมล (นามแฝง) 2552)

“ชื่อจุกจิกค่ะ ตอนเด็กๆ คุณแม่บอกเหมือนจะเป็นไฮเปอร์ คือ
 ชนมาก คือคุณแม่รู้เลยว่าลูกเราชนเกินไป สงสัยว่าผิดปกติแล้วเนี่ย เริ่มไป ก็จะพา
 ไปพบคุณหมอ แบบเด็กที่มีความผิดปกติที่ร่างกายกับสมอง เค้าย่บับัดกับม้า
 ปลาโลมา คือมันจะทำให้เราคอนเซ็นเทรต ทำให้สมองมันปรับเรื่อยๆ ค่ะ คือฟัง
 มาเรียบร้อยๆ ขึ้น ช่วงมัธยมต้นค่ะ ดูเหมือนเป็นเด็กมีปัญหา (หัวเราะ)”

(ฉิสรานามแฝง 2553)

ผู้เข้าแข่งขันบางคน ดังเช่น พชร ธรรมมถ (ฟลุค) ที่เติบโตมาโดยมิได้รับการเลี้ยง
 ดูจากพ่อแม่ผู้ให้กำเนิด แตกต่างกับวาโย อัสวรุ่งเรือง (เก่ง) หลานชายของเจ้าของบริษัทขายเครื่อง
 คนตรี อีกทั้งยังมีบิดาสอนดนตรีให้ตั้งแต่เด็ก แสดงตั้งเสียงต่อไปนี้

“คุณแม่เสียชีวิตไปแล้ว คุณพ่อมีครอบครัวใหม่ เราจะอยู่กับคุณ
 พ่อเลี้ยงตั้งแต่เกิดครับ คือ เด็กๆ อายุมาก รุ่นพี่ก็มายื่นคำ เหยี่ยๆ คุณพ่อมันเป็นตุ๊ด
 แล้วฟลุคก็เลยโกรธ เถียงอะไรเค้าไม่ได้ ตอนนีฟลุคเริ่มโตมา บางคนเค้าก็มอง
 เป็นเด็กเค้ารึเปล่า แล้วแบบเสียดความรู้สึกครับ แต่คือตอนนี้ ก็มีความคิดช่วยให้
 ฟลุคแข็งแรงขึ้น ก็คือ ความดีของเค้าอะครับ มันลบตรงนั้นไป ด้วยความผูกพัน
 แล้วก็ด้วยสิ่งที่เค้าทำให้เรา เค้าเลี้ยงเราดีทุกอย่าง เหมือนแบบพ่อแม่จริง ทุกวันนี้
 เรายังหาทางให้เค้ามีความสุข ผมคิดว่าตรงนี้ถ้าผมทำสำเร็จได้ มันจะมีค่ามาก กับ
 เค้า”

(พชร ธรรมมถ 2552)

“ชื่อเก่งครับ ตอนนี้อยู่คณะแพทยศาสตร์ศิริราช แล้วก็คณะ
 นิติศาสตร์รามคำแหง เรียนดับเบิ้ลดีกรีครับ คนตรีนีผูกพันมาตั้งแต่เด็กๆ ตั้งแต่
 เกิดเลย เพราะว่าที่บ้าน เออ ของคุณปู่ เป็นบริษัทขายเครื่องดนตรี เราก็เป็นเด็กๆ
 อย่างนี้ครับ เราก็จะหยิบนู่นหยิบนี่มาเล่นอยู่เรื่อยๆครับ แต่ว่าคุณพ่อจบทางด้าน
 คนตรีมาด้วย คุณพ่อเป็นครูสอนเปียโน ก็เลขสอน 3 – 4 ขวบก็เล่นเปียโนได้แล้ว
 ผมเล่นเปียโนได้ เล่นกลองชุด เบทกีตาร์ แล้วก็แซ็กโซโฟนกับฟลุค ถ้าจะว่าดี
 จริงๆ ก็เปียโน ผมว่า ผมเก่งอะ ก็เก่งอยู่เหมือนกัน”

(วาโย อัสวรุ่งเรือง 2553)

จากเรื่องราวที่ถูกนำเสนอจากผู้เข้าแข่งขันแต่ละคนข้างต้นและออกอากาศทางโทรทัศน์นั้น เป็นสิ่งที่ต้องการแนะนำตัวเองให้ผู้ชมได้รู้จักเขา ทำให้เห็นถึงความแตกต่างกันในแต่ละบุคคล ทั้งในเรื่องครอบครัว การศึกษา หรือภูมิหลังที่มีเงื่อนไข หรือข้อจำกัด ซึ่งบางคนก็ได้ “เปิดเผย” ว่า “ปกปิด” คนอื่นไว้ ถือเป็นการกระทำที่แสดงออกมาเพื่อต่อสู้ต่อรองให้เห็นถึงความโดดเด่น หรือความเป็นตัวของตัวเองบนสมรรถภูมิของการแข่งขันนี้

1.1.2 ทำไมฉันจึงอยากเป็นดาว

เหตุผลจำนวนมากที่เป็นตัวบ่งการให้ผู้คนได้ก้าวเข้ามาร่วมการแข่งขันในรายการ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว” ถือได้ว่าเป็นต้นเหตุ แรงผลักดัน แรงบันดาลใจ หรือแรงกดดันของการต่อสู้ต่อรองในการแข่งขันนี้ ดังเช่น ปาณิสร์ (นามแฝง) ที่เห็นว่าผลผลิตจากรายการนี้เป็นที่รู้จักแก่คนทั่วไป เห็นถึงการประชาสัมพันธ์ของรายการ และความใฝ่ฝันของตนเอง ดังนี้

“เห็นสื่อออกมาเยอะ แล้วก็เห็นรุ่นพี่ที่แบบต่างๆ ก็เยอะ ทำให้เราแบบอยากมาประกวด ลองสัมผัสการประกวดที่น่าตื่นเต้นดูครับ ทำไมถึงอยากเป็นดาราหรือครับ เพราะความใฝ่ฝันมั้งครับ เคยแคงงานอย่างเงี้ยครับ แต่ไม่ค่อยได้ เรื่องเป็นดารา นักร้อง หรือศิลปินเนี่ยครับ พ่อแม่ไม่ค่อยสนับสนุนเท่าไรหะ เดี่ยวนี้เค้าเริ่มเข้าใจแล้วครับ ก็ดีใจครับ เค้าบอกสู้ๆ นะ แม่เชียร์อยู่ ดิดอ้างครับ รู้สึกอยู่ๆ เล็กน้อยครับ ร้องเพลงได้ครับ ร้องเพลงดิดอ้างนี่คงไม่ไหวนะครับ”

(ปาณิสร์ (นามแฝง) 2552)

ความต้องการเป็นศิลปินของปาณิสร์ (นามแฝง) คล้ายคลึงกับเบญจา (นามแฝง) ที่บอกกับตัวเองตั้งแต่อยู่มัธยมปลายว่าต้องการเป็นนักร้อง รวมทั้งบุตรศรัณย์ ทองชิว (น้ำตาล) ที่ต้องการเป็นนักร้อง (เพื่อนำเงินไปเที่ยวรอบโลก) ดังนี้

“ชื่อเมย์กะ ตอนนี่เรียนอยู่กะ เรียนปริญญาตรีกะ ที่สิงคโปร์กะ ก็คือเป็นคนรักการร้องเพลงมาตั้งแต่เด็กมากๆ วันนึง ก็ว่า เคยไปร้องเพลงที่หอประชุมตอนมัธยมปลาย หนูเริ่มร้องเพลง หนูขอเสียงกรี๊ด เขาก็กรี๊ด ซึ่งหนูมีความรู้สึกว่ นั่นแหละ คือความสุขของเรา เอ้อ แสดงว่าเราอยากเป็นนักร้องนะ อยากเป็นนักร้องกะ

(เบญจา (นามแฝง) 2553)

“อายุ 18 ค่ะ จริงๆ อะะอยากเป็นนักร้อง อยากทำอย่างอื่นด้วย แต่อยากเป็นนักร้องมากกว่า อยากที่สุดเลย หนูอยากจะทำแบบมีชื่อเสียง ขึ้นแบบมากๆ เลยค่ะ ตอนแรกคือ อยากมีเงิน จุดประสงค์คืออยากไปเที่ยวรอบโลกค่ะ ดังกว่าพีเบิร์ดเลย ถ้าตั้งใจก็ทำได้ค่ะ”

(บุตรศรัณย์ ทองชิว 2552)

ผู้เข้าแข่งขันบางคนมีทัศนคติว่าการเป็นนักร้อง หรือ “ดาว” ที่ใครหลายคนต้องการเป็นนั้น เป็นสิ่งที่ดีกว่าการเป็นครู ดังคำกล่าวของณัฐวารัตน์ (นามแฝง) ยิ่งไปกว่านั้นณัฐนิชา (นามแฝง) มีความคิดว่าการเป็น “ดาว” สูงค่า และไกลเกินเอื้อม ดังนี้

“ชื่อณัฐวารัตน์ค่ะ ชื่อเล่นชื่อนัตตี้ค่ะ คิดไว้ว่าอยากทำอะไรที่บ้านประทับใจบ้าง เพราะว่ามันจริงๆ ที่บ้านไม่เคยสนับสนุนเรื่องพวกนี้เท่าไร แต่ก็พยายามไขว่คว้าประกวดมาเยอะมากๆ จน ก็เอาผลงานไปสมัครเป็นครูได้ ตอนนี้เริ่มเป็นครูได้แล้ว ตอนนี้ก็เลยอยากทำที่มากกว่าการเป็นครูดู”

(ณัฐวารัตน์ (นามแฝง) 2553)

“ไม่เคยประกวด เคยแต่ร้องเล่นๆ ร้องคาราโอเกะกับเพื่อน เป็นคนชอบร้องเพลง สนุกดีค่ะ วันนี้ตะกายดาวค่ะ ต้องตะเกียกตะกายให้ได้ ถ้ามัวฝืนฝืน มันก็ไม่เชิง เพราะมันสูงเกินไปที่เราจะไปถึง แต่ว่าได้อะไรหลายๆ อย่างที่ตามมา อาจจะดีขึ้น ทำให้ชีวิตเราดีขึ้น”

(ณัฐนิชา (นามแฝง) 2552)

ในขณะที่ผู้เข้าแข่งขันบางคนเคยเป็นศิลปิน หรือ “ดาว” มาก่อนแล้ว แต่ยังไม่เป็นที่รู้จักมากนัก จึงเข้าร่วมแข่งขันในเวทีนี้ ซึ่งเป็นการต่อยอดถึงศักยภาพของรายการนี้ ที่ผู้เข้าแข่งขันเชื่อมั่นว่าจะทำให้ผู้คนรู้จักตนเองอย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้น ดังคำกล่าวของพีรฉัตร (นามแฝง) ที่สอดคล้องกับทัศนคติของชนินทร์ (นามแฝง) ที่คิดว่าหากได้เป็นหนึ่งในแปดคนสุดท้าย ก็จะถือว่าเป็นคนที่มีชื่อเสียง แสดงคำกล่าวดังข้างล่างนี้

“เป็นพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินค่ะ เคยออกเทปมาครั้งนึง ประกวดวงดนตรีเข้าไป พอดีหนูเป็นนักร้องโรงเรียน พอไปประกวดก็ได้รางวัล ก็

เลยมีโอกาสได้ออกเทป ก็ไม่ค่อยประสบความสำเร็จนะ ไม่ค่อยมีใครรู้จักหนูเลย เพราะเค้าจะให้ออกแนวอินดี้หน่อยด้วย เค้าก็เลยไม่โปรโมทมาก ก็ยังไม่อยากหยุดแค่นั้นนะ รู้สึกว่ายังไม่พอ เลยอยากมาที่นี้ให้มันกว้างขึ้นค่ะ”

(พีรฉัตร (นามแฝง) 2552)

“คุณพ่อเป็นข้าราชการครับ แล้วก็ลาออกมาลงสมัครส.ส. เงินทุนที่ตัวเองมีอยู่ก็ไปลงกับการเลือกตั้ง แนะนำตัว ถ้าสุดคือตอนนั้นหมดตัวไปเลย ตอนนั้นผมต้องดิ้นรนเพื่อช่วยคุณแม่อยู่ครับ แม่เป็นหินปูนในตับอ่อน เป็นเบาหวานและความดันด้วย คุณหมอบอกว่าอย่าไปยุ่งอะไรกับมัน แต่ถ้าผ่าตัดคงมีโอกาสเสียชีวิตสูง เค้าบอกว่าอยู่เมืองนอกไม่แน่ แต่จะเอาเงินมาจากไหน แต่ตัวเครื่องบินก็ยากแล้ว ถ้าผมได้เป็น 1 ใน 8 หรือว่ามีชื่อเสียงบ้าง ผมก็อาจจะคุยกับพวกเพื่อนทำธุรกิจอะไรซักอย่าง อย่างน้อยก็เป็นนาเป็นตาให้เว้ย ต่อให้ผมเรียนจบปริญญาโท แต่ถ้าผมไม่ประสบความสำเร็จ ผมก็ไม่สามารถทำธุรกิจอะไรกับใครได้”

(ชรินทร์ (นามแฝง) 2552)

ผู้เข้าแข่งขันจำนวนมากนำร่างกายและอาจรวมถึงจิตใจก้าวเข้ามาสู่การแข่งขันของรายการ “เดอะสตาร์ คั่นฟ้าคว่ำดาว” ด้วยเหตุผลของตนเอง ได้แก่ ความมีชื่อเสียง ความใฝ่ฝัน เงินเป็นต้น ที่ได้นำเสนอผ่านการบันทึกภาพของทีมงานและนำออกอากาศทางโทรทัศน์ เพื่อทำการต่อสู้ต่อรองให้ตนเองได้ยืนอยู่บนเวทีการแข่งขันนี้

1.1.3 เขาดันให้ฉันเป็นดาว

รายการ “เดอะสตาร์ คั่นฟ้าคว่ำดาว” ถือเป็นการประกวดร้องเพลงรายการหนึ่ง ที่มีการเซ็นสัญญาออกอัลบั้มเป็นรางวัลสำหรับผู้ชนะเลิศ แต่ทว่าก็มี “คนอื่น” ที่ไม่ใช่ผู้เข้าแข่งขัน และอาจมิได้รับผลประโยชน์ใดๆ จากการแข่งขัน ต้องการให้ใครบางคนก้าวเข้ามา “คว่ำดาว” ในพื้นที่สาธารณะแห่งนี้ ดังคำกล่าวของปรีช (นามแฝง) ต่อไปนี้

“วิ่งรกร้องเพลงทุกคืน อันนี้ไม่ใช่เสื้อฟ้าผมซะ ก็ขอขี้มามา ได้รับคำแนะนำว่าแต่งตัวแบบนี้สิ พี่้ออดชวนผมมาเดอะสตาร์ทั้งๆ ที่แกไม่ได้เป็นโมเดลลิ่ง ไม่ได้เป็นอะไรเลย ไม่รู้จักกัน มาเห็นคิมร้องเพลง อันนี้ซุคพี่เค้า

หมดเลย แต่งหน้าทำผม อะไรเอาไว้ให้หมดเลย ไม่เห็นบอกผมเลยว่าการอะไร
สงสัยว่าแกล้งผมทำไม สงสัยว่าแกล้งจริงหรือ แต่ว่าก็ไม่เป็นไรแก็่ดูจริงใจดี”

(ปรีย (นามแฝง) 2552)

ผู้เข้าแข่งขันบางคนมิได้เข้าแข่งขันเพื่อความหวังของตนเอง แต่ทำเพื่อความ
ต้องการของบิดา ผู้ล่วงลับไปแล้ว ดังคำกล่าวของมหัศจรรย์ (นามแฝง) สอดคล้องกับการเข้าแข่งขัน
ของจิรายุ (นามแฝง) ที่ต้องการต่อสู้เพื่อความหวังของมารดา ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“จริงๆ แล้วโน้ตเกิดจังหวัดชลบุรีครับ คุณพ่อคุณแม่ทำงาน
ก่อสร้างครับ แต่เค้าไม่เคยให้ผมจับอะไรเลยครับ ทั้งๆ ที่ผมบอกพ่อว่า เค้ายวบีด
เทอมเดียวผมจะช่วยนะ ผมช่วยทำงานนะ แต่พ่อพูดมาคำนี้ พ่อบอกว่า พ่อไม่
อยากให้ลูกมาเป็นเหมือนพ่อ พ่ออยากให้ลูกเป็นนักร้องครับ ปัจจุบันนี้คุณพ่อ
เสียชีวิตไปแล้วครับ คุณแม่ก็อยู่บ้านเฉยๆ ครับ คุณแม่เอง แล้วโน้ตก็ทำงานครับ
ส่งน้องส่งแม่ด้วยครับ ก็โน้ตร้องเพลงร้านอาหารครับ ตอนกลางคืน แล้วก็ต้องตื่น
เข้าไปมหาลัยๆ ครับ คือโน้ตทำในสิ่งที่พ่อต้องการทุกอย่างครับ ก็สัญญากับพ่อไว้
ว่า จะไม่ทำให้แม่กับน้องลำบากครับ ก็ไม่อยากให้พ่อเป็นห่วงโน้ตนะครับ แล้วก็
ให้พ่อเชื่อใจโน้ต แล้วก็ไว้ใจโน้ตครับ โน้ตไม่ทิ้งแม่ทิ้งน้องครับ แล้วก็ดูแลแม่
ดูแลน้องไป จนวันตายครับ (น้ำตาซึม)”

(มหัศจรรย์ (นามแฝง) 2553)

“ซื่อบอสครับ ... แต่ว่าที่กลับมาครั้งนี้ เพราะกำลังใจจากทุกๆ
คน ปากแม่ก็บอกไม่หวังนะ แต่ผมรู้ว่าแม่จะอยากให้ผมไปทางนี้ ที่เห็นตอนปีที่
แล้ว ตอนประกาศผล 20 คน สีหน้าแม่อะ เค้าแบบรอฟังข่าวดี แต่เราแบบ ไม่ได้
(เสียงสั่นเครือ) แม่ร้องตอนรายการออนแอร์อะ พอเห็นเพื่อนๆ 8 คนที่ได้อะ ร้อง
เพลงซิมเดอะสตาร์ (ร้องให้ ปาดน้ำตา) แม่ผมก็นั่งร้องไห้ แม่ว่าทำไมลูกแม่ไม่ได้
ขึ้นไปอยากนี้บ้างนะ เสียหาย ผมก็พยายามไม่ร้องไห้ นะ แต่แบบ เฮ้ย ไม่เป็นไร
หรือแม่”

(จิรายุ (นามแฝง) 2553)

ถึงแม้ว่าผู้เข้าแข่งขันจะเข้ามายังพื้นที่สาธารณะแห่งนี้ด้วยความหวัง ความต้องการ หรือการผลักดันจาก “คนอื่น” แต่ในที่สุดแล้ว “คนค้นฟ้าคว้าดาว” ก็ต้องทำการต่อสู้ต่อรอง ด้วยตนเองทั้งร่างกายและจิตใจ ที่มีรางวัลสำหรับผู้ชนะเลิศเป็นการเซ็นสัญญาออกอัลบั้มกับบริษัท จีเอ็มเอ็ม แกรมมี่ จำกัด (มหาชน) ภายใต้กฎเกณฑ์ที่ทีมงานผู้ผลิตรายการใช้ควบคุมพวกเขาอยู่

1.1.4 ความหวังสู่ดวงดาว

เมื่อเข้าสู่การแข่งขัน ไม่ว่าจะด้วยเหตุผล หรือเป็นความต้องการของใคร ตำแหน่ง ผู้ชนะเลิศก็เป็นสิ่งที่ผู้เข้าแข่งขันตั้งความหวังไว้ ดังคำกล่าวของฮันโทนี่ (นามแฝง) ผู้ที่เคยเป็นผู้ชนะในการแข่งขันร้องเพลงกับวิษญาณี เปียกลิ่น (แก้ม) ผู้หญิงคนแรกที่ได้ตำแหน่งนี้ของรายการ ปี 4 ดังต่อไปนี้

“ชื่อฮันโทนี่ครับ รู้จักกับพีแก้มตั้งแต่เข้าสตรีทบู๊ต รู้จักกับเค้า ตอน ม. 4 แล้วก็ไปเรียนประสานเสียงด้วยกันที่โรงเรียน แล้วเริ่มสนิทกัน เลยชวนกันไปเรียนร้องเพลงกับครูคนเดียวกัน แข่งร้องเพลงบ่อยมาก เจอกันทุกเวที ผมไปตกรอบก่อนแรกๆ แล้วพีแก้มก็จะแบบที่ 1 มาตลอด ไม่เคยมีชนะพีแก้มเลย ครับ แล้วพอหลังๆ มา ผมก็เริ่มพิต เริ่มได้ที่ 3 ที่ 2 พีแก้มยังที่หนึ่ง ผมเคยชนะ ครั้งนึงครับ ได้ที่ 1 พีแก้มได้ที่ 2 รู้สึกดีใจกว่าทุกครั้งเลย ด้วยความเป็นเพื่อนกันมั้งครับ ตอนนั้นผมตั้งเป้าหมายว่าอยากเข้ารอบเป็นตัวแทนภาค พอเป็นตัวแทนภาคก็ค่อยๆ เข้าไปอีก ห้าสิบห้าสิบ ไม่รู้เค้าจะว่าไงบ้าง แต่ที่เราทำให้เต็มที่ ดีกว่า ไม่กล้าคาดหวังอะไร เค้าประสบความสำเร็จแล้ว ก็อยากเป็นบ้าง อยากแข่ง เค้าทำได้เราก็ต้องทำได้”

(ฮันโทนี่ (นามแฝง) 2552)

ผู้เข้าแข่งขันบางคนได้นำเสนอว่า ตนเองต้องการได้เป็นเพียงตัวแทนภาคที่ดีที่สุดสำหรับเขาแล้ว กล่าวคือ สมภพ (นามแฝง) ซึ่งสอดคล้องกับราชวดี (นามแฝง) ผู้ที่เคยเข้าแข่งขันในรายการนี้มาก่อนแล้ว แต่ไม่สามารถเข้าไปถึงการคัดเลือกรอบตัวแทนภาคได้ ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ตอนนี้เล่นดนตรีอาชีพอย่างเดียวเลยครับ แต่ว่าเมื่อคืนตกงานที่หลัก มั่งก็กลับ เพราะว่าเมื่อคืนไม่ไปทำงานไงครับ คนในวงบอกว่าพีแก้มบอกว่าไม่มีความรับผิดชอบ เค้าบอกว่าแล้วแต่แล้วกันจะไปเดอะสตาร์ก็ไม่ต้องทำ ที่

หลักเป็นที่ที่ผมเล่นมาปีนี้เข้ามาปีที่ 5 แล้ว ก็หิวๆ นิดหน่อย ดีสุดมัย ผมรักที่นี่ที่สุด มีที่อื่นที่ดีกว่าแต่ผมไม่ไป ได้เข้ารอบ 20 คนสุดท้ายเพื่อไปกรุงเทพฯ นั่นก็คือ ที่สุดสำหรับผมแล้ว”

(สมภพ (นามแฝง) 2552)

“มาครั้งที่สอง ครั้งที่แล้วปี 4 ถึงรอบ 20 คนสุดท้าย ไม่ได้ไปต่อค่ะ ตอนแรกก็คิดว่าจะไม่มาแล้ว ไม่มั่นใจ แต่แบบมีแรงยุยงส่งเสริม เชียร์ คั้นเราว่าไปเหอะลองดู ก็เลยคิดว่าถ้าไม่มาเสียดยห่วย เสียใจกว่าเยอะ ขอชั่งอยู่ที่ติดของภาคก็ดี ขอได้ไปต่ออีกซักนัดหนึ่งก็ดี คือแบบครั้งที่แล้วเราเห็นท้องฟ้าแล้ว แต่เรายังไม่ได้ดาวเลย ขอจับซักนัด ขอสัมผัสซักนัด”

(ราชวดี (นามแฝง) 2552)

บนเส้นทางแห่งการแข่งขัน “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว” นั้น ผู้เข้าแข่งขันทำการต่อสู้ต่อรองด้วยความคาดหวังเพื่อที่จะไปให้ถึงดาวดวงนั้นที่ต้องการคว้าม ซึ่งเป็นความใฝ่ฝันของผู้คนจำนวนมากที่ไม่คิดจะเสียใจ หรือเสียค่าที่เข้ามายังเวทีแห่งนี้ด้วยความมุ่งมั่น ความตั้งใจ และความอดทน

1.2 ต้องสู้จนสุดใจ

ขั้นตอนการ “ค้นฟ้าคว้าดาว” เป็นหนึ่งในโครงสร้าง (structure) ที่พันชนาการ และควบคุมผู้เข้าแข่งขันที่เป็นผู้กระทำการ (agency) ได้ในระดับหนึ่ง กล่าวคือ ในบางขั้นตอนก็ไม่สามารถควบคุมการกระทำของผู้เข้าแข่งขันได้อย่างเบ็ดเสร็จ ดังเช่นกรณีของผู้แข่งขันขอนแก่น (นามแฝง) ที่ออกมาจากคิวที่ผู้สมัครต้องรอรับใบสมัครโดยฝากคนในคิวนั้นไว้ แล้วออกมาคุยกับเพื่อนที่มาด้วยกัน (แต่ไม่ได้สมัครแข่งขัน) เนื่องจาก “ไม่อยากรอในเต็นท์ เพราะมันร้อนมาก อีกอย่างจะไปเข้าห้องน้ำด้วย” (ผู้แข่งขันขอนแก่น (นามแฝง) 2552, สัมภาษณ์) หรือแม้แต่ผู้วิจัยในขณะที่สวมบทบาทของผู้เข้าแข่งขันก็ได้กระทำการร่วมกับเพื่อนใหม่เช่นกัน คือ ไปซื้อข้าวเพื่อมารับประทานในขณะที่รอรับใบสมัคร โดยนั่งรับประทานอาหารที่พื้นหน้าอาคารจีเอ็มเอ็ม แกรมมีเพลส กรุงเทพฯ รวมถึงการไปเข้าห้องน้ำ นอกจากนี้ทีมงานได้คอยสอดส่องดูว่ามีขวดน้ำที่ยังไม่ได้นำพลาสติกห่อหุ้มออก ดังเช่นการที่ผู้วิจัยไม่ทราบถึงระเบียบนี้จึงไม่ได้ถอดพลาสติกออก ก็มีทีมงานคนหนึ่งเดินเข้ามา (ผู้วิจัยไม่ทราบว่ามาจากทิศทางไหน) ดึงขวดน้ำออกจากมือผู้วิจัยแล้วนำไปดึงพลาสติกออกให้ สร้างความประหลาดใจแก่เพื่อนๆ และผู้วิจัยเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งก็จะเห็น

ได้ว่าเป็นการควบคุมของทีมงานผู้ผลิตรายการด้วยกฎเกณฑ์ที่ไม่ได้ประกาศให้เห็นชัดเจนเป็นป้ายประกาศแต่อย่างใด

ขั้นตอนการแข่งขันที่เริ่มด้วยการเข้าคิวเพื่อรอรับใบสมัครนั้น จากการเก็บข้อมูลในสนามของผู้วิจัย พบว่าเพียงแค่ว่าเข้าสู่ขั้นตอนแรกของการแข่งขัน ก็ต้องเริ่มกระทำการต่อสู้ต่อรองแล้ว กล่าวคือ ต่อสู้กับความร้อน ความแออัด ดังคำกล่าวของกระเต (นามแฝง) ดังนี้ “ให้ถอยๆ อยู่ได้ จะเป็นผิวเมียวกันอยู่แล้ว ร้อนก็ร้อนหายใจไม่ออกแล้ว” (กระเต (นามแฝง) 2552, สัมภาษณ์) รวมทั้งการเข้าสมัครการแข่งขันดังกล่าวอย่างคำกล่าวของแม่ตริง (นามแฝง) ป้าวัน (นามแฝง) และผู้แข่งขันคู่แข่งที่สาม (นามแฝง) ที่ว่า

“เมื่อเข้าเจ้าหน้าที่มาถามว่ามีคนมาจากที่ไกลๆ ก็คน ปรากฏว่ามีคนยกมือแค่สี่ห้าคน เด็กไม่ยอมยกกันคงกลัวเขาจะคัดออกเลย ถ้าเป็นอย่างนั้นต้องวุ่นวายแน่ๆ ... มีคุณแม่ลูกแข่งคิว บอกว่าลูกใส่กระโปรงมา นั่งไม่ได้ เจ้าหน้าที่ก็เห็นว่าคนเดียวเลยไม่ว่าอะไร ปล่อยไป”

(แม่ตริง (นามแฝง) 2552, สัมภาษณ์)

“เป็นไปไม่ได้หรอก เพราะว่ามีบางคนมาจากแพร่ น่านก็มี ถ้าไม่ยอมหรือ มาที่มานั่งรอ เขากำหนดการแลกเปลี่ยนสมัคร กรอกใบสมัคร ใครกรอกช้าก็จะโดนแข่งคิว ปีที่แล้วมาสมัครก็แบบนี้ ถ้าจะมาสมัครให้อยู่ภายในปูนชื่อบริษัท อย่ายู่ที่บันได เพราะจะโดนเรียกลงมาอีก น้องไม่สมัครที่อื่นเลยเพราะรายการนี้ดีที่สุดแล้วไม่มีเส้นจริงๆ อย่างแกรนด์ขนาดมีพีเป็นดาราก็ยังต้องมารอคิวสมัครอย่างนี้เลย ไม่มีเส้นจริงๆ ชอบที่ตรงนี้แหละ ยุติธรรมดี ปีที่แล้วมีบางคนมาเข้าดีห้า ปรากฏว่าถึงเวลาที่ร้องไม่ออก แค่นี้เด็กมันก็เหนื่อยแล้ว จัดระบบคิวไม่ดีเลย แต่ต้องยอมรับกติกา”

(ป้าวัน (นามแฝง) 2552, สัมภาษณ์)

“แกรมีโง่ ใครจะยอมรับว่ามาจากต่างจังหวัดวะ มีคนยกมือแค่สองสามคนเอง เป็นตั้งมหาชนแล้ว ยังโง่อีก”

(ผู้แข่งขันคู่แข่งที่สาม (นามแฝง) 2552, สัมภาษณ์)

การสนทนาข้างต้นนี้ชี้ให้เห็นถึงการต่อสู้ต่อรองของผู้เข้าแข่งขันที่ไม่ได้ยอมจำนนต่อโครงสร้าง หรือกฎเกณฑ์ที่รายการได้สร้างขึ้นเพียงอย่างเดียว ซึ่งสอดคล้องกับการกระทำของอู๋ย (นามแฝง) ในขณะที่นั่งรอรับใบสมัครอยู่ในแถวนั้น ได้โทรศัพท์ทำให้เพื่อนอีกคนเข้ามาอยู่ในแถวด้วย จากนั้นกระเต (นามแฝง) ก็พูดว่า “ใครมาแข่งก็ต้องต่อสู้กับสายตาคอนอื่นอีก” (กระเต (นามแฝง) 2552, สัมภาษณ์) ในที่สุดเพื่อนของอู๋ย (นามแฝง) ก็สามารถเข้ามาในแถวได้

การต่อสู้ต่อรองของผู้เข้าแข่งขันยังคงดำเนินต่อไป แม้แต่ในเวลาพักเที่ยงของทีมงานที่จัดการแข่งขัน ผู้เข้าแข่งขันก็ยังต้องต่อสู้ด้วยการรับประทานอาหารบนบันไดทางขึ้นอาคารจีเอ็มเอ็ม แกรมมี่ เฟลส กรุงเทพฯ แสดงได้ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 45 ผู้เข้าแข่งขันรับประทานอาหารบนบันได (ผู้วิจัย)

ผู้เข้าแข่งขันบางคนต้องต่อสู้กับการข้ามพื้นที่มาจากดินแดนที่ห่างไกลจากประเทศไทย ดังเช่น กฤษมมงคล (นามแฝง) ผู้เข้าแข่งขันที่ข้ามน้ำข้ามทะเลมาจากรัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา เพื่อมาทำการแข่งขันในรายการนี้ แสดงดังกล่าวต่อไปนี้

“แล้วโชคแอบไม่เข้าข้างครับ คือ สุวรรณภูมิปิด คือไปติดอยู่ได้หวัน 3 วัน มาเข้าประเทศไม่ได้ ตอนแรกแอบเสียใจเหมือนกัน คือก็พยายามทุกทางนะ คือพยายามหาทางติดต่อเพื่อนที่นี้ว่า โอเค ถ้าสมมติมาถึงวันนี้อะ เนี่ยต้องหารถมาให้ทัน แต่สุดท้ายก็มาไม่ทัน พอกลับมาถึงแล้วได้เข้าประเทศได้แล้ว ฟังมารู้ว่าเลื่อนการคัดเลือกเดอะสตาร์ภาคเหนือ เลยแบบ ผมเลยได้มาอยู่วันนี้ครับ ดีใจมากจริงๆ ... คือ มีความใฝ่ฝันอยู่แล้วครับที่อยากจะเข้าร่วมการประกวดแบบนี้ครับ ก็เลย

ตัดสินใจมาจากแคลิฟอร์เนียครับ แอลเอครับ คืออยากจะมาเพื่อประกวดครั้งนี้ อยู่อเมริกา บางคนอาจจะคิดว่าอยู่เมืองนอกสบาย (สายหน้า) พอมาถึงตรงนี้ก็แบบ (ร้องไห้) กฤษอยากจะมาตรงนี้ ถ้าเกิดกฤษมีโอกาส กฤษก็อยากจะให้แม่สบายเพราะเค้าเหนื่อยกับกฤษเยอะ เลี้ยงกฤษมาแบบเหนื่อยมากอะครับ”

(กฤษมงคล (นามแฝง) 2552)

กฤษมงคล (นามแฝง) ได้ข้ามพื้นที่มาจากดินแดนอันห่างไกลในขณะที่เดียวกับที่บางคนไม่สามารถจะก้าวเข้ามาในพื้นที่แห่งการแข่งขันนี้ได้ ดังเช่น หลานของป้าวัน (นามแฝง) ที่ต้องทำงานประจำ ไม่สามารถลางานมาได้ เนื่องจากติดประชุม “หลานป้ามาได้แล้วนะ ที่จริงเค้าจะไปนะ แต่ติดประชุม ไม่เป็นไร เดี่ยวป้าจะไปให้กำลังใจนะ” (ป้าวัน (นามแฝง) 2552, สัมภาษณ์)

อย่างไรก็ตามรายการ “เดอะสตาร์ คั่นฟ้าคว้าดาว” ก็เป็นรายการที่ว่าด้วยการแข่งขันในการร้องและการเต้น หรือการแสดงบนเวที ที่ถือเป็นการต่อสู้ต่อรองอย่างหนึ่ง ยิ่งไปกว่านั้นผู้เข้าแข่งขันยังต้องต่อสู้กับการถูกจ้องมองจาก “คนอื่น” อีกด้วย แสดงได้ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 46 ผู้เข้าแข่งขันเต้น โดยมีกล้องบันทึกภาพอยู่ (ผู้วิจัย)

ผู้เข้าแข่งขันบางคนได้เข้าร่วมการคัดเลือกมาหลายแห่งแล้วและ ต้องต่อสู้ต่อรองกับน้ำหนักของตัวเอง (ตามคำแนะนำของคนอื่น) เมื่อเขาคิดว่าเขาสามารถทำได้แล้ว จึงตัดสินใจเข้าแข่งขันในรายการนี้ ดังคำกล่าวของเบญจา (นามแฝง) ต่อไปนี้

“ก็เคยออ เยอะเยอะ แต่ว่าตอนนั้นอ้วนกว่านี้ ประมาณร้อยกว่า โลอะคะ ตอนนั้น แล้วพี่เค้าก็บอกว่า พี่เค้าก็แนะนำว่าให้กลับไปลดก่อน แล้วก็ค่อยกลับมาใหม่ แล้วเสร็จหนูก็ลดแล้ว คือ ลดมาประมาณ 20 กิโลแล้วคะ ก็เคยโอเคตัดสินใจมาประกวด 106 โล นี่คือน้ำหนักสูงสุด เป็นคนกินเก่ง ไม่ใช่กรรมพันธุ์ กินแทบทุกอย่างอะ หนูโดนมองบ่อยมาก แล้วมันก็คือกดดันหลายๆ อย่าง อย่างเช่นหนูไปประกวดร้องเพลง เค้าบอกว่าความสามารถหนูสั้นเหลือ แต่อ้วนเกินไป หนูยังเชื่ออย่างนึงว่า การที่เป็นนักร้องที่ดีได้ ต้องมีความสามารถระดับนึง ถ้าหนูลดตรงเนี่ยะในระยะเวลาอันรวดเร็วไม่ได้ ทำไม่หนูไม่พัฒนาในเรื่องความสามารถ เหมือนอ่านหนังสือธรรมะว่าเปลี่ยนมุมมองของความคิดสิ ถ้ามองว่าแยมันก็แย แต่ถ้ามองว่าดีมันก็ดี”

(เบญจา (นามแฝง) 2553)

อย่างไรก็ตามเมื่อผู้เข้าแข่งขันเข้าไปในห้องอดิชั่นที่มีคณะกรรมการสามท่าน คือ สุทธิศักดิ์ ภักดีเทวา (โจ้), อรณภา กฤษฎี (ม้า) และเพชร มาร์ (เพชร) เป็นผู้ตัดสิน ก็ต้องต่อสู้กับคำวิพากษ์วิจารณ์หลังจากการร้องเพลง การเต้น และอาจรวมทั้งการแสดงความสามารถอื่นๆ จบทั้งนี้ก็มีตัวอย่างผู้เข้าแข่งขันที่ประกาศว่าถ้าไม่ได้ต่อสู้กับคำพูดของคณะกรรมการก็ไม่ต้องการเข้าแข่งขัน แสดงดังคำกล่าวของภัทธารวิทย์ (นามแฝง) ต่อไปนี้

“ตื่นตื่นมัยหรือ นิดนึ่ง เพราะว่าไม่เคยทำอะไรแบบนี้ ไม่มีความรู้เรื่องเพลงเลย ไม่เคยเรียน แม่บอกเปลืองตัง เอาเป็นภาษาอังกฤษดีกว่า เราอยากพูดให้ได้ 8 ภาษานะ เอาเงินไปเรียนเลย แต่ร้องเพลงเรียนไป เพื่อ หาดังได้หรือ จากการร้องเพลง ไม่รู้แต่ชอบร้องเพลง ก็ร้องมันไปอย่างนั้นแหละ ขำๆ ชอบร้องเพลงอะ แต่ไม่ได้แปลว่าอยากเป็นนักร้อง อยากร้องเพลงอะ อยากเป็นมากกว่านักร้องอะ มีคอมเมนต์เตอร์ชอบเลย ชอบมาก ถ้าไม่มีคอมเมนต์เตอร์สิ ชั้นไม่ยอมมาร้อง ร้องมาให้ลมฟิงหรือ ชั้นต้องการฟิงคอมเมนต์เตอร์อะ”

(ภัทธารวิทย์ (นามแฝง) 2553)

มีผู้เข้าแข่งขันที่เคยมาทำการต่อสู้แล้ว แต่ด้วยเหตุการณ์ที่ไม่คาดฝันได้เกิดขึ้น จึงไม่สามารถทำการแข่งขันต่อไปได้ จากนั้นนับแรมปีที่เขาต้องเก็บคำถามของตัวเองไว้ในใจ แล้วกลับมายังพื้นที่แห่งนี้อีกครั้ง ดังคำกล่าวของอรณิชา (นามแฝง) ต่อไปนี้

“มาตอนเดอะสตาร์ปี 2 ค่ะ ไปต่อไม่ได้เพราะว่าเป็นไข้เลือดออกค่ะ ตอนเป็นตัวแทนระดับภาคได้แล้วก็เข้าร่วมกิจกรรม 20 คน สุดท้ายไข้ปะคะ คัดเหลือ 8 คนแล้วก็ไข้เลือดออกเลยต้องห้ามส่งโรงพยาบาลที่นั่นค่ะ สุดท้ายแล้วเกล็ดเลือดมันเหลือต่ำมาก คุณหมอก็ไม่อนุญาตเพราะว่าจะช็อคตายได้ ก็เลยจำเป็นต้องยอมรับตรงจุดนั้นไป ก็คือแบบเศร้า แต่กลับมาครั้งเนี่ยะเพราะเห็นว่าประกวดช่วงปลายปีนี้ด้วย แล้วก็สิ่งที่มันมีค้างคาใจเราเมื่อหลายปีที่ผ่านมาเนี่ยมันยังมีค้างคาอยู่ มันยังหาคำตอบไม่ได้เลย แล้วก็รู้สึกว้าว เอออยากจะกลับมาหาคำตอบ”

(อรณิชา (นามแฝง) 2553)

การลงสนามการศึกษาทำให้เห็นว่าไบสมัครก็เป็นอีกหนึ่งกฎเกณฑ์ที่ต้องข้ามผ่านไปได้ ดังเช่นกรณีของบีก (นามแฝง) และป๊อกแป็ก (นามแฝง) ที่กลับมาต่อสู้ใหม่อีกครั้งหลังจากวันที่มาแล้วแต่ไบสมัครหมด แสดงดังรูปต่อไปนี้

ภาพที่ 47 – 48 ผู้วิจัยและป๊อกแป็ก และบีก ตามลำดับ (ผู้วิจัย)

ทั้งนี้นอกจากการต่อสู้ของผู้เข้าแข่งขันแล้ว ภายในพื้นที่นี้ยังมีกิจกรรมอื่นให้ผู้ที่มากับผู้เข้าแข่งขันได้มีส่วนร่วมด้วย ดังเช่น การสัมภาษณ์ป้าวัน (นามแฝง) โดยมีผู้วิจัยนั่งอยู่ข้างๆ บนบันไดในอาคารจีเอ็มเอ็ม แกรมมี่ เฟลส กรุงเทพฯ ในขณะที่นั่งรอบีก (ลูกชาย) ไปออดิชั่น ดังรูปต่อไปนี้

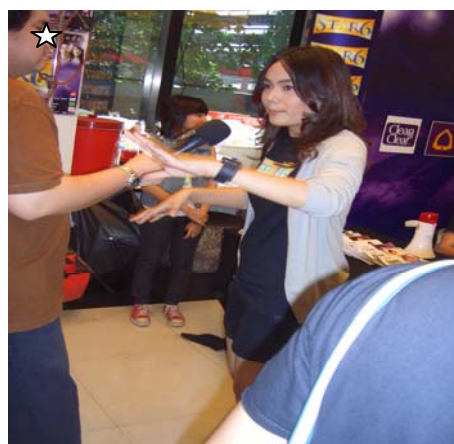
ภาพที่ 49 สัมภาษณ์ป้าวัน (ผู้วิจัย)

ในช่วงเวลานั้นป้าวัน (นามแฝง) ต้องต่อสู้กับสายตาของคนอื่นที่จ้องมองมาจากคนรอบข้างอีกด้วย เป็นประสบการณ์ที่มีร่วมกันระหว่างป้าวัน (นามแฝง) และผู้วิจัย เกิดความรู้สึกสนุกสนาน ในพื้นที่แห่งนี้ทำให้ผู้วิจัยได้มีความสัมพันธ์ที่ดีกับป้าวัน (นามแฝง) เกิดเป็นมิตรภาพ เช่น พุดคุยกัน ไปเข้าห้องน้ำด้วยกัน นั่งรอบีกด้วยกัน เป็นต้น

ภาพที่ 50 บีกนั่งรอเพื่อจะออ디션 (ผู้วิจัย)

เวทีของการต่อสู้นี้มีผู้คนจำนวนมากได้ผ่านมาแล้ว ทั้งนี้ตัวอย่างผู้แข่งขันที่เคยต่อสู้มาก่อนและเป็นผู้เข้าแข่งขันแปดคนสุดท้ายของรายการมาเยือนพื้นที่นี้เพื่อให้กำลังใจ และคำแนะนำ ท่ามกลางการให้ความสนใจจากทีมงานและผู้คนที่อยู่ในบริเวณนั้น ดังเช่น พงศธร สุภิญโญ (คิว) ที่บอกกับผู้เข้าแข่งขันที่รอรับใบสมัครอยู่ว่าให้ทำให้เต็มที่ ไม่ต้องกังวลทุกคนมีความสามารถอยู่แล้ว แสดงดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 51 - 52 สัมภาษณ์สิงห์รัตน์ จันทร์ภักดี และพงศธร สุภิญโญ และบุตรศรีณีย์ ทองชิว ตามลำดับ (ผู้วิจัย)

อย่างไรก็ตามเมื่อถึงเวลาที่ผู้เข้าแข่งขันต้องเข้าไปในห้องออกฉันทัน เพื่อที่พบกับคณะกรรมการ ที่แสดงคำวิพากษ์วิจารณ์หลังจากผู้เข้าแข่งขันแสดงความสามารถเสร็จ ในการคัดเลือกเพื่อเป็นแปดคนสุดท้าย ดังตัวอย่างที่เพชร มาร์ (เพชร) กล่าวเมื่อจบการแสดงของสนธยา ชิตมณี (สน) ต่อไปนี้

“ผมมีความรู้สึกที่ตอนที่ผมเห็นคุณที่ภาคใต้เนี่ยนะครับ ตอนที่คุณร้องโดโซสำเนียงได้เนี่ย ผมรู้สึกสนุกกว่านี้ แต่วันนี้ผมรู้สึกแบบ ประเด็นคือผมชอบสำเนียงนั้น มันไม่มี”

(เพชร มาร์ 2552ก)

สนธยา ชิตมณี (สน) ก็ได้กล่าวว่า “ถ้าพี่เพชรอยากฟัง ผมก็จะนำเสนอ” (สนธยา ชิตมณี 2552) เป็นคำกล่าวที่แสดงให้เห็นถึงการต่อสู้ต่อรองเพื่อให้ตนเองได้เข้ารอบต่อไป ซึ่งการต่อสู้ของสนแตกต่างกับณรงค์กร ณ ประเสริฐ (บีมพ์) ผู้เข้าแข่งขันหมายเลข K 0142 ปี 1 ที่ไม่ได้

เลือกเพลงตามคำแนะนำของกรรมการ ทำให้เพชร มาร์ (เพชร) แสดงความคิดเห็นเมื่อจบการแสดงของบ็ัมพ์ในการคัดเลือกเพื่อเป็นแปดคนสุดท้าย ดังนี้

“สิ่งหนึ่งที่ผมเสียดายในตัวคุณ คือคุณบ็ัมพ์เนี่ย ถามว่า พอร้องเพลงสโตนี่เนี่ย คุณบ็ัมพ์ทำได้โอเค สงสัยตลอดว่า เอ๊ะ เป็นเพลงป๊อป หรืออะไรต่างๆ ไปเนี่ย ผมอยากเห็นคุณบ็ัมพ์ลองร้องดู แต่คุณบ็ัมพ์ก็ไม่ยอม ... ตรงนี้ผมเสียดายจริงๆ เลย ก็ไม่รู้จะ เนี่ยแหละ ที่ผมรู้สึกตลอดเวลา”

(เพชร มาร์ 2552ก)

เมื่อการคัดเลือกดำเนินมาจนได้ผู้เข้าแข่งขันทั้งแปดคนที่เป็นผู้เข้ารอบสุดท้ายของรายการแล้ว พวกเขาต้องก้าวเข้าสู่ขั้นตอนต่อไป นั่นคือ การเก็บตัว ดังคำกล่าวของถกเถียงติ วีรวรรณ ที่ว่า

“เราต้องให้ความรู้ ฝึกเพิ่มเติมให้พวกเขา ไม่อย่างนั้นเขาจะไม่มีการพัฒนาการ ทั้งแปดคนต้องเข้ามาฝึกในกรุงเทพฯ คนต่างจังหวัดไม่มีที่อยู่ก็ต้องมาอยู่ร่วมกัน เราจะมีโค้ชส่วนตัวของแต่ละคน ซึ่งโค้ชก็มีความสามารถเฉพาะที่ต่างกันไป ถ้าโค้ชที่เก่งเรื่องร้อง เขาก็จะดูเรื่องร้อง แต่ถ้าเรื่องเต้นก็จะส่งไปฝึกกับโค้ชอีกคน ซึ่งบางครั้งตัวโค้ชเองก็แข่งขันกันด้วย ได้รับความฝึกซ้อมสมควร”

(ถกเถียงติ วีรวรรณ อ้างถึงใน เนตรนภา แก้วแสงธรรม 2547, 38)

เห็นได้ว่า “การเก็บตัว” เป็นการตีตารางเพื่อควบคุมตำแหน่งแห่งที่ของผู้เข้าแข่งขัน ดังการที่รายการได้จัดให้ผู้เข้าแข่งขันอาศัยอยู่ในบ้านเดียวกันนั้น มีความสอดคล้องกับผลการศึกษาของวาลี ชันธวาร์ (วาลี ชันธวาร์ 2548, 132 - 133) ที่ทำให้เห็นว่ารายการพยายามมุ่งเน้นสิ่งที่นำเสนอในประเด็นเดียวกัน คือ ให้นักมาดำรงชีวิตอยู่ในบ้านเดียวกัน นั่นเป็นการตอกย้ำแนวคิดของรายการที่ว่า เป็นการนำเสนอชีวิตจริง ชีวิตคนที่ไม่มีการปรุงแต่ง คิดอย่างไร รู้สึกเช่นไร หรือมีพฤติกรรมเป็นอย่างไร ก็แสดงออกมาเช่นนั้น โดยที่ไม่ผ่านการกำกับ หรือการตัดต่อจากผู้กำกับ ช่างภาพ หรือผู้จัดแต่อย่างใด ทุกสิ่งทุกอย่างที่ผ่านสายตาผู้ชมนั้นคือ “ของจริง” ทั้งสิ้น

ก่อนการเก็บตัวนี้เอง เป็นช่วงเวลาที่เกิดตำนานของการต่อสู้ต่อรองที่ไม่สามารถคาดเดาได้บนเวทีสาธารณะแห่งนี้ขึ้น ดังเช่นเรื่องของศิริภาณี ทองนิยม (น้ำ) ผู้เข้าแข่งขันในรายการปี 4 ที่สามารถเป็นหนึ่งใน “แปดคนสุดท้ายของรายการ” แล้ว แต่ก็ต้องออกจากการแข่งขันไป

กล่าวคือ น้ำได้ป่วยเป็นโรคเลือดมาเป็นเวลา 5 ปีแล้ว และเมื่อตรวจสุขภาพก่อนที่จะต้องเข้าไปอยู่ร่วมกับผู้เข้าแข่งขันคนอื่นในบ้าน ปรากฏว่าแพทย์ผู้ตรวจให้คำแนะนำว่าเขาควรเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลในทันที ทำให้น้ำต้องตัดสินใจออกจากการแข่งขันเพื่อไปรักษาตัว ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“มันเป็นความฝันตั้งแต่เด็กๆ อยากเป็นนักร้อง อยากขึ้นคอนเสิร์ตร้องเพลงให้คนฟังเยอะๆ พอบอกว่าประกวดเมื่อไหร่ก็ได้ ต้องเอาชีวิตไว้ก่อน หนูก็คงต้องรักษาตัวละ”

(ศิราณี ทองนิยม 2551)

หลังจากได้ข้อสรุปว่าศิราณี ทองนิยม ผู้ที่ได้ชื่อว่าเป็นแปดคนสุดท้ายของรายการ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาวปี 4” ต้องออกจากการแข่งขันในครั้งนั้น เขาก็ได้ทิ้งเสียงเพลงไว้บนเวที เดอะสตาร์ โดยที่ไม่มีใครทราบล่วงหน้าก่อนว่านั่นจะเป็นเพลงสุดท้ายของน้ำบนเวที รวมถึงคำกล่าวอำลาที่จะเป็นเสียงสุดท้ายของเขาในรายการนี้ เนื่องจากเขาได้เสียชีวิตในเวลาต่อมา ดังเสียงต่อไปนี้

“แม้ว่าในวันนี้มีน้ำตา จะข่มมันให้ไหลอยู่ข้างใน ความฝันนั้นจบไป แต่ยังมีเลือดตัวฉัน อดทนแล้วบอกใจ จะไม่ยอมหมดหวัง ... อยากให้ทุกคนทำตามความฝันให้ถึงที่สุด และน้ำก็ไม่ยอมหมดหวังละ”

(ศิราณี ทองนิยม 2551)

เมื่อศิราณี ทองนิยม ต้องออกจากการแข่งขันไป รายการก็ต้องตัดสินใจคัดเลือกผู้เข้าแข่งขันมาแทน คือ จิรายุทธ คันธยศ (แม็ก) เพื่ออยู่ร่วมกับผู้แข่งขันคนอื่นภายใต้ความหลากหลายและกฎที่ต้องปฏิบัติตามใน “บ้าน” ที่ไม่ได้ถูกจัดแบ่งพื้นที่ตามความต้องการของผู้อาศัย และไม่ได้เป็นเพียงพื้นที่ที่ใช้ในการดำรงชีวิตประจำวันเท่านั้น แต่บ้านยังกลายเป็นโรงเรียนที่มีกิจกรรม และการเรียนการสอน ทั้งการร้องเพลง การเต้น และการแสดงบนเวที โดยมีคนอื่นมองเห็นได้จากการแพร่ภาพโดยกล้องที่บันทึกภาพของพวกเขาในชีวิตประจำวัน ดังนั้นคงไม่อาจลากเส้นทึบภายใน “บ้าน” ได้ว่า ส่วนใดเป็นพื้นที่ส่วนตัว หรือเป็นพื้นที่สาธารณะได้ชัดเจน

ผู้เข้าแข่งขันแปดคนสุดท้ายของรายการต้องอาศัยอยู่ร่วมกันในบ้าน ที่มีกำบังบันทึกภาพเพื่อออกอากาศทางโทรทัศน์อยู่ตลอดเวลา ซึ่งเป็นโครงสร้างหนึ่งที่ถูกกำหนดขึ้นเพื่อใช้

ควบคุมการกระทำของผู้เข้าแข่งขัน ซึ่งสอดคล้องกับมโนทัศน์ “การสอดส่องดูแล” (surveillance) ของฟูโก ที่ว่า ในสถาบันต่างๆ ของสังคมสมัยใหม่นั้นกระทำผ่านการกวาดตามอง (panoptic) หรือ การทำให้ผู้ถูกควบคุมรู้สึกว่าจะถูกจับตามอง จนไม่กล้าทำอะไรนอกกรอบของสังคมนั้นได้ (จันทน์ เจริญศรี 2545, 121) ถือเป็นโอกาสให้ผู้ชมได้ร่วมรับรู้เรื่องราวบนเส้นทางการต่อสู้ของผู้เข้าแข่งขันในรายการนี้ และเกิดการวิพากษ์วิจารณ์หรือชื่นชมอย่างแพร่หลาย กลายเป็นชุมชนของผู้ชมรายการที่ร่วมกันทำการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นบนพื้นที่อินเทอร์เน็ต ดังข้อความต่อไปนี้

ความคิดเห็นที่ 34

“เราเชียร์พี่แกรนกะพีคิวอะ พี่แกรนไม่น่าออกเลยโนะ พี่เขาออกจาเก่งและมีความสามารถมากมายสวายอีกต่างหากนิสัยก็ดี ตอนแรกเราก็เชียร์พี่กิงนะแต่พอเห็นที่ทอทำตัวในบ้านแล้วแบบ ... เฮ้อออออออออออ (ขอโทษล่วงหน้ากะถ้าจะทำให้คัยไม่พอใจแต่มันคือการแสดงความคิดเห็นกะ)”

ความคิดเห็นที่ 37

“ไม่ชอบกิงเลยอะ ชอบพุดหัววนๆ เหมือนจะต่อัยคน”

ความคิดเห็นที่ 38

“คห37เต้าจะโดนต่อัยจริงๆ นะ ระวังปากหน่อยสิ (ระวังจะโดนแฟนคลับกิงต่อัย)”

(Corrcry 2552)

ร่างกายและการกระทำของผู้เข้าแข่งขันในรายการนี้อาจถูกควบคุมไว้ด้วยหลายวิธี ดังการศึกษาการควบคุมระเบียบวินัยของมิเชล ฟูโกต์ ที่จัดแยกปัจเจกบุคคลทั้งหลายออกเป็นสัดส่วนโดยอิงกับพื้นที่ (มิเชล ฟูโกต์ 2547, 16 - 29) ซึ่งมีสอดคล้องกับการศึกษาวิธีการควบคุมร่างกายของมนุษย์ของสุภางค์ จันทวานิช ที่ทำได้หลายวิธี (สุภางค์ จันทวานิช 2551ก, 276 - 277) นำมาวิเคราะห์ ได้ดังนี้

1. การปิดล้อมพื้นที่ หรือกำหนดให้อยู่ในพื้นที่ที่ปิดล้อมหรือจำกัด เฉกเช่นผู้เข้าแข่งขันในรายการนี้ที่จะต้องอยู่ร่วมกันในบ้านที่รายการจัดเตรียมไว้ แสดงได้จากคำกล่าวที่ภคชนท์ ไวอ่อนศรี (แฟรงค์) กล่าวกับผู้เข้าแข่งขันทั้งแปดคนของรายการปี 6 ดังต่อไปนี้

“ขอต้อนรับทุกคนครับ มีข่าวดีจะบอกว่า นี่คือ บ้านของแปดคนสุดท้ายของเดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาวปี 6 ครับ นี่เป็นที่พักของพวกเราทุกคนนะครับ เป็นที่ที่จะให้เราทำสิ่งต่างๆ ได้เรียนรู้ด้านการร้อง เรียนร้อง เรียนเต้น เราจะเรียนเต้นกันที่สปอร์ตคลับ ของโครงการนี้ นะครับผม”

(ภคชนท์ ไวอ่อนศรี 2553)

เมื่อผู้เข้าแข่งขันทำการเก็บสัมภาระหลังจากได้เดินชมบริเวณรอบบ้านเสร็จเรียบร้อยแล้ว ก็ต้องมารวมตัวกันที่บริเวณห้องรับแขก ตามคำกล่าวของภคชนท์ ไวอ่อนศรี ที่ได้บอกกับผู้เข้าแข่งขันของรายการในปี 5 เมื่อทุกคนมาพร้อมหน้าพร้อมตาทั้งแปดคนแล้ว ภคชนท์ ไวอ่อนศรีก็ได้กล่าวว่า

“ก่อนอื่น ต้องอธิบายให้ทราบก่อนว่า ตลอดที่เราอยู่ที่นี้ ต้องขอบอกว่า แต่ละคนก็จะได้อยู่บ้านนี้ในระยะเวลาที่ไม่เท่ากันนะครับ เพราะว่าในแต่ละสัปดาห์จะมีหนึ่งคนที่ไม่ได้ไปต่อกับเรา ผมเชื่อว่าการที่คุณตัดสินใจมาสมัครเดอะสตาร์ และได้เป็นแปดคน มันคง น่าจะมีค่ากับทุกคนนะครับ จงใช้เวลาที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์มากที่สุด ถ้าคุณทำดีก่อนจะขึ้นเวที ผลงานบนเวทีของคุณก็ คงจะไม่แย่นะครับผม ... อย่าลืมว่านี่ คือการแข่งขัน และนี่คือความฝันของทุกคน ใช้ทุกวินาทีให้คุ้มค่าที่สุด บ้านหลังนี้อาจจะสวยนะครับ แต่บางคนอาจจะอยู่บ้านหลังนี้ได้ไม่นานนัก ถ้าคนไทยทั้งประเทศไม่ให้คุณได้ไปต่อ โอเคมะ เต็มที่นะครับ ... อีกอย่างนึง ที่เราเป็นห่วงมาก สำหรับวัยรุ่นอย่างเรา ก็คือ การสื่อสาร การสื่อสารต่างๆ นานา นะครับผม มันจะทำให้เสียสมาธิ เพราะฉะนั้นเราขอยึดโทรศัพท์มือถือครับ”

(ภคชนท์ ไวอ่อนศรี 2552)

คำกล่าวของภคชนท์ ไวอ่อนศรี (แฟรงค์) ทำให้เห็นถึงความล้ำค่าของการได้มาเข้าร่วมกับรายการนี้ ภายใต้การตัดสินใจของ “คนไทยทั้งประเทศ” ที่เป็นผู้กุมชะตาของพวกเขาเอาไว้ อีกทั้งยัง “ยึด” โทรศัพท์ส่วนตัวของผู้เข้าแข่งขัน นั่นคือ โทรศัพท์มือถือ แสดงให้เห็นได้ถึง “อำนาจ” ของรายการที่มีพลังควบคุมผู้เข้าแข่งขันให้ต้องทำตาม ซึ่งสอดคล้องกับความหมายของ “พื้นที่” ของไชยรัตน์ เจริญสิน โอฟาร์ นั่นคือ ที่บรรจุนำทางทางสังคมไว้ หากปรับเปลี่ยนพื้นที่ ก็เป็นการปรับเปลี่ยนอำนาจในสังคมไปพร้อมๆ กันด้วย (ไชยรัตน์ เจริญสิน โอฟาร์ 2549, 10) ทั้งนี้

การอยู่ร่วมกันนั้นผู้เข้าแข่งขันทุกคนจะมีเวลาไม่เท่ากัน กล่าวคือ ผู้เข้าแข่งขันคนใดคนหนึ่ง (หนึ่งเดียวเท่านั้น) ที่มีคะแนนจากผู้ชมน้อยที่สุดในแต่ละสัปดาห์ ต้องออกจากบ้านไป หรือที่เรียกว่า “ไม่ได้ไปต่อ”

เมื่อผู้เข้าแข่งขันได้ก้าวเข้าไปอยู่ในพื้นที่ (ใหม่) แห่งนี้ ที่เรียกว่า “บ้านของแปดคนสุดท้ายของเดอะสตาร์ คั่นฟ้าคว้าวาว” ก็มีความรู้สึกที่คล้ายคลึงกันเกิดขึ้น ดังเช่นคำกล่าวของผู้เข้าแข่งขันแปดคนสุดท้ายในรายการปี 6 กล่าวคือ “ชอบครับ มันใหม่ มันสวย มันใหญ่ มันน่าอยู่สบาย” (เรื่องฤทธิ์ ศิริพานิช 2553) และ “ผมชอบมากครับ มีความสุขมากๆ ครับ ผมคิดว่าจะต้องสวยครับ พอมาแล้วมันก็สวยจริงๆ แล้วมันมีความสุขครับ ชอบห้องข้างล่างครับ ชั้นหนึ่ง ตรงช่วงโทรทัศน์ ช่วงโซฟายาวๆ ออกไปครับ ขนาดตรงพื้นหณะครับ ตรงพื้นที่เป็นขนๆ หณะ ตรงนั้นยังนอนสบายเลย (ทีมงานก็บอกว่า “เขาเรียกว่าพรม”) (หัวเราะ) ครับ พรม เอาแล้ว โซฟาอีกแล้วผมพรมครับ ขนขาวๆ” (ภาคิน คำวิไลศักดิ์ 2553)

การอยู่ร่วมกันในพื้นที่ที่จำกัดทำให้ ผู้เข้าแข่งขันได้ทำกิจกรรมต่างๆ ตามที่รายการได้กำหนดไว้ร่วมกันซึ่งเป็นไปตามแผนที่รายการได้วางไว้ เช่น การเต้นเข้ามาเพื่อการออกกำลังกาย การเรียนร้องเพลงและการเต้น การฝึกซ้อมการแสดงบนเวที เป็นต้น ทำให้ผู้เข้าแข่งขันสามารถฝึกเฉย หรือ “อุ้งาน” ต่อสิ่งที่รายการต้องการให้ปฏิบัติได้ลำบากมากขึ้น

ถึงกระนั้น ไม่ว่ารายการจะทำการปิดล้อมพื้นที่อย่างไร ก็ไม่สามารถควบคุมการกระทำของผู้เข้าแข่งขันได้อย่างเบ็ดเสร็จ ดังเช่นเหตุการณ์ในวันก่อนวันแถลงข่าวเปิดตัวแปดคนสุดท้ายของรายการปี 5 ดังต่อไปนี้ พรรณวาท ด้วยเศียรเกล้า (แกรนด์) ร้องเพลงดังเสียงนี้ “ก็ร้องไปตามที่ใจบรรเลง ให้เพลง ให้เพลงได้คู่ก้องไป” (พรรณวาท ด้วยเศียรเกล้า 2552) พร้อมกับเดินอยู่หน้ากระจกภายในห้องนอน ภายใต้ความคิดที่ว่า “ก็เป็นห่วงตัวเอง แล้วก็ห่วงเพื่อนๆ ด้วยละ ก็ก็ชวน แต่ทำไมไม่มีใครมา” (พรรณวาท ด้วยเศียรเกล้า 2552) ในขณะเดียวกันนี้เองณัฐมน กฤษณคุปต์ (นัท) และเหมือนแพร พานะบุตร (กิง) นอนอยู่บนเตียง สลับกันจับหน้าท้อง “ท้องแข็งแล้วยังเนี่ย มาจับดี” (เหมือนแพร พานะบุตร 2552)

จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่าแม้พวกเขาจะอยู่ภายในห้องเดียวกัน ซึ่งเป็นพื้นที่จำกัด พร้อมกับกล้องที่บันทึกภาพของพวกเขาอยู่ แต่ก็ยังมีอาจบังคับให้ใครกระทำการใดๆ ได้ และยังเห็นได้ยิ่งกว่า พรรณวาท ด้วยเศียรเกล้า (แกรนด์) ได้สร้างพื้นที่ส่วนตัวขึ้นมา ทั้งๆ ที่การกระทำของเธอได้ถูกถ่ายทอดทางโทรทัศน์ ดังนั้นพื้นที่ส่วนตัวของเธอจึงถูกแปลงสภาพเป็นพื้นที่สาธารณะโดยปริยาย

2. การตีตาราง อาศัยการจัดวางตำแหน่งขั้นพื้นฐาน หรือการกำหนดพื้นที่เฉพาะตำแหน่งหรือสถานะของบุคคล กล่าวคือ กำหนดให้ปัจเจกบุคคลแต่ละคนอยู่ในตำแหน่งแห่ง

ที่ของตน และในแต่ละตำแหน่งก็จะมีคนประจำเพียงหนึ่งคน นี่เป็นการหลีกเลี่ยงมิให้คนรวมตัวกันเป็นกลุ่มๆ เป็นการสลายกลุ่มก้อนให้แตกกระจายออกจากกัน เป็นการแยกผู้คนอันหลากหลาย และยากต่อการควบคุม

ดังเช่นบ้านที่พักของผู้เข้าแข่งขันในรายการปี 6 นั้น มีห้องนอน อยู่ 3 ห้อง โดยทางรายการได้จัดให้ณัฐพัชร ธนนทรศักดิ์ยศ (ไอซ์), ภากิน คำวิสัยศักดิ์ (โตโน่), เรืองฤทธิ์ ศิริพานิช (ริท), และปฏิภาณ หล่อเสถียร (เซน) อยู่ร่วมห้องกันในห้องที่หนึ่ง วาโย อัสวรุ่งเรือง (เก่ง) และนภัทร อินทร์ใจเอื้อ (กัน) อยู่ในห้องที่ 2 ส่วนฉัตรกมล เปียกกลิ่น (ลูกเกต) และ นวกชฌน ชื่นครองธรรม (เกรซ) อยู่ในห้องสุดท้าย

ถึงแม้จะมีการกำหนดพื้นที่เฉพาะหรือเป็นตำแหน่งในบ้านที่ผู้เข้าแข่งขันต้องอาศัยอยู่ร่วมกันแล้ว แต่คงมีอาจตรงเขาไว้มิให้เขาอยู่ในเฉพาะพื้นที่นั้นได้ ดังเช่นกรณีที่พงศธร สุภิญโญ (ติว) ยืนซ้อมร้องเพลงอยู่หน้าห้องนอนของผู้เข้าแข่งขันผู้หญิง โดยมีเหมือนแพรว พานะบุตร (กิ้ง) และพรรณวาท ด้วยเศียรเกล้า (แกรนด์) ยืนที่ประตูฝั่งของห้องนอน และกรณีที่พงศธร สุภิญโญ (ติว) และพรรณวาท ด้วยเศียรเกล้า (แกรนด์) ไล่ชุดนอน แต่ฝึกซ้อมการร้องและการเต้นเพลงเพื่อความดวงนั้นอยู่ในบ้านบริเวณห้องนั่งเล่น

3. การจัดพื้นที่ตามหน้าที่ใช้สอย หรือกำหนดพื้นที่ตามประโยชน์ใช้สอย การกำหนดว่าพื้นที่ใดจะใช้ทำหน้าที่อะไรนั้น ดังการผู้เข้าแข่งขันแปดคนสุดท้ายของรายการต้องมาอาศัยอยู่ร่วมชายคา หรือ “บ้าน” เดียวกัน เป็นพื้นที่ที่แบ่งเป็นสัดส่วน เช่น ส่วนที่เป็นห้องรับแขก ที่รับประทานอาหาร ห้องนอน ห้องน้ำ ห้องฝึกซ้อมทั้งการเต้นและการร้อง โดยในห้องฝึกซ้อมมีผู้สอนควบคุมอยู่ก็เป็นการจัดพื้นที่ไว้สำหรับผู้เข้าแข่งขัน และเป็นผู้วิพากษ์วิจารณ์ผู้เข้าแข่งขัน ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ยูนิตีไม่มี ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันไม่มี เมื่อวานพูดแล้ว ไซม์ อิม สำหรับพี่นะคะ นี่จะเป็นครั้งสุดท้ายที่พี่จะเตือน เวลาต่อมาแล้วไม่ซ้อมเรื่องของคุณ เพราะว่าเวลาขึ้นไปบนเวที เป็นหน้าที่ของคุณที่จะทำ ทุกอย่างบนเวทีให้ดีที่สุด เพื่อให้คนเค้าเห็นคุณ พี่มีหน้าที่ทำให้ สอนให้ แต่ถ้าหนูไม่รับ ไม่ปฏิบัติ เป็นเรื่องของหนู ถ้าคุณอยากจะเปลี่ยนอนาคตตัวเอง คุณต้องทำเอง ตามฝันมาแล้ว ถ้าไม่ทำให้ดีที่สุดก็เป็นโอกาสของคุณเอง เป็นอนาคตของคุณเอง ครั้งสุดท้ายนะคะ สำหรับพี่”

(ตุ๊กตา กันยารัตน์ (นามแฝง) 2552)

นอกจากนี้ผู้เข้าแข่งขันแปดคนสุดท้ายของรายการต้องทำการปรับแต่งภาพลักษณ์ด้วยการแต่งหน้า การตัดแต่งทรงผม และการแต่งกายจากผู้เชี่ยวชาญในแต่ละด้าน ซึ่งการเปลี่ยนรูปโฉม (รวมไปถึงการเปลี่ยนพฤติกรรม) ในครั้งนี้เป็นการเปลี่ยนแปลงตัวเองของผู้เข้าแข่งขันไปตามกฎของรายการเพื่อการเข้าสู่พื้นที่ (ใหม่) ที่มีลักษณะเฉพาะตัว นั่นคือ การถูกเฝ้ามองตลอดเวลา หากผู้เข้าแข่งขันไม่เปลี่ยนสถานะ หรือสภาพของตนเองตามทัศนคติของสิริรัตน์ รัตนกาญจน์ ก็อาจนำไปสู่ภัยพิบัติ (สิริรัตน์ รัตนกาญจน์ 2549, 10 - 11) แต่คงไม่ถึงกับชีวิต เพียงแต่ผู้เข้าแข่งขันอาจไม่สามารถไปถึงฝั่งฝันในการเป็นนักร้องได้ ซึ่งการยินยอมในการเปลี่ยนรูปโฉมภายนอกนี้ไม่ได้หมายถึงการยอมแพ้ หากแต่เป็นการกระทำในรูปแบบหนึ่งที่ได้ต่อสู้ต่อรองกับต่อกฎเกณฑ์ของรายการ แสดงดังคำกล่าวต่อไปนี้

“มันก็เหมือนกับเป็นการเปลี่ยนแปลงตัวเองนะคะ ได้ทำอะไรใหม่ๆ ได้ทำอะไรเข้ามาในตัวเอง แบบ เป็นสิ่งใหม่ๆ แต่ว่า คือว่า ยังเป็นคนคนเดิมอะคะ แค่เปลี่ยนแปลงภายนอก แต่ข้างในยังเหมือนเดิม”

(จิมกัท เปียกลิ้น 2553)

เสียงของจิมกัท เปียกลิ้น ทำให้เห็นว่าการแต่งหน้า การตัดแต่งทรงผม และการแต่งกายนี้ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงความเป็นตัวเขาให้กลายเป็นอย่างอื่นไปได้ ทีมงานทำได้เพียงแค่เปลี่ยนแปลงเปลือกนอกของเขาเท่านั้น นั่นหมายความว่าโครงสร้างที่ครอบงำเขาอยู่นั้นสามารถปกคลุม ห่อหุ้มร่างกายของผู้ที่กระทำการภายใต้โครงสร้างนั้นได้

4. อันดับ การกำหนดลำดับ หรือตำแหน่งของบุคคล ในรายการนี้ได้มีการกำหนดหมายเลขของผู้เข้าแข่งขันตั้งแต่เริ่มต้นการแข่งขัน เช่น B 0001 หมายถึงผู้เข้าแข่งขันของภาคกลาง คน (อันดับ) ที่หนึ่ง และเมื่อเป็นผู้เข้าแข่งขันแปดคนสุดท้ายก็จะมีหมายเลขประจำตัวใหม่ คือ เลขหนึ่ง ถึงเลขแปด ทั้งนี้รายการจะทำการคัดผู้เข้าแข่งขันออกสัปดาห์ละหนึ่งคนจากคะแนนเสียงของผู้ชมทั้งในห้องส่งและผู้ชมที่บ้าน โดยทีมงานจะเก็บบัตรลงคะแนนจากผู้ชมในห้องส่งมานับคะแนนร่วมกับผู้ชม 2 คนในห้องส่งเพื่อความโปร่งใสซึ่งคิดเป็นคะแนนร้อยละ 10 ส่วนอีกร้อยละ 90 เป็นคะแนนจากผู้ชมที่โหวตทางโทรศัพท์ หรือข้อความสั้น (sms) ซึ่งจากการศึกษาของธนัชพร สมหวัง ได้กล่าวว่า ทีมงานยืนยันว่าไม่มีการปรับแก้คะแนนโหวตแต่อย่างใด (ธนัชพร สมหวัง 2548, 40) นั่นหมายความว่า คะแนนของผู้ชมเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงลำดับความนิยมชื่นชอบ หรือสงสาร โดยผู้เข้าแข่งขันที่ได้รับคะแนนน้อยที่สุดจะเป็นผู้ที่ต้องออกจากการแข่งขัน

ไป ทำให้เห็นได้ชัดเจนว่าตามอันดับของผู้เข้าแข่งขันที่ถูกจัดให้โดยผู้ชมนั้น เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการแข่งขัน

การปิดล้อมพื้นที่ทำให้เกิดความกดดันแก่ผู้เข้าแข่งขัน ถึงขั้นที่ว่าผู้เข้าแข่งขันต้องการออกจากการแข่งขันไป ดังกรณีของเผ่าเพชร (เพชร) เป็นผู้เข้าแข่งขันจากภาคกลางที่อยู่ในการแข่งขันจนถึงสองวันก่อนการแข่งขันรอบคัดเลือกเพื่อเป็นแปดคนสุดท้ายของรายการปี 6 โดยเขาขออนุญาตทีมงานโทรศัพท์กลับบ้าน แล้วคุยกับบิดาและมารดาท่ามกลางการบันทึกทั้งภาพและเสียงของเขา บิดา และมารดาของเขาด้วย แสดงดังคำกล่าวต่อไปนี้

“เพชรกลับบ้านนะ ... มันอยู่ไม่ได้ มันอึดอัดหนะ ก็พยายามอย่าง ที่บอกแล้ว แต่มัน มันไม่รู้สึกลึกลับเลย ... รู้สึกว่าตื่นขึ้นมาเหมือนเดิมอะ ... ไม่ได้ ร้องเพลง ก็วันนี้ขอเค้า ขอไม่ซ้อม แล้วเมื่อก็ พี่เค้าก็ เออ มานั่งคุย อะไอย่างนี้ แล้ว แบบ เออ จะทำยังไง เค้าก็ช่วยหาวิธีแก้ จะทำยังไง เค้าพอจะช่วยอะไรได้มัย เค้าก็แบบเออ ให้ออกไปเดินข้างนอกบ้าง อะไอย่างเงี้ยะ เพชรก็เดินออกไปข้าง นอก ... เพชรก็ไม่รู้ เพชรไม่เอาแล้วอะ ... อิม ไม่ไหวแล้ว คือ เพชรไม่ชอบที่มาอยู่ แบบ นั่งอยู่เฉยๆ หรือไม่รู้สิ มันไม่ไหวแล้วอะ ... ทำให้พ่อมากี่อย่างแล้ว เพชรขอ บ้างได้มัย ... อึดอัด ที่ต้องมานั่งรอ อยู่ในห้อง นานๆ อดทนๆ สะสม มาเรื่อยๆ แล้วมันก็เต็มแล้ว ไม่ไหวแล้ว ... ก็รู้เอาไว้ว่าเพชรมันเป็นอย่างนี้ เพชรมันห่วย เพชรมันแย ... ก็เพชรจะไม่เอาแล้ว (เสียงทวาด) แล้วนี่ไง เพชรไม่ไหวแล้วพ่อ เพชรโมโหแล้ว ถ้าเพชรโมโหพ่อก็รู้ เพชรทำอะไรเพชรไม่คิดแล้ว เพชรทำได้ทุก อย่าง ... ก็ให้เพชรดิ ... มันรู้สึกว่ามันไม่ใช่เราที่ อย่างนี้ มันก็ยังมึนงงอย่างอื่น หรือทำอย่างอื่นได้ โดยที่ไม่ต้องมานั่งรอ 10 ชั่วโมง ทั้งวัน รอแค่ชั่วโมงสอง ชั่วโมง มันยังโอเคกว่าที่มานั่งรอ 10 ชั่วโมง ... ก็ร้องเพลงเฉยๆ ก็มีความสุขแล้ว ไม่ได้ต้องเป็นคารา มีชื่อเสียง ก็ได้ ... เสียขาย แต่ก็จจะออก”

(เผ่าเพชร 2553)

กล่าวได้ว่า แม้ทีมงานได้มีการกำหนดขอบเขตของพื้นที่เฉพาะไว้อย่างชัดเจน เป็น การควบคุมร่างกาย และการกระทำของผู้เข้าแข่งขัน แต่ก็มิอาจกักขังผู้เข้าแข่งขันไว้ในขอบเขตนั้น ได้ ยิ่งไปกว่านั้นยังสามารถออกจากเวทีแห่งนี้ไป ทั้งๆ ที่การแข่งขันยังดำเนินอยู่และยังเห็นได้ถึง การดิ้นรนต่อสู้ในขอบเขตที่จำกัดนั้นอีกด้วย

1.3 เปล่งประกายงดงาม

วัตถุประสงค์ของรายการที่ต้องการค้นหาคนเพื่อเป็นนักร้องในสังกัด โดยต้องผ่านตามขั้นตอนและกฎเกณฑ์ที่รายการกำหนดไว้ เป็นการแข่งขันที่สาธารณะชนสามารถรับชมได้ทางโทรทัศน์ เพื่อให้เห็นผู้เข้าแข่งขันตั้งแต่จุดเริ่มต้นของการแข่งขัน จนถึงการเรียนรู้และการฝึกซ้อมด้านเพื่อเป็นนักร้อง ดังที่ถกเถียงติ วีรวรรณได้แสดงทัศนะว่า

“การเป็นนักร้อง ภาพภายนอกกับความเป็นจริงเป็นภาพเดียวกันใหม่ ... วงการบันเทิงที่ดูสวยหรู แต่ภายในจริงๆ ก็คือ การทำงาน ต้องพัฒนาให้เกิดขึ้น ไม่ใช่เนรมิตหรือกดปุ่มขึ้นมาได้ มันมีความยากลำบากทั้งการคิด การค้นคว้า หลักการ ทฤษฎี หยาดเหงื่อแรงงาน ทุกอย่างล้วนมาจากการทำงานทั้งสิ้น”

(ถกเถียงติ วีรวรรณ อ้างถึงในเนตรนภา แก้วแสงธรรม 2547, 36)

การแข่งขันนี้มีรางวัลสำหรับผู้ชนะเลิศ คือ การเซ็นสัญญาออกอัลบั้มกับบริษัท จีเอ็มเอ็ม แกรมมี่ จำกัด (มหาชน) ถือเป็นโอกาสทอง เนื่องจาก “การเป็นศิลปินสังกัดแกรมมี่” ซึ่งจะเป็นการเปลี่ยนชีวิตทั้งชีวิตของเขาให้กลายเป็น “ดาวดวงใหม่” ประดับวงการบันเทิงอย่างแท้จริง (เนตรนภา แก้วแสงธรรม 2547, 12) สอดคล้องกับคำกล่าวของไพบุลย์ คำราชชัยธรรม (ประธานกรรมการบริษัทจีเอ็มเอ็ม แกรมมี่ จำกัด (มหาชน))

“รางวัลนี้ใหญ่มาก ถือว่ามากกว่า 10 ล้านบาท เป็นรางวัลที่มากที่สุดของบริษัทจีเอ็มเอ็มฯ และรายการของประเทศไทย โดยทุกค่ายเพลงที่เรามีอยู่พร้อมจะอุ้มผู้ที่ได้เป็นเดอะสตาร์”

(ไพบุลย์ คำราชชัยธรรม อ้างถึงใน เนตรนภา แก้วแสงธรรม 2547, 4)

การที่รายการได้กำหนดไว้ว่า มีผู้ชนะเลิศของรายการได้เพียงคนเดียวเท่านั้น ดังข้อความต่อไปนี้ “เวทีนี้มีที่ยืนให้เดอะสตาร์ได้เพียงหนึ่งเดียวเท่านั้น” (เนตรนภา แก้วแสงธรรม 2547, 5) ไม่ได้หมายความว่าคนอื่นไม่ใช่ “เดอะสตาร์” เนื่องจาก “เดอะสตาร์ไม่จำเป็นที่จะต้องมีเพียงผู้เดียวเท่านั้นในแต่ละปีที่รายการได้ออกอากาศ” อย่างน้อยที่สุดผู้แข่งขันแปดคนสุดท้ายของรายการได้รับ “โอกาส” ทำงานในวงการบันเทิง และได้รับนามสกุลใหม่ว่า “เดอะสตาร์” เช่น สุกฤษฎี วิเศษแก้ว (บี้) ได้ตำแหน่งรองชนะเลิศของรายการปี 3 แต่ก็สามารถผลิตผลงานต่างๆ (การ

แสดงละคร การแสดงละครเวที การออกอัลบั้ม เป็นต้น) ที่มี “รางวัลจากมหาชน” ซึ่งเป็นรางวัลจากการโหวตของประชาชนทั่วประเทศ รับรองถึงความนิยมในตัว “บี เดอะสตาร์”

การค้นหาคคนที่ “เปล่งประกาย” เพื่อมาเป็น “แปดคนสุดท้าย” ของรายการในแต่ละปี เป็นกลุ่มคนที่คณะกรรมการได้คัดเลือกมาเพื่อให้เห็นถึงความน่าสนใจและความแตกต่างของแต่ละคน ดังการศึกษาของธนัชพร สมหวังที่ว่า “ต้องคัดคนที่มีประวัติที่หลากหลาย และมีความเรกเตอร์ (charactor) จะทำให้รายการมีสีสัน อีกทั้งการที่ผู้เข้าแข่งขันมีแนวทางต่างกันทำให้รายการน่าสนใจขึ้นอีกด้วย เช่น บางคนถนัดร้องเพลงร็อก บางคนถนัดร้องเพลงลูกทุ่ง” (ธนัชพร สมหวัง 2548, 38 - 39) ซึ่งถือเป็นแผนการในการจัดสร้างภาพ และควบคุมภาพที่นำเสนอผ่านโทรทัศน์ เพื่อให้ผู้ชมเป็นผู้ตัดสินผู้ชนะเลิศของรายการ โดยรับชมรายการได้ในวันจันทร์ถึงวันศุกร์ ที่นำเสนอเรื่องราวของการเรียนรู้ของผู้เข้าแข่งขัน ได้แก่ ในเรื่องการเต้น การร้องเพลง การแสดง ความอดทนในการฝึกซ้อม เป็นต้น ส่วนในวันเสาร์จะเป็นการแสดงบนเวที และวันอาทิตย์เป็นการประกาศผลผู้ที่ได้คะแนนสะสมน้อยที่สุด โดยเรียกผู้ที่ต้องออกจากการแข่งขันว่า “ผู้ที่ไม่ได้ไปต่อ” ตัวอย่างตารางการออกอากาศของรายการ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว” ทางโทรทัศน์ ดังเช่น ในปี 5 รายการได้ออกอากาศทางช่อง 9 โมเดิร์นไนน์ทีวี เมื่อ 7 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552 ถึง 5 พฤษภาคม พ.ศ. 2552 มี 4 ตอน การออกอากาศของรายการ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว” ในปี 5 แสดงดังตารางต่อไปนี้

ชื่อตอน	เวลา	วัน	ความยาวตอน	ผู้ดำเนินรายการ
เดอะสตาร์ เดลี่	17.30 น. – 17.45 น.	วันจันทร์ – วันศุกร์	15 นาที	ภคชนท์ ไวอ่อนศรี (แฟรงค์)
เดอะสตาร์ ไฮไลต์	24.00 น. – 24.15 น.	วันจันทร์ – วันศุกร์	15 นาที	ภคชนท์ ไวอ่อนศรี (แฟรงค์)
คอนเสิร์ต (ถ่ายทอดสด)	21.30 น. – 24.00 น.	วันเสาร์	2 ชั่วโมงครึ่ง	ภคชนท์ ไวอ่อนศรี (แฟรงค์) เอกชัย เอื้อสังคมเศรษฐ์ (เอก)
การประกาศผล (ถ่ายทอดสด)	21.30 น. – 22.30 น.	วันอาทิตย์	1 ชั่วโมง	ภคชนท์ ไวอ่อนศรี (แฟรงค์) เอกชัย เอื้อสังคมเศรษฐ์ (เอก)

หมายเหตุ เดอะสตาร์ เดลี่ ได้เพิ่มความยาวตอนจาก 15 นาที เป็น 30 นาที ในวันที่ 6 เมษายน 2552

ตารางที่ 4 การออกอากาศของรายการในปี 5

การออกอากาศของรายการนี้ ในตอน “เดอะสตาร์ เดลี่” และ “เดอะสตาร์ ไฮไลท์” เป็นการเลือกบางช่วงบางตอนของการใช้ชีวิตของผู้เข้าแข่งขันร่วมกันในบ้าน ทำกิจกรรมต่างๆ ที่ทางรายการได้จัดเตรียมไว้ เช่น การซ้อมร้องเพลงและซ้อมเต้น เพื่อแสดงบนเวทีที่ถ่ายทอดสดผ่านโทรทัศน์ รวมทั้งการสัมภาษณ์ผู้เข้าแข่งขันและครอบครัว ทำให้เห็นว่ารายการได้มีการเลือกภาพที่จะนำเสนอผ่านโทรทัศน์ โดยที่ไม่ผ่านการกำกับจากผู้ใด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของวาลี ชันธุวาร ที่ถือเป็นการสร้างภาพให้แตกต่างออกไปจากรายการบันเทิง สารคดีอื่นๆ (วาลี ชันธุวาร 2548, 132 - 133) โดยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของถกเถียงคดี วีรวรรณ ที่ว่า

“จะทำอย่างไรให้คนดูรู้จักกับผู้เข้าแข่งขัน รู้จักที่ไปที่มาของแต่ละคน เราจึงต้องนำเสนอด้วยเพราะอย่าลืมว่านี่คือทีวีโชว์ เป็นทีวีโปรแกรมซึ่งคุณต้องผูกพัน ถ้าเป็นละครคุณต้องผูกพันกับตัวละคร รายการนี้จึงมีระหว่างรอสัมภาษณ์ สัมภาษณ์พ่อแม่ สัมภาษณ์ตัวผู้เข้าแข่งขัน ไปดูซิว่าบ้านเกิดเขาเป็นอย่างไร ผมไม่ได้เอาชีวิตทั้ง 24 ชั่วโมงมาให้ดู แต่แค่สิ่งที่น่าดูที่สุด เพราะการร้องเพลงยาวๆ ถ้าคนร้องร้องไม่ถึงจริงๆ มันก็น่าเบื่อ เราจึงยึดคอนเซ็ปต์ว่าในช่วงกลางให้เขาร้อง ในขณะที่เดียวกันก็สัมภาษณ์เขา แล้วก็เอาช่วงสัมภาษณ์กับร้องมาอยู่ด้วยกัน ซึ่งมันจะบ่งบอกตัวตนเขามากขึ้น”

(ถกเถียงคดี วีรวรรณ อ้างถึงใน เนตรนภา แก้วแสงธรรม 2547, 38)

แม้ว่าการออกอากาศจะเป็นการเลือกในบางช่วงบางตอน มิได้ออกอากาศตลอดทั้ง 24 ชั่วโมง แต่จากภาพที่รายการได้นำเสนอนั้นก็ยังคงสามารถทำให้เห็นถึงตำแหน่งแห่งที่และการต่อสู้ต่อรองของผู้เข้าแข่งขันที่ไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงมากนักในแต่ละปี ทั้งนี้ผู้เข้าแข่งขันทั้งแปดคนนี้จะได้รับหมายเลขที่ใช้ในแข่งขันที่มีกติกาค้างที่พิธีกรของรายการได้ประกาศว่า “หมายเลขประจำตัวนี้จะอยู่ไปตลอดการแข่งขัน จนกว่าเราจะได้เดอะสตาร์คนใหม่ของไทยครับ” (เอกชัย เอื้อสังคมเศรษฐ์ 2553) หมายเลขประจำตัวนี้ มิไว้ให้ผู้ชมใช้ลงคะแนนเพื่อตัดสินผู้ชนะ แสดงดังรายละเอียดในตารางและภาพต่อไปนี้

หมายเลขที่ใช้แข่งขันในรายการ	รายชื่อ
1	ยุต บริบูรณ์ (แน็ต)
2	พงษ์พิพัฒน์ คงนาค (บิว)
3	กานต์ปรียา วุฒิสงห์ชัย (เบลล์)
4	นภัสสร ภูธรใจ (นิว)
5	ณรงค์กรด ณ ประเสริฐ (บ๊ิมพ์)
6	ปิยนุช เสือจงพรู (จิว)
7	กรรณิการ์ สมสุภาพ (ก้อย)
8	สนธยา ชิตมณี (สน)

ตารางที่ 5 ผู้เข้าแข่งขันแปดคนสุดท้ายปี 1

ภาพที่ 53 ผู้เข้าแข่งขันแปดคนสุดท้ายปี 1 (Grint_th (psued.) 2552)

หมายเลขที่ใช้แข่งขันในรายการ	รายชื่อ
1	พิมพ์พรณ จันท์อุดม (ไบเตย)
2	สุรัตน์ติگانต์ พรรกเจริญ (เอิร์น)
3	ชีวรา ภาวะพรหม (ปาล์ม)
4	พล นพวิชัย (พีท)
5	อรรถพล ประกอบของ (เอ๋ม)
6	นัฏฐ์นลิ สุรพลานันท์ (น้อง)
7	ชัญญา ตั้งบุญจิตร (อ๊ต)
8	รณวีร์ เสรีรัตน์ (นิก)

ตารางที่ 6 ผู้เข้าแข่งขันแปดคนสุดท้ายปี 2

ภาพที่ 54 ผู้เข้าแข่งขันแปดคนสุดท้ายปี 2 (Grint_th (psued.) 2552)

หมายเลขที่ใช้แข่งขันในรายการ	รายชื่อ
1	พีรชยา พิณเมืองงาม (มิว)
2	วรรณธิชา ทิชินพงศ์ (ลูกตาล)
3	อำพล จันทะน้อย (พล)
4	อาณัตพล ศิริชุมแสง (อาร์)
5	ศรินภา อเนกชน โรจน์กุล (จู)
6	เอื้ออาทร จันทวี (เอื้อ)
7	ฐิตินันท์ สุขสม (นุกนิก)
8	สุกฤษฎี วิเศษแก้ว (บี)

ตารางที่ 7 ผู้เข้าแข่งขันแปดคนสุดท้ายปี 3

ภาพที่ 55 ผู้เข้าแข่งขันแปดคนสุดท้ายปี 3 (Piyo (psued.) 2549)

หมายเลขที่ใช้แข่งขันในรายการ	รายชื่อ
1	ชยธร เศรษฐจินดา (ต้น)
2	พรภัทร ก่อเกียรติตระกูล (ภัทร)
3	จิรายุทธ คันชยศ (แม็ก)
4	วิษณุณี เปียกลิ่น (แก้ม)
5	อลงกรณ์ ต้นหนองคู (คิว)
6	ปวีณส์สุดา จันทร์เกษ (เม)
7	ณัฐนิชา ทิพยมณฑล (แป้ง)
8	ศุภรุจ เตชะตานนท์ (รุจ)

ตารางที่ 8 ผู้เข้าแข่งขันแปดคนสุดท้ายปี 4

ภาพที่ 56 ผู้เข้าแข่งขันแปดคนสุดท้ายปี 4 (ศศิวิมล (นามแฝง) 2551)

หมายเลขที่ใช้แข่งขันในรายการ	รายชื่อ
1	บุตรศรัณย์ ทองชิว (น้ำตาล)
2	เพชร ธรรมมถ (พลุค)
3	พรรณวาท ค้วยเศียรเกล้า (แกรนด์)
4	สิงห์รัตน์ จันทร์ภักดี (สิงโต)
5	พงศธร สุภิญโญ (คิว)
6	ณัฐมน กฤษณคุปต์ (นัท)
7	โสฬส อัสวลาภสกุล (โต)
8	เหมือนแพร พานะบุตร (กิ้ง)

ตารางที่ 9 ผู้เข้าแข่งขันแปดคนสุดท้ายปี 5

ภาพที่ 57 ผู้เข้าแข่งขันแปดคนสุดท้ายปี 5 (พีปิด (นามแฝง) 2552)

หมายเลขที่ใช้แข่งขันในรายการ	รายชื่อ
1	จินกั๊ก เปียกกลิ่น (ลูกเกด)
2	ณัฐพัชร รัตนนทร์กิตติศ (ไอซ์)
3	นภัทร อินทร์ใจเอื้อ (กัน)
4	วาโย อัสวรุ่งเรือง (เก่ง)
5	ปฎิภาณ หล่อเสถียร (เซน)
6	ภาคิน คำวิลัยศักดิ์ (โตโน่)
7	นวกชมณ ชื่นครองธรรม (เกรซ)
8	เรื่องฤทธิ์ ศิริพานิช (ริท)

ตารางที่ 10 ผู้เข้าแข่งขันแปดคนสุดท้ายปี 6

ภาพที่ 58 ผู้เข้าแข่งขันแปดคนสุดท้ายปี 6 (กระปุกดอทคอม 2553)

ผู้เข้าแข่งขันได้กระทำการภายใต้ระเบียบจนมาถึงเวลาที่ผู้ชนะเลิศในรายการ จากผู้เข้าแข่งขันจำนวนมาก ดังเช่นในรายการปี 4 มีจำนวนผู้เข้าแข่งขันทั้งหมด 19,762 คน และใน รายการปี 5 มีจำนวนผู้เข้าแข่งขันทั้งหมด 16,927 คน แสดงรายชื่อผู้เข้าแข่งขันที่ชนะเลิศในรายการ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว” ดังตารางต่อไปนี้

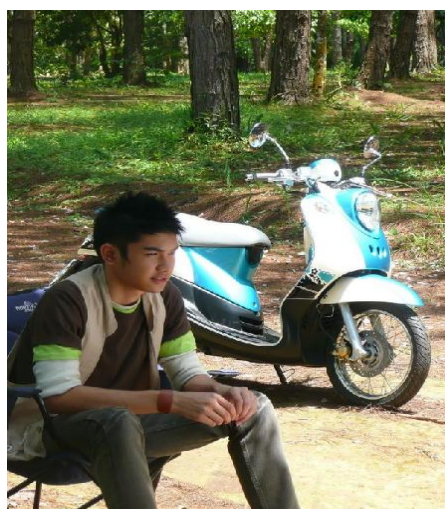
รายการปีที่	หมายเลขที่ใช้แข่งขันใน รายการ	รายชื่อ
1	8	สนธยา ชิตมณี (สน)
2	5	อรรถพล ประกอบของ (เอ้ม)
3	4	อาณัตพล ศิริชุมแสง (อาร์)
4	4	วิษณุณี เปียกลิ่น (แก้ม)
5	4	สิงห์รัตน์ จันทร์ภักดี (สิงโต)
6	3	นภัทร อินทร์ใจเอื้อ (กัน)

ตารางที่ 11 รายชื่อผู้เข้าแข่งขันที่ชนะเลิศในรายการ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว”

แม้ว่าจะมีผู้ชนะเลิศของรายการได้เพียงคนเดียว แต่การเรียกชื่อผู้เข้าแข่งขัน 8 คน สุดท้ายของรายการ เมื่อจบรายการแล้วนั้น จะมีรูปแบบ ดังนี้ ชื่อเล่น เดอะสตาร์ เช่น บี เดอะสตาร์ เป็นต้น ถือว่า “เดอะสตาร์” เป็นสัญลักษณ์ ที่หมายถึงผู้ที่ได้ผ่านการแข่งขันจากเวทีสาธารณะแห่งนี้ที่ ซึ่งต้องปะทะกับคำวิพากษ์วิจารณ์จาก “คนอื่น” แล้วจะ “เปล่งประกายงดงาม” เป็นที่รู้จักแก่คน ทั่วไป โดยผู้เข้าแข่งขันที่เคยผ่านการแข่งขันจากรายการนี้ได้สร้างสรรค์ผลงานจำนวนมาก เช่น การ ออกอัลบั้มร่วมกันเมื่อจบการแข่งขันแล้ว ซึ่งเพลงของผู้เข้าแข่งขันปี 5 ในอัลบั้ม “เดอะสตาร์ ค้นฟ้า คว้าดาว” ดัดอันดับเพลงฮิตในหลายคลื่นวิทยุ คาราโอเกะ เสียงเรียกเข้าและเสียงรอสายก็ได้รับความ นิยมเช่นกัน, การร้องเพลงประกอบภาพยนตร์ และการเป็นพรีเซนเตอร์ของสิงห์รัตน์ จันทร์ภักดี (สิงโต) ให้กับแปงฝุ่นและรถจักรยานยนต์ยี่ห้อหนึ่ง ซึ่งสินค้าชิ้นหลังนี้สิงโตได้ทำงาน ร่วมกับซูเปอร์จูนีเยร์ (ศิลปินดังชาวเกาหลี) และกอล์ฟ – ไมค์ (ศิลปินชั้นนำของไทย), การออก อัลบั้มของอรรถพล ประกอบของ (เอ้ม) สุรัตน์ติกานต์ พรรคเจริญ (เอิร์น) และศุภรุจ เตชะตานนท์ (รุจ), การเป็นนางเอกแสดงละครและการร้องเพลงประกอบของพรรณวาท ด้วยเศียรเกล้า (แกรนด์) และการแสดงละครเพลงของสุกฤษฎี วิเศษแก้ว (บี) อาณัตพล ศิริชุมแสง (อาร์) และวิษณุณี เปีย กลิ่น (แก้ม) เป็นต้น แสดงได้ดังรูปต่อไปนี้

ภาพที่ 59 - 60 สุกฤษฎี วิเศษแก้ว (บี) บนเวทีคอนเสิร์ต (Zubzip (psued.) 2552) และการถ่ายแบบของเพชร ธรรมมถ (ฟลุค) และเหมือนแพร พานะบุตร (กิ้ง) (Janita09 (psued.) 2552)

ภาพที่ 61 - 62 เดอะสตาร์ถ่ายปกนิตยสาร (Aom (psued.) 2552) และสิงห์รัตน์ จันทร์ภักดี (สิงโต) ถ่ายโฆษณา (Dawza4 (psued.) 2552) ตามลำดับ

ความนิยมและการวิพากษ์วิจารณ์จากทั้งผู้คน และสื่อมวลชน แสดงให้เห็นถึงความสามารถของรายการที่ทำให้ผู้เข้าแข่งขัน “โดดเด่น” เป็นที่รู้จักแก่คนทั่วไป รวมถึงสื่อมวลชนทุกแขนงในนามของ “เดอะสตาร์” ได้ นั่นหมายความว่าทั้งรายการนี้และผู้เข้าแข่งขันสามารถสร้าง

ปรากฏการณ์ต่างๆ ให้เกิดขึ้นในสังคม ได้แก่ การเข้าสู่ขั้นตอนต่างๆ เพื่อเป็นหนึ่งในผู้เข้าแข่งขันของรายการ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว” การลงคะแนนเพื่อตัดสินผู้เข้าแข่งขัน เป็นต้น

“เดอะสตาร์” บนถนนแห่งดวงดาว ซึ่งให้เห็นถึงปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นท่ามกลางความหลากหลายแต่พวกเขาก็ยังคงสามารถดำรงอยู่ภายใต้โครงสร้างเดียวกันได้ กล่าวคือ มีผู้คนจำนวนมากที่อยู่บนเวทีสาธารณะ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว” ได้ทำกิจกรรมร่วมกัน เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนหรือกลุ่มคน ได้แก่ การรับประทานอาหาร การหลอกล่อกัน การเข้าห้องน้ำ เป็นต้น เกิดขึ้นในขณะที่การแข่งขันยังคงดำเนินอยู่

การแข่งขันของรายการนี้เป็นการเปิดพื้นที่เพื่อให้ผู้คนที่มีความหลากหลายได้ก้าวเข้ามาอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ที่มีการควบคุม การจัดการ และการนำเสนอของทีมงานผู้ผลิตรายการ แต่ผู้เข้าแข่งขันก็ยังสามารถทำการต่อสู้ต่อรองด้วยเหตุผลที่แฝงไว้ด้วยความคาดหวังทั้งของตนเองและคนอื่นผ่านการประกาศว่า “ฉันจะเป็นดาว” ที่เป็นการบอกเล่าเรื่องราวของตนเอง ได้แก่ ผลงานที่เคยทำมาในอดีต ครอบครัวยุติธรรม ความต้องการ เป็นต้น ในขณะเดียวกันนี้เองพวกเขาก็ “ต้องสู้จนสุดใจ” ด้วยการข้ามพื้นที่มาจากแดนไกล การรับประทานอาหารบนบันได การลดน้ำหนัก ภายใต้กฎเกณฑ์คำวิพากษ์วิจารณ์ และการจ้องมอง เพื่อที่จะ “เปล่งประกายงดงาม” เป็นที่รู้จักแก่สาธารณะชน หรือเป็นที่กล่าวขานในนาม “เดอะสตาร์”

บทที่ 6

บทสรุปของ “เดอะสตาร์” คนค้นฟ้าคว้าดาวในเวทีสาธารณะ

การศึกษาเรื่อง “เดอะสตาร์ คนค้นฟ้าคว้าดาว: เสียงของผู้เข้าแข่งขันในเวทีสาธารณะ” เป็นการศึกษาเพื่อคลี่คลายเป้าประสงค์ของการวิจัยในเรื่องของพื้นที่ทางสังคม และการต่อสู้ต่อรองของผู้เข้าแข่งขันในรายการประเภทเรียลลิตีโชว์ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว” ที่ถ่ายทอดผ่านสื่อโทรทัศน์ทางฟรีทีวี โดยมีฐานคิดที่ว่าผู้เข้าแข่งขันในรายการนี้มีใช้เพียงวัตถุประสงค์แห่งการจับจ้อง หากแต่เป็นผู้กระทำการ และได้สร้างพื้นที่ทางสังคมบนเวทีสาธารณะที่มีอาจลากเส้นที่บ่งจำกัดอาณาเขตได้ว่าส่วนใดเป็นพื้นที่ส่วนตัวภายใต้การจัดการ การควบคุม และการนำเสนอของรายการด้วยกฎเกณฑ์ของการแข่งขัน หรือที่เรียกว่า “การค้นฟ้าคว้าดาว” ทำให้เกิดเป็นปรากฏการณ์ทางสังคมขึ้น ได้แก่ การสมัครเพื่อเข้าแข่งขันของผู้คนจำนวนมาก การวิพากษ์วิจารณ์จากคณะกรรมการและผู้ชม การโหวตหรือการลงคะแนนของผู้ชม การเชียร์หรือการให้กำลังใจผู้แข่งขัน ดังนั้นการศึกษาเรื่องนี้จึงได้เปิดมุมมองในเรื่องของผู้เข้าแข่งขันที่แตกต่างจากงานศึกษาอื่นที่ผ่านมาที่ได้ศึกษาผู้เข้าแข่งขันในฐานะที่เป็นสินค้าของบริษัทเพลง หรือการควบคุมและการจัดการผู้คนในการแข่งขันของรายการ โดยผู้วิจัยสรุปเป็นสองประเด็นดังวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

ประเด็นแรกเป็นการตอบใจหทัยการศึกษาถึงเรื่องของพื้นที่ทางสังคมของผู้เข้าแข่งขันในรายการ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว” ที่ถ่ายทอดผ่านสื่อโทรทัศน์ ด้วยมุมมองเชิงพื้นที่ทางสังคมที่ก้าวข้ามฐานคิดของพื้นที่เชิงกายภาพ โดยมองว่าพื้นที่ที่ถูกสร้างขึ้นมานั้นมิได้เป็นเพียงกรอบที่สร้างอาณาเขตที่จำกัดหรือคำนวณหาปริมาณได้ หากแต่เป็นพื้นที่ที่บรรจุไว้ด้วยกฎเกณฑ์เรื่องราว ตำนาน และความเชื่อ ที่ถูกประกอบสร้างขึ้นด้วยฝีมือของผู้คนในพื้นที่นั้น แสดงเป็นภาพและเสียงของรายการประเภทเรียลลิตีโชว์ที่ออกอากาศผ่านสื่อโทรทัศน์ทางฟรีทีวีที่ใช้การลงคะแนนของผู้ชมทั้งในห้องส่งและทางบ้านในการตัดสินผู้ชนะเลิศของรายการ ทำให้พื้นที่นี้เป็นเวทีสาธารณะหรือเส้นทางแห่งความฝันที่ถูกผลิต (ซ้ำ) ขึ้นด้วยผู้ที่เรียกว่า “ผู้เข้าแข่งขัน” โดยมีทีมงาน คณะกรรมการ ผู้ชม ครูสอนการเต้น การร้องเพลง และการแสดงบนเวที เป็นผู้ร่วมประกอบสร้างพื้นที่นี้ขึ้น ทำให้พื้นที่นี้ทรงคุณค่า ความหมาย และพลังที่ทำให้ผู้เข้าแข่งขันแปลงโฉมจาก คนธรรมดากลายเป็น “เดอะสตาร์” ได้

คนที่เข้าแข่งขันในรายการ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว” นั้น เป็นผลมาจากความต้องการของตนเองรวมถึงของคนอื่นด้วย ได้แก่ ความต้องการเป็นนักร้อง มีชื่อเสียงโด่งดัง มีเงิน และความต้องการที่จะให้บุตรของตนเองเป็นนักร้อง เป็นต้น เกิดเป็นแรงผลักดันให้ก้าวเข้ามายังเวทีนี้และดำรงอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ที่ทีมงานผู้ผลิตรายการใช้ในการควบคุมคนจำนวนมากในพื้นที่นี้ ดังการประกาศว่าสิ่งใดทำได้ สิ่งใดทำไม่ได้ และสิ่งใดที่อาจถูกกระทำได้นั้น หมายถึงการถูกบันทึกภาพเพื่อนำออกอากาศทางโทรทัศน์ ทั้งนี้จะมีทีมงานผู้ผลิตรายการที่ได้กระจายกำลังกันเต็มพื้นที่นี้เป็นผู้กระทำการควบคุม

กฎเกณฑ์ที่รายการได้สร้างขึ้นเพื่อควบคุมผู้คนในพื้นที่นี้สามารถเปลี่ยนแปลงได้ ได้แก่ ระเบียบการสมัคร การออดิชั่น หรือช่วงเวลาในการสมัคร เป็นต้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ การควบคุม และการจัดการของรายการ ถึงแม้ว่าจะมีการควบคุมของทีมงานผู้ผลิตรายการอย่างแน่นหนาแล้ว แต่ผู้เข้าแข่งขันรวมทั้งผู้ที่มากับผู้เข้าแข่งขัน ได้แก่ บิดา มารดา เพื่อน เป็นต้น ก็ยังคงสามารถดำรงอยู่ในตำแหน่งแห่งที่ต่างๆ บนเวทีนี้ท่ามกลางความหลากหลายได้ โดยที่ผู้เข้าแข่งขันอยู่ในแต่ละพื้นที่ได้ในเวลาที่ไม่เท่ากันและมีความสามารถในการข้ามพื้นที่ได้แตกต่างกัน ดังเช่น การข้ามพื้นที่จากห้องออดิชั่น ไปยังเวทีคอนเสิร์ต ซึ่งเป็นไปตามการจัดการของรายการที่ทำให้เขา “ไม่ได้ไปต่อ” หรือการออกจากการแข่งขัน บ้าน และเวทีคอนเสิร์ต

จากการศึกษาถึงพื้นที่ทางสังคมของผู้เข้าแข่งขันในรายการ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว” ที่ถ่ายทอดผ่านสื่อโทรทัศน์ ทำให้เห็นว่าภาพที่เราได้เห็นนั้นเป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นโดยแสงไว้ด้วยเรื่องราวของผู้คนมากมายที่แตกต่างที่มาแต่ก็ยังคงอยู่รอดและร่วมกันสร้างพื้นที่ทางสังคมได้ และพื้นที่ดังกล่าวก็มีได้บริสุทธ์หรือเป็นเรื่องจริงที่ปราศจากการปรุงแต่งใดๆ หากแต่เป็นพื้นที่ทางจินตนาการที่มีมายาคติปกคลุมภาพเหล่านั้นไว้ให้คนอื่นได้เห็น ดังนั้นการรู้เท่าทันและความเข้าใจในสิ่งที่ถูกนำเสนอออกมาทำให้ไม่ตกไปในห้วงของจินตนาการดังกล่าวจนเกิดความเสียหายขึ้นได้ อาจเป็นการทำให้คนสามารถดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างสร้างสรรค์

ส่วนประเด็นที่สองเป็นการศึกษาถึงเรื่องของการต่อสู้ต่อรองของผู้เข้าแข่งขันในรายการ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว” ที่ถ่ายทอดผ่านสื่อโทรทัศน์ ด้วยมุมมองที่ผนวกการกระทำการ และโครงสร้างเข้าด้วยกันอย่างแนบแน่น โดยให้ความสำคัญกับทั้งโครงสร้างและผู้กระทำการที่มองว่าผู้เข้าแข่งขันมิใช่เป็นเพียงวัตถุที่หยุดนิ่งตายตัวภายใต้กฎเกณฑ์ที่พันนาการ “ร่างกาย” ของเขาอยู่ หากแต่เป็นผู้ที่กระทำการต่อสู้ต่อรองภายใต้การปิดล้อมพื้นที่ของรายการนับตั้งแต่ที่ประตูของการแข่งขันได้เปิดออก

ผู้เข้าแข่งขันได้ทำการต่อสู้ต่อรองกับสายตาและคำวิพากษ์วิจารณ์จากคนอื่น ได้แก่ คณะกรรมการผู้คัดเลือกให้เป็นผู้เข้าแข่งขันในรอบสุดท้าย หรือที่เรียกว่า “แปดคนสุดท้ายของ

รายการ” ผู้ชมรายการ ครูผู้สอนการเต้น การร้อง และการแสดงบนเวที ซึ่งถือเป็นการควบคุมผู้เข้าแข่งขันตามกฎเกณฑ์ที่รายการได้สร้างขึ้น เป็นการต่อสู้ต่อรองเพื่อความฝัน ความหวัง หรือความต้องการของตนเองและผู้อื่นด้วยการข้ามพื้นที่มาจากดินแดนอันห่างไกล การเรียน การฝึกซ้อม การเปลี่ยนแปลง การร้องให้ การหัวเราะ หรือการแสดง ได้แก่ การเล่นดนตรี การร้องเพลง และการเต้น เป็นต้น ทั้งนี้การต่อสู้ต่อรองของผู้เข้าแข่งขันไม่สามารถจำกัดช่วงเวลาได้เนื่องจากพบว่ามีผู้เข้าแข่งขันที่ได้ผ่านการแข่งขันในรายการนี้แล้วแต่ไม่สามารถข้ามพื้นที่ขึ้นสู่เวทีคอนเสิร์ตได้ แล้วกลับมาแข่งพื้นที่แห่งการต่อสู้อีก (หลาย) ครั้งด้วยเหตุผลของผู้เข้าแข่งขันแต่ละคน ซึ่งบางคนก็ได้เป็นผู้ชนะเลิศของรายการ ได้แก่ อรรถพล ประกอบของ (เอ็ม) และนภัทร อินทร์ใจเอื้อ (กัน)

ถึงแม้ว่าการต่อสู้ต่อรองของผู้เข้าแข่งขันจะเป็นการกระทำเพื่อช่วงชิงความเป็น “เดอะสตาร์” แต่นั่นก็มิได้หมายความว่าผู้คนจะต้องทำการแข่งขันกันอย่างบ้าคลั่ง หากแต่ยังคงมีปฏิสัมพันธ์กันได้ เกิดเป็นอารมณ์และความรู้สึก ได้แก่ ความเสียใจ ความยินดี ความซาบซึ้งใจ ความสนุกสนาน และความรักเป็นต้น ที่ได้ถ่ายทอดผ่านเลนส์กล้อง และนำเสนอภาพออกอากาศทางโทรทัศน์

การต่อสู้ต่อรองของผู้เข้าแข่งขันมีปลายทางที่รายการได้สร้างขึ้น นั่นคือ การเป็น “เดอะสตาร์” หรือสัญญาที่แสดงให้เห็นผลจากการแปลงร่างของ “คนเดินดิน” โดยผ่านพิธีกรรมต่างๆ ได้แก่ กฎกติกา ขั้นตอนการแข่งขัน โจทย์เพลงในแต่ละสัปดาห์ เป็นต้น ที่มีประจักษ์พยานเข้าร่วมในพิธีและร่วมประกอบพิธีนั้นด้วย ได้แก่ ผู้ชม คณะกรรมการ ครู ทีมงานผลิตรายการ โดยมีกระแสที่ถูกสร้างขึ้น ทั้งความนิยมและการวิพากษ์วิจารณ์จากผู้คนจำนวนมากราวกับเป็นเรื่องธรรมชาติ จนกลายเป็นคนที่อยู่บนฟากฟ้าในนาม “เดอะสตาร์”

จากการศึกษาถึงการต่อสู้ต่อรองของผู้เข้าแข่งขันในรายการ “เดอะสตาร์ ค้นฟ้าคว้าดาว” ที่ถ่ายทอดผ่านสื่อโทรทัศน์ ทำให้เห็นว่าการอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ที่ถูกสร้างขึ้นไว้ควบคุมการกระทำของคนนั้น มิได้หมายความว่าคนจะเป็นสิ่งที่ไม่มีความนึกคิดและจิตใจ หรือกฎเกณฑ์เหล่านั้นจะสามารถควบคุมการกระทำของคนได้อย่างเบ็ดเสร็จ หากแต่คนยังสามารถกระทำการต่อสู้ต่อรองเพื่อสิ่งที่คาดหวัง ฝันใฝ่ หรือต้องการได้ด้วยตัวของเราเอง รวมทั้งยังสามารถสื่อสารกับคนอื่นได้ เพื่อให้ยื่นหยัดได้บนเวทีชีวิตอย่างสง่างาม

ทั้งหมดนี้ได้ชี้ให้เห็นถึงความหลากหลายของคนที่ไม่มิผู้ใดสมบูรณ์แบบ สิ่งที่เราได้ “เห็น” นั้นเป็นการกระทำหรือสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นผ่านภพภายาที่ถูกนำเสนอออกมาผ่านสื่อโทรทัศน์ โดยดึงจุดเด่นบางส่วนที่ตนเองต้องการให้ “คนอื่น” เห็นขึ้นมา เพื่อปกปิดหรือซ่อนเร้นบางสิ่งบางอย่าง ไม่เว้นแต่คำว่า “เดอะสตาร์” ก็เป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นด้วยความร่วมมือของคน

จำนวนมาก ถึงกระนั้นก็มีอาจกำจัดความน่าสนใจ และความนิยมใน “เดอะสตาร์” ออกไปจากใจของคนไทยได้

ข้อเสนอของการศึกษาในครั้งนี้มีได้มุ่งที่จะนำเสนอวิธีการจัดการ การควบคุม หรือกระบวนการผลิตรายการโทรทัศน์อย่างการศึกษาที่ผ่านมาแต่อย่างใด หากแต่ต้องการให้คนได้เปิดโอกาสแก่ความหลากหลาย ยอมรับในความแตกต่างระหว่างกัน พร้อมทั้งจะเผชิญกับประสบการณ์ที่แปลกใหม่และมีมิตรภาพจากผู้คนที่ไม่คุ้นเคย และชี้ชวนให้เห็นถึงความสำคัญของการดำรงชีวิตอยู่รอด และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขบนโลกใบนี้อย่างมีความฝันและความหวังด้วยรอยยิ้มที่เป็นกำลังใจให้กันและกัน

บรรณานุกรม

- กมลนัช (นามแฝง). 2552. The Star 5 เดอะสตาร์ 5 คั่นฟ้าคว้าวาดาว ปี 5. GMM Grammy Public Company Limited. <http://thestar.gmember.com/vdo.php>. (สืบค้นเมื่อ 23 พฤษภาคม 2552).
- กระปุกดอทคอม. 2553. 8 คนสุดท้าย the star 6. <http://women.kapook.com/view5915.html>. (สืบค้นเมื่อ 6 มีนาคม 2553).
- กระแสดอบบรรยากาศสัมผัสตัวจริงนักร้องหนุ่ม – สาว “เดอะ สตาร์ 5 ปีล่าสุด”. 2552. “ยิ่งยง แห้วยคารา”, ไทยรัฐ, 14 พฤษภาคม, 33.
- กฤษณ์ เล็กเริงสินธุ์. 2551. แจ็คแฟนคลับ กรณีศึกษาเมซัส ดรีตันวาริสิน จากรายการเรียลลิตี้โชว์ อะเคเดมี่ แฟนตาซี แจ็ค เอเอฟ 4. วิทยานิพนธ์สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยมหิดล, สาขามานุษยวิทยา คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กฤษมงคล (นามแฝง). 2552. The Star 5 เดอะสตาร์ 5 คั่นฟ้าคว้าวาดาว ปี 5. GMM Grammy Public Company Limited. <http://thestar.gmember.com/vdo.php>. (สืบค้นเมื่อ 23 พฤษภาคม 2552).
- กาญจนา แก้วเทพ. 2547. *สื่อสารมวลชน: ทฤษฎีและแนวทางการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: เลิฟ แอนด์ ลิฟ.
- _____. 2549. *ศาสตร์แห่งสื่อและวัฒนธรรมศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพฯ: เอดิชั่นเพรสโปรดักส์.
- _____. 2548. *การวิจัย : จากจุดเริ่มต้นจนถึงจุดสุดท้าย*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ซีโนดิไซน์.
- คมชัดลึก. 2553. “กัน” ม้ามีคเข้าวินชีวแชมป์เดอะสตาร์6. <http://www.komchadluek.net/detail/20100504/57972.html>. (สืบค้นเมื่อ 9 พฤษภาคม 2553).
- จันทน์ เจริญศรี. 2545. *โพสต์โมเดิร์นกับสังคมวิทยา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: วิทยา.
- จันทิมา เอี่ยมานนท์. 2549. มองสังคมผ่านวาทกรรม. ใน *ปฏิสัมพันธ์ระหว่างภาษา วาทกรรมและอัตลักษณ์ของผู้คิดเชื่อ/ผู้ป่วยเอดส์: การศึกษาเชิงปฏิสัมพันธ์วิเคราะห์ (Nexus Analysis)*. กฤษดาวรรณ หงส์ถาวรภักดิ์ และจันทิมา เอี่ยมานนท์, บรรณาธิการ. 49 – 76. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- จิมกัก เปียกกลิ่น. 2553. The Star 6: เดอะสตาร์ 6 คั่นฟ้าคว้าวาดาว ปี 6.
http://thestar.gmember.com/vdo_detail.php?id=n6el&clip=0. (สืบค้นเมื่อ 18 กุมภาพันธ์ 2553).
- จีบ ชยากร (นามแฝง). 2552. The Star 5 เดอะสตาร์ 5 คั่นฟ้าคว้าวาดาว ปี 5. GMM Grammy Public Company Limited. <http://thestar.gmember.com/vdo.php>. (สืบค้นเมื่อ 23 พฤษภาคม 2552).
- จิรายุ (นามแฝง). 2553. The Star 6: เดอะสตาร์ 6 คั่นฟ้าคว้าวาดาว ปี 6. GMM Grammy Public Company Limited. http://thestar.gmember.com/vdo_detail.php?id=n6el&clip=0. (สืบค้นเมื่อ 18 กุมภาพันธ์ 2553).
- จิรายุทธ คันธยศ. 2551. เดอะสตาร์ 4 ไฮไลท์ ประจำวันที่ 5 มีนาคม 2551.
<http://video.showded.com/watch?vdoId=17421>. (สืบค้นเมื่อ 16 มกราคม 2553).
- จำนง อติวัฒน์สิทธิ์ และคณะ. 2540. *สังคมวิทยา*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชนากานต์ (นามแฝง). 2552. The Star 5 เดอะสตาร์ 5 คั่นฟ้าคว้าวาดาว ปี 5. GMM Grammy Public Company Limited. <http://thestar.gmember.com/vdo.php>. (สืบค้นเมื่อ 23 พฤษภาคม 2552).
- ชนินทร์ (นามแฝง). 2552. The Star 5 เดอะสตาร์ 5 คั่นฟ้าคว้าวาดาว ปี 5. GMM Grammy Public Company Limited. <http://thestar.gmember.com/vdo.php>. (สืบค้นเมื่อ 23 พฤษภาคม 2552).
- ชยธร เศรษฐจินดา. 2551. เดอะสตาร์ 4 ไฮไลท์ ประจำวันที่ 5 มีนาคม 2551.
<http://video.showded.com/watch?vdoId=17421>. (สืบค้นเมื่อ 16 มกราคม 2553).
- ชยันต์ วรรณະภูติ. 2549. อยู่ชายขอบ มองลวดความรู้อรวมบทความเนื่องในวาระครบรอบ 60 ปี หลลาดชาย รมิตานนท์. ใน “คนเมือง”: *ตัวตน การผลิตซ้ำสร้างใหม่ และพื้นที่ทางสังคมของคนเมือง*. อานันท์ กาญจนพันธุ์, บรรณาธิการ. 33 – 73. กรุงเทพฯ: มติชน.
- ชาย โพธิ์สิตา. 2552. *ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งฯ.
- เชษฐา พวงหัตถ์. 2547. Structuration Theory ของ Anthony Giddens และการหาทางออกให้กับปัญหาทวิลักษณ์นิยมในสังคมวิทยา. *มหาวิทยาลัยศิลปากร* 24 (2): 68 - 106.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- _____. 2548. *โครงสร้าง – ผู้กระทำการ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- ไชยรัตน์ เจริญสิน โอปาร. 2549. *รัฐ – ชาตிகับ (ความรู้) ระเบียบโลกชุดใหม่*. กรุงเทพฯ: วิชาษา.
- จิรวุฒิ เสนาคำ. 2549. *เหลี่ยมหน้าแลหลังวัฒนธรรมป๊อป*. พิมพ์ครั้งที่ 4. โอ.เอส.พรีนติ้งเฮาส์ : ศูนย์
มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน).
- ณัฐนิชา (นามแฝง). 2552. The Star 5 เดอะสตาร์ 5 คั่นฟ้าคว้าวาดาว ปี 5. GMM Grammy Public
Company Limited. <http://thestar.gmember.com/vdo.php>. (สืบค้นเมื่อ 23 พฤษภาคม
2552).
- ณัฐจาวรัตน์ (นามแฝง). 2553. The Star 6: เดอะสตาร์ 6 คั่นฟ้าคว้าวาดาว ปี 6. GMM Grammy Public
Company Limited. http://thestar.gmember.com/vdo_detail.php?id=n6el&clip=0 . (สืบค้น
เมื่อ 18 กุมภาพันธ์ 2553).
- ณัฐนิชา ทิพยมณฑล. 2551. เดอะสตาร์ 4 ไฮไลต์ วันที่ 7 มีนาคม 2551 ตอน 2.
<http://video.showded.com/watch?vdoId=17529>. (สืบค้นเมื่อ 16 มกราคม 2553).
- ณัฐมน กฤษณคุปต์. 2552. The Star 5 เดอะสตาร์ 5 คั่นฟ้าคว้าวาดาว ปี 5. GMM Grammy Public
Company Limited. <http://thestar.gmember.com/vdo.php>. (สืบค้นเมื่อ 23 พฤษภาคม
2552).
- ณิศรา (นามแฝง). 2553. The Star 6: เดอะสตาร์ 6 คั่นฟ้าคว้าวาดาว ปี 6. GMM Grammy Public
Company Limited. http://thestar.gmember.com/vdo_detail.php?id=n6el&clip=0. (สืบค้น
เมื่อ 18 กุมภาพันธ์ 2553).
- ดวงกมล (นามแฝง). 2552. The Star 5 เดอะสตาร์ 5 คั่นฟ้าคว้าวาดาว ปี 5. GMM Grammy Public
Company Limited. <http://thestar.gmember.com/vdo.php>. (สืบค้นเมื่อ 23 พฤษภาคม
2552).
- ตุ๊กตา กันยารัตน์ (นามแฝง). 2552. The Star 5 เดอะสตาร์ 5 คั่นฟ้าคว้าวาดาว ปี 5. GMM Grammy
Public Company Limited. <http://thestar.gmember.com/vdo.php>. (สืบค้นเมื่อ 23
พฤษภาคม 2552).
- _____. 2553. The Star 6: เดอะสตาร์ 6 คั่นฟ้าคว้าวาดาว ปี 6. GMM Grammy Public Company
Limited. http://thestar.gmember.com/vdo_detail.php?id=n6el&clip=0. (สืบค้นเมื่อ 18
กุมภาพันธ์ 2553).

บรรณานุกรม (ต่อ)

- เตี้ย ณัฐคม (นามแฝง). 2552. The Star 5 เดอะสตาร์ 5 คั่นฟ้าคว่าดาว ปี 5. GMM Grammy Public Company Limited. <http://thestar.gmember.com/vdo.php>. (สืบค้นเมื่อ 23 พฤษภาคม 2552).
- ถกเถียง วิวรรณ. 2552. ถกเถียง วิวรรณ. *ศิลป* 10 (22): 202 - 205.
- ชนัชร สมหวัง. 2548. รายการประเภท REALITY SHOW ศึกษากรณีรายการ “THE STAR คั่นฟ้าคว่าดาว”. สารนิพนธ์วารสารศาสตร์บัณฑิต สาขาวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นพพร จันทรนำชู. 2550. หาบเร่แฝงลอย : การกลายเป็นอื่นในกระบวนการผลิตพื้นที่. วิทยานิพนธ์ปรัชญาคุษบัณฑิต, สาขาพัฒนศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นภัทร อินทร์ใจเอื้อ. 2553. The Star 6: เดอะสตาร์ 6 คั่นฟ้าคว่าดาว ปี 6. http://thestar.gmember.com/vdo_detail.php?id=n6el&clip=0. (สืบค้นเมื่อ 18 กุมภาพันธ์ 2553).
- นิตา ชูโต. 2545. *การวิจัยเชิงคุณภาพ Qualitative Research*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: แม่ท้อปอยท์ จำกัด.
- เนตรนภา แก้วแสงธรรม. 2547. *THE STAR คั่นฟ้าคว่าดาว*. กรุงเทพฯ: เนชั่นบุ๊คส์.
- บุตรีศรัณย์ ทองชีวะ. 2552. The Star 5 เดอะสตาร์ 5 คั่นฟ้าคว่าดาว ปี 5. GMM Grammy Public Company Limited. <http://thestar.gmember.com/vdo.php>. (สืบค้นเมื่อ 23 พฤษภาคม 2552).
- เบญจา (นามแฝง). 2553. The Star 6: เดอะสตาร์ 6 คั่นฟ้าคว่าดาว ปี 6. GMM Grammy Public Company Limited. http://thestar.gmember.com/vdo_detail.php?id=n6el&clip=0. (สืบค้นเมื่อ 18 กุมภาพันธ์ 2553).
- ปณิตา (นามแฝง). 2553. The Star 6: เดอะสตาร์ 6 คั่นฟ้าคว่าดาว ปี 6. GMM Grammy Public Company Limited. http://thestar.gmember.com/vdo_detail.php?id=n6el&clip=0. (สืบค้นเมื่อ 18 กุมภาพันธ์ 2553).
- ปริญ (นามแฝง). 2552. The Star 5 เดอะสตาร์ 5 คั่นฟ้าคว่าดาว ปี 5. GMM Grammy Public Company Limited. <http://thestar.gmember.com/vdo.php>. (สืบค้นเมื่อ 23 พฤษภาคม 2552).

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ปานัสม์ (นามแฝง). 2552. The Star 5 เดอะสตาร์ 5 คั่นฟ้าคว้าวาดาว ปี 5. GMM Grammy Public Company Limited. <http://thestar.gmember.com/vdo.php>. (สืบค้นเมื่อ 23 พฤษภาคม 2552).
- ปิยะพจน์ โรจนโสภณดิษฐ์. 2547. เทคโนโลยี SMS ในรายการโทรทัศน์ (รายการเดอะสตาร์ คั่นฟ้าคว้าวาดาว). สารนิพนธ์วารสารศาสตร์บัณฑิต สาขาวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พงศธร สุภิญโญ. 2552. The Star 5 เดอะสตาร์ 5 คั่นฟ้าคว้าวาดาว ปี 5. GMM Grammy Public Company Limited. <http://thestar.gmember.com/vdo.php>. (สืบค้นเมื่อ 23 พฤษภาคม 2552).
- เพชร ธรรมมถ. 2552. The Star 5 เดอะสตาร์ 5 คั่นฟ้าคว้าวาดาว ปี 5. GMM Grammy Public Company Limited. <http://thestar.gmember.com/vdo.php>. (สืบค้นเมื่อ 23 พฤษภาคม 2552).
- พนิดา ฐูปนางกูร. 2552. *มองสุนทรียะของสังคมไทยผ่านรายการอคาเดมี่ แฟนตาซี*. กรุงเทพฯ: เอกสารประกอบการประชุมวิชาการทางมานุษยวิทยา ครั้งที่ 8 ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน).
- พรปราโมทย์ สายเกษม. 2549. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกชมรายการเรียลิตีโชว์ “อะคาเดมี่ แฟนตาซี” ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. รายงานโครงการเฉพาะบุคคลวารสารศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการจัดการการสื่อสารภาครัฐและเอกชน คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พัฒนพันธุ์ วงษ์พันธุ์ และดิษนีย์ นาคเจริญ. 2551. *ศุภชัย เจียรนวนนท์ เรียลิตี CEO ล่าฝัน...ป็น TRUE*. กรุงเทพฯ: มติชน.
- พรรณวาท ด้วยเชียรเกล้า. 2552. The Star 5 เดอะสตาร์ 5 คั่นฟ้าคว้าวาดาว ปี 5. GMM Grammy Public Company Limited. <http://thestar.gmember.com/vdo.php>. (สืบค้นเมื่อ 23 พฤษภาคม 2552).
- พีปัด (นามแฝง). 2552. 8 คนสุดท้ายเวที “เดอะ สตาร์”. [http://www.dek-d.com/content/lifestyle/14013/8-8 คนสุดท้าย ปี3.htm](http://www.dek-d.com/content/lifestyle/14013/8-8_คนที่สุดท้าย_ปี3.htm). (สืบค้นเมื่อ 25 มกราคม 2553).

บรรณานุกรม (ต่อ)

พีเม (นามแฝง). 2552. “เป็นเรื่อง”.

<http://mymay.diaryclub.com/20090225/0/0/%E0%BB%E7%B9%E0%C3%D7%E8%CD%A7.html>. (สืบค้นเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2553).

พีรฉัตร (นามแฝง). 2552. The Star 5 เดอะสตาร์ 5 ค้นฟ้าคว้าวาด ปี 5. GMM Grammy Public Company Limited. <http://thestar.gmember.com/vdo.php>. (สืบค้นเมื่อ 23 พฤษภาคม 2552).

เพชร มาร์. 2552ก. TheStar1-คัดเลือก8คนสุดท้าย6.

http://www.connemara.net/video/index.aspx?videoid=gw1GWVc7i4&feature=youtube_gdata. (สืบค้นเมื่อ 9 กุมภาพันธ์ 2553).

_____. 2552ข. The Star 5 เดอะสตาร์ 5 ค้นฟ้าคว้าวาด ปี 5. GMM Grammy Public Company Limited. <http://thestar.gmember.com/vdo.php>. (สืบค้นเมื่อ 23 พฤษภาคม 2552).

_____. 2553. The Star 6: เดอะสตาร์ 6 ค้นฟ้าคว้าวาด ปี 6.

http://thestar.gmember.com/vdo_detail.php?id=n6el&clip=0. (สืบค้นเมื่อ 18 กุมภาพันธ์ 2553).

ผู้หมวี่ง (นามแฝง). 2552. The Star 5 เดอะสตาร์ 5 ค้นฟ้าคว้าวาด ปี 5. GMM Grammy Public Company Limited. <http://thestar.gmember.com/vdo.php>. (สืบค้นเมื่อ 23 พฤษภาคม 2552).

ผู้หมใหญ่ (นามแฝง). 2550. บี ฝักเลี้ยง. <http://forums.gameon.co.uk/yt.php?v=P3mWiFsiWQo>. (สืบค้นเมื่อ 9 กุมภาพันธ์ 2553).

เผ่าเพชร (นามแฝง). 2553. The Star 6: เดอะสตาร์ 6 ค้นฟ้าคว้าวาด ปี 6. GMM Grammy Public Company Limited. http://thestar.gmember.com/vdo_detail.php?id=n6el&clip=0. (สืบค้นเมื่อ 24 กุมภาพันธ์ 2553).

ภคชนท์ โวอ่อนศรี. 2552. The Star 5 เดอะสตาร์ 5 ค้นฟ้าคว้าวาด ปี 5. GMM Grammy Public Company Limited. <http://thestar.gmember.com/vdo.php>. (สืบค้นเมื่อ 23 พฤษภาคม 2552).

_____. 2553. The Star 6: เดอะสตาร์ 6 ค้นฟ้าคว้าวาด ปี 6. GMM Grammy Public Company Limited. http://thestar.gmember.com/vdo_detail.php?id=n6el&clip=0. (สืบค้นเมื่อ 18 กุมภาพันธ์ 2553).

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ภัทธารวีชัย (นามแฝง). 2553. The Star 6: เดอะสตาร์ 6 คั่นฟ้าคว้าวาดาว ปี 6. GMM Grammy Public Company Limited. http://thestar.gmember.com/vdo_detail.php?id=n6el&clip=0. (สืบค้นเมื่อ 18 กุมภาพันธ์ 2553).
- ภาคิน คำวิไลย์ศักดิ์. 2553. The Star 6: เดอะสตาร์ 6 คั่นฟ้าคว้าวาดาว ปี 6. GMM Grammy Public Company Limited. http://thestar.gmember.com/vdo_detail.php?id=n6el&clip=0. (สืบค้นเมื่อ 18 กุมภาพันธ์ 2553).
- มหัศจรรย์ (นามแฝง). 2553. The Star 6: เดอะสตาร์ 6 คั่นฟ้าคว้าวาดาว ปี 6. GMM Grammy Public Company Limited. http://thestar.gmember.com/vdo_detail.php?id=n6el&clip=0. (สืบค้นเมื่อ 18 กุมภาพันธ์ 2553).
- มิเชลล์ พูโกต์. 2547. *ร่างกายใต้ขังการ*. แปลจาก *Surveiller et Punir* โดย ทองกร โภคธรรม. กรุงเทพฯ: โครงการจัดพิมพ์คบไฟ.
- เหมือนแพรว พานะบุตร. 2552. The Star 5 เดอะสตาร์ 5 คั่นฟ้าคว้าวาดาว ปี 5. GMM Grammy Public Company Limited. <http://thestar.gmember.com/vdo.php>. (สืบค้นเมื่อ 23 พฤษภาคม 2552).
- แห่มม สุกานดา (นามแฝง) . 2552. The Star 5 เดอะสตาร์ 5 คั่นฟ้าคว้าวาดาว ปี 5. GMM Grammy Public Company Limited. <http://thestar.gmember.com/vdo.php>. (สืบค้นเมื่อ 23 พฤษภาคม 2552).
- _____. 2553. The Star 6: เดอะสตาร์ 6 คั่นฟ้าคว้าวาดาว ปี 6. GMM Grammy Public Company Limited. http://thestar.gmember.com/vdo_detail.php?id=n6el&clip=0. (สืบค้นเมื่อ 18 กุมภาพันธ์ 2553).
- ราชาวดี (นามแฝง). 2552. The Star 5 เดอะสตาร์ 5 คั่นฟ้าคว้าวาดาว ปี 5. GMM Grammy Public Company Limited. <http://thestar.gmember.com/vdo.php>. (สืบค้นเมื่อ 23 พฤษภาคม 2552).
- เรื่องฤทธิ์ ศิริพานิช. 2553. The Star 6: เดอะสตาร์ 6 คั่นฟ้าคว้าวาดาว ปี 6. GMM Grammy Public Company Limited. http://thestar.gmember.com/vdo_detail.php?id=n6el&clip=0. (สืบค้นเมื่อ 18 กุมภาพันธ์ 2553).
- โรลลิ่งด์ บาร์ตส์. 2544. *มายาคติ*. แปลจาก *Mythologies* โดย วรณพิมล อังคศิริสรพร. กรุงเทพฯ: โครงการจัดพิมพ์คบไฟ.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- เลดี้ปาย (นามแฝง). 2552. ลี้อ 'ฟลุค เดอะสตาร์' เนรคุณพ่อบังเกิดเกล้า. *ทีวีพูล* 20 (1021): 72.
- วาโย อัสวรุ่งเรือง. 2553. The Star 6: เดอะสตาร์ 6 คั่นฟ้าคว้าดาว ปี 6. GMM Grammy Public Company Limited. http://thestar.gmember.com/vdo_detail.php?id=n6el&clip=0. (สืบค้นเมื่อ 18 กุมภาพันธ์ 2553).
- วาที ชันธุวาร. 2548. *การสร้างอัตลักษณ์ของรายการเรียลลิตีโชว์โทรทัศน์ไทย*. คณะมนุษยศาสตร์ และ สังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. 2553. เดอะสตาร์ คั่นฟ้าคว้าดาวปี 5. <http://th.wikipedia.org/wiki/TheStar5>. (สืบค้นเมื่อ 18 มกราคม 2553).
- วิษญาณี เปี้ยกลั่น. 2551. เดอะสตาร์ 4 ไฮไลต์ ประจำวันที่ 5 มีนาคม 2551. <http://video.showded.com/watch?v=17421>. (สืบค้นเมื่อ 16 มกราคม 2553).
- ศศิวิมล (นามแฝง). 2551. เดอะสตาร์ ปี 4 สัปดาห์นี้ มาลุ้นผู้เข้ารอบ 8 คนสุดท้ายประเดิมคอนเสิร์ตแรกและเบื้องหน้า-หลัง MV เพื่อดาวดวงนั้น. <http://modernine.mcot.net/inside.php?modid=1926?modtype=3>. (สืบค้นเมื่อ 25 มกราคม 2553).
- ศักดิ์ชัย กาย. 2552. เปิดปาก. *ลิปส์* 10 (22): 8.
- ศิริณี ทองนิยม. 2551. ประมวลภาพหน้าศิริณี. YouTube, LLC. <http://www.youtube.com/watch?v=9wIMLGId0kQ&feature=related>. (สืบค้นเมื่อ 4 กันยายน 2552).
- สนธยา ชิตมณี. 2552. TheStar1-คัดเลือก8คนสุดท้าย4. http://www.connemara.net/video/index.aspx?videoid=gw1GWVc7-i4&feature=youtube_gdata. (สืบค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2552).
- สมภพ (นามแฝง). 2552. The Star 5 เดอะสตาร์ 5 คั่นฟ้าคว้าดาว ปี 5. GMM Grammy Public Company Limited. <http://thestar.gmember.com/vdo.php>. (สืบค้นเมื่อ 23 พฤษภาคม 2552).
- สมสุข หินวิมาน. 2541. หนังสือชุดความรู้โลกของสื่อ. ใน *บันทึกจากห้องนั่งเล่น: ข้อเสนอเชิงวัฒนธรรมในการดูละครไทย*. กาญจนา แก้วเทพ, บรรณาธิการ. 138 – 167, กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สิงห์รัตน์ จันทร์ภักดี. 2552. The Star 5 เดอะสตาร์ 5 คั่นฟ้าคว้าดาว ปี 5. GMM Grammy Public Company Limited. <http://thestar.gmember.com/vdo.php>. (สืบค้นเมื่อ 23 พฤษภาคม 2552).
- สิริรัตน์ รัตนกาญจน์. 2549. การสร้างพื้นที่ความเป็นส่วนตัว ในพื้นที่สาธารณะของสังคมไทย: ร่องรอยขีดเขียนในส้วมสาธารณะและเว็บบอร์ดในไซเบอร์สเปซ การค้นคว้าแบบอิสระ สาขาสื่อศิลปะและการออกแบบสื่อ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุธินี (นามแฝง). 2552. The Star 5 เดอะสตาร์ 5 คั่นฟ้าคว้าดาว ปี 5. GMM Grammy Public Company Limited. <http://thestar.gmember.com/vdo.php>. (สืบค้นเมื่อ 23 พฤษภาคม 2552).
- สุธิศักดิ์ ภักดีเทวา. 2552. TheStar1-คัดเลือก8คนสุดท้าย4. http://www.connemara.net/video/index.aspx?videoid=gw1GWVc7-i4&feature=youtube_gdata. (สืบค้นเมื่อ 9 กุมภาพันธ์ 2553).
- _____. 2553. The Star 6: เดอะสตาร์ 6 คั่นฟ้าคว้าดาว ปี 6. http://thestar.gmember.com/vdo_detail.php?id=n6el&clip=0. (สืบค้นเมื่อ 18 กุมภาพันธ์ 2553).
- สุภาพค์ จันทวานิช. 2551ก. การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. 2551ข. ทฤษฎีสังคมวิทยา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรพงษ์ ยิ้มละมัย. 2550. ชีวิตและอัตลักษณ์ของผู้หญิงขายบริการบริเวณชายแดนใต้. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต สาขาวิชาโทศึกษา มหาวิทยาลัยสารคาม.
- สุรพงษ์ โสชนะเสถียร. 2545. *หลักและทฤษฎีการวิจัยทางสังคมศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ประสิทธิ์กันท์แอนด์พริ้นติ้ง.
- อकिन รพีพัฒน์ และคณะ. 2544. *คู่มือการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่องานพัฒนา*. พิมพ์ครั้งที่ 3. ขอนแก่น : คลังนานาวิทยา.
- อภิญาญา เฟื่องฟูสกุล. 2543. “พื้นที่” ในทฤษฎีสังคมศาสตร์. *สังคมศาสตร์* 12 (2): 65 - 100.
- อรนภา กลุญณี. 2552. The Star 5 เดอะสตาร์ 5 คั่นฟ้าคว้าดาว ปี 5. GMM Grammy Public Company Limited. <http://thestar.gmember.com/vdo.php>. (สืบค้นเมื่อ 23 พฤษภาคม 2552).

บรรณานุกรม (ต่อ)

- _____. 2553. The Star 6: เดอะสตาร์ 6 คั่นฟ้าคว้าวาดาว ปี 6. http://thestar.gmember.com/vdo_detail.php?id=n6el&clip=0. (สืบค้นเมื่อ 18 กุมภาพันธ์ 2553).
- อรณิชา (นามแฝง). 2553. The Star 6: เดอะสตาร์ 6 คั่นฟ้าคว้าวาดาว ปี 6. GMM Grammy Public Company Limited. http://thestar.gmember.com/vdo_detail.php?id=n6el&clip=0. (สืบค้นเมื่อ 18 กุมภาพันธ์ 2553).
- อานันท์ กาญจนพันธุ์. 2548. *ทฤษฎีและวิธีวิทยาของการวิจัยวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์.
- _____. 2549. อยู่ชายขอบ มองลวดความรู้อยู่รวมบทความเนื่องในวาระครบรอบ 60 ปี ฉลาดชาย รมิตานนท์. ใน *การต่อสู้เพื่อความเป็นคนของคนชายขอบในสังคมไทย*. อานันท์ กาญจนพันธุ์, บรรณาธิการ. 3 – 31, กรุงเทพฯ: มติชน.
- เอกชัย เอื้อสังคมเศรษฐ์. 2553. The Star 6: เดอะสตาร์ 6 คั่นฟ้าคว้าวาดาว ปี 6. GMM Grammy Public Company Limited. http://thestar.gmember.com/vdo_detail.php?id=n6el&clip=0. (สืบค้นเมื่อ 18 กุมภาพันธ์ 2553).
- เอ็กแซ็กท์ (นามแฝง). 2548. “เอ็ม” อึ้ง! รับสมัคร “เดอะสตาร์ ปี3” ภาคเหนือคนตาบอดสานฝัน. หนังสือพิมพ์กรุงเทพ. <http://www.newswit.com/news/2005-11-21/feab9785cd546304547005ec352acdf/>. (สืบค้นเมื่อ 15 กันยายน 2552).
- เอแบคโพลล์. 2548. เอแบคโพลล์: ความคิดเห็นของประชาชนต่อรายการโทรทัศน์ประเภทเรียลลิตี้โชว์. อะไรที่ไหน.com. <http://www.ryt9.com/s/abcp/641/>. (สืบค้นเมื่อ 8 สิงหาคม 2552).
- เอมอร ลิ้มวัฒนา. 2550. บทความแนะนำ : พื้นที่สาธารณะ พื้นที่ส่วนตัว และเรื่องตัวตนบนโซเชียลสเปซ. ม. เทียงคีน. <http://nietzsc.multiply.com/journal/item/15>. (สืบค้นเมื่อ 19 พฤศจิกายน 2552).
- ฮันโทนี่ (นามแฝง). 2552. The Star 5 เดอะสตาร์ 5 คั่นฟ้าคว้าวาดาว ปี 5. GMM Grammy Public Company Limited. <http://thestar.gmember.com/vdo.php>. (สืบค้นเมื่อ 23 พฤษภาคม 2552).
- Aom (psued.). 2552. หน้าปกเดอะสตาร์. http://content.mthai.com/upload_images/0-aom/aom_nov51/fash/sudfash_thestarcover100.jpg. (สืบค้นเมื่อ 9 มิถุนายน 2552).

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Bigbiggirl (psued.). 2552. ถึง commentator The Star 5 และคุณบอย ถกเถียงดิ.
<http://www.rachadalai.com/forum/viewtopic.php?f=20&t=4523>. (สืบค้นเมื่อ 21 พฤษภาคม 2552).
- Corrcry (psued.). 2552. ผลโหวต ชอบหรือไม่ชอบ the star 5 ทั้ง 8 คน จากแฟนคลับที่บอร์ดพันทิพย์. Dek-D Interactive Co.,Ltd. <http://dek-d.com/board/view.php?id=1278237>. (สืบค้นเมื่อ 30 มิถุนายน 2552).
- Dawza4 (psued.). 2552. Presenter ฟีน้องคนใหม่.
<http://www.dek-d.com/board/view.php?id=1378601>. (สืบค้นเมื่อ 13 กรกฎาคม 2552).
- Grint_th (psued.). 2552. ภาพจากอัลบั้มรวมซิงเกิ้ลเดอะสตาร์.
<http://entertain.teenee.com/thaistarphoto/41551.html>. (สืบค้นเมื่อ 25 มกราคม 2553).
- G varieties (psued.). 2551. แห่งสมัคร “เดอะสตาร์ 5” ทะลัดติกแกรมมี่ “แก้ม - รุจ” นำทีมรับน้องใหม่.
 บริษัท จีเอ็มเอ็ม แกรมมี่ จำกัด (มหาชน).
http://inside.gmember.com/news_detail.php?news_id=2901. (สืบค้นเมื่อ 24 เมษายน 2552).
- _____. 2552. ลั่นทะลัดติกแกรมมี่!! แห่งสมัคร 'เดอะสตาร์6' วันแรก. บริษัท จีเอ็มเอ็ม แกรมมี่ จำกัด (มหาชน). http://inside.gmember.com/news_detail.php?news_id=4208. (สืบค้นเมื่อ 19 ธันวาคม 2552).
- Janita09 (psued.). 2552. ภาพเบื้องหลัง งานถ่ายแบบลงหนังสือ KAZZ ฟลุค & กิ่ง.
<http://gmemberbb.gmember.com/viewtopic.php?f=181&t=25402&sid=42a320ec47e4ae6897b832d946bec4fc>. (สืบค้นเมื่อ 28 กรกฎาคม 2552).
- Legadema (psued.). 2552. ขอร้องทีมงานที่ดูและน้องๆ เดอะสตาร์.
<http://thestar.gmember.com/topic.php?id=14967>. (สืบค้นเมื่อ 19 มิถุนายน 2552).
- Master (psued.). 2548. รายละเอียดการสมัครเดอะสตาร์3มาแล้ว.
<http://www.yimwhan.com/board/show.php?user=fcthestar3&topic=10&Cate=3>. (สืบค้นเมื่อ 19 มิถุนายน 2552).
- Music.mthai (psued.). 2552. เปิดตัว 8 คนสุดท้าย The Star 5.
http://music.mthai.com/thestar5/thestar5_news/14. (สืบค้นเมื่อ 21 พฤษภาคม 2552).

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Piyo (psued.). 2549. The Star 3 เชียร์คนกันเองหน่อยเน้อ! .
http://www.mba14.com/wetalk_question.asp?GID=2. (สืบค้นเมื่อ 25 มกราคม 2553).
- Rangsit (psued.). 2552. 15 เรื่องแปลก ๆ ตั้งแต่ The Star 1-5 ที่คุณอาจไม่เคยรู้.
<http://edunews.eduzones.com/rangsit/21092>. (สืบค้นเมื่อ 25 มกราคม 2553).
- Star เอ๊ะ (psued.). 2552. เอ๊ะ..ทำไม The Star ต้องยื่นฟังเดียวกัน !!.
http://forum.sanook.com/forum/2787017_13740086. (สืบค้นเมื่อ 30 มิถุนายน 2552).
- Zubzip (psued.). 2552. บ๊ีบเนเวทีคอนเสิร์ต.
http://edutainmenttlc.files.wordpress.com/2009/08/zubzip_24230.jpg. (สืบค้นเมื่อ 9 มิถุนายน 2552).

ภาคผนวก

รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

ลำดับที่	ชื่อ	วันที่สัมภาษณ์
1	กระแต (นามแฝง)	7 พฤศจิกายน 2552
2	แจ๊กรุงเทพฯ (นามแฝง)	14 พฤศจิกายน 2552
3	ชนาเนตร เกียรติไพบูลย์	22 พฤศจิกายน 2552
4	ป้าวัน (นามแฝง)	31 ตุลาคม 2552 – 6 พฤศจิกายน 2552
5	ป๊อกแป๊ก (นามแฝง)	31 ตุลาคม 2552
6	พลอย (นามแฝง)	7 พฤศจิกายน 2552
7	ผู้แข่งขันขอนแก่น (นามแฝง)	31 ตุลาคม 2552
8	ผู้แข่งขันคู่เพศที่สาม (นามแฝง)	31 ตุลาคม 2552
9	แม่กรุงเทพฯ (นามแฝง)	1 พฤศจิกายน 2552
10	แม่ต๋อง (นามแฝง)	31 ตุลาคม 2552
11	ลุงใหญ่ (นามแฝง)	1 พฤศจิกายน 2552
12	เล็ก (นามแฝง)	7 พฤศจิกายน 2552
13	เอก (นามแฝง)	7 พฤศจิกายน 2552
14	อู๋ (นามแฝง)	7 พฤศจิกายน 2552

ประวัติผู้เขียน**ชื่อ สกุล**

นางสาวนงพงา สัจกุล

รหัสประจำตัวนักศึกษา 5111121080**วุฒิการศึกษา****วุฒิ**

วิทยาศาสตรบัณฑิต

(คณิตศาสตร์)

ชื่อสถาบัน

มหาวิทยาลัยทักษิณ

ปีที่สำเร็จการศึกษา

2550